

15 Ağustos ruhuyla Demokratik Özerkliğe yürüyelim

15 Ağustos Atılım ruhuyla dördüncü dönem görevlerinin üzerine yürüyelim

Tarihi 15 Ağustos Atılımı'nın 26. yıldönümü, Direniş ve Diriliş Bayramımız başta Önder Apo olmak üzere tüm yoldaşlara ve halkımıza kutlu olsun! Yeni bir 15 Ağustos yılına girişimiz vesilesiyle bu atılımımızın büyük komutanı Mahsum Korkmaz yoldaş şahsında tüm özgürlük şehitlerimizi saygıyla anıyoruz...

sayfa 2'de

4. Stratejik mücadele dönemi ve görevlerimiz

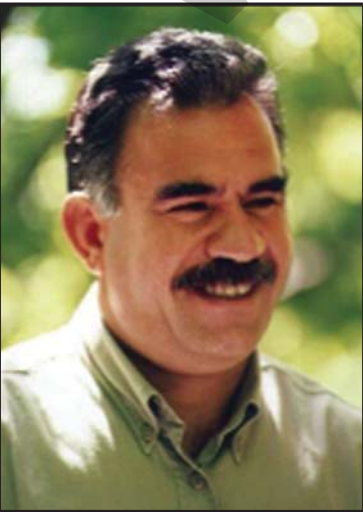
Kürdistan özgürlük mücadelesi 1 Haziran 2010 tarihinden itibaren 4. stratejik dönem dediğimiz, yeni bir hamle sel sürece girmiştir. Önderliğimiz ve hareketimiz 3. dönemin niçin aşılması gerektiğini, yine 4. dönemin özellikleri konusunda kapsamlı değerlendirme ve çözümlemeler geliştirmiştir. 3. dönem, ağırlıklı eylemsizlik...

sayfa 8'de

Merkezi uygarlık sistemi

Genel olarak 'uygarlık' kavramı, gelişmenin, ilerlemenin, refah ve demokrasinin sembolü gibi ele alınmaktadır. Yani bir anlamda insanlığın ağırlıklı bir kesimi uygar olmaya, uygarlık ölçülerine ulaşmaya çalışıyor. Diğer yandan iyilik, güzellik adına ne varsa uygarlık kavramının içeriğine mal ediliyor. Sadece günümüz değil, geçmiş de...

sayfa 18'de

Herkes çılgınlığını duymalı

ABDULLAH ÖCALAN

Sağlık koşullarım daha önce belirttiğim gibi, farklı bir şey yok. Nefes alma sıkıntım devam ediyor. Burası için kuyu demiştim, bu koşullarda kalmamın etkisi de var, nefessiz kalıyorum. Bu son günler çok sıcak olduğu için etkiliyor, oldukça havasız ve boğucu. Uyurken başımı ancak mazgal deliğine dayayarak nefes alabiliyorum. Bu şekilde oraya dayamasam, nefes alamıyorum, uyuya-

mıyorum. Sağlık durumu böyle, ancak dayana-
cağız, bu şekilde yaşamaya çalışıyorum. BDP'nin referandum süresince asıl tartışması gereken konu varlığının kabul edilip-edilmeyeceğidir, yani Kürtlerin varlık-yokluk meselesidir. Asıl tartışılması gereken konu budur. Önemli olan boykot kararı alıp almamak değil, soruna bütünlüğü yaklaşım...

sayfa 15'te

İÇİNDEKİLER

12 Eylül faşist cuntası
birinci yılını doldururken

11'de

Ulus-devletin sınırları
halklar için kutsal değildir

23'te

Şehit Ararat'ın günlüğünden

27'de

15 AĞUSTOS ATILIM RUHUyla

DÖRDÜNCÜ STRATEJİK DÖNEM GÖREVLERİNİN ÜZERİNE YÜRÜYELİM

Halk Savunma Merkezi

HPG'nin tüm komutan ve Hsavaşçı yapısına!

Değerli yoldaşlar!

Tarihi 15 Ağustos Atılımı'nın 26. yıl dönümü, Direniş ve Diriliş Bayramımız başta Önder Apo olmak üzere tüm yoldaşlara ve halkımıza kutlu olsun!

Yeni bir 15 Ağustos yılına girişimiz vesilesiyle bu atılımımızın büyük komutanı Mahsum Korkmaz yoldaş şahsında tüm özgürlük mücadelesi şehitlerimizi saygı ve minnetle anıyoruz. Şehitlerimize, amaçlarını ve özelemlerini başarıya götürme temelindeki verdiğimiz sözü bir kere daha yineliyoruz.

27. 15 Ağustos yılına hareket ve halk olarak yeni bir stratejik mücadele atılımı içinde giriyoruz. Önderliğimiz bu süreci 4. stratejik mücadele dönemi olarak tanımladı. Demokratik Özerkliğin gerçekleştirilmesi temelinde Kürt sorununun çözümünün sağlanması dönemi olarak da ifade edildi. Bu temelde böyle büyük bir hedef doğrultusunda girdiğimiz bu 27. Ağustos yılında tüm yoldaşlara, halkımıza yürütecekleri her türlü mücadelede, çalışmada başarılar diliyoruz.

Değerli Yoldaşlar!

Öncelikle 15 Ağustos Atılım gerçeğini doğru ve yeterli anlamak gerekiyor. Önder Apo 15 Ağustos Atılımı için "umudun, inadin, ısrarın, sıfırdan başlayarak işne ucuyla kuyu kazarcasına her şeyin yeniden yaratılmasının atılımı" dedi. Her türlü güç dengesizliği ortamında zayıf ama umutlu olanın, yaşamak isteyen güçlü ama haksız ve çürümüş olan karşısındaki direnişi olarak tanımladı. 15 Ağustos Atılımı üzerinde en çok konuşulan, tartışılan, değerlendirilen bir direniş hamlesi oldu. Kürt halkının özgürlüğü için, demokrasi ve kardeşlik için, Ortadoğu halklarının demokratik birliği için bir çıkışı ifade etti. Gerçekten de ölüyü diriltten, umutsuza umut veren, cansız canlandıran, dağınık olanı örgütleyen, başta Kürt gençliği ve halkı olmak üzere giderek demokratik insanlığa yeni bir heyecan, coşku, moral kazandıran, insanlığın özgürlük yürüyüşünde yeni bir ufuk açan atılım oldu. Kuşkusuz başlangıçta çok zayıf, iddiası az, hayalci gibi görünse de, içinde böyle büyük idealleri, hedefleri taşıyordu. Fakat normal yaklaşımla böyle bir gelişmenin olabileceğini değerlendirmek, kestirmek, öngörmek de öyle kolay bir durum değildi. Dolayısıyla zor olanın başarılması, ihtimal verilmeyen gerçeğin gerçekleştirilmesi, Önder Apo'nun deyimiyile "bir mucizenin yaratılması" oldu. 15 Ağustos Atılımı PKK'nin çıkışıyla birlikte geliştirilen özgürlük direnişi içerisinde özgürlüğe yürümeye bir miladı ifade etti. Kendi geriliğine, gericiğine sıkılan kurşun olmakla birlikte, Kürt toplumuna dayatılan soykırım rejimine karşı büyük bir cesaret ve fedakarlık içeren bir direnişin başlangıcını ifade etti. Böylece gerçekten de bir zafer atılımı oldu; doğru anlayışın hayata geçirilmesi, doğru tarzın, üslubun yakalanması oldu. Kürdistan'da kaybedilen tarihi yeniden kazanmak ve yaratmak üzere bölge halklarının tarihsel geleneğine uygun, onu yeniden diriltten bir tarihsel atılım oldu. Kürdistan'da Kürt toplumunun özgürlük, demokrasi ve eşitlik temelindeki yaşamına dair yeni olan ne varsa hepsi bu atılımla

elde edildi. Baş aşağıya giden, inkar ve imha sistemi altında yok oluşu yaşıyan Kürt tarihi, özgürlük temelinde yeniden yaratılmaya ve yazılmaya başlandı. Bugün Kürtlük adına, Kürt halkının özgür ve demokratik yaşamı adına, Kürdistan'dan Ortadoğu'ya ve insanlığa yayılan özgürlük umutları adına var olan her şey bu direniş mücadelesiyle elde edildi. 15 Ağustos Atılımı bir ruh oldu, duygu oldu; Kürt insanına bu temelde yeni bir ruh ve duygu kazandırdı. 15 Ağustos Atılımı bir bilinç oldu, irade oldu; Kürt insanının kimliğine sahip çıktığı, kendi kimliğiyle başı dik özgürce yaşam mücadelesi verdiği bir düzeyi ortaya çıkardı. Her türlü parçalanmışlığa, dağınıklığa karşı birlik olmanın, örgütlenmenin harcıını oluşturdu. Her türlü zayıflığa, teslimiyete, köleliğe karşı cesaret ve fedakarlığı yarattı. Bu temelde özgür, eşit, demokratik yaşamı öngören bir çerçevede Kürt ulusal ruhunu, bilincini, iradesini, örgütlülüğünü ve önderliğini yarattı. İnkâr ve imha sisteminin "yok ettim, öldürdüm, üzerini betonladım" dediği Kürt gerçeği, PKK öncülüğündeki bu büyük tarihsel direniş atılımı temelinde yeniden dirilişini sağladı. Özgür ve demokratik yaşama gözünü açtı, ulaştı.

Kürtler özgürlük iradesini bu büyük atılda görüyor

15 Ağustos Atılımı'nın büyüklüğü, ortaya çıktığı, gerçekleştiği koşulların olumsuzluklarıyla, yok ediciliğiyle ve aradan geçen 26 yıldan sonra Kürdistan'da birey ve toplumun özgür ve demokratik yaşam doğrultusunda ulaştığı düzeyle ölçülür. Bu iki süreci mukayese etmek bile mümkün değildir. Karşı karşıya getirildiğinde hiçbir benzerlik bulunamaz. Bu bakımdan da atılımı anlamak açısından hem bugünkü Kürdistan'da yaşananları doğru görmek, değerlendirmek, hem de 26 yıl önce Kürt ve Kürdistan gerçeğini iyi bilmek, incelemek, bilince çıkartmak gerekiyor. Bugüne bakarak, 15 Ağustos Atılımı'nın gerçekleştiği koşulları anlamak kuşkusuz imkansızdır. Öyle yapılırsa hiçbir doğru ve yeterli kavrayış ortaya çıkmaz. O nedenle de 15 Ağustos Atılım gerçeğini anlamak, bugün Kürt halkının neden bu atılıma bu kadar sahip çıktığını kavramak, Kürt gençliğinin, Kürt kadınının, tüm halkın neden 15 Ağustos'u en büyük bayram olarak kutladığını doğru bilince çıkartmak için 15 Ağustos öncesini araştırıp yeterince açığa çıkartmak, anlamak gerekir. Eğer bugünkü gibi olsaydı elbette halk bu kadar ilgi göstermezdi. Günlerce, hatta haftalarca en büyük bayram olarak büyük coşkuyla kutlamazdı. 26 yıldır bu böyle sürüyor. Kürt halkı fırsat bulduğu, sömürgeciliği gerilettiği, 15 Ağustos bilincini edindiği her yerde geçtiğimiz 26 yıl boyunca 15 Ağustos Atılımı'nı en büyük bayramı olarak yaşıyor. Kendi özgürlük ruhunu, bilincini, iradesini bu büyük atılda görüyor. Elbette bunun bir nedeni ve anlamı var. Bu da 15 Ağustos öncesi Kürdistan'a, Kürt toplumuna dayatılan soykırım gerçeğiyle ilgilidir. Kürt toplumuna dayatılan soykırım sadece sınırlı bazı güçlerin ya da devletlerin işi değildir; kapitalist dünya hegemonyasının temsil ettiği, yürüttüğü bir saldırdır. Dolayısıyla bütünlüklüdür, tehlikelidir, güçlüdür, ezicidir. Nitekim 20. yüzyılın ilk çeyreğindeki I. Dünya

"Bu tür başlangıçlara hep ilk kurşun, yeniden yaratılış deniyor. Yeniden yaratılış deymi hepsinden fazla 15 Ağustos Atılımı'nı ifade ediyor, onun içeriğine uygun düşüyor. Gerçekten de 15 Ağustos Atılımı Kürt halkının yeniden yaratılışı, dirilişi, Kürt insanının yeniden doğuşu oldu. Elbette özgürlük ve demokrasi ilkeleri temelinde bir yeniden doğuşu ifade etti, ama gerçek anlamda bir yeniden doğuş oldu"

Savaşı içinde yaratılan bu sistem, geçen kırk-elli yıllık süre içerisinde Kürdistan'da katliama ve asimilasyona dayalı soykırımı neredeyse başarı noktasına kadar getirmiştir. İşte 15 Ağustos Atılımı kapitalist hegemonyanın Kürtlere dayattığı bu inkar ve imhaya karşı var olmanın, özgür olmanın, insan olarak yaşamının kararı oldu, iradesi oldu, inancı, iddiası oldu. Bu tür başlangıçlara hep ilk kurşun deniliyor, yeniden yaratılış deniyor. Yeniden yaratılış deymi hepsinden fazla 15 Ağustos Atılımı'nı ifade ediyor, onun içeriğine uygun düşüyor. Gerçekten de 15 Ağustos Atılımı Kürt halkının yeniden yaratılışı, dirilişi, Kürt insanının yeniden doğuşu oldu. Elbette özgürlük ve demokrasi ilkeleri temelinde bir yeniden doğuşu ifade etti, ama gerçek anlamda bir yeniden doğuş oldu. İnsanlığın toplumsallaştığı bu topraklarda, 20. yüzyılın sonunda, insanlık, özgürlük ve demokrasi ilkeleri temelinde yeniden bir doğuşu, dirilişi gerçekleştirdi. Bu bakımdan da 15 Ağustos Atılımı elbette bir özgürlük atılımı, bir var oluş atılımı, bir demokrasi atılımı; bunlarla birlikte bir insanlık atılımıdır. Yok edilmek, katledilmek, soykırımdan geçirilmek istenen insanlığın özgürlük, eşitlik ve demokrasi ilkeleri temelinde yeniden diriltilmesi, var edilmesi atılımıdır.

Bu kadar önemli tarihi işlevi olan bir atılımın ortaya çıkartılması, yürütülmesi elbette kolay olmamıştır. Önder Apo'nun gerçekten insanüstü çabası ve büyük dehasının ortaya çıkardığı bir gelişme olmuştur. Başta Agit yoldaş olmak üzere

binlerce şehidimizin büyük cesaret ve fedakarlıkla, tarihte var olan kahramanlığı Kürdistan'da yeniden diriltme temelinde gösterdikleri cesaret ve fedakarlıkla bu direniş başlatılıp geliştirilmiş ve yenilmez kılınmıştır. Kürt halkının; tarihin bu en kadim, en eski, toplum-sallığın yaratılmasına öncülük etmiş olan halkının yemeyip içmeyi her türlü zorluğu, baskıyı, işkenceyi göğüsleyerek, büyük bir cesaret ve fedakarlıkla mücadeleye katılımı temelinde bu direniş gerçekleştirilmiştir. Kürdistan'da katledilmek istenen insanlığı yeniden diriltmeyi ifade eden bir atılım olmuştur. Bu bakımdan da zulmün, baskının, işkencenin soykırım düzeyinde en ileri boyutta yürütülmesine karşı bir direniş ifade ettiği gibi, aynı zamanda zayıf kalmış, güçsüz düşmüş, bilinçsiz ve örgütsüz kılınmış, gelecek öngöremeyen, yarınını planlayamayan, çıkarlarını göremeyen, bu doğrultuda örgüt, irade, direniş geliştiremeyen insanın bu durumuna karşı da, yani her türlü zayıf insan özelliğine, duruşuna karşı da bir direniş, mücadeleyi, onu yenme ve olması gerekeni, doğru olanı yaratma atılımı olmuştur. Zulmün en ağırına karşı direniş temsil ettiği gibi, köleliğin, zayıflığın en derinine karşı da bir özgürlük bilincini, ruhunu, direnişini, iradesini ifade etmiştir. Bu bakımdan bütünlüklüdür. Askeri boyutundan daha çok, ideolojik-felsefik-psikolojik boyutu öndedir. İdeolojik-askeri boyutu kadar, siyasi-örgütsel boyutu vardır. Böyle bir atılım temelinde, insanlığın yaratıldığı

topraklarda insanlığın katledilmesi önlenmiş, yeniden özgür insanlık diriltilmeye, yaratılmaya çalışılmıştır. Bilinçli, iradeli, örgütlü, iddialı, sosyalitesi önde, toplumsallığa sahip yeni bir insanlık, ısrarla sürdürülen bu direnişin sonucunda ortaya çıkartılmıştır. Bugün geldiğimiz noktada, 26 yıl önce üzerine ölü toprağı atılmış olan Kürdistan şimdi büyük bir direnişin, mücadelenin, savaşın alanı oluyor. Her türlü geriliğe, gericiğe mahkum edilmiş olan Kürt insanı, Kürt toplumu özgür, demokratik, iradeli insan ve toplum gerçeğini temsil ediyor. Tüm insanlığa demokratik komünal, özgür toplum yaşamının ince-liklerini, güzelliklerini, ölçülerini veriyor, sunuyor. 26 yıl önce bölgesel gericiğin kalesi durumuna getirilmiş olan Kürdistan, bugün özgürlüğün, demokrasinin, farklılıklara dayalı eşitliğin kalesi haline gelmiş bulunuyor. Ortaya çıkan bu durum, 15 Ağustos Atılımı'nın 26 yıl gibi bir süre içerisinde ne kadar büyük gelişmeler ortaya çıkardığını gösteriyor. Bu temelde de bazı sonuçları veriyor, bazı sonuçları kanıtıyor.

İnsan bilinci en zor koşullarda bile büyük gelişmeler yaratabilir

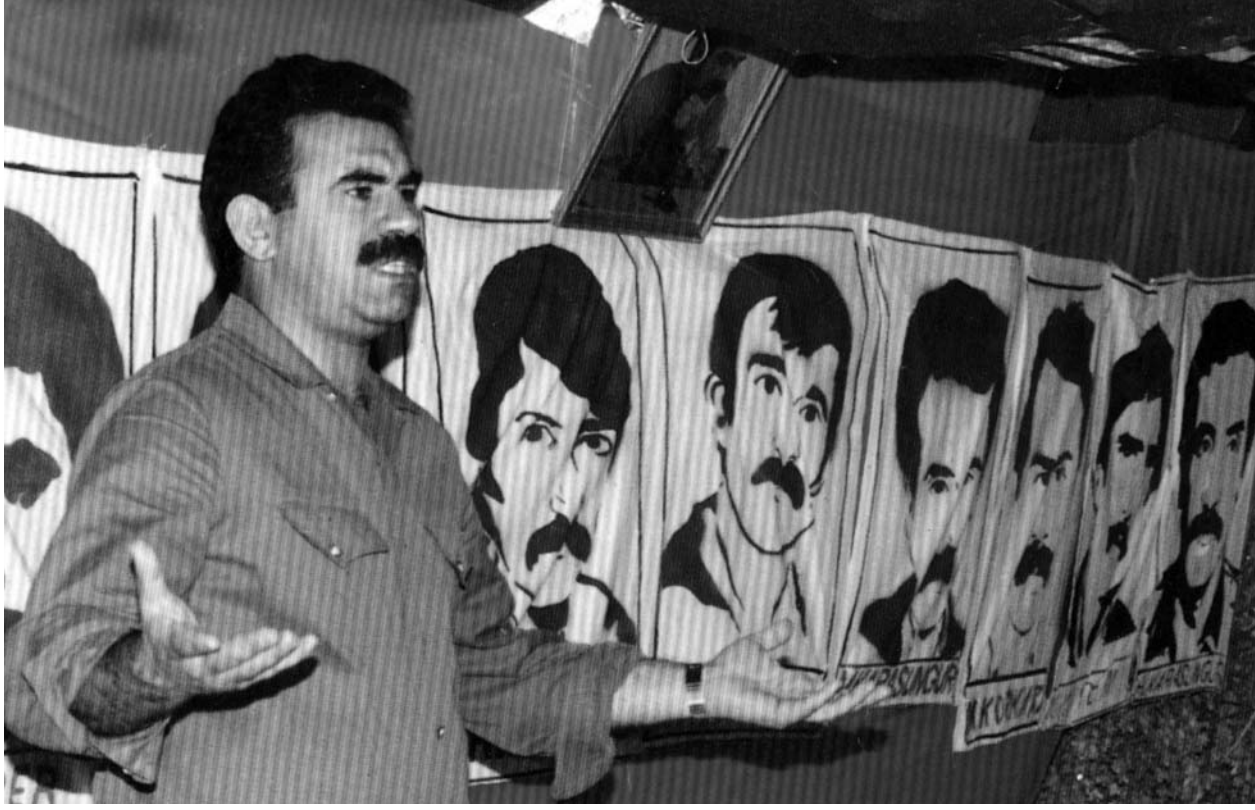
İnsan dehası işletilir ise her türlü karanlık içerisinde bile ışığı görebilir, çıkışı öngörebilir. Demek ki insan bilinci işletilir, doğru kullanılırsa her türlü zayıflık yenilebilir, her türlü dağınıklık örgütlülüğe dönüştürülebilir. En zor koşullarda bile büyük gelişmeler yaratılabilir. Eğer haksızsa, istediği kadar maddi bakımdan güce sahip olsun, bu tür güçler yenilgiye uğratılabilir. Bugün inkar ve imha sisteminin içine düşürülmüş olduğu durum gibi, en azından haksızlıkları, gericiikleri, zorbalıkları açığa çıkartılıp teşhir edilerek toplumlardan tecrit edilebilir. Bu bakımdan 15 Ağustos Atılımı esas olarak yaratmış olduğu pratik gelişmelerden daha çok, kanıtlamış olduğu doğrularla anlam kazanıyor ve büyüklük ifade ediyor. İsteyen, dehasını işleten, bilincini kullanan, iddialı, iradeli olan, kendini bir amaca bağlayan ve o amaç doğrultusunda yaratıcı bir çabayı sonuna kadar gösteren insanın mutlaka kazanacağını, başaracağını, zafer elde edeceğini gösteriyor. İşte bunun kanıtı oluyor. Bu da elbette ki Kürt halkı için, demokratik insanlık için yaratılmış en büyük kazanımı ifade ediyor. Şimdiye kadar yaratılmış olan pratik gelişmelerin hepsi burdan kaynaklanıyor. Elbette bu özelliğiyle bu kanıtlanan gerçeklik bundan sonra da Kürt halkına ve insanlığa yol gösterici olmaya devam edecektir. 15 Ağustos Atılımı'yla var olan özgürlük bilinci ve iradesi edinen, özgür ve demokratik yaşama örgütlü bir biçimde adım atan Kürt halkı, 15 Ağustos gerçeğine, ilkelerine sahip çıkarak hem kendi özgür ve demokratik yaşamını ilerletecek, hem de komşu halklar ile özgürlük ve eşitlik temelinde kardeşçe birliğini kurma ve geliştirmeyi sağlayacaktır. Bizim inancımız bu temeldedir. 15 Ağustos Atılımı'nın kanıtladığı gerçeklik budur. Eğer bu gerçeğe ihanet edilmez, ters düşülmez, doğru anlaşılır, sahip çıkılır ve ilkeleri ruhuna uygun bir biçimde pratiğe geçirilirse, bunu yapanların yenemeyeceği gerilik, alt edemeyeceği zorluk, aşı-

mayacağı engel, başaramayacağı görev kesinlikle yoktur. Bunun böyle olduğu ve mümkün olduğu 15 Ağustos Atılımı'nın bir çeyrek asırda ortaya çıkardığı sonuçlarla kanıtlanmıştır.

15 Ağustos Atılımı yeni bir toplum ve gençlik kuşağı yarattı

Çeyrek asır, 26 yıl elbette önemli bir süredir. Belki bir toplum tarihi açısından çok uzun bir süre sayılabılır, fakat insan yaşamı açısından çok önemli bir zaman dilimini ifade etmektedir. Kürt halkı gibi küresel kapitalist sistem tarafından soykırım dayatılan bir halkın kesintisiz olarak 26 yıl direniş içinde olabilmesi de ayrıca bir önem, anlam taşımaktadır. Dikkat edelim, Kürdistan'da insanlar bu soykırım sisteminin yaratıldığı, başlatıldığı dönemlerde değil 26 yıl, 26 gün bile bu soykırım saldırılarına karşı direnememişler, dayanmamışlardır. Elbette her yerde insanlar buna itiraz etmiş, direniş göstermişler, ama bunu birkaç günden, birkaç haftadan öteye götürememişlerdir. İlk defa kesintisiz olarak Önder Apo öncülüğünde PKK ile bu direniş bu kadar uzun bir sürece, çeyrek asra yayılmış oluyor. Kesintisiz bir biçimde özgürlük, eşitlik ve demokrasi direnişi sürdürülmüş bulunuyor. Bunun da elbette ayrıca bir anlamı, önemi var. Bu, soykırım saldırılarının ne kadar zayıflatıldığını, geriletildiğini, buna karşı Kürdistan'da birey ve toplumun ne kadar güçlendirildiğini gösteren, kanıtlayan ayrı bir yan oluyor. Yeni bir toplumun, yeni bir gençlik kuşağının 15 Ağustos Atılımı içerisinde yaratıldığını gösteriyor. Zaten mevcut durumda da bu direniş, bizzat direniş içerisinde doğup büyümüş olan gençlik kuşağı omuzlamış, yürütüyor. Tamamen direniş içinde doğan, direniş mücadelesi içerisinde şekillenen genç kuşak şimdi 15 Ağustos direniş bayrağını, özgürlük bayrağını devralmış olarak özgürlük mücadelemizi yeni başarılarla götürmek üzere mücadele ediyor. Bu da tarih yaratmak açısından, halkların özgür yaşamını, özgürlük tarihini, onun birikimlerini sürekli kılabilmek açısından büyük önem taşıyor. Özellikle uygarlık tarihi boyunca hep işgale, istilaya, talana, yağmaya uğramış olan Kürdistan'da bu durum çok daha büyük önem taşıyor. Çünkü burada insanlık değerleri çok katledildi, çok yağmalandı, talan edildi. İnsanlığın büyük değerler olarak biriktirdikleri hep heba edildi; sağasola savruldu, çarçur edildi. Böyle bir coğrafyada 26 yıl boyunca kesintisiz bir biçimde yürütülen direniş mücadelesinin yarattığı bütün değerler; zihniyet, bilinç, ruh, örgütlülük, toplumun yeniden yaratılışı, yeni bir sürece taşınıyor, yeni kuşaklara olduğu gibi aktarılıyorsa, elbette bu tarihsel gelişme bakımdan büyük anlam ifade ediyor. Değerlerin heba olmadığını gösteriyor. Yeni bir toplumun ve insanın direniş temelinde, özgürlük mücadelesi temelinde yaratıldığını gösteriyor. Bu kadar inkarın, imhanın, soykırımın dayatıldığı bir toplum fertleri eğer böyle büyük bir direniş ortaya çıkartmayı, tarihsel çıkışı yapmayı başarmışlarsa, böyle kapsamlı bir özgürlük direnişi içerisinde yetişmiş genç kuşağın özgürlük mücadelesini çok daha güçlü geliştireceği, özgürlük bayrağını çok daha yüksekte tutacağı; özgür, eşit, demokratik yaşamı çok daha hızlı ve kapsamlı bir biçimde geliştireceği, yaratacağı tartışmasızdır. Bu bakımdan da 15 Ağustos Atılımı temelinde yaratılmış olan yeni Kürt toplumunun hem kendi özgür geleceğini her türlü baskıya, saldırıya rağmen başarıyla devam ettireceğine, hem de başta Ortadoğu halkları olmak üzere

“Türk devleti, bizim Önderlik, hareket ve halk olarak büyük bir kararlılık ve istekle geliştirmeye çalıştığımız Kürt sorununa barışçıl-siyasi çözüm çabalarını boşa çıkardı, uygun karşılık vermedi. Tam tersine bizim çatışmasızlık içinde olma durumumuzdan yararlanarak 29 Mart yerel seçimlerinin açıkça göstermiş olduğu Kürdistan'daki demokratik siyasi gelişimi tasfiye edebilmek için çok hileli bir saldırı operasyonunu değişik yöntemlerle yürüttü”

tüm insanlık için bir özgürlük merkezi, özgürlük kaynağı olarak rol oynayacağına inanıyoruz. Uygarlık öncesinin büyük tarım-köy devrimini, neolitik devrimini, kadın devrimini yaratmış, insan türünü sosyal, toplumsal bir varlık haline getirmiş olan bu coğrafya, kapitalist tekelciliğin insanı ve toplumu bütün yönleriyle kanserleştirip bitirmeye çalıştığı bu tarihsel süreçte, insanlığın özgür, demokratik, farklılıklara dayalı eşit ve kardeşçe yaşamının yeniden yaratıldığı alanlar olacaktır. 15 Ağustos Atılımı'nın, onu yaratan Önderlik gerçeğimizin, Parti gerçeğimizin böyle bir tarihsel sürecin başlangıcı olduğuna yürekten inanıyoruz. Bu inançla bu kadar zorluğa, baskıya karşı direnme cesareti, fedakarlığı ortaya çıkartıldı. Bu inançla şimdiye kadar mücadele edildi ve bu gelişmeler yaratıldı. Bundan sonra da bu inanç temelinde hareket edildiği müddetçe Kürdistan'ın özgür, eşit, demokratik toplum yaşamının temel alanı olacağı, insanlığa böyle bir yaşamı sürekli yayacak bir tarihsel geleceği yaratacağı kesindir. İnancımız bu, 15 Ağustos Atılımı'nın 27. yılını bu temelde de karşılıyoruz.

Değerli yoldaşlar!

26. 15 Ağustos yılında da bu ruhla, bu anlayışla mücadele ettik, çalıştık. Önderlik olarak, hareket olarak, halk olarak 15 Ağustos direniş çizgisini günümüzün koşullarına uygun bir biçimde doğru temsil etmek ve hayata geçirmek için yüksek bir duyarlılıkla azami çaba içinde olduk. 26. 15 Ağustos yılı da daha önceki yıllar gibi büyük mücadele yılı oldu. Yine büyük kazanımlar yılı oldu. Biliniyor, biz 26. Ağustos yılına çatışmasızlık süreci içinde girdik. 29 Mart 2009 yerel seçimlerinin ortaya çıkardığı siyasal sonuçları dikkate alarak, bu sonuçların Kürt sorununun barışçıl-siyasi çözümünü ve bu temelde Türkiye'nin demokratik dönüşümünün yaratılmasına zemin teşkil etmesi istem ve inancıyla böyle bir politika izledik. İzlediğimiz politika anlaşılırdı, stratejik duruşumuza uygundu; Kürt sorununun demokratik çözümü ve bu temelde Türkiye'nin, Ortadoğu'nun demokratikleştirilmesi biçiminde ifade edilen siyasi hedeflerimizle uyumluydu. Bu hedefleri gerçekleştirmek için 29 Mart yerel seçimlerinin ortaya çıkardığı siyasi zemini mutlaka değer-

lendirmemiz gerekiyordu. Siyasi amaçlarımızın, ideolojik çizgimizin, stratejimizin gereği olarak 13 Nisan 2009'dan itibaren Kürt sorununa barışçıl-siyasi çözümün önünü açmak, onun zeminini güçlendirmek üzere söz konusu çatışmasızlık politikasını izledik. Bu gayet doğrudu, anlamlıydı, yerindeydi. Çizgimizle, stratejimizle tutarlı olmamızın bir gereği idi. Amacımıza bağlılık kadar, bu amacı mümkünse barışçıl-demokratik siyasi yöntemlerle gerçekleştirme tutumumuzu ortaya koyuyordu. Bu bakımdan da sorunların barış içinde demokratik siyaset yöntemleriyle çözülmesine dair ne kadar tutarlı, kararlı olduğumuzun somut bir göstergesi ve açık bir kanıtıydı. Bazılarının yanlış bir biçimde tersyüz etmeye çalıştığı gibi, kesinlikle bir oyun ve taktik değildi. Öyle zaman kazanmak, ondan yararlanarak politik güç elde etmek gibi bir tutumumuz kesinlikle yoktu. Tam tersine, zaten 29 Mart yerel seçimlerinde önemli bir politik sonuç ortaya çıkartmıştık; hareket olarak elde ettiğimiz bu politik sonucu Kürt halkının özgür-demokratik yaşamına dönüştürmek, Türkiye toplumunun sorunlarını demokratik siyaset yöntemiyle çözme imkanına dönüştürebilmek için çaba harcadık, fedakarlıkta bulunduk. Bencil olmadık, tam tersine elde ettiğimiz sonucu topluma, onun özgür ve demokratik yaşamına dönüştürmek istedik. “Sonuç bizimdir, istediğimiz gibi kullanacağız” demedik. Kürt sorununun çözümünde, Türkiye'nin demokratikleşmesinde, Türkiye toplumunun daha demokratik bir yaşama kavuşmasında ulaşılan bu siyasi sonuç kullanılsın istedik. Tutumumuz kesinlikle böyle bir amaca dayanıyordu. Bu da anlaşılırdı, tutarlıydı. Gerçekleşmesi, başarılması yönünde umudumuz ne kadardı ayrı bir konu, fakat sonuç alınmasına dair isteğimiz yüksekti. Dolayısıyla gerçekleşmesi için de tek yanlı çok büyük bir fedakarlık, sabır ve çaba gösterdik. Bunu en başta da Önder Apo gösterdi. Sadece sabretmedi; oluşan siyasi zemin temelinde Kürt sorununun siyasi çözümü ve Türkiye'nin demokratikleşmesinin yol haritasını hazırlayarak ön açıcı oldu, çözüm yolunu gösterdi, en büyük katkırı sundu. Bunun yetersiz görülmesi sonucunda bu sefer yeni barış gruplarının Türkiye'ye dönüşünü sağlayarak pratik olarak da bu sürecin başarıya gitmesi için büyük çaba harcadı.

Fakat bütün bu çabalarımıza rağmen, inkar ve imha sistemi olarak ifade ettiğimiz bu soykırım sistemi olumlu, doğru yaklaşım göstermedi. Bu tutumu her zamanki gibi zayıflık saydı; kendine göre algıladı, fırsatçı yaklaştı. Bizim, sorunların demokratik siyaset yöntemiyle çözülmesi için tek yanlı geliştirdiğimiz bu fırsatı ve zemini soykırım amaçları doğrultusunda kullanmanın fırsatı ve imkanı yapmaya çalıştı. Bu doğrultuda binbir türlü oyun, hile geliştirildi. Sahte açılım adı altındaki söylemlerle bu oyalayıcı, aldatıcı politikalarını gizlemeye çalıştı. Bunu en başta küresel sistemin sahipleri yaptılar. ABD, İngiltere, İsrail öncülüğü böyle bir yaklaşımda bulundu. Kesinlikle baş sorumlu o güçlerdir. Sorumluları başka yerde aramamak gerekiyor. Çünkü Kürdistan'da yaratılan inkar ve imha sistemi, Kürdistan'ın dört parçaya bölünüp böyle bir soykırım rejimi altına alınması küresel kapitalist hegemonyanın yarattığı bir durumdu. Dolayısıyla bundan elbette başta İngiltere-Fransa ittifakı sorumluydu. Şimdi II. Dünya Savaşından sonra bu sistemi ABD-İngiltere-İsrail ittifakı yürütüyor. Dolayısıyla Kürdistan'da yaşanan olaylardan herkesten önce bu güçler sorumludurlar. Bunlar farklı yaklaşım gösterselelerdi, bizim sorunun demokratik siyaset yöntemiyle çözülmesi için gösterdiğimiz tek yanlı fedakarlık tutumunu doğru algılasalar ve buna uygun cevap verselerdi, hiçbir güç onların bu iradeleri karşısında duramazdı, hiçbir ulus-devletçi yaklaşım, milliyetçilik buna karşı direnemezdi. Bölgesel çıkarları gereği 11 Eylül 2001 olaylarından sonra, daha da önce 1991 Körfez Savaşı'ndan bu yana bölgeye dayattıkları stratejilerinin gereği olarak bizim bu tutumumuza itibar etmediler, doğru yaklaşmadılar. Bunu demokratik siyasetin geliştiği bir zemin haline getirmek yerine, kendi çıkarlarının hayata geçirildiği bir zemine dönüştürmek istediler. Yani çıkarıcı, bencil, emperyalist, tahakkümcü yaklaştılar.

Kürdistan üzerinde egemenlik sürdüren ulus-devlet sistemleri de bağlı oldukları merkezlerin bu yaklaşımına dayalı olarak her türlü hile ve oyunu geliştirerek hareketimizin Kürt sorununun demokratik siyaset temelindeki barış ve siyasi yöntemlerle çözülmesini hedefleyen bu yaklaşımının boşa çıkartılmasına dönük politikalar geliştirdi. Sözde

çözümleyici olduğunu, yeni bir politika yapılandırdıklarını söylediler. Gerçekte ise inkar ve imha sistemini daha da incelterek, daha hileli yöntemlerle sürdürmeye, hayata geçirmeye çalıştılar.

AKP kadar oyunbaz hilekar bir siyasi iktidar bulmak zordur

Bu konuda AKP yönetiminin gerçekten çok hileli, aldatıcı çalıştığını görmek ve ifade etmek gerekiyor. Belki de bu kadar oyunbaz, hilekar, oyunu incelterek oynayabilen bir siyasi iktidar bulmak zordur. Bu noktada ABD-AKP ittifakı aslında bizim Önderlik, hareket ve halk olarak büyük bir kararlılık ve istekle geliştirmeye çalıştığımız Kürt sorununa barışçıl-siyasi çözüm çabalarını boşa çıkardı, uygun karşılık vermedi. Tam tersine bizim çatışmasızlık içinde olma durumumuzdan yararlanarak 29 Mart yerel seçimlerinin açıkça göstermiş olduğu Kürdistan'daki demokratik siyasi gelişimi tasfiye edebilmek için çok hileli bir saldırı operasyonunu değişik yöntemlerle yürüttü. Daha çatışmasızlığı ilan etmemizin hemen ertesi gün demokratik siyasete dönük kapsamlı bir tasfiye operasyonu başlattı ve bu operasyonu 2009 Aralık'ında demokratik siyasetin örgütlü kurumlarından birisi olan DTP'yi kapatmaya kadar vardırı. Birçok siyasetçiye siyasi yasak getirdi. Kürt halkının seçip meclise gönderdiği milletvekillerinin vekillik hakkını mahkeme kararıyla ortadan kaldırdı. Yine halkın seçtiği yerel yöneticileri tutuklayıp zindanlara koydu. Hareketimizin geliştirdiği barışçıl-siyasi çözüme olumlu karşılık vermek bir yana, gerillanın pasif savunma konumunda olmasından yararlanarak var olan demokratik siyaseti imha ve tasfiye edebilmek için çok ikiyüzlü, iğrenç, alçakça bir saldırı yürüttü. Bir yandan demokrasi geliştiriyorum, Kürt sorununu çözüyor, açılım yapıyorum dedi, diğer yandan Kürt demokratik siyasetini tasfiye etmenin binbir türlü hileli yöntemini geliştirdi. Binlerce siyasetçiyi pişkince bir yaklaşımla tutuklayıp zindanlara koydu. Demokratik kurumları kapattı. Siyaset kurumunu kapattı. Kültür kurumlarını işlemez kıldı. Basın-yayını engellemek için her türlü saldırıyı yürüttü. Öyle ki, Kürt toplumuna kendisini demokratik yollarla ifade etmenin tüm yol ve yöntemini kapattı, tıkatı. Ondan sonra da, bütün dünyaya ben demokrasi geliştiriyorum diyerek yaptıklarını tersyüz edip göstermeye çalıştı. Bütün demokratik güçleri, örgütlenmeleri, kurumları yok edip, işte Kürt sorununu çözdüm ve demokrasiyi getirdim diyecek kadar bir yalancılığı, ikiyüzlülüğü dünyaya yatmaya çalıştı. Gerçekten de böyle bir tutumu gösterebilecek başka bir siyasi grup bulmak zordur. Bunu hiç kimse yapamaz. Birisini öldürüp, seni yaşıtıyorum demek ne kadar büyük çelişki ise, yalansa, AKP'nin Kürdistan'da yaptığı da aynı düzeyde bir çelişki ve yalandı. Zaten Kürt sorununa siyasi çözüm arayışı sürecinde siyasi çözümün zemini olacak bütün birikimi öldürerek, imha ve tasfiye ederek, işte çözümü yapıyorum demeye getirdi. Dahası işler iyidir, sorun çözülmüştür, kimse buna itiraz etmemeli, herkes olduğu gibi bunu kabul etmeli dedi. Yani öyle ki, ben seni çaktırmadan nazıkçe öldürüyorum, imha ediyorum, ama sen çırpınmayacaksın bile; ne söz de, ne davranışta en küçük bir tepki göstermeyeceksin, itiraz etmeyeceksin demeye getirdi. Bu kadar basit, ikiyüzlü, gerçekleri tersyüz eden bir tutumun sahibi oldu. Böylece aslında tek yanlı olarak savaşı azgın bir biçimde sürdürdü. Savaş demek sadece askerin kurşun sıkması demek değildir, polis operasyon yapması, mahkemelerin saldırıya

geçmesi, zindanların doldurulması savaştın diğer bir yüzüdür. Nitekim 2009 yılı boyunca AKP'nin Kürdistan'da yaptıkları kesinlikle bu oldu.

Önderlik ve hareket olarak bu dönemde sabrın en büyüğünü gösterdik

Bu durumdan vazgeçilmesi, hareketimiz geliştirdiği siyasete olumlu yanıt verilmesi, dolayısıyla Kürt sorununun barışçıl-siyasi çözümüne doğru yaklaşım gösterilmesi yönünde demokratik çevrelerin, Önderliğimizin, Hareketimizin, halkımızın geliştirdiği bütün çağrılara rağmen AKP bu ikiyüzlü, hilekar tutumunda devam etti. Bunu gittikçe daha fazla derinleştirdi. Bu konuda daha ikiyüzlü ve saldırgan hale geldi. Sürecin daha farklı bir yola evrilmemesi için Önderlik olarak, hareket olarak bu dönemde biz sabrın en büyüğünü gösterdik, fedakarlığın en büyüğü içinde olduk. Varsa milyonda bir tutulabilecek olumlu bir yan ordan tutup barışçıl-siyasi çözümü geliştirmeye çalıştık. Fakat biliniyor, hiçbir umut kalmadı. Milyonda bir tutunacak bir dal bile kalmadı. Bizim sabrımız, fedakarlığımız bize karşı imha ve tasfiye saldırısı olarak kullanıldı. Başbakan, İçişleri bakanı, bütün AKP yöneticileri bu konuda çok ikiyüzlü bir saldırganlık içinde oldular. Sonuçta 29 Mart yerel seçimleri ardından geliştirdiğimiz barışçıl-siyasi çözüm çabalarını başarıya götüremedik. Aslında o, 1993'ten bu yana Önderliğimizin yürüttüğü siyasi çabaydı, bir stratejik yaklaşımdı. 29 Mart seçimlerinin ortaya çıkardığı sonuçlara dayanarak son bir hamle olarak bunu gerçekleştirmek istedik. Ama görüldü ki, mevcut ABD-AKP ittifakı böyle bir çözüme izin vermiyor. Çözümün imkanlarını hile ve oyunlarla bir bir ortadan kaldırıyor, tasfiye ediyor. Nitekim bunların hepsini yaptı. Artık demokratik siyasi çözüm bulabilmek için en küçük bir imkan ortada bırakmadı. Böyle bir çözüme muhatap olmadı. Dolayısıyla Önder Apo, 93 Mart'ında "bir muhatap arıyorum" diye başlattığı süreci, 31 Mayıs 2010'da "aradığım muhatapı bulamadım" diyerek sonlandırdı. Artık tek yanlı barışçıl-siyasi çözüm arayışıyla Kürt sorununa çözümün getirilemeyeceği kanaatine ulaştığını söyledi. Böylece olursa çift taraflı bir talep doğrultusunda çalışabileceğini, rol oynayabileceğini, ama çift taraflı talep olmadıkça, tek yanlı talep ve iradeyle Kürt sorununun barışçıl-siyasi çözümünün geliştirilemeyeceği, gerçekleştirilemeyeceği sonucuna ulaştığını ifade etti ve kendisi için yeni bir tutum belirlledi.

Bu durumu değerlendiren Parti yönetimiz ve Yürütme Konseyimiz; artık barışçıl-siyasi çözüm için en küçük bir imkanın kalmadığı, bu çözümde tek çare olan, çare yaratan Önder Apo'nun tutumuyla birlikte de, artık bunda ısrarın hiçbir sonuç vermeyeceği kanaatine ulaşarak, durumun yeniden değerlendirilmesini yaptı. Küresel güçlerin Kürdistan'a yaklaşımını, ulusal-devletçi, milliyetçi güçlerin Kürt sorununa, Kürdistan'a yaklaşımını, Kürdistan'daki gelişmeleri, 1993'ten bu yana barışçıl-siyasi çözüm stratejisi temelinde yürütülen mücadelenin ortaya çıkardığı sonuçları değerlendirdi. Bunun sonucunda 1 Haziran 2010 itibarıyla yeni bir stratejik mücadele sürecine girmek gerektiğine karar verdi ve bu süreci ilan etti. 15 Ağustos Atılımı'nın 26. yılında hareketimiz, 1 Haziran itibarıyla yeni bir stratejik atılım süreci başlattı. Dikkat edilirse, 15 Ağustos da bir stratejik atılımdı. İkinci stratejik mücadele döneminin fiili başladığını ilan eden bir atılımdı. 1 Haziran 2010 itibarıyla de hareketimiz benzer bir stratejik atılım sürecini; 4.

stratejik mücadele dönemini ilan etti. Bunu gerilla direnişiyle, halk serhıldanıyla, siyasi yöntemlerle, propaganda yoluyla ilan etti. Kapsamlı bir mücadele süreci içine girildiği ortaya koydu ve böyle bir pratik mücadele içine girildi. 1 Haziran'dan bu yana geçen iki buçuk aylık süre içerisinde de hareket ve halk olarak böyle yeni bir stratejik mücadele süreci içerisindeyiz. 4. stratejik mücadele atılımını başlatmış durumdayız. Bu atılımın nedenlerini, amaçlarını, görevlerini, yöntemlerini değişik yönetim toplantılarıyla açığa çıkartıp kendimizi bu temelde örgütlemeye çalıştık. Bir yandan yeni stratejik mücadele sürecinin özelliklerini ve görevlerini bilince çıkartmaya, bu temelde kendimizi eğitip örgütlemeye çalıştık, diğer yandan ise mevcut hazırlık düzeyimize ve örgütlülüğümüze dayanarak bu doğrultuda pratik direnişi her alanda geliştirmek için büyük bir çaba içerisinde olduk. Geçtiğimiz iki buçuk aylık süreç Kürdistan tarihinin en mücadeleci dönemlerinden biri oldu. Meşru Savunma Stratejisi temelinde aktif savunma savaşı orta yoğunluk düzeyinde gelişme gösterdi. Kürdistan'ın her alanı yeniden büyük bir çatışma alanı haline geldi. Halk serhıldanları yeni dönemin özelliklerine uygun olarak gelişme gösterdi. Şimdi 15 Ağustos Atılımının 26. yıldönümünü böyle gelişmiş, yükselmiş bir mücadele süreci içerisinde karşılıyoruz. Gerilla direniş halinde, halk direniş halinde; gerçekten de Kürt sorununa çözüm isteyen herkes direniş halindedir.

Değerli yoldaşlar!

27. 15 Ağustos yılını işte böyle bir direniş temelinde karşılıyoruz. 15 Ağustos direniş gerçeğine denk, uygun bir biçimde giriyoruz. Elbette programımız, ideolojik çizgimiz, stratejimiz, örgütlülüğümüz, taktiklerimizde değişiklikler var. Geçen 26 yıllık süre içerisinde büyük bir mücadele yaşadık. Bu mücadelenin ortaya çıkardığı sonuçlar, yarattığı gelişmeler oldu. Bunlara göre başardığımız görevler oldu. Onlar gündemden düştü, onların yerine yeni görevler koyduk. Kürdistan'da, Ortadoğu'da ve dünyada yeni gelişmeler oldu. Bu gelişmeleri değerlendirerek buna uygun bir biçimde bir düşünsel gelişme, ideolojik derinlik, yenilenme yaşadık. Üçüncü Önderliksel doğuş gerçekleştirildi. Önder Apo, daha önce dünya çapında insanlığın geliştirdiği

düşünce birikimini özümseyerek bu temelde Kürdistan'da bir direniş mücadelesini örgütlemeye çalışırken ve 15 Ağustos Atılımı da böyle bir çabanın ürünüyken, bu sefer Kürdistan'daki mücadelenin sonuçlarını değerlendirerek, ordan çıkardığı, ulaştığı yeni düşüncelerle insanlık için yeni bir özgürlük, eşitlik ve demokrasi çizgisi ortaya çıkardı. Yeni bir yol açtı, yeni bir kurtuluş yolu inşa etti, yarattı. Böylece çok köklü, güçlü bir düşünsel gelişme yaşadık. Paradigma değişimi oldu. Paradigma değişimi temelinde ideolojik çizgide yenilenme yaşadık. Siyasi programımız bu değişimin gereklerine uygun ve yine pratikte ortaya çıkan gelişmelere denk bir biçimde yeniden şekillendi. 2005 baharında Demokratik Konfederalizmi ilan ettik. Altı yıldır Kürt halkının özgür, demokratik düşüncenin örgütsel sistemi olan Demokratik Konfederalizmi inşa etmek için büyük bir çaba içinde olduk. Kadın örgütlülüğünü, gençlik örgütlülüğünü, halkın örgütlülüğünü bu temelde geliştirdik. Ekonomik, sosyal, siyasi, kültürel yaşamla birlikte, halkın güvenliğini sağlayacak, demokrasinin güvenliğini sağlayacak özsavunma örgütlülüğünü geliştirmek için büyük bir çaba içerisinde olduk. Bütün bunlarla yeni bir ideolojik-siyasi çizgi, yeni bir strateji, yeni bir program oluşturduk. İşte 4. stratejik mücadele atılımı böyle bir yenilenmenin, değişimin temelinde gelişiyor. Yeni stratejik atılımımızın 15 Ağustos Atılımı'nın bir devamı olduğu, onun yarattığı gelişmeler ve birikimler üzerinde gerçekleştiği tartışma götürmezdir. 15 Ağustos Atılımı nasıl ki ikinci stratejik dönemin pratik hamlesiydiyse, 1 Haziran 2010 atılımı da 4. stratejik dönemin pratik atılımı oluyor. İdeolojik-siyasi hattında yenilenmeler olmuştur. Program amaçlarında değişiklikler olmuştur. Strateji ve taktiklerinde değişim ve yenilenme yaşanmıştır, gelişmeler olmuştur; fakat özgürlük, eşitlik, demokrasi ilkelerini hayata geçirme doğrultusunda gelişen bir mücadelenin devamlılığı var. Kürt sorununu çözmek üzere yürüttüğümüz mücadelenin bir devamlılığı var. Böylece hareket ve halk olarak 27. yıla yeni bir atılımla giriyoruz. Aslında 15 Ağustos atılım gerçeğini, ruhunu güncellemiş, günümüze taşımış bulunuyoruz. Bu atılım çizgisini, atılım ruhunu olduğu gibi devam ettiriyoruz. 15 Ağustos Atılımı'yla böyle bir

bağlılığımız, devamlılığımız, sürekliliğimiz var. Kürt sorununun çözümü, Türkiye'nin ve Ortadoğu'nun demokratikleşmesi hedefi doğrultusunda devamlılığımız var. Bu bakımdan da bu çizgiyi yenileyerek, günün koşullarına uygun hale getirerek devam ettirdiğimize inanıyoruz. 15 Ağustos atılım gerçeğini 1 Haziran Atılımı'nda yaşıyoruz. Ruh olarak, irade olarak, cesaret, fedakarlık olarak, özgürlük, eşitlik, demokrasi amaçlarını gerçekleştirmek için olarak, Kürt sorununu çözmek için olarak devam ettiriyoruz. Bu bakımdan da elbette atılım çizgisine bağlıyız. Onu devam ettiren konumdayız. Bu bize daha büyük bir irade kazandırıyor, güç ve cesaret veriyor. Dikkat edilirse bütün zorluklara rağmen, çok değişik yönlerden gelen saldırılara, oyunlara, uluslararası komplo saldırganlığına rağmen, 15 Ağustos atılım çizgisinde sapsamamış durumdayız. Tersine o çizgiyi daha da geliştirerek, yenileyerek, yaratıcı kılarak günümüz koşullarında uyguluyoruz. Bu da elbette bizim tutarlılığımızı gösteriyor. Güncel olarak yürüttüğümüz mücadelenin geçmişle bağını ve birliğini ortaya koyuyor. Mücadele değerlerimize, şehitlerimize bağlılığın bir gereğini ifade ediyor. Bu anlamda 15 Ağustos Atılımı 27. yılında 1 Haziran 4. stratejik mücadele atılımı içinde yaşıyor; onunla var oluyor, hayata geçiyor. 15 Ağustos atılım gerçeğini 4. stratejik mücadele atılımında yaşıyoruz.

PKK baştan beri Kürt halkının varlığını koruma hedefiyle yola çıkmıştır

Elbette bu durum iyi bir durumdur, onur vericidir, mutluluk vericidir. Doğru yolda olduğumuzun, doğru çizgide olduğumuzun somut göstergesidir. Ama elbette bizi tarihi büyük görev ve sorumluluklarla da yüklü kılmaktadır. Nedir bu sorumluluklar? 4. stratejik mücadele atılımımızın önüne koyduğu hedefler, gerçekleştirmek üzere yüklendiği görevlerdir. Bu atılımı, mücadele dönemini "varlığını koruma ve özgürlüğünü kazanma dönemi" olarak tanımladık. Varlığını korumak ve özgürlüğünü kazanmak aslında baştan beri PKK'nin kendisidir, ortaya çıkış gerekçesi, varlık gerekçesidir. Baştan itibaren Kürt halkının varlığını korumak hedefiyle ortaya çıkmıştır. Neden? Çünkü soykırım altında olan bir

toplumdur. Katliamlarla, asimilasyonlarla yok edilmek istenen bir toplumdur. Dolayısıyla PKK, böyle bir soykırımı durdurma, yenilgiye uğratma hareketi, bilinci, iradesi, örgüt ve eylemi olarak ortaya çıkmıştır. PKK'nin temel karakteri, temel gerçeği budur. Bunu hiçbir zaman unutmayacağız. Şimdi de varlığını korumak söz konusuysa, temel bir görev olarak halen önümüzde duruyorsa, bu neyi ifade eder? Sadece soykırım rejiminin devam ettiğini, kapitalist küresel hegemonyanın Kürdistan'a halen soykırım çizgisinde yaklaştığını, dolayısıyla inkar ve imha sisteminin zihniyet ve strateji temelinde ortadan kalkmadığını, inceltilmiş de olsa, bazı söylemlerle farklılık gösterilmeye çalışılıyor da olsa, özünde devam ettiğini göstermektedir. Bu konuda hiç aldanmamalı, yanılmamalıyız. Kesinlikle aldanma olmamalı. İşte inkar aşıldı, imha yenilgiye uğratıldı, Kürt'ün varlığı kabul ediliyor, dolayısıyla inkarcılık yok biçimindeki söylemlerin hepsi aldatmadır, yalandır. Bu söylemler Kürt halkını aldatmak, dolayısıyla PKK direnişine verdiği desteği zayıflatmak için soykırımcı güçler tarafından geliştiriliyor. Yoksa özünde, 2009 pratiğinde net olarak gördük ki, soykırım devam ettiriliyor; hem de çok daha hileli yöntemlerle, çok daha inceltilmiş yöntemlerle, çok daha ikiyüzlüce, oyun oynama temelinde yürütülüyor. Mevcut ABD-AKP dayatmasının, çizgisinin yeni bir soykırım rejimi olduğundan asla kuşku duymamak gerekir. O tatlı sözlerin arkasında katliam vardır, imha vardır. Aslında tadı yok, zehir verilmiş isteniyor; ama üzeri tatla cilalanmaya, kapatılmaya çalışılıyor. Bu gerçeği görmemiz gerekli.

Demek ki zayıflatılmış, darbelenmiş de olsa inkar ve imha sistemi, 26 yıllık direniş temelinde ona ciddi darbeler vurulmuş olsa da halen parçalanamamıştır, yenilgiye uğratılamamıştır. Dolayısıyla sistem devam etmektedir. Onun ifade ettiği soykırım gerçeği devam ediyor. O halde soykırımı karşı varlığını koruma elbette temel görevlerdir. Soykırım boşa çıkartılmadan, Kürt halkının varlığı güvence altına alınmadan başka hiçbir şey yapılamaz. Kürt halkı başka türlü bir gelişme kesinlikle sağlayamaz. Biz önce başka gelişmeler sağlayalım, sonra bu soykırım da ortadan kalkar biçimindeki söylemler birer hiledir, yalandır; bunlara aldanmamak lazım. Onların hepsi bizi aldatmaya, dolayısıyla mücadeleden vazgeçirmeye dönüktür. O bakımdan geçmişte olduğu gibi bugün de varlığını koruma 4. stratejik direnişimizin temel bir görevi oluyor. Bu, soykırım parçalanıp yenilgiye uğratılana kadar da sürdürülecek. Elbette bunun yöntemleri, koşullarında değişiklikler var. Biz halkın varlığını koruma direnişini yeni strateji temelinde yeni örgütlülüklerle, yeni taktiklerle geliştiriyoruz, sürdürüyoruz. Ama işin özü değişmiyor, varlığını koruma değişmiyor.

Özgürlüğü sağlamak baştan beri hedefimizdir

Özgürlüğünü kazanmak açısından da aynı şeyi söyleyebiliriz. Partimiz özgürlüğünü kazanmayı başta bir direniş geliştirerek formüle etmeye çalıştı. Ajanlaşmış yapı, kurum ve kişilere karşı şiddet temelinde yürüttüğü mücadeleyle Kürt halkına özgürlük bilincini götürmenin önünü açtı. Özgürlük bilincini duymaya başlayan toplumu bu durumdan alıkoyarak üzere geliştirilen 12 Eylül faşist-askeri rejimine karşı tarihi 15 Ağustos Atılımı gerçekleşti. Silahlı direnişle 12 Eylül faşizmi yenilgiye uğratılmak ve bu temelde Kürdistan'ın, Kürt toplumunun özgürlüğü sağlanmak istendi. Elbette

"Hareket ve halk olarak 27. yıla yeni bir atılımla giriyoruz. Aslında 15 Ağustos atılım gerçeğini, ruhunu güncellemiş, günümüze taşımış bulunuyoruz. Bu atılım çizgisini, atılım ruhunu olduğu gibi devam ettiriyoruz. 15 Ağustos Atılımı'yla böyle bir bağlılığımız, devamlılığımız var. Kürt sorununun çözümü, Türkiye'nin ve Ortadoğu'nun demokratikleşmesi hedefi doğrultusunda devamlılığımız var"

devletçi paradigma temelindeydi bu direniş. Ulusal kurtuluş çizgisi çerçevesinde yürütülüyordu. Özgürlüğün devletleşmeyle, iktidarlaşmayla sağlanacağı öngörülüyordu. Bu temelde yürütülen mücadele önemli gelişmeler sağlasa da, hedeflenen sonuca götürmedi. 1993'ten itibaren, siyasi olarak çözülmemeyen Kürt sorununu silahlı direnişle değil de, mümkünse barışçıl-siyasi yöntemlerle çözmek üzere yeni bir stratejik süreç geliştirildi. Dünyadaki gelişmeler, Kürdistan'da 15 Ağustos Atılımı temelinde yürütülen mücadelenin ortaya çıkardığı sonuçlar, Ortadoğu'da yaşanan körfez savaşı durumu Önderliğimizi ve Hareketimizi böyle bir stratejik değişime yöneltti. 17 yıl boyunca da çeşitli süreçlerden, aşamalardan geçse de, böyle bir strateji temelinde mücadele yürüttük. Özgürlüğü mümkünse barışçıl-siyasi yöntemlerle, demokratik siyasi mücadeleyi geliştirerek, müzakere ederek gerçekleştirmek istedik. Fakat ifade ettiğimiz gibi, 2010'un başına geldiğimizde Önderlik ve Hareket olarak harcadığımız bütün çabalara rağmen, Kürt sorunuyla ilgili, Kürt sorununu ortaya çıkaran çevrelerin böyle bir çözüm gerçeğine yaklaşmadıklarını gördük. Belli gelişmeler böyle bir mücadele içinde yaratılmış olsa da Kürt sorununun demokratik çözümü gerçekleşmedi. Artık tek yanlı barışçıl-siyasi çözüm çabalarıyla da gerçikleşmeyeceği ortaya çıkınca, bunu yeni bir mücadele temelinde, kendi özgücümüzle geliştirdiğimiz mücadeleye dayalı olarak sağlamayı içeren yeni bir mücadele süreci başlattık. Özgürlüğü direnerek, savaşıarak, yeni ideolojik-siyasi çizgimizde ve meşru savunma stratejisi temelinde direniş mücadelesini çok yönlü geliştirerek elde etmeyi hedefleyen bir mücadele süreci içerisine girdik. Barışçıl-siyasi çözüm arayışlarının sonuç vermemesi bizi tek çare olarak yeniden meşru savunma çizgisinde direnerek ulusal ve toplumsal özgürlüğü elde etme mücadelesi içine götürdü. Şimdi bu temelde yeni mücadele sürecini geliştiriyoruz. Özgürlüğü sağlamak baştan beri de hedefimizdir, fakat her stratejik dönemde farklı anlamları, içeriği olmuş, farklı programlara dayanmış, farklı mücadele strateji ve taktikleri temelinde yürütülmüştür. Şimdi 4. stratejik mücadele döneminde de hem program olarak, hem strateji ve taktikler bakımından önemli farklılıklar ifade ediyor. Bu farklılıkları görmemiz gerekli. Özgürlüğü elde etmek ortak hedef, ama bunu elde etmenin biçimi, stratejisi, taktikleri, örgütü, eylemi farklılık arz ediyor. Farklı olanla olmayanı iyi ayırmamız gerekiyor. Başarılı olmak için kesinlikle bu lazım.

Uygun bir zamanlamayla demokratik özerkliği ilan edeceğiz

Bu bakımdan da 4. stratejik mücadele döneminin Kürt sorununa çözüm programını bugünlerde yaygınca tartışıyoruz. Biz bu çözüm modelini demokratik özerklik olarak tanımladık. Önder Apo bunu 2005 yılında demokratik konfederalizm sistemi olarak ifade etti. 2005'te PKK'nin Yeniden İnşa Kongresi programını bu esas üzerine kurduk. Demokratik konfederalizmi böyle bir çözümün bir tarafı olarak örgütleyip inşa etmeyi hedefledik. Şimdiye kadar sağladığımız gelişmelere dayanarak böyle bir çözüm yöntemini artık pratikte dayatmak, kendi mücadelemizle ve çabalarımızla adım adım inşa etmek istiyoruz. Aslında demokratik özerklik paradigma değişimiyle oluşturulan yeni çizgi, yeni program temelinde temel ilkeler olarak belirlenmişti. Şimdiye kadar ayrıntılarını ortaya koymamak aslında müzakere

içindi. Yani içinde bulunduğumuz stratejik mücadele gerçeğinin gereği deniyleydi. Çünkü diyalog oluşturmak, müzakere başlatmak, çözümü siyasi müzakereyle sağlamak istiyorduk. Mücadelemizi böyle bir müzakere sürecinin geliştirilmesi için yürütüyorduk. Dolayısıyla da Kürt sorununun çözüm ilkelerinin neler olacağını müzakere ederek ortaya çıkartmayı öngördük. Demokratik özerklik olarak programladığımız, ilke olarak ortaya koyduğumuz çözümü ayrıntılı programa kavuştursaydık, elbette o zaman müzakere diye bir şey olmazdı. Müzakere çağrımızın, diyalog çağrımızın, barışçıl-siyasi çözüm çağrımızın bir anlamı kalmazdı. Bize o zaman derlerlerdi ki, siz zaten kendi programınızı belirlemiş, tutumunuzu netleştirmiş, ilan etmişsiniz, daha ne konuşulacak sizle? Gelin bize katılın diyorsunuz. Öyle dememek, müzakerenin önünü baştan kapatmamak için birçok çözüm projesi ortaya koysak da, bu projeleri hep genel ve temel ilkeler düzeyinde tuttuk. Ayrıntılarına girmedik. Niye? Ayrıntılarını müzakere içerisinde birlikte sağlamak istedik. Kendimizi siyasi diyaloga, müzakereye bu biçimde açık tuttuk. Demokratik özerkliğin ayrıntılı programlanmamış olması bu nedenleydi. Onu eğer mümkün olsaydı müzakereyle yapacaktık. Fakat şimdi müzakereyle mümkün olmayınca, yeniden

rimiz bu temeldedir. Uygun bir zamanlamayla bunu ilan da edeceğiz.

Devleti sınırlandırıp küçülteceğiz KCK sistemini inşa edeceğiz

Ne anlama gelecek demokratik özerkliğin ilanı? Önder Apo'nun savunmalarda ortaya koyduğu, partimizin programında somutlaştırdığı "devlet artı demokratik konfederalizm" programının ilkelerini belirleyeceğiz. Ne kadar devlet, ne kadar demokratik konfederalizm olacak? Ekonomide, eğitimde, sağlıkta, hukukta, siyasette, kültürde, güvenlikte, savunmada ne kadar olacak? Yani toplum yaşamının bütün alanlarında ne kadar devlet olacak, devlet görev ve sorumlu, yetkili bulunacak, ne kadar demokratik konfederalizm görevli, yetkili, sorumlu olacak? Hangi işlerle ne kadar demokratik konfederalizm, yani KCK sistemi ilgilenecek, hangi işlerle ne kadar TC devleti ilgilenecek, ilişkili olacak? Bunları belirleyeceğiz. Buna göre hem devletin sınırlarını, hem de demokratik konfederalizmin sınırlarını çizeceğiz. Eksik olanlar varsa, özellikle demokratik konfederalizm cephesinde eksikliklerimizi gidermek için büyük bir örgütlenme ve mücadele içine gireceğiz. Fazlalık varsa -ki bu özellikle devlet tarafından- fazla olanları da vurarak, mücadele ederek yok edeceğiz, ortadan kaldıracacağız.

"Demokratik konfederalizmi bir devlet olarak değil halkın özgür-demokratik yaşam gücü olarak örgütleyeceğiz. Bu sistem devletten farklıdır. Devletten farklı ne olacak? Devlet bir çete örgütlenmesidir, bir bürokratik örgütlenmedir; toplum dışında, toplum üzerinde bir örgütlenmedir. Demokratik Konfederalizm bir bürokratik örgütlenme, toplum dışında bir örgütlenme değildir. Halkın kendi kendini örgütlemesidir"

direnış mücadelesiyle bunu gerçekleştirmek görevi önümüze çıkınca, elbette kendi görüşümüzü ortaya koyup programlayıp, bu temelde mücadele edeceğiz. Demokratik özerkliğin bu süreçte gündemleşmesi bu temeldedir. Aslında biraz belirleyip ilan etmekte geç de kaldık. Bu, geçen iki buçuk aylık süre içerisinde mücadelemizi belli ölçüde daralttı, sınırlandırdı, parçalı kıldı. Değişik alanlarda mücadele eden güçlerin görev ve sorumluluklarını belirlemede zorlanmalarına, kendilerine göre kalmalarına yol açtı. Bu bakımdan biraz geciktirmeyi de düşünüyoruz. Aslında 4. stratejik mücadele hamlesini ilan ederken aynı zamanda bu hamlenin gerçekleştirmekle sorumlu olduğu görevleri belirlemek anlamında demokratik özerkliğin programını ortaya koymamız, her mücadele alanının önüne somut görevlerini bu biçimde koymamız, halkı, gençliği, kadınları, emekçileri bu temelde görev ve sorumluluklarına sahip çıkmaya, mücadelemize çağırmanız gerekiyordu. Biraz bunda geç de kaldık. Fakat bu süreçte tartışılıyor. Legal, sivil alanlar da tartışıyorlar. Onlar da tek doğru çözümün demokratik özerklik olduğunu söylüyorlar. Kürt sorunuyla ilgili olan çevreleri bu çözümün barışçıl-siyasi yollarla sağlanması için çaba harcamaya çağırıyorlar. Son dönemlerde böyle çağrılar var. Halk bu çağrıları, bu çözüm programını destekliyor. Tabi bizimkisi farklıdır. Biz KCK olarak henüz böyle bir ilanda bulunmadık, böyle bir çağrı da yapmadık. Bizim kimseye -öyle legal alanın yaptığı gibi- bir çağrıda bulunma gibi bir durumumuz yoktur. Biz halkı çağıracağız. Kendimizi göreve davet edeceğiz. Gençleri, kadınları, Kürt halkını demokratik özerkliği yaratmaya, bunun için demokratik konfederalizmi her alanda inşa etmeye ve işletmeye çağıracağız. Hazırlıkla-

Böylece direniş temelinde devletin toplumun bütün yaşam alanlarına hükmetme durumunu ortadan kaldıracacağız, sınırlandıracağız, öngördüğümüz alanlarla sınırlı kılacağız. Onun dışında toplum yaşamına dönük örgütlenmelerini, müdahale etme durumlarını düşman sayacağız ve onlara karşı savaş vereceğiz. Uygun yöntemlerle mücadele edeceğiz. Dikkat edilirse, devleti tümden reddetmiyoruz, etmeyeceğiz; ama hangi alanda, nerede, ne kadar devletin olması gerektiğini netleştireceğiz, belirleyeceğiz. Var olması gereken devlete dokunmayacağız; ama var olmaması gereken, bir despotizm, faşizm, şovenizm, sömürgecilik olarak var olan devleti de mücadeleyle ortadan kaldıracacağız. Böylece devleti daraltacağız, sınırlandıracağız, küçülteceğiz. Diğer yandan ise, geniş bir kitle tabanına sahip olsa da henüz tam örgütlenmemiş, kurumlaşmamış olan demokratik konfederalizmi, KCK sistemini inşa edeceğiz, örgütleyeceğiz. Ekonomi alanında, eğitimde, sağlıkta, siyasette, kültürde, güvenlikte, savunmada inşa edeceğiz. Toplum yaşamının bütün alanlarında halkın özgür-demokratik yaşam gücü olarak demokratik konfederalizm örgütlülüğünü geliştireceğiz ve işlevsel kılacağız. Demokratik konfederalizmi bir devlet olarak örgütlemeyeceğiz. Dikkate edelim, bu sistem devletten farklıdır. Devletten farklı ne olacak? Devlet bir çete örgütlenmesidir, bir bürokratik örgütlenmedir; toplum dışında, toplum üzerinde bir örgütlenmedir. Demokratik Konfederalizm bir bürokratik örgütlenme, toplum dışında bir örgütlenme değildir. Halkın kendi kendini örgütlemesidir. Halkın komünlerine, meclislerine dayalı karar, irade gücünün ortaya çıktığı, yürütme örgütleriyle kararların hayata geçirildiği bir örgütlenme sistemi olacak. Bu bakımdan da yeni bir özgür toplum yaşamının sistemi

olarak Demokratik Konfederalizmin örgütlülüğünü geliştireceğiz.

Dikkat edilirse hem devletin küçültülmesi, daraltılması anlamında yürütülecek çok büyük mücadele görevleri var, hem de Demokratik Konfederalizmin inşası anlamında çok kapsamlı yürütülecek örgütsel görevler var. Bu 4. stratejik mücadele döneminde direnişle örgütlenme, eylemle örgüt kurma iç içe süreç. Direniş, eylem, toplum üzerinde egemenlik kurmuş bu soykırım rejimini, inkar ve imha sistemini daraltmak, küçültmek, toplumsal özgürlük alanlarını genişletmek üzere yürütülecek. Direniş demokrasiyi daraltan devlet egemenliğini zayıflatmak, küçültmek için kullanılacak. Örgüt çalışması ise, halkın ekonomik, sosyal, siyasi, kültürel, savunma, her alandaki demokratik örgütlülüğünü sağlamak için yürütülecek. Eylemle örgütlenmeyi iç içe ve çok kapsamlı bir biçimde yürüteceğiz. Yeni stratejik mücadele sürecini ilan etmiş olmakla birlikte, henüz böyle somut programlı bir mücadele içine girmedik. Dikkat edilirse bunları henüz ilan etmedik. İlan etmemiş olmamız bizim mücadele düzeyimizi, görevlerimizi daraltıyor. Aslında yeni stratejik mücadele dönemini ilan etmiş olmakla birlikte böyle bir görev kapsamını ilan etmeyişimiz mücadelemizi biraz eksik bıraktı. Daha doğrusu geçmiş stratejinin daha yoğunluklu bir mücadeleyle yürütülmesi kıldı. Birçok çevre böyle anladı.

Biz tarihi 15 Ağustos atılımımızın yirmialtıncı yıldönümünü yaşarken, siyasi-askeri cephede böyle bir yoğunluk vardır. Halk tabanımız böyle bir tartışma yoğunluğu içinde. Dolayısıyla bu bizi etkiliyor. Karşı cephe de basınıyla, çeşitli kurum ve kuruluşlarıyla tartışma içindeler. Birçok çevre devlet üzerinde baskı yürütüyor. Yine zaten devletin kendi içinde bir de yürümezliği, çıkmazı var. En son Yüksek Askeri Şura toplantılarında gördük ki, devlet kendi içinde iktidar çatışmasını halen sürdürüyor ve derinleştiriyor da. Birçok çevrenin devlet yönetimi üzerinde hesabı, iktidar kavgası var. AKP zaten bunu çok marifetli yürütüyor. Ordu içerisinde birçok generalin de benzer yaklaşım içinde olduğu son tartışmalarda açığa çıktı. İlker Başbuğ'un da bu hesap içine girdiği görüldü. Aslında daha önce Yaşar Büyükanıt'ın da böyle bir yaklaşımı görüldü. Son Genelkurmay Başkanları, AKP'nin iktidar kavgasıyla ortaklıkları sonucu olacak her halde, bireysel iktidar kavgasında çok daha öne çıkmış görünüyorlar. Buna sivil toplumdan da, askerden de gelen tepkiler var. Ordu içinden bazıları istifa ettiler, ediyorlar. Bunlar hem hükümete, hem de hükümetle işbirliği yapan ordu kesimlerine dönük tepkilerdir. Çünkü derin iktidar hesapları, derin iktidar kavgası var. Bu kavga sonuçlanmış değil.

15 Ağustos Atılımı ulus-devlet gericiliğini darbeledi teşhir etti

Dolayısıyla karşımızdaki güç zor durumda. Siyasi ve askeri bakımdan ciddi bir sarsıntı yaşıyor. Hatta çökme tehlikeleri de vardır. Başbakan Tayyip Erdoğan'ın konuşmaları dikkate alınırsa büyük bir korku ve panik içinde olduğu görülüyor. Her an çöküş olabilir, her an bu iktidar kavgası çok sert bir çatışmaya dönüşebilir. Bu çatışmayı biz 1960'da gördük, bu çatışmayı '70'te gördük, '80'de gördük, daha çok da '93-94'te gördük. Cumhurbaşkanı da dahil birçok devlet görevlisini tasfiye etti bu çatışma. Cumhurbaşkanı, başbakanları, askeri komutanları götürdü. Öyle devlet içindeki iktidar çatışması deyip basit yaklaşmamamız gerekiyor. Çatışmaya dönüştü mü, taraflar birbirini tasfiye edecek bir saldırı içine giriyorlar. Şimdi de böyle bir tehlike var mı? Evet, var. Var olduğunu çatışma içinde olan tarafların söz ve davranışları açıkça gösteriyor. Bu bakımdan zor durumda olan bir sistem var. Peki bu sistem nasıl bu duruma geldi? Elbette kendi geriliğiyle, gericiliğiyle, haksızlığıyla geldi. Çünkü bir ulus-devlet faşizmiydi, despotizmiydi, bir askeri diktatörlüktü. Fakat bütün bunları açığa çıkartan, teşhir eden iktidar paylaşımını veya bazı kesimlerin yalnız başına iktidar üzerindeki egemenliğini kıran ise 15 Ağustos Atılımı temelinde Kürdistan'da yürütülen 26 yıllık direniş oldu. Kesinlikle hem sivil, hem askeriyeye Türkiye devlet sistemi içerisinde yaşanan sorunların açığa çıkartanı ve bu duruma getireni 15 Ağustos Atılımı direnişidir; Kürt halkının mücadelesidir, gerillanın mücadelesidir. Böyle bir mücadelenin inkar ve imhacı taraf üzerindeki sonuçları da bunlar olmuştur. Nasıl ki 15 Ağustos Atılımı Kürt halkına yeni bir ruh, bilinç, irade, örgüt verdi, yeniden yarattı, canlandırdı, özgür ve demokratik insanlığı, yaşamı yeniden ortaya çıkardıysa; bunun karşılığı olarak da faşizmi, soykırımcılığı, inkar ve imhacılığı, despotizmi, ulus-devlet gericiliğini de darbeledi, teşhir etti, tecrit etti, işlemez kıldı, ciddi bir sarsıntı içerisine soktu. İşte şimdi bu sarsıntının düzeyini, nasıl yaşandığını somut olarak görüyoruz.

Yeni dönem mücadele sürecinin öncü gücü gerilladır

27. 15 Ağustos yılında 4. stratejik atılım temelinde mücadele nasıl gelişecek? Öyle anlaşıyor ki bir yandan, zaman zaman mücadele gerilla anlamında askeri cephede şiddetlenecek, siyasi cephede, ideolojik cephede şiddetlenecek, zaman zaman ise barış tartışmaları, siyasi çözüm tartışmaları öne çıkacak, yoğunluk kazanacak, bu tür arayışlar devreye girecek. Yani 27. yıl mücadelesi düz bir rotada yürüme-yecek, tek bir taktikle işleme-yecek. Her an çok farklı taktiklerin devreye girdiği, gündeme geldiği, pratikleştiği bir süreç olacak. Hem zaman zaman mücadele süreci her cephede çok şiddetlenecek, hem de zaman zaman yavaşlayacak, zayıflayacak; onun yerine tartışmalar, diyaloglar, siyasi arayışlar devreye girecek. Şimdiye kadar ki pratik, mevcut gelişme bunu gösteriyor. Şimdiki tartışmalar da bu sürecin bu biçimde gideceğini, ne yalnız başına şiddetlenmiş, sadece mücadele ile süreç ilerleyecek, ne de çatışmasızlık, ya da siyasi-barışçıl çözüm arayışları biçiminde sürecek. Bunlar iç içe çok değişik varyasyonlar biçiminde gündeme gelecek, devreye girecek. Mücadele bu temelde sürecek. 4. stratejik mücadele dönemi böyle yürüyecek. Biz bu süreci demokratik özerk-liğün ilanı temelinde hem mücadele, hem örgütlenme yönünde daha da derinleştirmeye çalışacağız. Karşımızdaki güçler ise bizi engellemeye, çabalarımızı zayıflatmaya, bizi oyalamaya, mücadelenin şiddetini azaltmaya çalışacaklar. Birçok ara güç devreye girecek, etkili olacak, süreç bu biçimde yürüyecek. Bu gerçeği görmemiz, anlamamız gerekli. Niye böyle oluyor demememiz gerekiyor. Bu, mücadelenin doğası gereği böyledir. Dikkat edilirse, yalnız başına aktif mücadele, şiddet devreye girdi mi buna toplumlar dayanamıyor; ne Türkiye toplumu, ne de Kürt toplumu dayanabiliyor. Fakat barışçıl ve siyasi çözüme de egemen devlet gücü, gerici güçler gelmiyor; çözümün önünü tıkıyor, engelliyorlar. O halde mücadele geçmişteki gibi barışçıl-siyasi çözüm arayışıyla sürdürülemiyor. Ama yalnız başına keskin şiddet uygulamasıyla da sürdürülemeyeceği anlaşıyor. O zaman besbelli ki bunlar iç içe olacak. Zaman zaman biri, zaman zaman diğeri öne çıkacak. Birbirini böyle süreçler takip edecek. Çok yoğun, çok hızlı, çok değişken bir taktik mücadele süreci içerisinde olacağız. 4. stratejik mücadelemiz her zamankinden daha yoğun, değişken bir taktik mücadeleye sahne olacak, taktikler mücadelesiyle sürecek. Bu gerçekleri görmemiz, anlamamız, buna göre yaklaşım göstermemiz lazım.

Değerli yoldaşlar!

Peki, biz böyle bir mücadele sürecini doğru ve başarılı bir biçimde nasıl yürütebiliriz? Böyle bir mücadele sürecinde gücü nerden alacağız? Bu konuda da geçen iki buçuk aylık mücadele pratiğinin ortaya çıkardığı önemli sonuçlar var. Özellikle gerilla cephesinde bu sonuçlar ortaya çıkmıştır. Tüm gerilla komutanlıklarının, birliklerinin, savaşçı güçlerinin bu temelde derin bir yoğunlaşma, tartışma, sonuç çıkarma çabası içinde olması gerekiyor. Neden? Çünkü mücadele sürecinin öncü gücü gerilladır. Görevler yüzde seksenden fazla gerillanın omzunda. Niye? Çünkü biz demokratik özerkliği mücadele ederek inşa etmek istiyoruz. Siyasi diyalogla, müzakereyle olsaydı, o zaman görev demokratik siyasetin üzerinde olacaktı. Müzakere yöntemiyle demokratik özerkliği yaratamadığımız, tersine direniş te-

melinde demokratik özerkliği yaratmak, yani Kürt sorununu çözüme götürmeyi hedeflediğimize göre, o zaman direniş mücadelesinin görev ve sorumluluğunun yüzde seksenden fazlası da elbette ki gerillaya düşecektir. Nasıl ki barışçıl-siyasi çözümden görev demokratik siyasete düşüyorsa, direniş mücadele-sinde de görev elbette gerillaya düşüyor. Zaten geçen iki buçuk aylık süreç içerisinde durumun böyle olduğunu açıkça gördük. Bundan sonra bu durum sürdürükçe de gerillanın görev ve sorumluluğu artacak. Hem devletin küçültülmesi, sınırlandırılması için yürütülecek direniş mücadelesinde birinci görev gerillanın omuzlarında olacak, gerilla öncülüğünde halkın, gençliğin geliştireceği serhıldan, gericiliği tasfiye ederek toplumsal özgürlüğün önünü açacak, hem de demokratik konfederalizmin inşa edilmesinde temel örgütsel görev gerillanın omuzlarında olacak. Neden? Çünkü biz demokratik konfederalizmi direniş içinde, savaş içerisinde inşa ediyoruz. O zaman demokratik konfederalizmin

var. HPG'nin yetkili kurulları elbette ki süreci değerlendiriyorlar, daha çok da değerlendirecekler. Bu iki buçuk ay içerisinde de birkaç kez biz de değerlendirme içinde olduk; ulaştığımız sonuçları tüm komutanlıklara, birliklere sözlü, yazılı olarak ulaştırmaya çalıştık. Birçok hata ve eksiklik ortaya çıktı. Onları düzeltmek, bu temelde başarı oranını büyütmek için çalıştık. Gerçekten de bazı temel noktalarda hata ve eksikliklerin var olduğunu gördük. Bir kere, yeterince hazırlığın olmadığını gördük. Gerilla cephesi her ne kadar hazırlandık dese de, iki buçuk aylık pratik ortaya çıkardı ki, aslında pratikte yeterince hazırlanmamıştır, zamanı boşa geçirmiş, kendini kandırmış. Diğer yandan hala paradigma değişiminin tam özümsemişliğini, anlaşıldığını, yani yeni ideolojik-siyasi çizginin özümsemişliğini söylemek de zor. Hala paradigma değişimi sorunu var. Düz, dar bir milliyetçi, devletçi yaklaşım içinde kalma ya da bunun etkilerini yaşama söz konusu. Bu konuda tutarlı, yoğun ve ciddi

şünmediğimiz ortaya çıktı. Çoğu yerde doğru dürüst geri çekilemedik, dolayısıyla darbeler yedik. Demek ki bilgi almada, keşfetmede, plan yapmada ve uygulamayı yönetmede eksikliklerimiz, yanlışlarımız var. Bunları düzeltmemiz gerekiyor. Tek askeri hedeflerle sınırlı kaldık. Sanki 4. stratejik mücadele orduyu yıkma mücadelesiymiş gibi ortaya koyuyoruz; toplum üzerinde devletin örgütlü egemenliğini zayıflatmak, parçalamak, demokrasiyi örgütleyeceğimiz alanlar açmak olarak ifade ediyoruz. Bunu sağlamak için elbette baskı kurumlarının, yani polis ve jandarmanın hedeflenmesi gerekiyor, yine devleti sarsmak için orduyu darbelemek gerekiyor; ama salt askeri hedeflerle savaş bir ulusal kurtuluş savaşı gibi bir özellik taşıyor. Bu bizim paradigma ve strateji değişimi temelinde yürüttüğümüz mücadele çizgisiyle uyumlu değildir. Bu durumda hem yanlışlık var, hem de bizi daraltıyor. Niye? Çünkü, doğru anlamış değiliz. İkincisi, hazırlıklı

şarlı bir biçimde hayata geçirileceğinin tespiti demektir. Yani taktik ve tarz, iş yapmaya karar vermayla, onun yöntemini bulmak oluyor. İşte burda hata yapıyoruz. Demek ki yoğun değiliz. Niye günlük görevleri doğru tespit edemiyoruz, doğru hedef belirleyemiyoruz, doğru hareket tarzı belirleyemiyoruz, ne yapacağımıza doğru ve yeterli karar veremiyoruz? Niye onları nasıl yapmamız gerektiğinin yöntemini, usulünü, üslubunu doğru bulamıyoruz? Bu yoğunluğumuzun azlığını gösteriyor. Aslında ideolojik-siyasi çizgiye hakimiyetimizin zayıflığını gösteriyor. Meşru savunma stratejisine hakimiyetimizin zayıflığını gösteriyor. Yoksa ideolojik çizgiye hakim olan, siyasi programın görevlerini iyi bilen, meşru savunma stratejisini iyi anlayan birisinin her an ne yapacağını ve nasıl yapacağını doğru tespit edememesi kesinlikle mümkün değildir. Dolayısıyla taktikte darlık, yüzeysellik, tek düzelik, tıkanmalar yaşıyorsak, tarzda üstünkörülük, düzlük, bir tekrar durumu ortaya çıkıyorsa bu, aslında kaynağını ideolojik-siyasi çizgiye, programımıza, stratejimize hakimiyetteki zayıflıktan alıyor. Demek ki düşünsel gücümüz zayıf, Önderlik çizgisini az kavramışız. Kendimizi az eğitmişiz ya da bazı şeyleri öğrenmiş olsak da, bunları ezberlemişiz. Pratikte ne anlama geldiğini bilmiyoruz, yaşamla bütünleştiremiyoruz. Siyasi görevlerimiz nedir, programımız önümüze hangi görevler koyuyor, meşru savunma stratejisi nedir, bizden hangi yolla savaşmamızı istiyor, ideolojik-siyasi çizgimiz nedir, dost-düşmanı nasıl ayırmamız gerekiyor, çalışma ahlakımız nasıl olmalı hususlarını doğru tespit edemiyoruz. Burda ciddi zayıflıklar var. Bu zayıflıkların mutlaka bulunup gidermesi gerekli.

Askeri başarının ilk şartı yaşamda başaradır

Diğer yandan, askeri konularda yoğunlaşamamanın, taktik ve tarz hatalarının önemli bir nedeni, parti ilkelerine ve yaşam tarzına uyumdaki zayıflıktan kaynaklanıyor. Birçok alandan raporlar alıyoruz. Yönetim toplantılarında tartışmalar yapıyoruz. Yine arkadaşlarla da tartışıyoruz. Çok ciddi bir sorun olarak yaşam sorunlarının var olduğu ortaya çıkıyor. Önder Apo "PKK'ileşelim savaşı kazanalım" dedi. Önder Apo askeri başarının ilk şartının yaşamda başarı olduğunu söyledi. İdeolojik mücadelede, ideolojik duruşta, yaşamda kazanamamanın siyasal ya da askeri başarısı kesinlikle olamaz. Fakat bizde -öyle anlaşıyor ki- bu konuda yanlış görüşler de var. Halen içimizde ideolojizis asker olmayı düşünenler var. İdeolojik-örgütsel mücadele yürütmeden, partileşmeden, parti yaşamını geliştirmeden, yaşamda zaferi kazanmadan, ideolojik mücadelede zafer kazanmadan askerlik yapacağını, komutan ve savaşçı olacağını sananlar var. Pratik bir kere daha bunların yanlış olduğunu, böyle bir askerliğin ve onun başarısının olmayacağını net gösterdi, gösteriyor. Bir de denilebilir ki, bu kişilerin iddiası yoktur. Aslında çok askeri başarıyı isteyen bir durumu da yok. Ölmüş, bitmiş, başarıdan umudunu koparmış, böyle bazı bitmiş tutumlar da içimizi kemiriyor. Ağacın kurdu kendi içinde olmuştur misali gerillanın kurdunu da kendi içinde yaratan tutumlar var. Bu kurt olmaya karşı kesinlikle mücadele etmek lazım. Parti ilkelerinde, partileşmede tutarlı olmak gerekli. Gerçekten siyasi-askeri başarı kazanmak istiyorsak, iyi savaşçılar, komutanlar olmak istiyorsak, bunun yolunun doğru ideolojik-örgütsel tutumdan, yeterli ve başarılı bir ideolo-

birincil yanı, ağır yanı toplumun öz savunma örgütlenmesi olacak. Toplumsal örgütlenmenin önüne, başa öz savunma örgütlülüğü geçecek. Öz savunma eğitimi, öz savunma örgütlenmesi geliştiği oranda ekonomik, sosyal, kültürel, siyasi olarak toplumun demokratik örgütlenmesinin önü açılacak, gerçekleşebilecek, yani hem önü açılacak, hem de böyle bir örgütlülük savunulabilecek. Bu ancak öz savunma örgütlülüğüyle olur. Dikkat edilirse, devleti küçültme mücadelesinde de, demokratik konfederalizmi savunmak üzere öz savunmayı inşa da en büyük görev gerillaya düşüyor. Demek ki 4. stratejik mücadele dönemi esas olarak gerillanın mücadele dönemi oluyor. Temel görevler gerillanın omuzlarında bulunuyor. İki buçuk aylık pratik de bunun böyle olduğunu açıkça gösterdi. Bundan sonra da bu derinleşerek devam edecek.

O halde bundan sonraki süreçte görevlerimizi başarıyla yürütebilmemiz için iki buçuk aylık pratik sürecin derslerini derinliğine çıkartmamız gerekiyor. Neydi, ne değildi, ne kadar görev ve sorumluluklara hazırдық, ne kadar doğru ve yeterli anladık, ne kadar başarıyla yerine getirdik, eksiklerimiz, hatalarımız nerde oldu, doğruları, başarıları nerede yaptık, hangi anlayış, tarz başarı getiriyor, hangi anlayışlar, yaklaşımlar, tarzlar yanlış, hatalıdır, yenilgi getiriyor, görevlerin başarısını engelliyor? İşte bunları bulmamız gerekiyor. Bunları bulabilmek için de iki noktada yoğunlaşmak gerekir. Bir, partileşme; iki, gerillalaşma. İki alanda da kesinlikle daha fazla yoğunlaşma ve derinleşme ihtiyacı

olmama durumları yaşanıyor. Yani olsa da olur, olmasa da olabilir gibi bir muğlak durum var. Hangi çizgide olunduğu bile netleşmemiştir.

Hatalarımızın sonucu hak etmediğimiz kayıplar verdik

Diğer yandan meşru savunma stratejisi ve onun taktiklerini, tarzını anlama, özümseme, bunun gereklerine göre kendini eğitme, örgüt sistemini bunun gereklerine göre oluşturmada da ciddi eksiklikler var. Yani doğru dürüst, yeterli, görevini başarma temelinde işleyen gerilla düzenimizde gerçekten ciddi zayıflıklar var. Bunun sonucunda kırdaki istediğimiz başarıyı tam elde edemedik. Başarılı çıkışlarımız da oldu, süreci yönlendirdi, kahramanca direnişler oldu, doğru eylemler oldu, Türk ordusunu ve yönetimini, devletini temellerinden sarsan eylemler de ortaya çıktı; ama hak etmediğimiz, çok fazla olan kayıplar da verdik. Bu kayıplar savaşın bedeli olmadı; hatalarımızın, eksikliklerimizin sonucu oldu. Kırdaki böyle oldu, şehirde böyle oldu, Kürdistan'da böyle oldu, Türkiye'de böyle oldu. Taktik bakımdan, tarz bakımından zayıflıklarımızın olduğunu gördük. Hedefleri tespit etmede hatalar yaptık. Doğru hedef belirlemenin savaşmak için önemli olduğu ortaya çıkıyor. Eylemleri örgütlemeye, hazırlık yapmada yüzeysel, dar yaklaşımlarımızı gördük. Hazırlıksız, başarılı eylem olmuyor. Eylem planlamalarında eksikliklerimizin olduğu, dar yaklaşımlarımız, sadece vurmayı düşündüğümüz, ama geri çekilmeyi, savunmayı fazla dü-

şimdi bu tür yanlışlara düşmenin pratikteki ifadesi nerede ortaya çıkıyor? Askeri bakımdan taktik ve tarz hatası olarak ortaya çıkıyor. Taktikte zenginlik sağlayamıyoruz, yaratıcı olamıyoruz. Aynı şekilde tarzda da yaratıcı olamıyoruz. Taktik ve tarz ne demektir? Taktik: Bulduğumuz anda ne yapacağımızın doğru tespiti, yani hangi işi, hangi görevi yapacağımızın doğru tespit edilmesi; tarz ise, o görevin hangi yöntemle ba-

jik-örgütsel çizgi mücadelesinden geçtiğini iyi bilmemiz lazım. Bunu yapmayanlar, ideolojik mücadele vermeyenler siyasi ve askeri alanda da kazanamazlar. Yaşamda kaybeden askerlikte her zaman kaybeder. Askeri alanda kaybetmelerimizin yüzde altmış-yetmişinin yaşamda kaybetmekten kaynaklandığını acıyla, üzüntüyle görüyoruz. Oysa yaşamda doğruyu temsil etmeye her gün söz veriyoruz, yemin ediyoruz. Askeri eğitimler, ideolojik-siyasi eğitimler yapıyoruz; her eğitimin sonucunda yemin ediyoruz. Yüz bin defa, doğru çizgiyi temsil edeceğimizi, doğruyu yaşayacağımıza dair söz veriyoruz. Fakat pratikte buna uygun olmayan davranışların ortaya çıktığını, direttiğini, üzerimize saldırdığını, kendinde ısrarlı olduğunu görüyoruz. Bunu açıkça ifade etmemiz lazım. Yani başlarında parti ilkesi katlediliyor, parti yaşamının canına okunuyor; ama insanlarımız görmezden geliyorlar, duymazdan geliyorlar. Sağır, dilsiz, körü oynuyorlar. Görmedim, duymadım, bilmiyorum diyerek kendilerini kurtarabileceklerini sanıyorlar. En iyimser tutum olarak böyle bir idareci ve görmeyen tutum yaşanıyor. Bir de zaten bundan cesaret alarak bazı iflah olmaz küçük burjuva tasfiyeciler tipler saldırı yürütüyorlar. Elbette ki silahla saldıramıyorlar; buna güçleri yoktur. Ama ideolojik saldırıyı rahatlıkla yapıbiliyorlar. Parti ve gerilla yaşamımızı bozabiliyor, ona kastedebiliyorlar.

İdeolojik-örgütsel mücadele olmadan gerilla olamaz

Biz Türkiye'den, İran'dan, Suriye'den bilgiler alıyoruz. MİT'in, Muhaberat'ın ve Savama'nın bize dönük faaliyetlerinin yüzde seksenin "gidin içerden yaşamı bozun" şeklinde olduğunu biliyoruz. Birçok ajan çıkardık ortaya. O ajanlara verilen birinci görev, temel görev "gidin yaşamlarını, örgütsel ortamlarını bozun" görevidir. Yani bunu yapan herkes örgütlendirilmiş ajandır demiyoruz; ama yaptığı iş düşmanın istediği iştir. Bunda kaniyiz. Yapılan görev bir ajanlık görevidir. Yapılan sömürgeciliğin, soykırım yönetimlerinin istediği tartışma götürmezdir. Bu konuda herkese kanıt sunabiliriz. Bütün komutanlıklarımızın elinde böyle bilgiler, belgeler var. Yeni savaşçı yönetimlerimizin elinde böyle bilgiler vardır. Ana karargahımızın elinde istenmediği kadar fazla bilgi var. Bu bir abartı değil, bir suçlama değildir. O halde nasıl oluyor da düşmanın istediği içimizde sürüyor? Nasıl oluyor da yanımızda düşmanın istediğini yapanlar çıkıyor ve biz gözümüzü kapatıyor, kullaklarımızı tıklatıyoruz; görmedik, duy-

madık diyoruz? Böyle yaparak kendimizi savunabileceğimizi sanıyoruz? Bu ne biçim tutumdur? Bu nasıl partililiktir? Böyle olmaz. Burda çok kötü bir idarecilik, uzlaşmacılık, bireycilik, bencillik, ahbap çavuşluk var. Aslında partileşmeme var. İdeolojik mücadeleden, örgütsel mücadelen kaçış var. Söz olarak söylüyoruz, özeleştiriyoruz, bağlıyız, partileşmek istiyoruz diyoruz, ama partileşmenin asgari şartları önümüze çıktığı zaman gereğini yapmıyoruz. Böyle olmaz yoldaşlar. Bu tutumda ısrar ikiyüzlülük olur. Bu tutumda ısrar partiyi arkadan hançerlemek olur. Bu tutumda ısrar partiye karşı savaşmak olur. Bu ideolojik-örgütsel mücadele yürütmemektir. Bu olmadan da gerilla olmaz, siyaset ve savaş olmaz. İdeolojik-örgütsel mücadele olmadan gerilla olamazdı. Zindanda ideolojik zafer, zindan direniş zaferi olmasaydı 15 Ağustos Atılımı olmazdı. 15 Ağustos Atılımı ne kadar gerilla atılımıysa, askeri atılımıysa, siyasi atılımıysa, siyasi-askeri başarıysa, onun önünde Diyarbakır zindan direnişinin olduğu, zindandaki ideolojik mücadelenin olduğu, ideolojik zaferin olduğu tartışma götürür mü? Görmezden gelinebilir mi? Elbette ki gelinemez. Bunu herkes biliyor. Önder Apo böyle olduğunu daha ilk günden ifade etti. Şimdi düşman da söylüyor. Herkes şunu ifade ediyor: Diyarbakır zindanında bu kadar zulüm olmasa, dolayısıyla oradakiler direnişe zorlanmasaydı PKK 15 Ağustos Atılımı'nı yapamaz, gerillayı bu biçimde geliştiremezdi diyorlar. Bunu AKP'nin propaganda şefleri, psikolojik savaş uzmanları söylüyor. Gazetelerde yazıyorlar, televizyonlarda tartışıyorlar. Artık onlar da kabul ediyorlar. Düşman da bu gerçeği kabul ediyor. O halde gerçeği görmemiz lazım yoldaşlar. Bu duruma bir son vermemiz gerekiyor. 4. stratejik mücadele döneminin görev ve sorumlulukları ciddidir, ağırdır. Hiç kimse hafife, basite almamalı. Ama bu görev ve sorumluluklar başarılamaz, gerçekleştiremez de değildir. Geçen dönemin pratiğini değerlendirdiğimizde bu dönemin görevlerini başarmanın her zamankinden daha fazla imkana, fırsata sahip olduğu, daha çok kolay olduğu tartışma götürmezdir. Ama elbette bunun şartları var. Bu ağır ve kapsamlı görevlerin başarıyla yürütülebilmesi, HPG 5. Konferansı'nın kararlaştırdığı zafer gerillasının yaratılabilmesi bazı şartların gerçekleştirilmesine bağlı.

Kendine karşı mücadele edemeyen dışa karşı da mücadele edemez

Adına modern gerilla takmakla modern gerilla olunmuyor; zafer gerillasıyım demekle zafer gerillası olunmu-

yor. Bunları olabilmek için birincisi, Partileşmek lazım. İdeolojik-örgütsel çizgi mücadelesinin yürütücüsü olmak lazım. Doğru ideolojik-örgütsel çizgi duruşu gösterebilmek gerekli. Bu mücadeleyi her şeyden önce kendi nefesine, içine karşı, içindeki düşmana karşı yürütebilmek gerekir. Bir diğer husus ise, bu mücadeleyi çevresine karşı, yani örgüt içinde yürütebilmek gerekli. Kendi içindeki düşmana karşı mücadeleyle dışındaki gericiliğe karşı mücadele birbirine bağlı zaten. Bir kişi ne kadar içte eleştirir-özeleştirir yapar, iç gericiliğe karşı ideolojik mücadele yürütürse dışta da, yanibaşında da yoldaşındaki ideolojik-örgütsel sapmalara karşı ideolojik-örgütsel mücadeleyi yürütür. Birini yapmayan diğerini de yapamaz. Kendine karşı mücadele edemeyen dışa karşı da mücadele edemez. O bakımdan birinci şart demek ki ideolojik çizgi mücadelesini kendi içimizde yoğunlaştıracakız, derinleştireceğiz, geliştireceğiz. Bu ancak iç mücadeleyle olur, nefis mücadeleleriyle gelişir. Peygamber de nefis mücadelesine cihad-ı ekber, yani en büyük mücadele demiş. Bu olmadan savaş olmaz, siyaset olmaz, gerilla örgütlenemez. Hiçbir görev başarıyla yürütülemez. İkincisi ise, birinciyle bağlı olarak gerillacılıkta yoğunlaşmak gerekir. Stratejik bilinçte, taktik ve tarz olmada yoğunlaşmak, görev ve sorumluluklara kendini fazlasıyla vermek gerekir. Bu konuda da üstünkörürlük var. Özerkçe tutumlar devam ediyor. Pratikte olup bitenlerden anlıyoruz ki, komutanın özerk duruşu halen devam ediyor, aşılammıştır, halen iş ve görev üslenen bir yönetim, komutan değil de, işi ve görevi başkasına havale eden komutanlıklar var. Sadece söylemekle yetiniyorlar. Öndan sonra da dönüyor, ben söyledim, öteki yapmamıştır diyor. Sanlı kendisi sadece söyleme görevi üslenmiş de iş yapma görevi üslenmemiştir. Kendisine komuta yetkisi verilirken savaş yürütmek, iş yapma görevi değil de, imkanların başında onları tüketme görevi verilmiş gibi algılıyor kendisini. Bu komuta tarzını yeniden mahkum ediyoruz. Bu tasfiyeciler bir tarzıdır. Ağa tarzıdır. Jandarma tarzıdır. Düzenli ordu tarzıdır. Gerilla komutanlığında, PKK yöneticiliğinde bu yoktur. İş ve görevi üslenen komutandır, yönetimdir. İşin, görevin üzerinde durmakla yükümlüdür. Kendisi üslenmeyip yapmayacak, öncülük etmeyecek, işler doğru yürümeyince de ondan sonra sağı-solu suçlayacak, onu-bunu eleştirecek. Böyle olmaz, bu yaklaşımların doğrulukla hiçbir alakası yoktur. Hiçbir biçimde de kabul görmez. Bu bakımdan da 4. stratejik mücadele döneminin görevlerinin başarıyla yürütülmesi, gerillanın öncülük görevlerini bu stratejik süreçte başarıyla gerçekleştirebilmesi için bu iki şartı yerine getirmesi gerekir. Daha doğru, yeterli partileşme, ideolojik-örgütsel çizgi mücadelesini yürütme, daha yeterli bir biçimde taktik ve tarz üzerinde yoğunlaşma, doğru bir komuta gücü, yönetim gücü haline gelme gerçekleşirse gerillanın otuz yıllık tecrübesi, yürütülen mücadeleyle ortaya çıkan birikim, yeni dönemde yürüttüğümüz eğitim, tartışma, hazırlık çalışmaları kesinlikle en güçlü, başarılı gerillacılığın bu dönemde yapılmasına imkan verecek düzeydedir. Bunun önünde herhangi bir engel yok. Başarılı olmamızı engelleyecek başka hiçbir neden yok. Engel bu iki husustur.

Dikkat edilirse, bunlar da bizden kaynaklanıyor. Kendimizden, savaşçıdan, esas olarak da komutandan kaynaklanıyor. Komutanın çizgiyi doğru

Nuda - Nazan Bayram

ve yeterli anlamamasından, partileşmemesinden, ideolojik mücadeleyi kendi içinde yürütmemesinden, dolaşısıyla taktik ve tarz üzerinde yoğunlaşmamasından kaynaklanıyor. Eğer komutan bu durumu aşarsa, doğru Apocu militan, parti militanı olursa, gerillacılık üzerinde, onun taktiği, tarzı üzerinde yoğunlaşırsa, Agitleşirse, Zilanlaşırsa başaramayacağı hiçbir görev yoktur. Bunu herkes bilsin. Eğer başarısız kalınıyor, hata yapılıyor, darbe yeniliyorsa, orda Agitleşememek, Zilanlaşmamak var; iş üzerinde durmamak, kendini ayrı tutmak var. Demek ki doğru partileşmenin, doğru gerillalaşmanın yolu da Önderlik gerçeğimizi doğru özümsemek, şehitler gerçeğimizi doğru özümsemekten geçiyor.

Değerli Yoldaşlar!

Şehitler çizgimiz bu konuda sonuna kadar eğitici, öğreticidir. Bir kişi için Agit gerçeğinin doğru özümsemesi, incelenmesi, anlaşılması; nasıl gerillacı olunur, nasıl komutan olunur, nasıl savaşçı olunur sorularına cevap verecek sonuçları kesinlikle ortaya çıkartır. Bir Zilan gerçeğinin doğru incelenmesi ve bilince çıkartılması; doğru militan duruş, ideolojik duruş, özgür yaşam duruşu, özgür kadın duruşu, özgür erkek duruşu, dolayısıyla gerillalaşma, militanlaşma, göreve bağlanma, görevin gereğini nasıl bir disiplinle yerine getirme konusunda insanı sonuca götürür. Başarı hangi tarzın ve tutumun sonucu oluyor, bunları insan rahatlıkla görebilir. Yani bunlar karartılamayacak kadar yalın, açık gerçeklerdir. Bunlar sadece bizim değerlendireceğimiz hususlar değil, kendilerini kanıtlamış gerçeklerdir, kendilerini ortaya koymuş, ifade etmiş gerçeklerdir. Dolayısıyla bunların anlaşılması diye bir şey söz konusu olamaz.

O halde doğru partileşme ve gerillalaşmayı da Önderlik gerçeğimizden öğreneceğiz. Onun somutta ifadesi olan şehitler gerçeğimizden öğreneceğiz; Agit gerçeğinden, Zilan gerçeğinden, Adil ve Nuda gerçeğinden öğreneceğiz. Son iki buçuk ayda da çok şehit verdik. Bu kahramanlık çizgisini en yüksekte tutan, temsil eden şehitlerdi bunlar. Ne ARGK bayrağını ne de HPG bayrağını aşağıya düşürmediler, hep yüksekte taşıdılar. Önderlik gerçeğimizi, şehitler çizgimizi doğru temsil ettiler. Bütün eksiklerimize, hatalarımıza, hazırlıksızlıklarımıza rağmen, sürecin gereğini anladılar, hissettiler, şu eksik, şurası zayıf, şu olmaz, başaramayız demeksizin başarmak üzere öne fırladılar, düşmana saldırdılar, görev ve sorumluluklarının üzerine yürüdüler. Böyle bir görev ve sorumluluk içerisinde şehit düştüler. Bunları doğru

anlamamız gerekiyor. Onların bize öğrettiklerini bilince doğru çıkartıp özümsememiz lazım. Bu şehitler gerçeğine de doğru anlam vermemiz, doğru sahiplenmemiz gerekiyor. Dikkat edilirse, çok fazla şehit verdik. Gerçekten de onlara karşı yeterince görev ve sorumluluğumuzu yerine getiremedik. Örgüt olarak getiremedik, yönetim olarak getiremedik, kişi olarak getiremedik. Bunun ağır sorumluluğu altındayız, derin sorgulaması içindeyiz. Özeleştiril sorgulama olmaksızın, ders çıkartmaksızın bu değerleri doğru anlamlandıramayız, onlara doğru sahip çıkamayız, onların başarılı takipçileri haline gelemeyiz. O bakımdan da herkes durumunu genel mücadele gerçeğimizi, şehitlerimiz karşısında olduğu kadar, özellikle de son iki buçuk ayın, 1 Haziran 2010 stratejik hamlesinin şehitleri karşısında yapabilmeli. Öyle dar, duygusal yaklaşımlar olmamalı. Ah vah etmekle bir şey kazanamayız. Şehitlerimiz ona layık değildirlir. Onlar öyle demeksizin görevin üzerine yürüdüler, düşmanın üzerine yürüdüler ve kahramanca şehit düştüler. Onları sahiplenmek demek o ruhu, o bilinci, o duruşu ve yürüyüşü kazanmak demektir. Bunları kazandığımız ölçüde şehitler çizgisinde yürüyen oluruz, şehitler çizgisinde yürüdükçe de başaramayacağımız hiçbir görev olmaz. Her zaman, her yerde, her görevde temel güç kaynağımız şehitler gerçeğimizdir. Bizi başarıya taşıyacak olan kesinlikle bu gerçekliktir.

Bu temelde başta 15 Ağustos Atılımı'nın büyük şehitleri, halk kahramanları olmak üzere, tüm 1 Haziran Atılımı şehitlerini ve en son 2010 şehitlerimizi 15 Ağustos Atılımı'nın bu 26. yıldönümünde bir kere daha saygı ve minnetle anıyoruz. Onları doğru anlama, doğru sahiplenme ve anılmasının gereğini pratikte başarıyla yerine getirme sözümüzü kesinlikle yineliyoruz. Önderlik ve şehitler çizgisinde yürüyerek 4. stratejik mücadele döneminin ağır görev ve sorumluluklarını başarıyla yerine getireceğimizi ifade ediyoruz. 4. stratejik mücadele döneminin Kürt sorununun demokratik özerklik temelinde çözümünün gerçekleştirildiği dönem haline getirileceğini ve bu konuda mutlaka başarı kazanacağımızı bir kere daha ifade ve ilan ediyoruz. Bu temelde diyoruz ki:

-Yaşasın 15 Ağustos Atılım ruhu!
-Yaşasın özgürlük ve demokrasi mücadelemiz!
-Yaşasın meşru savunma direnişimiz!
-Yaşasın 4. Stratejik Atılımımız!
-Bijî Rêber Apo!

Adil - Ramazan Aybi

4. STRATEJİK MÜCADELE DÖNEMİ VE GÖREVLERİMİZ

Kürdistan özgürlük mücadelesi 1 Haziran 2010 tarihinden itibaren 4. stratejik dönem dediğimiz, yeni bir hamlesel sürece girmiştir. Önderliğimiz ve hareketimiz 3. dönemin niçin aşılması gerektiğini, yine 4. dönemin özellikleri konusunda kapsamlı değerlendirme ve çözümlemeler geliştirmiştir. 3. dönem, ağırlıklı eylemsizlik dönemi olarak değerlendirilirken, 4. dönem, topyekun bir hamle ile halkımızın varlığını savunması ve Önderliğimizin özgürlüğüyle birlikte sorunun çözümünü kesin olarak gerçekleştirecek bir dönemdir. Özgürlük mücadelemizin tarihine bakıldığında gelişim diyalektiğinin, dönemsel hamlelerle gerçekleştiğini rahatlıkla görürüz. 3. dönemde, siyasi, örgütsel ve halk serhildanları boyutunda önemli gelişmeler sağlanırken, sürecin giderek bir tekrarı yaşamış olması ve sorunun çözümü konusundaki olumlu yaklaşımlarımıza düşmanın kapsamlı yönelim ve tasfiye konsepti ile karşılık vermesi yeni bir stratejik hamle döneminin kaçınılmaz olduğunu ortaya koymuştur. Dolayısıyla 4. stratejik dönem, Önderliğimizin özgürlüğünü sağlamayı ve sorunun kesin çözümünü hedefleyen bir dönemdir. Mücadele yöntemleri konusunda zengin ve yaratıcı tarzın geliştirilmesi dönemin özelliği gereğidir. Meşru savunmada gerillanın aktif savunma çizgisinde, orta yoğunluklu bir savaşı geliştirmesi yine sadece Kürdistan'da değil gerilla güçlerimizin bulunduğu Türkiye sahasında ve metropollerde askeri, ekonomik, sosyal vb hedeflere yönelmesi de dönemin gereğidir. Halk serhildanlarının pasif nitelikten çıkartılıp daha aktif ve meşru olduğu kadar daha yaygın bir şekilde, '90'lı yılların ayaklanma ruhuna benzer, kararlı, örgütlü ve iradeli geliştirilmesi gerekmektedir. Siyasi olarak çözüm perspektifinin daha net, proje olarak demokratik özerkliğin mutlaka gündemleştirilip gerçekleştirilmesini hedefleyen kararlı bir dil, üslup, örgütlenme ve eylemlilik geliştirilmek durumundadır. Bununla birlikte diplomasi çalışmalarının daha fazla yoğunlaştırılması, Kürt Ulusal Konferansı'nın hedeflenmesi de dönemin özelliği gereğidir.

“Böyle bir dönemde Avrupa sahasında yürüten çalışmalar büyük önem taşımaktadır. Avrupa sahası mücadelemiz için stratejik bir sahadır. Stratejik çalışmaların yürütüldüğü ve stratejik önemde bir sahada kadro ve örgütümüzün de stratejik düşünmesi, güçlü taktiksel öncülük düzeyine ulaşması, dolayısıyla hem kendisini hem sahayı bu önemde ve büyük bir ciddiyetle ele alması gerekmektedir”

‘Bıçak sırtında yürüyoruz’

Önderliğimiz, içinde bulunduğumuz süreci tanımlarken, “bıçak sırtında” yürüyen kritik tanımlamasını yapmaktadır. Süreç kuşkusuz çok boyutludur. Hareketimizin baştan beri tasfiye edilmek istendiği açıktır. Ne var ki sömürgeci rejim gelinen noktada hareketimizin yenilmezliğini hiçbir biçimde doğrultusundan saptırılmayacağını görmüştür. Son iki aylık eylemlilik gücümüzle rejimin nasıl sarsıldığı, gizli ilişkilerinin nasıl deşifre edilip ortaya çıktığı, ordunun savaş iradesinin nasıl kırıldığı görülmüştür. Başlattığımız süreç karşısında rejimin hiçbir dönemle kıyaslanmayacak kadar zorlandığı bir gerçektir. Gerek mücadelemiz karşısındaki sıkışıklığı ve çözümsüzlüğü ve gerekse tasfiye amaçlı oyun ve oyalama taktiklerini uygulamak için Önderliğimizle zaman zaman diyalog içerisine girdikleri bilinmektedir. Önderliğimiz hareketimizin içinde bulunduğu durumu; örgütlenme ve savaş kabiliyetini çok iyi bildiği gibi, düşmanın içinde bulunduğu durum ve olası yönelimleri de mutlaka çok iyi çözümlemektedir. Bütün gelişmeleri değerlendirerek kendisiyle yapılan diyalog ve görüşmeler sonucunda, hareketimize kısa dönemli bir eylemsizlik sürecinin başlatılması konusunda bir çağırısı olmuştur. Önderliğimiz bu çağırısı yaparken aynı zamanda AKP hükümeti ve devletin yaklaşımlarına kuşkuyla yaklaştığını, tekrar bir oyun ve oyalama taktiğini geliştirebileceğini belirtmektedir. Hareketimiz de, Önderliğimizin adına müzakere değil, diyalog dediği görüşmeleri ve ulaştırdığı perspektifleri gündemine alıp, yetkili organlarınca kapsamlı tartışmış ve önemli değerlendirmelere ulaşmıştır. 13 Ağustos 2010 tarihinde başlamak üzere 20 Eylül 2010 tarihine kadar sürececek olan bir süreç başlatmıştır. Bu süreç ne ateşkes ne eylemsizlik gerçek tanımlamayla ‘güçlerimizin aktif savun-

ma çizgisinden pasif savunma çizgisine çekilmesi’dir. Yani güçlerimiz 20 Eylül 2010 tarihine kadar eyleme geçmeyecektir. Ancak devletin gerilla güçlerine ve halkımıza dönük saldırılar karşısında kendini savunma ve mısilleme hakkını kullanacaktır. Burada bir gerçeği özenle belirtmek durumundayız; hareketimizin başlattığı süreç kesinlikle 4. stratejik dönemin ruhu, perspektifi ve topyekun atılcı hamlesel niteliğiyle gelişmemektedir. Aksine 4. stratejik dönemin hedeflerini gerçekleştirmeye dönük önemli bir yaklaşımdır.

Görüldüğü gibi gerçekten bıçak sırtında çok kritik tarihsel bir dönemden geçmekteyiz. Kritik dönemin özelliği; şans ve tehlikedir. Doğru öncülük, sürece her yönüyle doğru cevap olmak büyük zafer olanaklarını ve başarıyı mutlak getirecektir. Öncülüğe yetersiz, çizgiyi yaratıcı ve kararlı bir biçimde uygulamanın sonuçları ise elbette hesapta olmayan birçok kayıplara neden olacaktır. Hareketimiz topyekun zafere kilitlendiği gibi bu kritik süreci büyük bir şansa dönüştürmenin yeteneğine ve olanaklarına sahiptir.

Böyle bir dönemde şüphesiz ki Avrupa sahasında yürüten çalışmalar da büyük önem taşımaktadır. Öncelikle Avrupa sahasının mücadelemiz için stratejik bir saha olduğunu belirtelim. Stratejik çalışmaların yürütüldüğü ve stratejik önemde görülen bir sahada kadro ve örgütümüzün de stratejik düşünmesi, güçlü taktiksel öncülük düzeyine ulaşması, dolayısıyla hem kendisini hem sahayı bu önemde ve büyük bir ciddiyetle ele alması gerekmektedir.

Avrupa Kürtler açısından önemli bir mücadele sahasıdır

Avrupa sahasında çalışmalarımızı hareket olarak örgütlü anlamda ilk kez 1980’de başlattık. Saha her ne kadar stratejik önemde değerlendirilse de o zaman ki kadro ve örgüt

imkanlarımız sahayı sadece basın ve kültürel düzeyde değerlendirmeye yetebiliyordu. Kitle çalışması, örgüt ve eylemlilik gücümüz yine siyasi ve diplomatik faaliyetlerimiz ancak daha sonraki yıllarda gelişebildi. Öneminden dolayı Avrupa sahası baştan itibaren bizzat Önderliğimiz tarafından yönetiliyordu; saha çalışmaları doğrudan Önderliğimize bağlıydı. Sadece Önderliğimizin yaklaşımı bile Avrupa sahasının örgütümüz ve mücadelemiz açısından ne kadar önemli olduğunu ortaya koymaktadır. Bugün Avrupa’da yaklaşık bir buçuk milyon Kürdistanlının yaşadığı bilinmektedir. Mücadelemizin büyümesiyle birlikte artan ihtiyaçlarına paralel Avrupa sahasında çok yönlü mücadele imkanlarının olduğu bir gerçektir. Diplomasinin ağırlıklı olarak yürütüldüğü saha Avrupa olmaktadır. Yine basın çalışmalarımızın belirleyici düzeyde Avrupa’da yürütüldüğü bir gerçektir. Tarihsel olarak Kürdistan’ın bölünmüşlüğü, parçalanmışlığı ve halen sürdürülmekte olan her türlü soykırım ve sömürgecilikte Avrupa’nın doğrudan sorumlu olduğu bir gerçektir. Diğer bir gerçek ise haklı mücadelemizi dünya kamuoyuna; ilgili kesim ve çevrelere ulaştırma, bu temelde halkımızın eylem ve örgütlenme potansiyelini ortaya çıkarmak kadar güçlü bir diplomasi geliştirme zemini açısından da Avrupa oldukça önemlidir. Bugüne kadar sömürgeci savaşı ekonomik ve askeri olarak finanse eden Türk devletini siyasi, psikolojik ve moral olarak destekleyen Avrupa’dır. Denilebilir ki; Kürdistan halkı üzerinde uzun yıllardır geliştirilen özel savaşın ortağı ve baş sorumlularından bir tanesi yine Avrupa’dır. Avrupa merkezinde halkımızı örgütleyip mücadelemizin haklılığını ortaya koymak ve Kürdistan’ın bugünkü statüsünden sorumlu olan Avrupa devletlerini bizzat yerinde etkilemek içinde Avrupa sahası mücadelemiz açısından önemlidir.

Avrupa’da PKK dışında ayakta kalan hareket yoktur

Kapitalist modernitenin ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadeleleri karşısında ne kadar tasfiyeci ve yok edici bir karakterde olduğu Afrika, Uzak Doğu ve Latin Amerika devrimci hareketlerinin Avrupa pratiklerinden (yani tasfiye olan akıbetlerinden) anlamak mümkündür.

PKK hareketi, yaklaşık 37 yıldır kesintisiz bir mücadeleye öncülük etmektedir. Denilebilir ki, günümüz dünyasında mücadelesini 20. yüzyıldan 21. yüzyıla taşıyarak, tamamen özgücüne dayalı kararlı ve güçlü bir biçimde sürdüren tek harekettir. Avrupa’nın stratejik önemine değinirken, aynı zamanda bir vantuz gibi devrimci hareketleri eriten ve özünden boşaltan özelliğini hiçbir zaman unutmamak gerekir. Özgürlük mücadelesinin 30 yılı aşkın bir süredir Avrupa’da çalışmalarını yürütmesi, her türlü komplö ve tasfiye yönelimlerine rağmen ayakta kalması tamamen halkımızın özgücüne dayanması, özgür kişilik ve iradesiyle mümkün olmuştur.

Tabii hareketimiz ve mücadelemiz için çok önemli olan bir sahada (ki bu saha Avrupa sahası ise) karşı yönelimlerin gelişmemesi de düşünülemez. Nitekim ‘80’li yılların başından toplam uluslararası komplö dönemine kadar üzerimize çok yönlü saldırılarla geldiği bilinmektedir. İlk büyük komplö Olof Palme olayıyla geliştirildi. Bu tamamen bir uluslararası provakasyon ve büyük bir komplo ploydu. Olof Palme demokrat bir insandı. Başta Vietnam ulusal kurtuluş mücadelesi olmak üzere genelde halkların özgürlük ve demokrasi mücadelelerine oldukça duyarlı olan kişiliğiyle bilinmekteydi. Uluslararası güçler Olof Palme olayıyla hareketimizi kamuoyu nezdinde karalayarak, bir terörist hareket olarak tanıtmak ve mücadele imkanlarını yok etmek istiyorlardı. Bu kompunun gerçek yüzü uzun yıllar sonra ortaya çıksa da hareketimiz bu süreçte ciddi bir mağduriyet ve haksızlıklara uğramıştır. Ki sadece bu olay da değil, bu ve buna benzer birçok olay, suçlamalar ve komplolar hiç eksik olmadan süre gelmiştir. Aynı şekilde

Yeni süreç ne örgüt ne birey olarak hiçbir şekilde tekrarı kaldırarak durumda değildir. Tüm kadro ve örgütlü gücümüzün mutlaka başarıyı esas alarak hareket etmesi bir zorunluluktur. 4. dönemin koparıcı tarzı, direnişçi ruhu ve hamlesel tarzıyla gerçekleştiremeyeceğimiz hiçbir hedef bulunmamaktadır. Ancak bunun için gerçekten tam bir partililik bilinci ve büyük bir ciddiyet gerekmektedir”

hareketimizi içten tasfiye etmek amacıyla birçok unsur düşürülmüş ve karşıt duruma getirilmiştir. Semir'den başlayıp en son Kanilerle tamamlanan süreçte onlarca kaçkın, işbirlikçi ve ihanetçi ortaya çıkmıştır. Kapitalist modernite etki gücünü bazen sunduğu imkanlarla bazen ideolojik etkilemeyle bazen yaşam ve olanaklarını daraltmakla birçok unsuru düşürüp karşıt haline getirmiştir. Söz konusu olan Önder Apo ve Kürdistan özgürlük mücadelesi olunca, Avrupa demokrasisinin nemenem bir demokrasi olduğu ortaya çıkmıştır. Sözde insan hakları, özgürlük ve demokrasi ölçüleri Özgürlük hareketi ve Kürdistan duvarına çarpıp geri dönmüştür. Eğer Özgürlük hareketi bugün Avrupa'da örgütlü gücünü geliştirebiliyor, halkımızın demokratik irade, ulusal bilinç ve eylem düzeyini yükseltebiliyorsa, bunda Apocu ideoloji ve felsefenin kesinlikle belirleyici olduğunu söylemek durumundayız. Yoksa dini ve vicdani meta olan bir sistemin Kürdistan halkına bahşedeceği hiçbir şeyin olmadığı açıktır.

Kapitalizmin en çok korktuğu ideolojik ve yaşamsal duruştur

Kapitalist moderniteyle savaşımız esasen ideolojik, ahlaki ve felsefik düzeydedir. Yaşam sistemimiz kapitalist modernite için en büyük tehlike arz etmektedir. PKK'nin savaşın en şiddetli olduğu dönemlerde değil de Önderliğimizin geliştirdiği yeni paradigmadan sonra terörist ilan edilmesinin başka ne anlamı olabilir. Kapitalist modernitenin en çok korktuğu ideolojik ve yaşamsal duruştur. Yoksa ekonomik ve askeri güç itibarıyla yine siyasi ve diplomatik gücü göz önünde bulundurulduğunda hiçbir kaygı ve korkularının olmadığı ya da olmayacağı anlaşılırdır. Zaten kapitalist moderniteyle bu konularda güç kıyaslama durumunda olmadığımız gibi bunu düşünmek de gerçekçi değildir. Burada belirtilmek istenen Avrupa sahasının mücadelemiz için temel bir saha olduğu, fakat Avrupa gerçeğinin, devletlerinin de bir o kadar kuşatmayı, sindirmeyi ve erozyona uğratmayı hedefledikleri gerçeğidir. Gerçek bu ise, Önderliğimizin de belirttiği gibi kapitalist modernitenin beynimize ve midemize yedirdiği ne varsa her gün kusarak kendimizi arındırmak, kendimiz gibi düşünmek ve yaşamakla ancak hak ettiğimiz bir yaşam kişilik mücadele ve gelişme sahibi olabiliriz.

Hareket ve halk olarak kapsamlı ve güçlü bir sürece girdiğimiz bilinmektedir. Sürecin önemi ön görülen hedeflerin büyüklüğü kadar gerçekleştirildiği takdirde özgürlüğün ve zaferin olanak dahilinde olduğudur. 37 yıllık mücadele birikim ve tecrübelerini arkamıza alarak Önder Apo'nun ideolojik, felsefik, politik ve örgütsel gerçeklikleri temelinde önümüzdeki döneme sığdırılması mümkün olan muazzam gelişmeleri yaşayacağımız kesindir. 4. stratejik dönem gerçekten hayatidir.

Mücadelemizin tüm zamanlarının en verimli, koşulların en çok olgunlaştığı, imkanların en çok arttığı, örgüt ve halk olarak özgürlüğe en çok kilit-

lendiğimiz bir dönemdir. Dönemin önemi ve hedeflerin büyüklüğü ne ise o düzeyde sürece güçlü yüklenirsek, görev ve sorumluluk bilincimizi en yüksek düzeye çıkartmakla sorunun çözümünü ve Önderliğimizin özgürlüğü ile halkımızın özgürlüğünü gerçekleştirebileceğimiz tartışmasıdır.

Yeni süreç ne örgüt ne birey olarak hiçbir şekilde tekrarı kaldırarak durumda değildir. Tüm kadro ve örgütlü gücümüzün mutlaka başarıyı esas alarak hareket etmesi bir zorunluluktur. 4. dönemin koparıcı tarzı, direnişçi ruhu ve hamlesel tarzıyla gerçekleştiremeyeceğimiz hiçbir hedef bulunmamaktadır. Ancak bunun için gerçekten tam bir partililik bilinci ve büyük bir ciddiyet gerekmektedir. Toplumsal olaylar ve devrimden daha ciddi hiçbir şeyin olduğunu düşünmüyoruz. Sadece bireyin değil, toplulukların ve halkların geleceğini belirleyen devrimin ciddiyeti ödenen çok büyük bedellerden ileri gelmektedir. Öyle ki binler, onbinler hatta yüzbinler dahi kendilerini feda etmektedir. İnsan ve toplum hayatının söz konusu olduğu devrimci mücadele, devrimcilerin bu önemde ciddiyet ölçülerinde olmasını gerektirir. Devrimden daha ciddi başka hiçbir şey yoksa, devrimciden daha ciddi hiç kimse de yoktur. Ciddiyetten anladığımız ise anlamak ve yapmaktır. Yaşamın kendisinden başlayarak günlük, anlık ve dönemsel öngörülen ve yapılacak olan iş ve görev ne olursa olsun, devrim ciddiyetiyle yaklaşmak her şeyden önce ahlaki bir ölçüdür. Bu anlamda devrimcinin nefes alış veriş dahi bilinçli ve disiplinli olmak zorundadır. Zira örgütlü ve ciddiyet ölçülerinde olmayan kişinin, örgütü büyütmesi, doğru anlayıp doğru gerçekleştirmesi de mümkün değildir.

Netleşmeyen kadro kaybetmeye mahkumdur

Avrupa gerçeğinin sunmuş olduğu kaygan ve gevşek zemin, yine kendisini aşamayan zayıf ve zaafı insan tipine cezbedici gibi gelen olanaklar özünde baştan çıkarıcıdır ve hiçleştirmeye dönüktür. Yumuşak veya beyaz eldiven denilen kapitalist modernitenin yumrukları ideolojik olarak çözümlenmez, örgütsel olarak tedbir geliştirilmez, yaşamsal olarak üstünlük sağlanmazsa; bitiren, tasfiye eden ve öldüren olacağı açıktır. Buna karşı Avrupa'da toplumsal politik ahlak, ideolojik ve yaşamsal duruş kesinlikle belirleyicidir. Yeni dönem kadromuzda kesinlikle bir netleşmeyi gerektirmektedir. Netleşmeyen kadro kaybetmeye ve kaymaya her zaman açıktır. Zihinsel netsizlik, ölçülerde muğlaklık, iradi duruşta gevşeklik ve en ufak bir kararsızlık örgüte, özgürlük mücadelesine büyük kaybettirecektir. Avrupa bencillik ve bireyciliğine karşı kolektivizm ve ortaklaşmayı esas almak hem partimizin ahlaki gereğidir hem de kapitalist moderniteye karşı güçlü bir duruş olacaktır. Avrupa maddiyatçılığına tenezzül etmeden moral ve manevi değerlerimizi yükseltmek her türlü aşınma, erozyon ve erimeye karşı özünü, kişiliğini ve benliğini korumakla birlikte özgürlüğü yaşamak ve gerçekleştirmektir.

Avrupa'nın değerleri sözümona birey üzerinde yükselmektedir. Oysa bireyin abartılıp toplumun hiçleştirildiği ya da bireyle toplumun, yine bireyle ailenin karşılaştırıldığı bir gerçektir. Komünal yaşam ve özgür toplum gerçekliği, bireyle aile, bireyle toplum arasındaki optimal dengeyi doğru kurmak ve her birisinin öbürünün önünü açarak birlikte özgür ve demokratik gelişme sağlaması anlamına gelmektedir. Örgüt ve kadromuzun insanlığın yükselen değerleri olarak gördüğümüz özgür birey demokratik toplum ölçülerini önce kendisinde gerçekleştirmesi tüm örgüt yapımızla birlikte her Kürdistanlı birey ve genel olarak da tüm kitlemizi buna göre eğitip örgütlemesi Avrupa çalışmalarımızın başarı düzeyi açısından büyük önem taşımaktadır. Kapitalist modernitenin sunmuş olduğu yaşam koşulları içerisinde kendi öz benliğimiz ve kişiliğimizle yaşayıp mücadele değerlerimizi yükseltmek ancak böyle olacaktır.

Sevgisizliğin en ölçsüz düzeyde yaşandığı, her şeyin meta ve kar hırsı olarak görüldüğü böyle bir dünyada yoldaşlığın en kutsal ve erdemli örneklerini gerçekleştirecek ancak sürece cevap olabileceğimiz bilinmelidir. Kadro, toplumun öncü militanı, yaşam, emek, fedakarlık ve fedailikte ölçüleri en yüksek olan kişidir. Ütopyası ortak, ideolojik, moral değerleri aynı, örgüt ölçüleri ortak, politik bakış açısı aynı olan insanların birbirlerine olan sevgi ve güveninin sonsuz ve sınırsız olduğu açıktır. Güçlü yoldaşlar görev ve sorumlulukları paylaşan, birikim ve tecrübelerini birbirine cömertçe sunan, ortaklaşarak büyümeyi ve başarmayı esas alan kişiliklerdir. Birbirini zorlayan, dışlayan, olanaklarını daraltan ve üstünlük sağlamaya çalışan zihniyetin Apocu kişilik ve felsefeyle hiçbir biçimde ilgisi yoktur. Apocu kişilik, beynini, yüreğini ve kendisinde olan ne varsa her şeyini devrime seferber eden kişiliktir. En başta kendisini çözümlleyen, kim ve ne olduğunu bilen, tarih ve toplum karşısında sorumluluklarıyla yaşayan; anlayan ve sorgulayan, yapan ve gerçekleştirendir. Her türlü kendiliğindencilığe, liberalizme, özenti ve savrulmaya karşı örgütlü ve bilinçli yaşamayı, örgüt ve kadro ölçülerini yüksek tutmayı bilendir. Kadro ölçülerinde sıradanlaşma, sınırlandırılmış devrimcilik, kendine göre devrimcilik diye bir şey yoktur.

Kadro, heyecan, moral ve coşkuyla her zaman umutlu olan, gerçekleştirdiği başarılarla her zaman yeni hedeflerin peşinde koşandır. Olanaksızlıkları, engelleri ve sorunları sağlıklı bir yürüyüş ve koparıcı tarzın önünde engel olarak görmeyen, aksine her sorunu bir çözüme, her olanaksızlığı yeni olanaklar yaratmaya gerekece yapın kişilik Apocu kişiliktir. Yakınma, şikayet, serzeniş ve çözümsüzlük diye bir şey Apocu kişilikte yoktur. Apocu kişilik, hedefte büyümeyi esas alan, yürüyüşte başarılı, tarzında koparıcıdır. Yeni olan her

şey ilgi çektiği kadar heyecan vericidir. Kanıksatan heyecan ve coşkuyu azaltan tekrardır. Tekrar eden üslup bıktırıcı ve kaçırtıcı olur. Tekrar eden tarz, koparıcı olmaz. Tekrar eden yaşam, yozlaştırır. Tekrar eden düşünce beyni kireçlendirir. Zaten yaşamın özü, doğanın gerçeği ve bilimin gereği olarak da yenilenmek esastır.

Bu anlamda yeni dönemde kadronun kendisini mutlaka yenileyerek tekrardan kurtulması gerekmektedir. Zira yeni dönemde önümüze koymuş olduğumuz hedefler adeta bir ilk niteliğindedir. Demokratik konfederalizm sistemini yıllardır inşa etmeye dönük küçümsenmeyecek bir çalışma geliştirmekle birlikte, bugün demokratik özerkliği ilan etme aşamasındayız. Demokratik özerkliğin inşası doğal bir süreç iken, ilanı ise çok önemli stratejik bir aşamadır. Mücadelemize yepyeni olanaklar ve güçlü bir düzey kazandırırken, karşı güçlerin de bu hamlesel çıkışımıza bir karşı hamle ile cevap olacakları kesindir. Düşmanın her türlü yönelimlerini boşa çıkartıp, Demokratik Özerklik projesini ilan ettiğimiz kadar inşa etmek ve korumak büyük görev ve sorumluluk gerektirmektedir. Eski performans, eski tarz ve eski duruşla demokratik özerkliği korumak kolay olmayacaktır. İdeolojik, örgütsel ve pratik olarak son derece yetkin ve sonuç alıcı olmak durumundayız. Tüm kadro ve örgütlü yapımızın içinde yaşadığımız bu tarihsel sürecin bilincinde olarak görev ve sorumluluklarına yüklenmesi oldukça önemlidir.

Demokratik Özerklik, her ne kadar ülkemizde hayat bulacak bir proje olaksa da, Avrupa'da buna denk düşen bir örgütsel temsiliyet, diplomatik çalışma ve KCK sistemine uygun kapsamlı bir örgütlenme ve eylemlilik düzeyi kaçınılmazdır. Avrupa örgütümüzü ve kadromuzun her şeyden önce 4. stratejik dönemi ve dönemin önemini derinlikli kavramasıyla ancak pratikleşme ve sonuç alması mümkün olacaktır.

Halk meclisleri tüm çalışmaların omurgasıdır

Avrupa örgütümüz gerçekleştirdiği CDK kongresi ve kadro konferansıyla zaten sürece girmiş bulunmaktadır. Gerek kongre ve konferansta yapılan tartışma, geliştirilen çözümleme ve ulaşılan kararlılık düzeyi gerekse ülkede benzer gündemlerle yapılan tartışmalar ve ulaşılan sonuçlar, Avrupa sahasında mücadelemiz için güçlü ve yeni bir hamle gerçekleştirmenin olanak dahilinde olduğunu ve bunun mutlaka başarılabileceğini ortaya koymuştur. Sistemimizin Avrupa sahasında henüz tam oturtulmadığı bir gerçektir. Bunun şüphesiz sahanın özgün koşullarıyla anlaşılır nedenleri bulunmaktadır. Son bir yıl içerisinde sistemin oturtulmasına dönük belli bir gelişme olmakla birlikte halen yetersizliklerin olduğu bilinmektedir. Sistemin özgün koşullara göre daha uygulanabilir ve daha gerçekçi bir biçim kazanması zorunludur. Buna göre sosyal alanın genişletilerek 'Özgür Toplum Çalışmaları' biçiminde örgütlenilmesi doğrudur. Tüm kurum, inanç, şehit aileleri, gazi ve

özellikle halk meclisleri çalışmaları bu kapsamda değerlendirilecektir. Ayrıca kadın ve gençlik hareketi de özgür toplum kapsamında olacaktır. Böylece sistemimiz biraz daha oturmuş olacak; tüm imkanlarımız, güç ve tecrübemiz birleştirilmiş olacaktır.

İnanıyoruz ki, Avrupa çalışmaları bu temelde gerçekten sürecin ihtiyaç duyduğu görkemli bir hamle gerçekleştirecektir. Burada temel rol yine kadroya düşmektedir. Kadronun, sistemimiz için halk meclisleri projesinin tam bir omurga niteliğinde olmazsa olmaz olduğunu mutlaka anlaması ve ikna olması gerekmektedir. Bugüne kadar gerek eğitimsizlik yani anlama sorunları, gerek tecrübe sorunları, gerekse yeni paradigmaya girmenin önünde engel teşkil eden eski tarzın alışkanlıkları halk meclislerini oluşturma önünde gerçekten büyük engel teşkil etti. Bazı alanlarda bazı kadro arkadaşlar anlayıp ikna olmaksızın çok sadece örgüt disiplini gereği bu çalışmaya yöneldiler. Bazı arkadaşlar ikna olsalar bile anlama sorunu olduğu için yeterli başarı düzeyini gösteremediler. Bazı arkadaşlar ise ERNK tarzı hiyerarşik dikey ilişki ve yetki alışkanlıklarının aşamadıkları için yeterli sonuç ve performansı gösteremediler. Fakat gelinen noktada artık bu tür yetersizliklerin hiçbir biçimde kabul görmeyeceği, bunun da ötesinde gelişmenin önünde büyük bir engel teşkil edeceği bilinmelidir. Halkımız kendi demokratik iradesini teşkil eden örgütlülük düzeyine ulaşacaksa bunun halk meclisleri biçiminde olacağı açıktır. Halk meclisleri oluşturulmadan örgütlenme adına herhangi bir gelişmeden söz etmek doğru değildir. Halkımızın örgütlenme alanı halk meclisleri ise, örgütlülük düzeyimizde halk meclislerinin ne kadar ve hangi nitelikte olduğu ile anlaşılacaktır.

Halk meclisleri demek halkımızın demokratik bilince kavuşması demektir. Demokratik yaşam, demokratik irade ve halkımızın her türlü sorunlarının çözümü de yine halk meclisleriyle mümkün olacaktır. Halk meclisleri eşittir daha çok eylemlilik ve daha çok kampanya çalışması demektir. Dolayısıyla tüm çalışmalarımızın esası halk meclisleridir. Hedef olarak örgütsüz hiçbir bireyimizin kalmaması, her Kürdistanlı topluluğun bulunduğu yerde mutlaka komün ya da halk meclisleri düzeyinde bir örgütlenmenin başarılması esastır. Bu, kapitalist moderniteye karşı halkımızın kendi öz değerleriyle ve öz bilinciyle demokratik iradesini oluşturması ve buna göre bir yaşam gerçekleştirmesi demektir. Bu alanda son birkaç yıldır sürdürülen çalışmaların yeni dönemin ön gördüğü hedefleri gerçekleştirmek için yeterli alt yapıyı oluşturduğuna inanıyoruz. Sorun, kadronun doğrultuya girmesi, anlaması, inanması ve kendisini gerçekten ikna etmesidir. Kadro halk meclisleri karşısında yetki ve kariyer sorununa hiçbir şekilde girmemeli, bulaşmamalıdır. Kadronun manevi temsiliyeti her şeyden değerlidir. Halk meclislerinin oluşturulmasında öncülük görevini yapar. Meclisleri oluşturur, komisyonların oluşturulmasına katkı sunar ve meclislerin gerçek halk meclisleri olması için eğitim ve perspektif vererek ge-

“Demokratik Özerklik, her ne kadar ülkemizde hayat bulacak bir proje olaksa da, Avrupa'da buna denk düşen bir örgütsel temsiliyet, diplomatik çalışma ve KCK sistemine uygun kapsamlı bir örgütlenme ve eylemlilik düzeyi kaçınılmazdır. Avrupa örgütümüzün ve kadromuzun 4. stratejik dönemi ve dönemin önemini derinlikli kavramasıyla ancak bunun pratikleşmesi ve sonuç alması mümkün olacaktır”

rektiğinde içinde yer alarak, kendisini bu temelde pratikleştirip öncülük görevini yerine getirir. Önemli olan halkın kendisini yönetme, irade, bilinç ve kabiliyetine kavuşmasıdır. Halkımızın kendi öz doğallığını bozulmamış kültür ve değerlerini yaşaması bu temelde örgütlü yapısıyla mümkün olacaktır. Başkasına benzemeyip kendimiz gibi yaşayacaksa bu yine bu temelde olacaktır. Stratejik bir saha olarak gördüğümüz Avrupa'da en stratejik çalışmanın halk meclislerini oluşturmak olduğu görülmektedir. Demokratik Konfederalizm-Özerklik ilanıyla birlikte her zamankinden daha güçlü bir örgütlenme hevesi ve heyecanı gelişeceği gibi, diplomatik çalışmalarımızın da yeni bir soluklanma, daha fazla nefes borularına (ilişki, olanak vb) sahip olma, dolayısıyla dönemsel bir hamle gerçekleştirmesi mümkün olacaktır.

Demokratik Özerklik, tarihte örneği çokça görülen, günümüzde dünyanın birçok yerinde özellikle de Avrupa'da yaygın olarak geliştirilen bir modeldir. Kürdistan devriminin gücü diplomatik düzeyde olması gerektiği kadar temsil edilir; ilişki ve olanaklar doğru değerlendirilir ve daha da geliştirilirse Avrupa gerçeğinin yabancıları olmadığı. Demokratik Özerklik projemiz olumlu bir karşılık bulacaktır. Bunun için devletlerle ilişki ve diplomasiyi küçümsemek ve yadsınamamakla birlikte, yönümüzü esas olarak toplumsal diplomasiye çevirmek kesinlikle daha doğrudur. Birçok sivil toplum örgütleri, şahsiyet ve kesimlerle geliştirilecek olan ilişkiler mücadelemize yeni dönemde diplomasi alanında da bir hamle kazandıracaktır. Bunun için kadronun dönemin ruhuna uygun ilkeli ama perspektifli ve sonuç alıcı bir çalışma sergilemesi; çalışmayan hiçbir büromuzun kalmaması, genel olarak Kürtlere ve Kürdistanlılara ait ne kadar kurum varsa hepsinin harıl harıl çalışması gerekmektedir. Her Kürt bireyi kurum ve aile, yabancılardan Kürt halkının davasına ve özgürlük mücadelesine bir dost kazandırmayı temel bir ilke ve prensip olarak benimsemeli ve bunu pratikleştirmelidir. Bu, ulusal bir görev bir borç ve bir onurdur.

Özgücü esas alma temel ilkemizdir

4. stratejik dönem, gerek zihinsel anlamda gerekse yaşam ve pratiğin her alanında bir eylemlilik dönemidir. Kürdistan'da ve halkımızın bulunduğu her yerde 4. döneme tamamen kilitlenip demokratik özerkliği gerçekleştirmek için yoğun ve yaygın bir mücadele gerekmektedir. Ülkede halkımızın Önderlik şahsında nasıl bir kararlılıkla serhildanlara kalktığı, örgütlü yapısını geliştirmekte ne kadar kararlı olduğu her bir günün bir örneğine göre nasıl daha ileri düzeyde bir mücadeleyle tamamlandığı görülmektedir. Avrupa, mücadelemizin stratejik bir alanı olduğuna göre, halkımızın yeni dönemde geçmişle kıyaslanmayacak düzeyde eylem ve duyarlılık reflekslerini geliştirmesi önemlidir. Bu konuda saha örgütü ve kadrolarımızdan kaynaklı gecikme ve gevşemelerin olduğunu belirtmek yanlış olmayacaktır. Ülkemizin ve mücadelemizin gündeminden hiçbir zaman kopmamalı ve uzaklaşmamalıyız. Kürdistan'da halk serhildanlara kalkarken, şehit cenazelerine yönelik yapılan insanlık dışı uygulamalara karşı büyük bir çılgılık yükselirken Avrupa'nın, belirttiğimiz gibi sürece yetersiz ve gecikmeli girmesi

elbette eleştiridir. Ülke top-raklarından ne kadar uzaksak ruhumuz, beynimiz ve benliğimiz o kadar yakın olmalıdır. Reflekslerimiz güçlü olmalıdır ve zamanında tepki göstermelidir. Bunun için herhangi bir kadronun, örgüt biriminin, kurumun ya da yurtseverin herhangi bir yerden özel bir talimat ya da direktif alması gerekmemektedir. İnsani tepki, Kürdistanlı ve Kürt olmaktan kaynaklı ileri düzeyde bir tepki çok doğal doğru ve olması gerektir.

Yeni dönemde sürecin çok daha dolu geçeceği mücadelenin çok yönlü ve artan bir önemle gelişeceği bilinmelidir. Dünyanın neresinde olursa

olsun, halkımızın acılarını ve sevinçlerini ortaklaştıran, yüreğini ortaya koyan, özgürlüğü için gereken ne ise yapan bir duyarlılığa kavuşması bu dönemde özellikle önemlidir. Kaldı ki, Avrupa sahası, Önderliğimizin şahsında özgürlüğüne olan tutkusunu büyük direnişler geliştirip büyük bedeller ödeyerek ortaya koymuştur. Raşanlar, Ronahiler, Berzanlar ve onlarca şehidimiz yurtseverliğin kutsal örneklerini gösterip ölümsüzleşmişlerdir. Bu direniş ruhu yükselen mücadeleye değerleriyle birlikte daha büyük bir inanç ve cesaretle, daha örgütlü ve kararlı bir biçimde gelişebilecektir. Zaten biraz önce belirttiğimiz gibi böyle olmazsa hiçbir Avrupa devletinin halkımızın özgürlük davasına ilgi göstermesi, diplomamızın da sonuç alması mümkün değildir.

Diplomasi, genel olarak halklar, devletler ve topluluklar arasındaki karşılıklı çıkar ilişkisidir. Güçlü diplomamızın güçlü ekonomik, askeri, siyasi ve örgütlü yapılara dayandığı bir gerçektir. Kürt halkı kendisini örgütlemeyi, gücünü büyütmez ve etkileyen duruma gelmezse, başarılı bir diplomaside geliştiremeyecektir. Dolayısıyla Avrupa örgütümüz ve halkımızın önünde yeni dönemde bu denli önemli görevlerin durduğu bilinmelidir.

Halkların mücadele tarihlerinde doğruluğu kanıtlanan şudur ki; ekonomik olarak kendisini finanse edemeyen bir hareket bağıllık ilişkileri içerisine girmeye mahkumdur. Bu, kapitalist modernitenin sistem olarak egemen olduğu dünyamızda bugün daha da geçerlidir. Hareketimizin temel bir özelliği, ortaya çıkışından günümüze kadar sadece kendi öz imkanlarına ve halkımızın özgücüne dayanarak gelişmesidir. Ne günümüzde ne de tarihte hiçbir hareket onlarca yıl sadece kendi özgücüne dayanarak bir mücadele geliştireme-

miştir. Böyle bir onur ve böyle özgür ve iradeli bir kişilik Önderliğimizin şahsında hareketimize mal olmuştur. Zaten Önderliğimizin ve hareketimizin bu temel özelliğini, yani özgür irade ve öz gücüne dayanma ilkesini anlayanların buna anlam vermesi mümkün olmamaktadır. Basında bolca tanık olduğumuz tartışmalar bilinmektedir; bazıları PKK gerçekliğini gerçekten anlayamadıkları, bazıları ise bilerek bir çarpıtma ve karalama niyetinde oldukları için söylenen şunlar olmaktadır: "PKK'ye dış güçler destek vermezse ayakta kalamaz. PKK bu kadar imkanları birilerine taşeronluk yapmadan yaratamaz" vb ahlak dışı

ve haince saldırılarda bulunmaktadır. Fakat bunu bilinçli yapanların dışında anlamakta güçlük çekenlerin durumunu da anlamak gerekmektedir. Çünkü PKK, birçok özelliğiyle benzeri olmayan ve birçok erdemli özelliği kendisinde ilk gerçekleştiren bir harekettir. Hareketimizin neredeyse yarım asrı bulan bir tarihi olmasına rağmen iki kutuplu dünya gerçekliğinden tutalım günümüze kadar öz imkanlarıyla ve özgür iradesiyle ayakta durup mücadelesine kesintisiz devam etmesi ve sürekli kazandırması tarihte ilk bir örnek olması anlamında başka neye yorumlanabilir?

PKK mümkün olmayı gerçekleştirir

Mücadele bir bütündür. İdeolojik, politik, askeri, siyasi, ekonomik, kültürel vs hepsi birbirini tamamlayan temel unsurlardır. Olmazsa olmaz olan, hiç kuşkusuz ideolojik ilkeler ve politik ahlakıdır. Fakat ekonomik güç olmadan ciddi zorlanmaların, hatta çok iradeli ve ilkeli olunmazsa bağımlılık ilişkilerinin gelişmesi kaçınılmazdır. PKK hareketi, tüm imkansızlıklara rağmen bugüne kadar ayakta kaldıysa bunun temel nedeni, özgür kişiliği ve özgür iradesidir. PKK'de mümkün olmayı gerçekleştirmek de bir özelliktir. Burada kast edilen dayanma ve direnme gücü, dirayet, ısrar ve inattır. Buna büyük inanç ve koparıcı tarzda eklenince PKK felsefesinde gerçekleştirilmeyecek ve feth edilmeyecek hedef yoktur. Adeta sıfırın altında ve sıfır imkanlarla başlatıldığı mücadeleyi bugün halkımızı gerçek özgürlüğüyle buluşturacak bir noktaya getirdiyse, bunda yine hedefte netlik, kararlılık, fedailik ve özgürlük bilinci belirleyici olmuştur.

Avrupa sahasında temel bir çalışmanın da yıllık çalışması olduğu bilinmektedir. Bu çalışma kesinlikle stra-

tejik önemde görülmesi gereken bir çalışmadır. Bu anlamda hangi kadro, kurum ve kişi olursa olsun bu çalışmayı mutlaka bir milli görev olarak değerlendirip içinde yer alması şarttır. Hareketimizin ve halkımızın özgücüne dayanma ilkesi ve özgür iradesini koruması biraz da bu gibi çalışmalarla ilişkilidir. Dolayısıyla bu çalışmanın sadece maddi değil, bir o kadar da manevi yönü vardır. Bu anlamda sadece maddiyatçı yaklaşılsa son derece yüzeysel ve yetersiz kalır.

Aynı şekilde bu çalışma, tüm çalışmalarımızın önüne konulur ve her şey buna bağlanırsa bu da ayrı bir sapma anlamındadır. Bazı arkadaşlar

kadronun başarı düzeyini sadece bu çalışmanın başarı düzeyinde bulmaktadır. Bu kesinlikle bir sapma, sapırma ve temel bir yanılgıdır. Hemen belirtelim ki, kadro ve örgütümüzün başarı düzeyi: **a)** Oluşturduğu ve özüne uygun nitelikli düzeyde geliştirdiği halk meclisleri örgütlenilmesi, **b)** Kadro ve CDK kadrolarına, giderek kitlemize kazandırdığı eğitim düzeyi, **c)** Kitlemizin meşru ve demokratik eylem potansiyelini ortaya çıkarma, örgütlenme ve pratikleştirme düzeyi, **d)** Gerek harekete gerekse CDK'ye kazandırdığı kadro ve kattığı insan düzeyi, **e)** Yıllık çalışmada ulaştığı başarı düzeyi. Bütün bunlar herhangi bir alandaki çalışmalarımızın, dolayısıyla kadro ve örgütümüzün başarı düzeyi olmaktadır. Bu anlamda başarı ölçülerimizin her şeyden önce böyle bilinmesi kadro ve örgütümüzün de bu ölçülerini esas alması gerekmektedir.

Bilinmelidir ki, PKK hareketi cebinde maddiyatla, yani para gücüyle bu mücadeleyi başlatmadı. Anlatıldığı gibi, aksine tüm olanaksızlıklar içerisinde manevi gücüyle, yani inanç ve ideolojik gücüyle mücadeleyi başlattı. Mücadelenin artan ihtiyaçları kadar oluşan imkanları da bu temelde oldu. Bu anlamda yıllığa tek yanlı ve yüzeysel yaklaşmak kesinlikle yanlıştır. Çünkü böyle bir zihniyet ilkeler ve ölçüler aşındırılır ve sulandırılır. Kimlere hangi temelde ve hangi ölçülerle yaklaşılması gerektiği konusunda dar pragmatik hatta ilkesiz hareket edilir. Bu da hareketimizin manevi değerlerinde bir aşınma ve tartışmayı beraberinde getirir. Oysa mücadelemizin yarattığı değerler, ödenen bedeller, kazandırılan heyecanlar ve umutlar halkımıza hareketimizin ideolojik ve moral değerlerine göre taşırılsa halkımızın kendi özgürlük mücadelesinden hiçbir şey esirgemeyeceği açıktır. Tüccar zih-

niyeti eşittir moral değerlerimizin aşınması demektir. Kadro bu zihniyet ve pratikle kendi duruşunda harekete de çok şey kaybettirecektir. Kişilerle basitleşme, yüz-göz olma, saygınlığın yitirilmesine neden olacaktır.

Yıllıkta maddi hedeften çok, ulaşılan insan sayısı önemlidir. Bir buçuk milyona yakın kitlemizin bulunduğu bir sahada sadece yirmi-otuz bin kişiye ulaşmak kesinlikle bir başarı değildir. Örgütlü yapımız bile neredeyse on binleri bulmaktadır. Bu çalışmada hedef, öncelikle ulaşılabilecek kişi anlamında büyütülmeli ve hedefin gerçekleştirilmesi esas alınmalıdır. Diğer bir husus, çalışmanın aynı zamanda bir örgütsel çalışma olarak görülmesidir. Değerlerin mutlaka korunması ve halkın mücadelesinin hizmetine sunulması büyük önem taşımaktadır. Burada çalışma tarzındaki disiplin oldukça önemlidir. Aynı şekilde insanlara kaba ve düz yaklaşımlarla değil, hareketimizin politik ahlakına uygun, saygılı, seviyeli ve ciddi yaklaşımlardır. Kadromuzda böyle bir saygınlığı ve ciddiyet ölçülerini gören her insan inanıyoruz ki sorumlulukları gereğini daha büyük bir heyecan ve istekle yerine getirecektir.

Saha çalışmaları şüphesiz ki sadece yıllıkla sınırlı değildir. Önem sırasına göre ele alınırsa, meclis çalışmalarının daha öncelikli ve önemli olduğu rahatlıkla belirtilebilir. Gerçek bu olmasına rağmen yıllığın örgütümüzün zamanının neredeyse dörtte üçünü aldığı bilinmektedir. Bu konuda da daha yaratıcı perspektif ve planlamalara ihtiyaç vardır. Böyle bir çalışma azami olarak dört ay gibi bir süreyi kesinlikle geçmemelidir. Kadronun alıştığı zamana yayma ve hantal çalışma tarzı bu dönem mutlaka aşılmalıdır. Böyle olmazsa öncelikli olan meclis çalışmalarının objektif olarak tali plana düşmesi kaçınılmazdır. Meclislerin tali planda olması ise örgütümüzün gündemini ve hedeflerini yanlış belirlemesi anlamına gelecektir. Yeni dönemde yıllık konusunda da böyle perspektifli, daha planlı, kararlı ve disiplinli bir çalışma tarzına ulaşmak gerekmektedir. Bu çalışmayı yürüten arkadaşların ne kadar önemli bir çalışma yürüttüklerini bilmeleri aynı şekilde halkımızın da nasıl kutsal bir görevin gereklerini yerine getirdiğini anlaması çok önemlidir. Bilinmelidir ki, bu çalışma ülke topraklarında özgür duruşa hizmet ettiği kadar, öz gücüne dayanarak yaşamak ve özgürlüğümüzü gerçekleştirme konusunda da değerlidir.

Özetle 4. stratejik dönem mücadelenin hangi alanı olursa olsun, tüm sahalarda ve devrimin tüm görev alanlarında yüksek düzeyde bir başarıyı gerektirmektedir. Bunun ruhunu, moral ve kararlılık düzeyini en başta kadro kendisinde gerçekleştirecektir. Kadro, tam bir seferberlik ruhuyla bir coşku seli olacak ve sürükleyecektir. Gözünü mutlak anlamda başarıya dikecek ve zafer dışında hiçbir şey düşünmeyecektir. En başta kendine güvenecek ve bu temelde ön görülen hedeflerin gerçekleştireceğine inanacaktır. Bunun için var olan eksiklik neyse üzerinden atacak, muhtaç olduğu güç neyse kendisinde yaratacaktır. Ama asla "yapamadım, başaramadım" vs demeyecektir. Çünkü, Apocu kişilikte böyle bir zihniyet ve kültür yoktur. Süreç karşısında herkes sorumludur. Planlı ve disiplinli bir çalışma, kararlı ve koparıcı bir tarz ile 4. stratejik dönemin halkımızın ve Önderliğimizin özgürlüğünü gerçekleştireceğine yürekten inanıyoruz.

12 EYLÜL FAŞİST CUNTASI BİRİNCİ YILINI DOLDURURKEN

Açıklama: Weşanê Serxwebûn tarafın-
dan hazırlanan ve Temmuz 1982 yılında ba-
sılarak dağıtılan "12 EYLÜL FAŞİST CUNTASI
BİRİNCİ YILINI DOLDURURKEN" yazısını,
gazetemiz, içinde bulunduğumuz dönemin
sorunlarına ışık tutması açısından tekrar ya-
yınlamayı uygun görmüştür.

Giriş

Faşist askeri cuntanın, devlet yönetimini tümüyle eline geçirmesinden bu yana yaklaşık bir sene geçmektedir. Bu dönemde yönetimin uluslararası dayanakları, iç siyasal-sosyal dayanakları ve çözmek zorunda oldukları görevler düne oranla daha net bir şekilde açığa çıkmış bulunmaktadır. Bu dayanakları bir yıllık uygulamaları ve bu politikanın önümüzdeki dönemde ortaya çıkaracağı sonuçları kısaca özetlemek istersek; faşist askeri yönetim, her şeyden önce dünya emperyalist sisteminin, '70'lerden beri yaşadığı yoğun ekonomik ve bu temelde gelişen her alandaki bunalımlarından, '80'lere doğru karşıdevrimci faaliyetleri yoğunlaştırarak ve daha çok zora dayalı politikaları gündemleştirerek çıkmaya çalıştığı bir dönemin ürünüdür.

Son on yılda yaşadığı bunalımı kendine bağımlı yeni sömürgelere taşıyarak, yükünü belli bir oranda hafifletmeye çalışan emperyalist sistem, yeni-sömürgelerin çarpık ekonomik yapılarının kendilerine yüklenen ekonomik bunalımın altından kalkamamalarının yanı sıra daha da çok ezilmeleri sonucu tümüyle çıkmaza girmiştir. Ayrıca bu dönemde, sosyalist ülkelere karşı daha önce belli bir yumuşama siyaseti altında geliştirdiği ilişkileri sertleştirerek karşıdevrimci eğilimlerini ön plana çıkarmaya başlayan emperyalizm, sosyalist ülkelere yönelik olarak geliştireceği faaliyetlerle de bu bunalımın altından çıkmaya başlamıştır. Yine bu dönemde, emperyalist devletlerin, ekonomik alanda bir türlü giderilemeyen çelişkilerinin devamına rağmen askeri alanda, özellikle sosyalist ülkelere karşı bütünlüşmeye, ortak bir politika gütmeye çalıştıkları ve böylelikle kendi aralarındaki çelişkileri sınırlayarak ve özellikle askeri alana yansıtmayarak bunalımı daha az yaralarla atlattırmaya çalıştıkları görülmüştür.

Fakat, '80'lere doğru geldiğimizde bu çabalar fazla etkili olamamıştır. Özellikle, dünya emperyalizminin jandarmalığını üstlenen ABD emperyalizmi, Carter yönetimi altında bu yöntemlerle bunalımdan çıkmaya çalışmış, ama bütün bu politikalar bunalımı daha da ağırlaştırmaktan öteye geçemediği gibi, '80'lere doğru geldiğimizde çok güç durumlara düşmekten kurtaramamıştır.

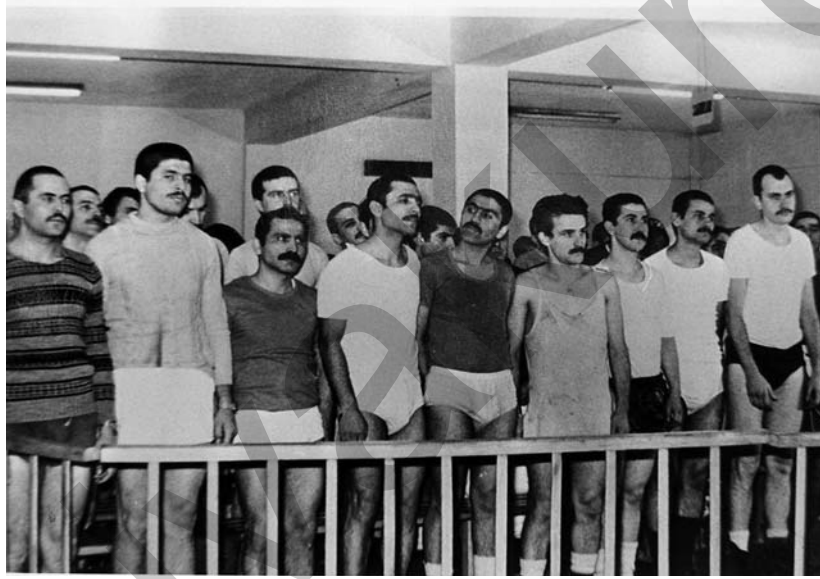
Dünya emperyalist sisteminin yönetimini elinde tutan en başta ABD tekelleri, dünya genelinde sarsılan ve eğer tedbir alınmazsa daha da gerileyecek olan çıkarlarını korumak için, bir yönetim değişikliğini zorunlu görmüş ve daha çok Amerikan toplumunun en gerici, en saldırgan eğilimlerini yeniden canlandırmaya çalışan, sosyalizme ve ulusal kurtuluş hareketlerine karşı saldırıyı tümüyle dış politikalarının temeli, içte ise tekellerin az-

gın sömürü ve baskı politikasını iç politikalarının temeli haline getiren Reagan yönetimini oluşturmaya başlamışlardır. Bu yönetim, sıradan herhangi bir yönetim olmayıp, emperyalist sistemin son on yılda içinde bulunduğu ağır bunalımlara karşı, karşıdevrimin bir cevabıdır. Bu, emperyalist sistemin; ABD'nin iç ve dış politikasında saldırgan bir tutum yüklenen yeni yönetiminin öncülüğünde tüm dünyada karşıdevrimi güçlendirmeyi ve böylelikle bu bunalımdan çıkmayı umut etmesinden kaynaklanmıştır. Bu politikayı, çeşitli açılardan kendi çıkarlarına uygun görmeyen diğer emperyalist ve bağımlı ülkeler dahi sarsılan dünya kapitalizminin çıkarları söz konusu olduğundan bu politikaya sürüklenmekte, bunun bir uydusu gibi hareket ederek karşıdevrimin hizmetinde çalışmaktadır.

Emperyalizmin Ortadoğu politikası

Taşıdığı özellikler açısından emperyalizm için vazgeçilmez bir alan olan Ortadoğu, dünya emperyalist sisteminden en fazla etkilenen bölge özelliğini bu dönemde de korumuştur. Emperyalizm, Ortadoğu'ya yüklenip, kendisini bu alanda güçlendirme ve bunun için gereken her yola başvurma politikasını hayata geçirerek, büyük toplumsal alt-üst oluşları yaşayan, stratejik-coğrafik ve temel enerji kaynağı olan geniş petrol kaynaklarına sahip bulunan bu bölgeye tüm gücüyle sarılmış; ilerici yöndeki değişikliklere olan ve saldırganlığı güçlendiren yönetimleri işbaşına getirme, onları güçlendirme ve böylece bölgeyi emperyalizmin sağlam bir kalesi haline getirme çabaları, '80'lere tanık olduğumuz en önemli politik sorunlardan birisini teşkil etmiştir.

Emperyalizm, dünya genelindeki bunalımlarının atltilmasına temel olarak Ortadoğu'yu almıştır. Ortadoğu'da bunalım kolay atltilırsa, bölgenin kaynakları emperyalizmin hizmetinde olmaya devam ederse, emperyalizmin genel bunalımından çıkma şansı çok daha fazla olacaktır. Ayrıca buna, emperyalizmin eskiden bölgede hakim kıldırıldığı statükonun parçalanması da eklenmelidir. Afganistan'daki gelişmeler, İran devriminin sonuçları emperyalizmin statükosunu daha da zayıflatmış, özellikle Arap alemindeki Filistin direnişi ve ilerici Arap ülkelerinin emperyalizme ve siyonizme karşı giderek radikalleşen tavırları, Afganistan'daki gelişmelerle de birleşince, eski dengenin emperyalizm aleyhine hızla bozulduğu ve bölgede önemli siyasal gelişmelerin gündeme girdiği görülmüştür. Kısaca dünya genelinde yaşadığı bunalımın yanı sıra Ortadoğu'da da devrime yönelik gelişmelerin bu bunalımı daha da ağırlaştırması, emperyalizmin, bölgeyi yeniden değerlendirmesini ve ko-

numunu güçlendirmeye çalışmasını kaçınılmaz hale getirmiştir.

İşte 1980'lere geldiğimizde güvendiği statükonun bozulmasından telaşa düşen emperyalizm, bölgede güçlenmek, İran ve Afganistan'daki gelişmelere set çekmek için kendine bağlı güçlü yönetimlere ihtiyaç duymaktadır. İsrail'in saldırgan yönetimi, Mısır'ın işbirlikçi yönetimi, Pakistan'daki faşist askeri yönetim ABD emperyalizminin emrinde sağlam dayanaklar olarak, buralardaki kontrolü emperyalizmin elinde tutmasına karşılık, diğer ülkelerdeki durum, emperyalizm için aynı elverişli şartları göstermiyor, tersine çıkarlarını tehdit ediyordu. Emperyalizmin çıkarlarını tehdit eden bu durum, yeni komploları ve müdahaleleri zorunlu bir hale getirmiştir.

Türkiye'de faşist cuntanın yönetime geliş nedenleri

Bu yıllara geldiğimizde Türkiye'deki devrimci gelişmeler de alabildiğine hızlanmıştı. Emperyalizmin öteden beri güvendiği bir kalesi olan Türkiye'de, iç çatışmalarla istikrarın bozulması ve bu nedenle devrimin gündeme giren bir olay haline gelmesi, başta ABD olmak üzere emperyalizmin çıkarlarını tehdit ettiğinden, Türkiye sorununun dört başı mamur bir diktatörlüğün yönetime ge-

devlet yapısı, uluslararası koşullardan da yararlanarak kendi gerçekliği üzerinde sisli bir örtü meydana getirmiş ve bu sis altında bütün açıklığı ile izah edilememiştir. '40'lardan sonra, burjuvazinin değişik kesimleri arasında gelişen farklılıklarla birlikte ekonomide geline yer, kemalizmi ve bunun devlet biçimini bir dönüm noktasına doğru getirmiştir. Özellikle II. Paylaşım Savaşı'ndan sonra, siyasal bağımsızlıklarını elde eden, ama sosyalizme yönelmemiş olan ülkelerle emperyalizm arasında yeni sömürgecilik temelinde ilişkilerin başladığı bu dönemde, kemalizm de kendini bu yeni koşullara uyarlamaya ve belli değişiklikler göstermeye başlamıştır.

Emperyalizmin yeni sömürgecilik politikasıyla uyuşan kemalizm, ekonomideki büyümeye ve giderek tekelleşmeye bağlı olarak gerici bir devlet yapısını geliştirmiş, 1960-70 yıllarında ise böyle bir gelişmeyi daha da hızlandırmıştır.

Kısaca tahlil edilmek istenirse, kemalizm, II. Paylaşım Savaşı'ndan sonra uluslararası tekeller ve bunları temsil eden emperyalizmle uyuşurken, içerde de ekonomide gelişen tekellerle uyuşmuş, daha önce özellikle milli burjuvazinin çıkarlarına hizmet eden devletçilik biçimini aşarak, ideolojik, politik ve devlet biçimi olarak tekeli burjuvazinin çıkarlarını dile getiren bir biçime dönüşmüştür. Aslında kemalizm, Türkiye'nin içte ve dışta geçirdiği gelişmelere bağlı olarak daha 1950-60 yılları arasında bir dönüşüme uğramakta, yani, uluslararası emperyalizmle bunların uzantısı durumundaki Türk tekeli kapitalizminin çıkarlarını uyumlulaştıran, bunu en uygun tarzda sürdüren bir evreye doğru dönüşmüş bulunmaktaydı.

Burada belirtilmesi gereken bir olgu, kemalizmin sivil faşist gelişmeler karşısındaki anlamıdır. Kemalizm 1920-40 dönemindeki biçimiyle 1950-70'ler dönemindeki biçimi arasındaki fark ile Türkiye'de sivil karakterli faşizmin geliştirilmeye çalışılması arasındaki çelişkinin görülebilmesi, devletin ve faşizmin tanımlanamamasında ve buna karşı görevlerin belirlenememesinde en büyük etken olmuştur.

Özellikle 27 Mayıs darbesi ve bu darbe temelinde gelişen yeni dönemde, bir yanda solun gelişmesi, diğer yanda sivil karakterli faşist gelişmelerin yaygınlaşması, kemalizmin ideolojik, politik ve devlet sistemi açısından geçirdiği evrimin unutulmasına ve meselenin bir yanda solun, diğer yanda sivil faşizmin gelişmesi şeklinde dar bir biçimde ele alınmasına yol açmıştır. Bu da, daha sonra kemalist yönetim adı altında dört başı mamur bir faşist yönetimin Türk devletinin bütün katmanları içinde karşılarına çıkmasına ve hepsinin bu güç karşısında paramparça olmalarına yol açmıştır.

Kemalist devletin, gerek alt ve gerek üst yapıda dönüşümün, birçok çevre tarafından ya kemalizmin etkisizleşmesi, ya da 1925-40'lardaki özelliklerinin ortadan kalkmasının sonucu olarak kendisinin de ortadan kalktığı ve artık Türkiye'nin sosyal siyasal gündemine girmesinin mümkün olmadığı şeklinde değerlendirilmesi ve Türkiye'deki sahte

"12 Eylül darbesiyle başa geçen faşist askeri yönetimin daha önceki yönetimlerle benzerlikleri ve ayrılıklarının daha net şekilde ortaya çıkması açısından, Türkiye'nin yakın siyasal tarihinin gözden geçirilmesi gerekmektedir.

Ayrıca bu, kemalizmin geçirdiği dönüşümü tüm çıplaklığı ile ortaya koyarken, Türk devlet sisteminin içinde bulunduğu koşulları, bu koşullardan kaynaklanan biçimi de artık inkar edilemez bir tarzda açığa çıkaracaktır"

"12 Eylül faşist cuntası, bugün tümüyle ABD'nin emrindedir. Bu, son derece açık ve tartışmasız bir olgudur. Uluslararası emperyalizmin etkin askeri, siyasi, ekonomik yardımları sürekli artmakta, yine tüm uluslararası medyasıyla bu yönetimi desteklemektedir. Başını ABD'nin çektiği bu yardımlara, Alman emperyalizmi alabildiğine destek olmaktadır. Çünkü, Türkiye emekçilerini, bu devletle birlikte en çok sömüren emperyalist devletlerden biri de odur"

parlamentoculuk anlayışıyla ve bu anlayışı meşrulaştıran çeşitli küçük burjuva reformist anlayışların yaydığı ideolojilerin de etkisiyle devlet meselesi daha da çarpıtılmıştır. Tabii bunun sonucu olarak devrimci çalışmalar sağlıklı bir temele oturamamış, ciddi yanlışlara düştükleri için 1980'lere doğru geldiğimizde büyük darbeler yemekten kurtulamamışlardır.

Türkiye'de, özellikle 1960'lardan itibaren ve daha çok MHP biçiminde somutlaşan sivil faşist hareketin gelişmesi, devlet meselesinin tahlil edilmesi açısından belirleyici bir öneme sahip olmamış; yine aynı dönemlerde daha çok TİP hareketi biçiminde gelişen ve daha sonra çeşitli gruplarca paylaşılmaya çalışılan sol görüşler açısından geliştirilen 'devrimci' mücadele anlayışı da, devleti ve sivil faşist gelişmeyi tahlil etmede büyük bir yanlış içinde olmuştur.

Sol, bu dönemde kendi stratejisini, taktiğini, örgüt yapısını ve çalışma biçimini, daha çok, sivil faşist bir yönetimin gelişeceği düşüncesine göre oluşturmuştur. Böyle bir yönetimin, burjuvazinin sağ partileriyle uzlaşarak ve giderek birleşerek başa geçebileceğini düşünen sol hareketler, devletin faşistleştirilmesine karşı "kemalizmin sol geleneklerine" dayanarak ve devleti ilerici reformlara tabi tutarak, özellikle CHP'ye yamanıp onu sollaştırarak faşist gelişmeye karşı durabileceklerini, ve giderek devleti kerte kerte demokrasiye açabileceklerini düşünmüş ve buna uygun olarak çalışmışlardır. Özellikle, '60'lardan itibaren yaşanan ve '80'lerde doruk noktasına varan durum budur. Denilebilir ki, devletin gerçek durumu unutulmuş, devletin yapısı içinde birbirlerine karşı devleti ele geçirme savaşımında olan sivil faşist akımlarla sivil devrimci akımın çarpışması olayı yaşanmıştır. Burada her iki tarafın da kavrayamadığı olgu, kemalist ideoloji, politika ve devlet sisteminin '80'lerde de kendi hükmünü icra edişi, kendisini hesaba katmayan güçlere karşı rahatlıkla alternatif olabilmesi ve onlara büyük darbeler vurabilecek güçte bulunmasıdır.

Buna açıklık kazandırmak, cuntanın durumunu kavramak ve 12 Eylül darbesiyle gerçekleşen yönetime karşı sağlıklı bir mücadele geliştirmek açısından önemlidir.

12 Eylül faşist yönetimi, Türkiye'de faşist yönetimin kemalist devletin içinde gerçekleşen bir olay olduğu gerçeğini ortaya çıkarmıştır. Türkiye'de gerçekleşen faşist yönetim, kemalist devlet anlayışını, kemalist ideolojinin ve toplumun çeşitli alanlarında geçerli kemalist anlayışların bir dönüşümü biçiminde olmuştur. Faşizm başka yerlerde aranmamalıdır, çünkü kemalizmin uğrayacağı dönüşümlerin kendisi faşizmdir. Kemalizm, devlete ve toplumsal yapıya o kadar egemendir ki, başka nitelikli –faşist– ideolojinin, değişik bir kaynaktan çıkıp bu devlet biçimini aşması ve onu bu biçimde faşistleştirilmesi mümkün değildir. Kısaca, Türkiye'de devletin ve siyasal alanın gericileşmesi ve dört başı mamur bir faşist diktatörlüğe dönüşmesi, kemalist devletin uğradığı biçim değişikliklerinden başka bir şey değildir.

1925-40 arasındaki dönemin, faşist niteliklerin daha o zamanda bile dev-

letin bünyesinde önemli oranda bulunmasına rağmen, tümüyle faşist bir dönem olarak değerlendiremiyorsak, bunun nedeni; uluslararası koşullar, özellikle de Sovyetler Birliği'nin durumu ve Türkiye'de henüz gelişmiş bir kapitalist yapının olmayışıdır. 1950'ler sonrasında bu eksiklikler kapanınca, yani, uluslararası alanda siyasal gericileşme tekellerin bir nolu özelliği halinde gelişirken, içte de Türk kapitalizmi tekelleşmeye doğru yöneldiğinde, 1925-40'lar arasında tam faşistleşemeyen kemalist ideoloji, politika ve devlet sistemi, 1950-60'larda bu doğrultuda hızla bir evrim geçirmiş, 1960-70 yıllarında daha da büyüyen siyasal gericilik, '80'lerde faşist bir diktatörlük olarak karşımıza çıkmıştır. Böylece kemalizm, doğasında mevcut bulunan öze uygun bir biçim almıştır. Denilebilir ki, bu yıllarda olgunlaşan kemalizm katıksız bir faşizm halini almıştır. Henüz gençken iyice ayır-

koyamazdı. Diğer tip olgular gerçeği belki saptırırdı, ama 12 Eylül, Türkiye'de devletin oluşmasında olduğu kadar, olgunlaşması ve devrilmesinde de tahlillerin nereden başlatılıp, nerede bitirilmesi gerektiğini hiçbir sapmaya yer bırakmayacak tarzda tüm açıklığıyla ortaya koymuştur.

Faşist cunta kimin hizmetindedir?

Önümüzdeki dönemde muhtemel gelişmeleri belirtmek açısından da, 12 Eylül faşist yönetiminin elinde Türkiye'nin bugün kimin hizmetinde olduğunu, ve bu hizmeti nasıl yerine getirdiğini, ayrıca, kendisinin iç ve dış koşullardan yararlanarak ne tip uygulamalar ortaya koyduğunu açmak gerekmektedir.

Kemalizm, daha devlete egemen olmaya başladığı dönemde de işine geldiği zaman devrim veya karşıdevrim kozunu oynamak özelliğini tekrarla-

edilemeyen bu özellikleri, olgunlaşma ve çöküş çağında faşist bir diktatörlük biçiminde açığa çıkmıştır.

Ne zaman ki, Türk kapitalizmi gençlik ve olgunlaşma dönemini aşip özellikle 1960-70'lerden sonra çöküş çağına girmişse, faşistleşme de o oranda artmış ve kemalist devletin faşist bir devlet biçimine dönüşmesi de buna bağlı olarak hızlanmıştır. '80'lerde Türkiye devletin ve toplumsal yapısının temelleri çatırdamaya başlayarak, çöküşe doğru giderken, en geçerli ideoloji, politika ve devlet biçimi olarak kemalizm hükmünü sürdürmüş; bu olguyu doğru tahlil edemeyen ve buna karşı tedbir geliştiremeyen devrimci muhalefet örgütleri ve partiler ve hatta kemalist espri dışında gelişen MHP'nin öncülük ettiği tipte bir faşistleşme dahi bu gerçek karşısında tutunamamış ve yenilgiye uğramaktan kurtulamamışlardır.

Denilebilir ki, 12 Eylül darbesi, kemalizmin iç yüzünü tümüyle açığa çıkarması açısından devrimciler için derslerle dolu bir olaydır. 12 Eylül darbesi kadar hiçbir olay, daha önce karışık bir konu haline getirilen devlet meselesini doğru bir biçimde ortaya

koymuştur. Kendisini döviz ve destek karşılığında utanmazcasına satışa çıkarırken, faşist ideologlar bunu 'akılcı siyaset, politikaya uygun siyaset' olarak değerlendirmiş, bu konuyla Türk devleti, köhnemiş karşıdevrimden başka hiçbir şeye hizmet edemez duruma gelmiştir. İçerde insanların dayanılmaz işkence, baskı ve sömürü altında tutan, dışarıda ise karşıdevrimin pazarında en rezilcesine satılan ve gerçekten de tarihin çöp sepetine atılması gereken bir alet durumundadır.

Bu durum her ne kadar, meslekleri MİT içinde geçen ve burjuva basında tırmanarak bugün karşımıza ideolog olarak çıkan kişilerin ağızından yaldızlı laflarla örtbas edilmek isteniyorsa da, özünde Türkiye devlet hurdalığı, bu karşıdevrimin elinde şu veya bu değer biçilen bir aletten başka bir şey değildir.

Bugün Türk devletine değer veriliyorsa, bunun nedeni uluslararası emperyalist sistem içinde çok önemli yer işgal eden Ortadoğu'da emperyalizmin yaşamasına hizmet etmesidir. Bu nedenlerdir ki emperyalizm, bir hurda haline gelen bu yapının ayakta kalması için, kapitalist kar mantığına sığmayacak olan her türlü, politik, askeri, mali yardımı yapmaktadır. Yine bu yardım, sosyalist ülkelerin bağrında bir hançer rolünü üstlenen bu hurdalığı

mede önemli bir etken olacağı için bölge gericiliği de, buna çok önem vermekte ve her türlü desteği sağlamada cömert davranabilmektedir. İşte, bu devletin bu kadar yaşamasının dünyada pek görülmemiş ilginç bir nedeni de budur. 12 Eylül faşist yönetimi, bu gerçekleri daha da açık bir tarzda ortaya çıkarmıştır.

12 Eylül faşist cuntası, bugün tümüyle ABD'nin emrindedir. Bu, son derece açık ve tartışmasız bir olgudur. Uluslararası emperyalizmin etkin askeri, siyasi, ekonomik yardımları sürekli artmakta, yine tüm uluslararası medyasıyla bu yönetimi desteklemektedir.

Başını ABD'nin çektiği bu yardımlara, Alman emperyalizmi alabildiğine destek olmaktadır. Çünkü, Türkiye emekçilerini, bu devletle birlikte en çok sömüren emperyalist devletlerden biri de odur. Türkiye sınırları içinde sömürdükleri yetmiyormuş gibi, iki milyona yakın insanı kendi metropollerine taşıyarak bunlar üzerinde amansız bir baskı ve sömürü kuran Alman emperyalizmi de kemalist ideolojinin günümüz koşullarında uyarlanarak en iyi şekilde uygulanabileceğinin akıl hocalığını yapıp, bu devleti destekleyen diğer güçlü bir emperyalist devlettir. Bu devletin günlük uygulamaları da bunu açıkça göstermekte, bu, medya organlarından her gün izlenebilmektedir. Özellikle Alman emperyalizminin ilginç buluşlarından birisi de böyle bir yönetimin bütün yeni sömürgelere örnek olarak sunulmasıdır. Kemalizm, emperyalizmin öylesine hizmetinde bir rejimdir ki, bunu utanmadan bütün Afrika devletlerine önermekte ve evrensel sonuçlar çıkarmaya çalışmaktadır. Bu bile kemalizmin günümüzde emperyalizmin işine ne kadar çok hizmet ettiğini gösteren açık bir kanıttır.

Bölge gericiliği de bu yönetimi karşılıksız olarak desteklemektedir. Özellikle, Suudi Arabistan, Pakistan ve diğer güçler bölge gericiliğinin yaşatılmasının temel dayanaklarından birisi olmasından ötürü bu yönetimi olanakları ölçüsünde karşılıksız olarak desteklemekten çekinmemektedirler. Eğer Suudi gibi bir rejim hiç düşünmeden bu rejimi destekliyorsa, kemalizmin kendi gerici emellerine ne kadar iyi hizmet edeceğini günümüzde yeniden keşfetmesinden dolayıdır. Gerek emperyalist devletler ve gerekse bölgesel gerici güçler, 12 Eylül faşist darbesiyle gerçek tarihi özüne bürünen bu kemalist devleti bu kadar destekliyor, hatta evrensel bir sistem olarak görüyorlarsa, bu, dünya gericiliğinin kemalizmin şahsında kendileri için en güçlü dayanağı bulmalarından dolayıdır.

Cuntanın iç politikasına bakılacak olunursa, bu gerçekler yine açıkça ortaya çıkar. Kemalizm daha doğduğu günden itibaren kapitalizmi yaşamakta kararlı olan tüm burjuva çevrelerinin ortak bir ideolojisi ve devlet yapısıdır. Son bir yıllık uygulamalar kemalizmin bu dönemdeki ekonomik politikasının kimin hizmetinde olduğunu açıkça ortaya koymuştur. Emperyalizme en çok bağımlı olan katıksız gerici çevrelerin ve özellikle İMF'nin adeta bir memuru gibi çalışan, ekonomik politikayı oluşturan ve uygulayan Turgut Özal'ın durumunda bu son derece açıktır. Cuntanın son bir yıllık yönetiminde bu kişinin geliştirdiği ekonomik tedbirlerle, emperyalizme katıksız bir bağımlılık içinde bulunan kesimin dışında toplumun hemen her kesiminin çıkarları darbe yemiştir. Son bir yılda meydana gelen ekonomik darlıklar, burjuvazinin en kodaman çevrelerinin bile inkar edemeyeceği kadar apaçık ortadadır. Türkiye'nin ekonomisinde da-

sosyalist devletlere karşı bir kalkan olarak elinde tutmak için yapılmaktadır. Generaller tayfası ise, bu özelliklerini 'ilginç bir politika veya yaratıcı dehalarının bir ürünüymiş!' gibi gösterip, bu konuda keşif üstüne keşif yaparak her türlü gerici çevrelerden döviz kopardırmayı marifet saymaktadır.

Yıkılması gereken bu hurdalık '80'lere geldiğimizde hala yaşayabilmişse, bunun nedeni, bir yandan bu olgunun doğru olarak kavranılamaması sonucu doğru bir devrimci anlayışı taktik, örgütlenme ve mücadelenin geliştirilemeyişi iken, diğer yandan da, uluslararası gericiğin günümüzde dünyanın hiçbir devletinde görülmeyen desteği bu devlete sağlamış olmasından dolayıdır. Dünya gericiliği 'mutlaka ve mutlaka Türk devleti yaşmalıdır' demektedir. Başta ABD emperyalizmi, Türk devletin yaşatılmasını zaptırap altında olan tam bir diktatörlükte görürken, Avrupa emperyalizmi de aynı politikada uyusmaktadır. Genelde emperyalizmin çıkarını korumada stratejik bir yeri olan bir yönetim onlar için de büyük önemdedir. Aynı şekilde, Türk devleti hurdalığının paramparça olması kendilerinin de sonunu getir-

ralma vardır. İşsizlik bir çığ gibi büyü-mekte, yatırımlar durulmakta, üretim artırılmamakta, enflasyon oranı hızla büyümekte, ve halkın elinde biriktirdiği ne varsa bunların bir kısmı alınıp dışarıya satılırken, diğerleri de yine elinden çeşitli yöntemlerle alınıp tasarruf haline getirilmektedir. Dışarıda da işçilerin elindeki tüm dövizler, içinde zoru da taşıyan yöntemlerle gasp edilmektedir.

Bütün bunlar, bir yandan işbirlikçi yerli tekellerin çıkarları ve dayatmaları sonucu yerine getirilip bir kısmı onlara verilirken, diğer bir kısmı da bunların uluslararası bağlantıları olan emperyalist tekellere aktarılmaktadır.

Günümüzde eğer Türkiye kapitalizmi, ancak faşist bir yönetimle zorla ayakta tutulacak bir duruma gelmişse, her taraftan sağlanan ve hiçbir ekonomiyi sağlıklı bir biçimde yaşatmayacak olan kaynaklara, bizzat cuntanın dediği gibi 'koltuk değnekleriyle yaşıatılıyor'sa ve yine ekonominin önde gelen değişimiyle 'bu inek bu durumda bile artık süt veremez duruma gelmiş'se bütün bunlar son bir yıllık ekonomik politikanın sonuçlarını ve bu kapitalizmin ne olacağını açıklar. Kemalizm, tüm yaldızlı cümlelere rağmen ekonomik politikada da günümüzde kime ve neye hizmet ettiğini açıkça ortaya çıkarmıştır.

Ayrıca, son bir yılda toplumun üst yapısının kültürel, moral ve ahlaki alanlarında yaşanan olaylarda, kemalizmin son kertede bir ahlaksızlık rejimi olduğunu ortaya çıkarmıştır. Kültürde bir kaos, bir yozluk, sosyal ve ahlaksal yaşamda toplumun tümüyle çılğınlaşması görülürken, toplum, işkence, baskı ve her türlü aşağılık propaganda yöntemleriyle ya kişiliksizleştirilmeye, ya ajanlaştırılmaya veya artık devletin elinde her türlü kalıba girmeyi kabul edecek insanlar haline gelmeye zorlanmaktadır. Kısaca, örneğini ancak Hitler faşizminde gördüğümüz bir sosyal dokunun yaratılmasında kemalizm hiçte ondan geri kalmamıştır.

Son bir yıllık uygulamalar, kemalizmin faşist niteliğinin sosyal, ahlaki ve kültürel yapıda, diğer alanlardan aşığı olmadığını ortaya çıkarmıştır. Yaşanılan işkenceler, kültür adına piyasaya sunulanlar, topluma tek bir sosyal dokuyu hakim kılmak için geliştirilen her türlü propagandalar bunun böyle olduğunu açıkça göstermektedir. Hatta, bu alanda kendi öz çocukları olan, kendi burjuva siyasal organizasyonlarını bile elinin tersiyle itmekten geri kalmamışlardır. Kemalizmin devlet anlayışını, politikasını, ideolojisini her zaman baş ilke kabul eden, parlamento, burjuva partileri ve bunların önderlerinin kemalizmin ilkelerini sürdürmez bir noktaya geldiklerinde, cuntanın günlük bir emriyle yaşamalarına son verildiyse, bundan da, kemalizmin bunlara karşı ne kadar saygılı olduğu ve değerlere ne kadar kıymet biçtiği açıkça anlaşılmıştır.

Son bir yıllık uygulamalara bakıldığında, kemalizmin bir benzerinin ancak, İspanya'da Franco, İtalya'da Mussolini ve Almanya'da Hitler faşizminde olduğu görülecektir. Kemalizmin bir yüzü, eğer Hitler, Mussolini ve Franko döneminde çıkmamış ve gecikmeli de olsa son bir yılda bu kadar açıkça ortaya çıkmışsa bu tarihin de

bir zorlaması olarak artık kemalizmin ruhundaki özün ortaya çıkması ve olması gereken bir biçimde kendi adına yakışır bir somutluk kazanmasından başka bir şey değildir. Tarih bu konularda kemalizmin hakiki karakterini ortaya çıkaramazlık edemezdi. Kemalizm, eğer eski biçimiyle anlaşılıp tarihe geçseydi, tarih gerçekten yanlışlık yapmış olacaktı. Bu yanlışlığın yapılmaması, yine kemalizmin özü, karakteri gereğidir.

Tarihi yanlışlığın sonuçları ve Türkiye sol hareketinin durumu

Son bir yıllık dönem, düzenle çelişkili olan, fakat kemalizmin özünü bir türlü kavramayan muhalefet açısından da öğretici derslerle doludur. Bu güçler açısından kısaca bazı belirlemeler yapılırsa, aslında yapılan fedakarlıklar, ortaya konulan cesaret bu kadar az direnmeyle sonuçlanmamalı, devrimcilerin direniş cephesi bu kadar dağınık ve sessiz olmamalıydı. Türkiye gerçeğinde ortaya çıkan bu durum, çeşitli dünya örneklerine baktığımızda karakteristik özgül bir olaydır.

Biz bunun nedenlerini biraz daha açacak olursak; düzenle muhalefet içinde olması gereken sol neye karşı çıktığının bilincinde değildi, veya bunu tam olarak değerlendiremiyordu. Bu sadece '70'ler sonrası devrimci harekete egemen olan bir yanlış değil, daha '20'lerde kemalizmin devlete yeni yeni damgasını vurmaya çalıştığı bir dönemde TKP'de ortaya çıkan bugüne kadar gelişen özelliğin bir sonucudur. O dönemde, tam doğru bir değerlendirilmesinin yapılmaması, bu örgütlerin Kemalizm tarafından boğazlanarak çöceleşmelerine ve günümüzde işe yaramaz bir hale gelmelerine neden olmuştur. Kemalizm, karşıdevrim sanatından o kadar geliştirilmiş bir silahtır ki, kendisiyle boy ölçüşmesi gereken ve en az onun kadar uyanık olması gereken komünistleri bile bu konuda epey yanıltmış, onları adeta bu hatalarının kurbanı haline getirmiştir.

Henüz gelişme döneminde olan kemalizm karşısında önderliği yitiren komünistlerin yenilgisi o dönemde kaçınılmaz olduğu gibi, gelişen kapitalizmi temsil eden kemalizm karşısında eskiyi temsil eden Kürt toplumunun hakim sınıflarının tutunamaması da kaçınılmazdı. Fakat bu kaçınılmazlık, kemalizmin bu kadar güçlü kalmasında bu örgütlerin hatalarının olmadığı sonucuna hiçbir zaman götürmez.

Bu tarihte kemalizm benzeri rejimler, Bulgaristan'da, Arnavutluk'ta ve Çin'de gelişme halinde olmasına karşın, komünist partileri, karşılarındaki güçleri doğru değerlendirerek bunlarla sürekli bir mücadele içinde olmuşlar ve II. Paylaşım Savaşı'na girdiğimizde bu rejimleri devirmişlerdir. Eğer, kemalizm karşısında direnmesi gereken güçler bu örnekler gibi direnememişlerse, bunda kendi hatalarının payı büyüktür. Zaten kemalizmin bu dönemde tam bir Bulgar ve Arnavutluk faşizmi gibi olmamasının ve kemalizm olarak güçlü kalmasının nedeni de devrimci hareketlerin gelişmemiş olmasıdır.

Kemalizm'in 1950-60'larda uluslararası ve iç koşullara uygun biçim değişikliğinin kavranamaması da, solun yaptığı en önemli siyasal değerlendirme

hatalarından birisidir. Sol bu dönemde, AP'yle uzlaşma içindeki sivil faşist gelişmeye göre kendini ayarlamamalı, iktidara daha çok bununla savaşılarak gidilmesi gerektiği gibi bir anlayışa saplanmamalıydı. Bu tehlikeyi de katmakla birlikte esas olarak karşısına dikileceğini, kemalist ideoloji ve politikaya dayalı kemalist devletin böyle bir biçime dönüşeceğini bilerek, kendini buna göre hazırlamalıydı.

Fakat '60'lardan itibaren sol, böyle bir yapı içine girmedeği gibi, 'kemalist devrimciliğin!' göklere çıkarılması gibi boş bir olgu ortaya çıkarıldı. Gerçekte ise, bazı yazar ve ideologların böyle bir maskeyle ortaya çıkmalarına karşı, bunların kemalizmin gerçek özünü temsil etmedikleri açıktır. Siyasal-toplumsal yaşantıda güçleri yok denecek kadar az olan bu kişilerin görüşleri, devrimi bulandırmaktan başka bir işe yaramadığı halde, bunlar doğru değerlendirilemedi, tersine herbirisi, ordu veya CHP içinde çok güçlü siyasal mihrakların temsilciymiş gibi el alınarak, ona göre ittifaklar geliştirilmeye çalışıldı.

Aslında ittifak edecek bir güç yoktu. İttifak diye güvendikleri, bir gün karşılarında balyozu sert bir şekilde vuran güçlerden başkaları değildi. Sol, bu konuda kendisindeki eksikliği gidere-memiş, kendisine müttefik olarak seçtiği CHP içindeki sol kesimi kendi ideolojik yönetimi altında örgütleyememiş, daha sonra buna faşist yönetimin bütünüyle sahip çıkarak kendisini bu konuda da etkisiz kılmasına yol açmıştır.

Solun kendisine karşı olarak aldığı sivil faşist kurumlaşma, çeşitli ülkelerde veya ordu kanalıyla geliştirilen faşizme benzer bir olgudur. Türkiye'de faşizmin gelişmesi, Almanya, İtalya, İspanya gibi düşünülmesine karşın, Türkiye devleti ve toplumsal gerçeği bu tip bir faşist gelişmeye elverişli değildi, ve MHP'nin öncülük etmek istediği tipte bir faşizmin gelişmesi de beklene-mezdi. ABD'nin geliştirdiği faşist yönetimlerin daha çok ordu destekli olduğu düşünülürse, gelenekleri bu işe uygun olan Kemalist ordunun, koşullara göre faşist darbeyi de gerçekleştireceği anlaşılır bir şeydi.

O halde, MHP eliyle geliştirilecek faşizmin de taktik olarak hesaba katılmasına karşın daha çok, çöküş dönemine giren ve ordu darbesiyle her an

faşistleşecek olan kemalist devlete karşı, stratejik, taktik, örgüt ve çalışma tarzı geliştirilmeli ve sol, böylece olmayan sol kemalistleri müttefik olarak belirleme, yerine, tekelleşip çöküşe giden kapitalizmin gericiiliğine karşı olan sınıfları proletaryanın bağımsız ideolojisi ve politikası altında örgütlemeli ve baş müttefik olarak da yeni bir sosyal temelde gelişen Kürdistan ulusal kurtuluş hareketini görmeliydi. Temel ittifak bu iki hareketin arasında düşünülmeli ve yan ittifaklar temel ittifakın etrafında geliştirilmeliydi. Daha başlangıçta böyle bir anlayışla yola çıkılarak, stratejisinde, taktiğinde, örgüt ve çalışma tarzında bunun gerekleri yerine getirilseydi, '80'lerde de olsa kemalist ordu geleneklerinden kaynaklanan böyle faşist darbenin bu biçimde geliş ve rahat bir biçimde oturduğu hiç şüphesiz ki mümkün olmayacaktı.

Aslında bu noktada, fedakarlık ve cesaret açısından devrimci birikimin devrim yapmaya aday olduğunu söyleyebiliriz. Ama ortada olmayan şey, devletin doğru bir tanımlanması, doğru bir ittifak anlayışı, bunlara bağlı olarak doğru örgütlenme ve çalışma tarzlarıydı. Devletin bu yönlü gelişimi göz önüne alınması gerekirken "demokrasinin sınırlarını genişletme" savaşımı içine girilmesi ve bunun için seçim taktiklerinin iktidara yürümenin baş araçları haline getirilmesi ve hatta bunun önemli oranda stratejik bir anlayış olarak görülmesi, küçük burjuva reformizminin, revizyonizmin ideolojik ağırlığının ve kemalist devlet olgusunun çarpıtılmasının bir sonucuydu. Nitekim böyle bir yönetim faşizm biçiminde karşılına geldiğinde bir günde ortadan kalkın parlamento, burjuva partileri, en küçük bir direnme gücünü bile kendilerinde bulamadılar. Bu da, bu konularda reformizm ve revizyonizmin ne kadar vahim bir yanlış içinde olduğunu ortaya koymaktadır.

Devlete karşı şiddet temelinde direnmeyi kabul eden örgütler de, doğru bir siyasal anlayıştan yoksun oldukları için, yalnızca şiddeti görüp, bunun ne tip bir devlete karşı ve nasıl bir siyasal ittifak anlayışı içerisine girilmesi gerektiğini iyice değerlendiremediklerinden, mücadeleyi kendi önderliklerinde geliştiremediler. Ve faşist darbenin gerçekleşmesinden bu yana geçen bir yıllık zaman içinde başarılı sonuçlar alamadılar.

Daha önce devleti yönetmiş olan burjuva partilerinin, faşist nitelikte de olsa kemalist devlete diyecekleri bir şey yoktur. Onlar, yıllarca bu ilkeleri savunmuşlar ve zaten böyle bir devletin kurulmasına çalışmışlardır. Mayaları kemalist ideoloji ve politikadan

etkilenen bu partiler, kemalist devletin faşist devlete dönüşmesi kendilerini de rahatlatıldığından bunun karşısında hiçbir şey yapamadılar. Aksine kendi partileri kendi ellerindeki parlamento ortadan kaldırılırken kendilerini yaratan bu güçlerin ortadan kalkışını, dünyada eş görülmemiş bir biçimde alkışla karşıladılar.

Reformist küçük burjuva muhalefetleri de siyasal anlayışlarına bağlı olarak bu dönemde hiçbir direnme göstermemiş, çoğu siyaseti terk ederek siyasi ilticacılar durumuna düşmekten öteye gidememişlerdir. Özellikle 12 Eylül darbesinden bu yana geçen bir yıllık süre içinde, bu tip reformist küçük burjuva örgütlerin, ne ülke içinde ne de ülke dışında ciddi bir direnmeleri söz konusu olmamıştır. Bunlardan bazıları hala, kemalizmin faşistleşme niteliğini kabul etmek istememekte, tarihi yanlışların çarpıcı bir biçimde böylece karşılına çıkmasını bir türlü kendilerine yedirip, gerçeğin adını doğru bir şekilde koyamamaktadırlar. Ve böylece de, en ufak bir direnme örneğini ortaya koymaları söz konusu olamamaktadır.

Gerek küçük burjuvanın devrimci kanatları ve gerekse komünistler, yıllardan beri direndikleri gibi bu dönemde de direnme örnekleri göstermelerine rağmen, daha önce sola egemen olan hataların bedelini, hapishanelerde çekilen yoğun işkencelerle dışarıda ise bir yığın değerli komünistin katledilmesiyle ödemişlerdir.

Devrimciler, bireysel düzeyde de olsa direnmiş, reformist revizyonist kesim gibi alanı utanmazca terk etmemişlerdir. Hapishanelerde ve dışarıda elden geldiğince direnmiş ve böylece tarihte en olumlu şeyi yaparak, faşist yönetimin iğrençliğini kanlarını akıtarak gösterebilmişlerdir. Fakat, önceki dönemin ağır hataları, bu direnmelerin güçlü bir antifaşist direnişe dönüşmesini engellemiştir. Bunu, direnmenin azlığı veya zayıflığından değil, daha önce bunlara temel teşkil eden siyasal anlayışların, örgütsel çalışmaların sonuçlarında görmek gerekir.

İster reformist, ister devrimci kesimiyle olsun solun 12 Eylül cuntası karşısında daha ilk günden direnmesini sağlayacak ve giderek geliştirecek olan şey, faşizmin devlete egemen oluş biçiminin doğru değerlendirilmesi ve bu anlayıştan, doğru bir devrimci ittifak anlayışı ile bunlardan kaynaklanacak doğru taktik ve çalışma tarzlarının çıkarılmasıydı. Eğer bunlar yapılmış olsaydı, şüphesiz ki, direnmeler günümüzde daha da güçlü olacak, Salvador'da görüldüğü gibi, sözde sağa da sola da karşı olan böyle faşist

"Kemalizm'in 1950-60'larda uluslararası ve iç koşullara uygun biçim değişikliğinin kavranamaması da, solun yaptığı en önemli siyasal değerlendirme hatalarından birisidir. Sol bu dönemde, AP'yle uzlaşma içindeki sivil faşist gelişmeye göre kendini ayarlamamalı, iktidara daha çok bununla savaşılarak gidilmesi gerektiği gibi bir anlayışa saplanmamalıydı"

bir yönetime karşı devrimcilerin sağladığı gelişmenin bir benzeri Türkiye'de de gerçekleşmiş olacaktır.

Eğer bu hatalar hala giderilemezse direnmenin zayıflığı yine sürmeye devam edecektir. Özellikle yasal taktik, örgütsel ve çalışma anlayışları yeniden gözden geçirilip doğru bir raya oturtulmazsa, direnmenin güçlü bir şekilde gelişmesini beklemek hayaldir. Bu durum, tüm örgütlerin kendilerini bir özleştiririden geçirmelerin, ve bu özleştiririnin ışığında doğru bir siyasal anlayış temelinde ittifaklar ve devrimin temel gelişme aracında karar kılmalarını gerektirmektedir. Bu eksiklikler giderilirse devrimin gelişmesi zor olmayacaktır.

Bu konuda bir noktayı da, 12 Eylül faşist yönetiminin çarpıtılmış bir tanımlamasına yer verememek açısından MHP hakkında açmak gerekmektedir. Türkiye'de faşizmin, MHP eliyle geliştirilerek devlet biçimi haline gelmesine gerek yoktu. Zaten her şeyden önce, Türk devletinin yapısı buna imkan tanımamaktadır. Fakat MHP; gerektiğinde kemalistlerin, tekelcilerin desteği ile geliştirilmiş, güçlendirilmiş, iktidara ortak ettirilmiş ve bugün de yargı önüne çıkarılmış bulunmaktadır. Birçok kişiye bir çelişki gibi gelebilecek bu durumun temelinde, solu MHP ile uğraştırıp gerçek hedefi görmesini engellemek amacı yatmaktadır. MHP ile uğraşacak bir sol, gerçek hedefi görmemekten dolayı çok hata yapacak ve sonuçta ordu eliyle geliştirilen faşizmin karşısında yenik düşecektir. Kısaca, halkın gerçek direnmesinin gelişmemesi açısından MHP bir emniyet subabı olarak değerlendirildi. On beş sene bunun için ayakta tutulan MHP, belli bir oranda bu güveni yaptıktan sonra aynı faşist güçler tarafından bir tarafa fırlatıldı. Çeşitli ülkelerde de değişik faşist yönetimler bunun benzerlerini yapmışlardır.

Bugün MHP ile 12 Eylül faşist yönetimi arasında bir çatışmadan bahsetmek mümkün değildir. MHP'ye karşı takınılan tavır, kitlelerin devrim mücadelesinin gelişmemesi, hedef şaşırtması açısından bir taktiktir. Cuntanın MHP'yi yargı önüne çıkarması, MHP ile bütünleşmesinin çok büyük bir tehlike teşkil edeceğini bilmesinden ve kitleler nezdinde kendi yerini sağlamlaştırması açısından zorunludur. MHP'nin Türkiye için cuntayla aynı amaçlar doğrultusunda savaştığını söylemesine rağmen yargı önüne çıkarılması bundan dolayıdır. Yoksa cunta, öze MHP'yi faşizmin kendisi olarak değerlendirmek, faşizme karşı verilen ödün ve faşizme karşı mücadelede düşünülen en vahim yanılgı olmuştur.

12 Eylül yönetimi döneminde Kürdistan'daki gelişmeler

Kemalizme önemli özelliklerini veren, kemalizmi kemalizm yapan önemli bir etken de Kürdistan geçiğidir. Ve yine, 12 Eylül faşist yönetiminin başa gelmesinde de Kürdistan'daki gelişmeler temel etkindir.

Bir yandan gelişen Türkiye işçi hareketi, devlete karşı '20'ler dönemiyle kıyaslanamayacak bir muhalefetin başını çekmeğe doğru giderken; diğer yandan Kürdistan'da da önderliğin hem sosyal temel açısından, hem de ideoloji politik açıdan eski biçimi aşarak, proletarya önderliğinde ulusal kurtuluş temelinde modern yurtsever bir hareketin gelişmesi, Türkiye proletaryasının tek başına yapamayacağı devrimin güçlü bir müttefikinin doğmasına ve bu iki müttefikin bir araya gelmesi temelinde devlet sorunun çözümünün

an meselesi haline gelmesine yol açtı. Türkiye devriminin taktiğinin hayata geçirilmesinde ve devletin yıkılmasında, Kürdistan'ın son derece stratejik rolünün olması, cuntanın hesaplarını, Kürdistan'daki devrimci gelişmeyi yok etme ve Kürdistan'ı Türk kapitalizminin sorunlarının çözümlendiğini bir alan haline getirme anlayışı üzerinde oluşturmalarının nedenidir.

12 Eylül faşist yönetimi, Türkiye egemen sınıflarının tarihinden ve kemalizmden devri aldığı her türlü baskı, sömürü, asimle ve yok etme politikasını bu dönemde zirveye çıkarmayı ve bir de modern bir temel üzerinde yükselen Kürdistan devrim hareketini ezmeyi en temel hedef olarak seç-

devletin sonunu getirecek olan ve emperyalizmin çıkarları açısından bölgede büyük bir tehlike oluşturan proleter öncelikli harekete karşı şartlandırılmış bir biçimde gündemine getirmiştir.

Türk burjuvazisi bu yeni kemalist devlet biçimini daha başlangıcında dahi, kendisi için bir tehlike olarak görmediği reformist muhalefeti ve bunların Kürdistan'daki bağlaştığı olan küçük-burjuva reformizmini kendine koltuk değneği yaparak bir iktidar deneyi de yaşamak istemiş, fakat başarısızlığının daha ilk günden ortaya çıkmasıyla birlikte, artık gündeme giren proletarya devrimciliğinin yok edilmesi görevini 12 Eylül faşist yönetiminin önüne koymuştur.

“PKK hareketi, 12 Eylül faşist yönetimi daha birinci yılını doldurmadan önce, hiç kimsenin cesaret edemediği bir tarzda kendi hatalarını irdeleyerek bunları gidermiş ve geleceğin görevlerinin sağlam bir bilançosunu ortaya koyarak, bu görevlerini yerine getirmek için günlük çalışmalarından bir an bile vazgeçmeksizin faşist yönetime karşı direnmenin temel güçlerinden birisi olduğunu kanıtlamıştır”

PKK Kürdistan'da direnişi temsil ediyor

miştir. Son bir yıllık uygulamalarla Kürdistan'da yürüttüğü ekonomik sömürünün yanı sıra, tüm Kürdistan halkına yönelik geliştirdiği eşine ender rastlanan işkence, zulüm ve katliamlar da, cuntanın bu konudaki özgünlüğünü tarihine yakışır bir tarzda ortaya koyduğunu göstermiştir.

Burada önemli olan bir nokta da, Kürdistan'daki ekonomik sömürünün yoğunlaştırılmasıdır. Bir yıl içinde, işsizlik alabildiğine artmış, maddi yaşamının sürdürülmesi dayanılmaz bir noktaya gelmiştir. Kürdistan'da ne var ediliyorsa tümü gasp edilmekte, ülke kaynakları eskiden görülmemiş bir insafsızlıkla talan edilmektedir. Kürdistan, insanların işsiz-güçsüz gezdiği bir hapishane durumuna getirilmiştir. Ama tüm bunlar işin bir yanıdır.

Faşist yönetim, esas olarak, kendisinin mezar kazıcılığını yapacak olan Kürdistan devrimci hareketinin yok edilmesini varlık koşullarında birisi olarak görmektedir. Kürdistan'da oluşan objektif koşullara bağlı olarak doğan proletarya önderliğindeki modern ulusal kurtuluş hareketinin ortaya çıkması ve gelişmesinden sonra 12 Eylül faşist yönetiminin gelişmesi tesadüf değildir. Özellikle sıkıyönetimler döneminde küçük burjuva muhalefeti Kürdistan'da egemen kılarak bunalımını atlattık isteyen Türk burjuvazisi bizzat Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı eliyle sürdürdüğü bu politikanın iflas etmesinden sonradır ki 12 Eylül cuntasını,

12 Eylül öncesindeki mücadelede yüzlerce kadro ve sempatizanını şehit vermesine ve yüz binlere varan taraftarlarının tutuklanarak işkence tezgahlarına yatırılmasına karşın, PKK, 12 Eylül sonrasında da mücadeleyi sürdürecektir kadar güçlü olduğunu, bu dönemde de direnişi yükselterek kanıtlamıştır. Yine, binlerce tutuklusu ender görülen direnmesi sosyal ve ulusal direnmeye layık olmanın örneklerini sunarken PKK; kitleleri, sempatizanları, cezaevlerindeki ve dışarıdaki kadrolarıyla sürdürdüğü direnişle devrimci mücadeleyi geliştirmektedir.

12 Eylül cuntası daha birinci yılını doldurmadan en ağır baskı koşullarında en çok darbe yenildiği bir dönemde,

Ortadoğu'nun sıcak bir savaş alanı haline geldiği tam bir devrim ortamında, PKK, I. Konferansı'nı düzenleyerek direnişini en son zirveye varan örneğini sunmuştur. Nasıl ki, 12 Eylül faşist yönetimi, gerici tarihinin, her türlü baskı yönetiminin bir ürünü ve yaşadığımız yılda, cuntanın radyosu, televizyonu, basınıyla PKK hareketini düşman olarak ilan ettiği bir dönem olmuşsa; PKK I. Konferansı da, PKK'nin bu devlete karşı direnmenin tüm tarihi sorumluluğunu üzerine alarak bir hesaplaşma için hazırlık içinde olduğunu son derece açık bir şekilde ortaya koymuştur.

Sayılmayacak kadar çok sahte pehlihanın bulunduğu Türkiye ortamında bugün, dost düşman, iki belirgin güç görünmektedir; 12 Eylül faşist darbesi temelinde faşist devlet, ve buna karşı Kürdistan'da gelişen ulusal kurtuluş mücadelesinin başını çeken PKK hareketi. Her geçen gün bu iki güç biraz daha karşı karşıya gelmekte ve bunların birbirine karşı mücadelesi Türkiye devletinin sonunu belirleyeceği açıkça ortaya çıkmaktadır.

PKK Konferansı'nda, geçmiş mücadele pratiğinin değerlendirilmesi, çıkarılan dersler ve geleceğe ilişkin askeri, siyasal ve örgütsel alanda çizilen siyasetler, sadece Kürdistan devrimine değil, Türkiye devrimine de önemli oranda yol göstermektedir. PKK, bugüne kadar bir türlü aşılamayan kemalist devlet anlayışını, 12 Eylül faşist darbesinin karakterini, iç

ve dış dayanaklarını net bir şekilde ortaya koyarak, buna karşı sağlam bir ittifak anlayışının değerlendirmesini yapıp bu rejime karşı direnmenin doğru taktik anlayışını sergileyerek bunun en başta nerede, nasıl geliştirilebileceğini yaptığı pratik hazırlıklarıyla göstermiştir. Ve bunu Politik Rapor'da ve Konferansta geliştirilen tartışma ve alınan kararlarda açıkça ortaya koyarak tarihin söylemesi gereken sözü söyleyeceği noktaya gelmiştir. PKK hareketi, 12 Eylül faşist yönetimi daha birinci yılını doldurmadan önce, hiç kimsenin cesaret edemediği bir tarzda kendi hatalarını irdeleyerek bunları gidermiş ve geleceğin görevlerinin sağlam bir bilançosunu ortaya koyarak, bu görevlerini yerine getirmek için günlük çalışmalarından bir an bile vazgeçmeksizin en ağır görevleri kendi omzuna alıp faşist yönetime karşı direnmenin temel güçlerinden birisi olduğunu kanıtlamıştır. Özellikle Konferans sonuçları, bunun böyle olduğunu tüm açıklığıyla ortaya koymaktadır. Biz, 12 Eylül faşist yönetiminin birinci yılını doldurmaya çalıştığı bir dönemde böyle bir görevi yapmakla, bir yandan, Kürdistan halkının mücadelesine layık olduğumuzu gösterirken, diğer yandan Türkiye halkının da mücadelesinin temel güçlerinden birisi olduğumuzu kanıtladığımız kanısındayız.

Bundan sonra yapılması gereken şey, bu doğru anlayışları hayata geçirmektir. PKK hareketi bu konuda da üzerine düşeni yapmaktan geri kalmamakta, gerek ülke içinde verdiği direniş örnekleriyle ve gerekse ileride diğer devrimci güçlerle ittifak anlayışı içinde geliştirilecek direnmede kendinden beklenen her şeyi yapacağını, kendisini geleceğin görevlerine güçlü bir biçimde hazırlayarak kanıtlamaktadır.

Bu hazırlıkların ne kadar ciddi olduğu, düşmanın PKK hareketine karşı aldığı tavırdan da açıkça anlaşılmaktadır. Böylelikle biz, faşist yönetim birinci yılını doldururken, en zor koşullarda bile devrimcilerin direnişi geliştirebileceğini, geleceğin direnme dolu günlerinin bir hayal olmadığını göstermiş bulunuyoruz.

Bu temelde doğru siyasal anlayışın hayata geçirilmesi için, 12 Eylül öncesinde gerçekleştirilemeyen doğru ittifakların bu dönemde gerçekleştirilmesinin yerine getireceği önemli görevler bulunmaktadır. Yine 12 Eylül faşist yönetime karşı geliştirilemeyen güçlü direnmeler vardı. Bu direnmelerin geliştirilmesi için doğru devrimci taktikleri ve özellikle Kürdistan'da geliştirilmesi gereken doğru silahlı mücadele anlayışını hayata geçirerek, Türkiye ve Kürdistan halkının 12 Eylül faşist yönetiminin karşı örgütlenmesinde, hareket olarak yapmamız gereken görevin bilinci ve hazırlığı içindeyiz.

Bu düşünce ve inançlarla cuntaya karşı mücadelemizin ikinci yılına girerken, bu yılın, cuntaya muhalif olan bütün devrimci, reformist, ilerici güçlerin ideolojik mücadele, politik esneklik temelindeki destek, dayanışma ve ittifakının hayata geçirildiği ve devrimci taktiklerin uygulandığı yıl olmasını diliyoruz. Yine bu dönemin Türkiye devrimci güçlerinin, özellikle bölge ilerici güçleri ve sosyalist ülkelerle sağlam ilişkiler geliştirdiği bir dönem olmasını umut ediyoruz.

Önümüzdeki yılda bu anlayışlar, eğer daha büyük bir güçle hayata geçirilirse, '80'ler öncesi ve cuntanın birinci yılında sağlamamayan güçlü ve kalıcı birlikler şüphesiz ki yaratılacaktır.

KCK Önderi Abdullah Öcalan:

Herkes çığlığını duymalı

Sağlık koşullarım daha önce belirttiğim gibi, farklı bir şey yok. Nefes alma sıkıntım devam ediyor. Burası için kuyu demiştim, bu koşullarda kalmamın etkisi de var, nefessiz kalıyorum. Bu son günler çok sıcak olduğu için etkiliyor, oldukça havasız ve boğucu. Uyurken başımı ancak mazgal deliğine dayayarak nefes alabiliyorum. Bu şekilde oraya dayamasam, nefes alamıyorum, uyuyamıyorum. Sağlık durumu böyle, ancak dayanacağız, bu şekilde yaşamaya çalışıyorum.

Asıl tartışılması gereken Kürtlerin varlık yokluk sorunudur

BDP'nin referandum süresince asıl tartışması gereken konu varlığının kabul edilip-edilmeyeceğidir, yani Kürtlerin varlık-yokluk meselesidir. Asıl tartışılması gereken konu budur. Önemli olan boykot kararı alıp almamak değil, soruna bütünlüklü yaklaşıp yaklaşmadığıdır. Ben bu soruna bütünlüklü yaklaşıyorum. Bu konuda kamuoyunda çok teknik-dar tartışmalar yapılıyor, çok basit üsluplarla, evet ve hayırla sınırlı tartışmalar yürütülüyor. Bu çok önemli değil, evet de hayır da olsa çok önemli değil, sorun bunun ötesindedir. Önemli olan tarihsel bütünlükten kopmamaktır.

Kürtlerin nerede nasıl kaybettiğini iyi anlamak gerekiyor. Bunlar anlaşılmasın, bilince çıkarılmadan günümüzü nasıl belirleyeceğiz? '22'den bugüne tam 88 yıl boyunca ne oldu da Kürtler kaybetti? Kürtler şu anda bu cumhuriyetin neresinde? Bu kaybedişin tek bir nedeni yok. Bu kaybedişte sonuçta sosyal, siyasal, sınıfsal, ekonomik, kültürel birçok neden var. Kürt isyanları da oldu. Tek bir nedenle Kürtler bu hale getirilmedi. Ben tartışılmalı derken bu hususlar tartışılmalı ve tarih bilinci oluşturulmalı diyorum. Benim istediğim, her problemin, tüm platformlarda kendi aralarında ve halkla birlikte tartışılmasıdır. Altı ay boyunca tartışılın, bütün problemler çözülür. Kürtleri kim dışarıda bıraktı, neden bıraktı? 'Bu cumhuriyeti birlikte kurduk, Kürtler bu cumhuriyetin kurucu öğesidir' deniliyor. Bunun, tarihi kaybedişin, dışarıda bırakılmanın hesabını sormak gerekiyor. Madem bu cumhuriyeti birlikte kurduk diyorsun, madem kurucu üyeyiz, kardeşiz diyorsunuz, o zaman bizi anayasanın neresine yerleştireceksiniz? Demokratik anayasa eksenli bir süreç yürütülmeli. Baştan aşağıya yenilenmiş bir anayasa. Kendimize ait bir ana okulumuz dahi yok, bu nasıl bir kardeşliktir, böyle kurucu öğelik mi olur? Çanakkale'de Kürtler de savaştı, Kurtuluş Savaşı'nda vardık, Sakarya'da vardık, Cumhuriyetin kuruluşunda vardık, peki sonra ne oldu da Kürtler bu hale düştü! Bu belirteceğim birinci husus.

İkinci husus ise; bu sürecin ana karakteri müzakeredir, müzakere olmadan bu sorun çözülmez, mutlaka müzakere olmalıdır. Çatışmasızlık sağlanmazsa, buna ortam hazırlanmazsa hiçbir gelişme olmaz. Ben daha önce de çatışmalar kentlere sıçrayabilir demiştim, hemen çarpıtıp

işte "Apo tehdit etti" diyorlar. Böyle ucuz değil! Ben burada olabilecekleri belirtiyorum. Sen sorunu siyasi yollarla çözmezsen, tıkanır ve sonucunda doğal olarak çatışmalar yükselir. Dört-yol'da İnegöl'de yaşandığı gibi çatışmalar, saldırılar, insanların yaşadığı yerlere, kentlere sıçrar. Çatışmaların kentlere sıçraması kır çatışması gibi değildir. Çok daha ağır sonuçları, tahribatları olur. Ben buradan uyarıyorum, tehdit etti diyorlar. Ne oldu, en sonunda kentlere sıçradı, hem de hiç beklenmeyen yerlerde, Dört-yol'da, İnegöl'de –ki İnegöl Bursa'da Türkiye'nin en sakin, kimsenin bilmediği, beklemediği, en barışçıl yerlerinden biridir– oluyor. Toplumda bir birikim var. Örneğin Yüksekova gibi bir yerde kent çatışması olursa ne olur? Yüzbin kişi bir anda sokağa dökülür, –insanlar silahlıdır, oradaki aşiretler biliyorsunuz her zaman silahlıdır– halk arasına gerilla da karışır, uçaklar kalkar, bombalar, panzerler tarar, bir anda on bin kişi ölebilir. Bunun İstanbul, Mersin, Adana, Diyarbakır gibi kentlerde olması halinde, Diyarbakır gençlerini böyle bir durumda kim durdurabilir? Ben Diyarbakır'ı biliyorum, Diyarbakır'ın gençleri bir hareketlendi mi, sokak aralarına yayıldı mı, aralarına bir de gerilla katılmışsa kimse durduramaz. Böyle şeyler gelişirse, kent çatışmalarına sıçrarsa, bir günlük bilanço otuz yıllık süreçteki bilanço kadar olur. O zaman böyle bir durumda asker-polis de halkın karşısında duramaz, ya memleketine kaçır ya birliğine çekilir. Daha çok uçakla, helikopterle, panzerle hareket eder. Ben bu tehlikeli sonuçlara işaret ediyorum, taraflara bunu söylüyorum, devlete de PKK'ye de bunu söylüyorum, olası tehlikelere dikkat çekiyorum. Bunlar sosyolojik tespitlerdir. Ben burada sosyolojik tespitler yapıyorum, tehlikelere işaret ediyorum.

Bu işi bıçak sırtında yürütüyoruz

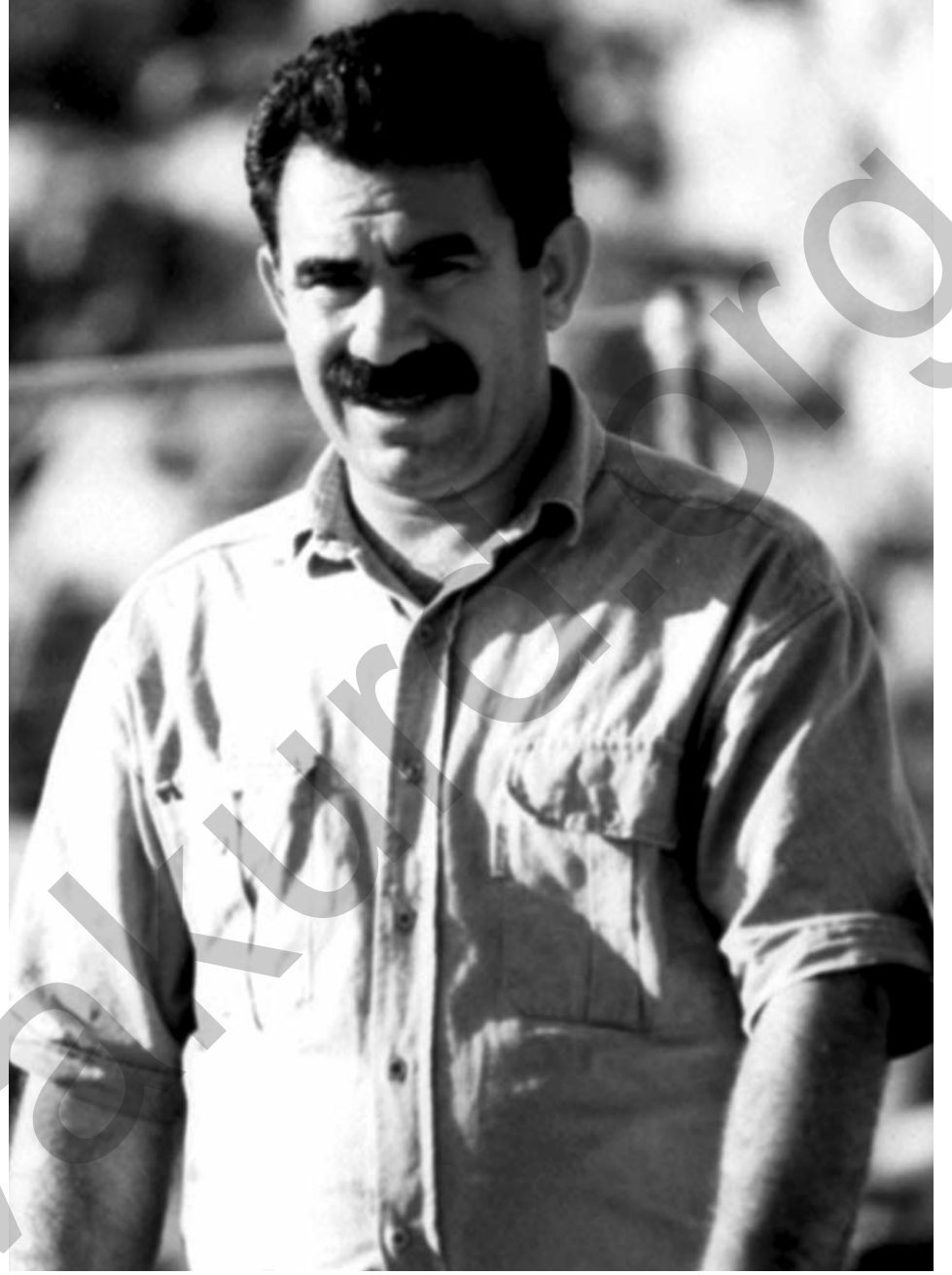
Bu toplum daha ne kadar kaldıracak bu yaşananları. Ben bu yaşananlardan üzüntü duyuyorum, sadece PKK'liler için değil ölen polisler, askerler için de üzülüyorum. Ama yetmiyor. Bu sorunu ya çözeceksin ya da bunlar doğal olarak yaşanır. Bu anlattıklarımı Türk halkı da anlamalıdır, ben tehlikelere işaret ediyorum. Demokratlar, Türkiye'deki sosyalistler, aydınlar, bu konuda sadece fikirlerini dile getirmekle yetinmesinler, sorumluluk da almalılar. Ben tüm bu gelişmelerden ve olabileceklerden endişeliyim, kaygılıyım, bunlardan memnun değilim. Bunların yaşanmaması için, sorunun çözümü için gece gündüz düşünüyör, çabalyor, hatta bir saat bile uyuyamıyorum. Bu gelişmelerden rahatsızım ve bunları aşmaya çalışıyorum. Devlet de PKK de bildiğini okuyor. İşte görüyorsunuz iki taraf da beni dinlemiyor, aldıkları kararları uyguluyorlar. Ben devlet ile PKK arasında boğulmayıp, bunları aşmaya çalışıyorum. Şu andaki durum bıçak sırtında bir barış, barıştan ziyade

bıçak sırtında bir durumdur. Bu bıçak her an bataabilir, zaten batıyor da. Çözüm gelişmezse bıçak her iki tarafa da şiddetli batar. Yani bu işi, bıçak sırtında yürütüyoruz. Bu nedenle tüm kesimlere "Öcalan'ın sesini duyun" diyorum.

Bu sorunun çözümü için ben daha önce de önerilerimi belirtmiştim. Meclis önce bu sorunu gündemine alıp bazı ilkesel kararlar almalıdır. Sonra iki şey yapılmalı, bir Kurucu Meclis oluşturmalı, ikincisi Hakkatleri Araştırma ve Adalet Komisyonu. Bunlar yapılmadan sorun çözüm yoluna girmez. Bunlar sağlanıp gerekli yasal adımlar atılırsa bir ortam oluşturulur, ardından KCK de, PKK'de silahlı güçlerini Birleşmiş Milletler gözetiminde güvenli bir yerde toplar, çözüm süreci böyle gelişir. Benim buna gücüm yeter, ben bunu yapabilirim. Eğer koşullar oluşturulursa bunu yapabilirim. Aksi takdirde son günlerde şahit olduğumuz gelişmeler cereyan ediyor. Bu koşullarda benden bir şey istenemez. İki tarafa da sesleniyorum; bu koşullarda yaşayan birisinden bir şey istemek ahlaki, vicdani, insani değildir, bu demokratça bir yaklaşım da değildir. Bir insana bu koşullarda bu kadar sorumluluk yüklenemez, el insaf! Devlet başarısızlığını, PKK de yetersizliğini bana yüklüyor.

Sorunu BDP ile çözebiliyorsan çözebilirsin, sorunu PKK ile çözebilirsin; ancak görülüyor ki onlarla çöze-miyorsun, onların çözüm gücü yok, ama benim rol almamı istiyorsan da Meclis'te bana ilişkin ilke kararı çıkarmalısın. Bunun dünyada örnekleri var. Ben bu koşullarda rol alamam, gerillaya ulaşmam gerekir. Bu konular hakkında konuştuğumda suç sayılıyor, rahat bir şekilde konuşamıyorum, iletişime geçemiyorum, onun için sorunun çözümünde rol almam isteniyorsa Meclis bu konuda benim için bir ilke kararı almalıdır. 12 yıldır televizyon yok, diğer arkadaşlar telefon edebiliyorlar, ben bundan bile faydalanamıyorum. Bu koşullarda nasıl rol oynayabilirim? Kaldı ki artık yaşım da ilerliyor. Buna cezaevi koşullarını da eklersek daha fazla rol almam imkansızlaşıyor. Bir de şu bilinmeli ki fiziksel durum bir yere kadar, ben ebediyen olmayacağım. Olsam da aynı zindelikte, sağlığta her zaman olamam. Kaldı ki önemli olan toplumsal sağlıktır, toplumsal sağlık olmazsa, o zaman herkesin sağlığı bozulur, böyle bakılmalıdır.

Ben daha önce 31 Mayıs'ta çekileceğim derken biraz da yaş ve sağlık koşullarımı düşünerek bu kararı verdim. Benden çok şey bekleniyor. Be-

● “Gelişmelerden rahatsızım ve bunları aşmaya çalışıyorum. Devlet de PKK de bildiğini okuyor. İşte görüyorsunuz iki taraf da beni dinlemiyor, aldıkları kararları uyguluyorlar. Ben devlet ile PKK arasında boğulmayıp, bunları aşmaya çalışıyorum. Şu andaki durum barıştan ziyade bıçak sırtında bir durumdur. Yani bu işi, bıçak sırtında yürütüyoruz. Bu nedenle tüm kesimlere ‘Öcalan'ın sesini duyun’ diyorum”

nim birdenbire çekilmem durumunda bir patlama olabilirdi, benim yokluğum durumunda olabilecek bir kaosa engel olmak için yavaş yavaş çekilmem ve hareketi, halkımızı buna hazırlamam gerektiğini düşündüm. Ben bu şekilde daha ne kadar yürütürüm bilemiyorum. Ne devletin bu sorunu çözmeye ne de PKK'nin devrimi yapmaya niyeti var.

Artık halk da bezmiş durumda. Bu karşılıklı, iki halkta da var. Halk aç, yoksul, yorgun, yıpranmış ne yapsın, çözüm istiyor. Bu çatışmalardan bu kaostan en fazla yoksul halkımız etkileniyor. Artık halkımız bu yoksulluktan, açlıktan dolayı başkalarının yüzüne bile bakacak durumda değil. Bu çatışmalar yükselirse binlerce insan ölür. Hakkari'de bir günde on bin insan ölür. Kimse kendini kurtaramaz. Birkaç holding sahibi Kürt var, onlar işte bir-iki saat içinde pılını pırtını toplar, kaçır giderler, onlara bir şey olmaz. Sadece açıklama yapmakla bu sorun çözülmez. Ancak STÖ'ler sadece açıklama yapıyor. Açıklamalar sadece bize yönelik değil, devlete yönelik de olmalı, devlete de çözüm önerileri ile baskı uygulan-

malıdır. Demokratik çözüm gelişmezse Kürtler çaresiz, seçeneksiz değildir, kendi başlarının çaresine bakarlar.

Artık oyalamaya izin vermeyeceğim

Devlete sesleniyorum, bu sorunu çözeceksen çöz, imha edeceksen et! PKK'ye de sesleniyorum, devrim yapacaksan yap teslim olacaksan da ol! Artık bu işi uzatmanın manası yok, artık toplum bu çözümsüzlüğü, oyalamayı kaldırmıyor. Bana burada yedi-sekiz yıldır dört kez 'bekleyn' dediler, her seferinde seçim var dediler. Ama sonuç ortada. Bizi oyalıyorlar, durum budur. Ben burada 12 yıldır sabrettim, sorunun çözümü için gece-gündüz uğraştım. Burada sabırla barışı, toplumsal çözümü gerçekleştirmeye çalıştım, bu sabrı gösterdim, ancak benim de bir sınıırım var. Bir kere de herşeyi bozabilirim, kim ne yaparsa yapsın diyebilirim. O zaman gelip burada beni bir saat içinde öldürebilirler de hiç umurumda değil, bundan da korkmuyorum. Ben referandumdan sonra oyalamaya izin vermeyeceğim.

● “Bu süreçte tüm kesimler her zamankinden çok çalışmalıdır. Öyle rehavete kapılıp bu sorun zaten zamanla kendiliğinden çözülür diye düşünülürse, bu çok büyük bir hata olur. Çünkü bu süreç hem büyük bir barışın vesilesi olabilir, demokratik çözüm doğurabilir; hem de tam tersi, istemediğimiz, çok büyük ölçüde bir savaş da gelişebilir. Barışın ve savaşın koşulları at başı gidiyor. Bunu gerillalar da iyi anlamalıdır. Süreç hem barışa hem savaşa gebe bir süreçtir”

Ben gerektiğinde 12 yıl daha dayanırım, gerektiğinde bir saniye bile sabretmem ve oyalamayı asla kabul etmem. İşte referandumdan sonra bu sefer önümüzde seçim var, seçime az süre kalmış bahanesiyle oyalanmayı kabul etmeyeceğim. Aksi taktirde Kürtler kendi başlarının çaresine bakacaklar. Halkta yoğun bir tepki var. Bu durum daha fazla kaldırılamaz, ruhsal bir kopuş var. Her iki tarafta da bir birikim var.

Cemil Bayık'ın “demokratik özerklik ilan edeceğiz” açıklaması vardı. Bir çözüme gelmezse işte Kosova da bir örnektir, bu tarz şeyler gelişebilir. İşte benim Kürtler kendi başlarının çaresine bakarlar dediğim de budur. Kürtler birlikte yaşamaktan yanadırlar, ayrılmaktan yana değiller hatta biz eski Misak-ı Milli'yi de dahil ederek birlikte bir çözüm istiyoruz. Ancak birlikte yaşama isteği tek başına anlam ifade etmez, bunun karşılıklı olması, hukukunun olması, gereklerinin yerine getirilmesi lazım. Madem birlikte yaşıyorsak bu birlikte yaşamının yasal bir evlilik şeklinde olması, anayasal ifadesinin olması gerekir. Kadın örneğinden de yola çıkarsak; evlilikte bir kadın her gün dayak yer, hakarete uğrarsa ya kaçır ya da bu durumu kabul etmez boşanır. Kürtlerin durumu da böyledir. Eğer Kürtleri inkar edersen, hiçbir hakkını vermezsen Kürtler de bunun gereğini yapma hakkına sahiptir.

Güney için de öyle Amerika'ya, başka güçlere dayanarak bir yerlere geleceklelerini düşünürlerse yanılırlar; o destek çekildiğinde iki saatte yok olurlar, onların da can güvenliği yoktur. Amerika kendi çıkarlarını korur, onları korumaz.

Artık zaman birlik zamanıdır

Ulusal konferansa ilişkin FKÖ tarzında bir önerim var. FKÖ gibi sadece silahlı bir örgüt değil, diplomasisi, yürütmesi ve savunması olan bir örgütlenme olabilir. Burada ben üç şey öneriyorum,

- 1- Ulusal konsey oluşturulmalı,
- 2- Yürütmesi oluşturulmalı, tam hükümet değil, yürütme olabilir, işlerin yürütülmesi ve diplomatik bağlantıları, ilişkileri sağlayacak, pratik işleri görecektir bir yürütme oluşturulabilmeli, bu yürütme dar tutulmalıdır.
- 3- Savunma güçlerinin koordineli ve uyumlu hale getirilmesi gerekiyor. Güçlerin daha önceki gibi karşı karşıya gelmemeleri ve birbirleriyle savaşmaları, birbirlerinden haberleri olması gerekir. Bunların yanında daha önce belirttiğim ulusal kongre, teorik ilkeler var, beş ilke şartı biliniyor. Bunlar tartışılmalı. Daha önce belirttiğim demokratik konfederalizm tarzında sınırlarla oynamadan Kürtlerin yaşadığı her yerde demokratik örgütlenmeler oluşturulabilir. Kürtlerin yaşadığı her yerde devletin sınırlarıyla oynanmadan, ayrı devlet olmadan, sorunlarının demokratik çözümü esas alınarak örgütlenirler. Ben bunu Suriye'deki, İran'daki Kürtler için de söylüyorum onlar da bu kongreye katılabilirler. Güney Afrika'da da Afrika Ulusal Kongresi var. Buna benzer örnekler dünyada var, bu örneklerden de yararlanılabilir. Artık zaman birlik zamanıdır.

DTK'nın amacı toplumu demokratikleştirmektir

DTK, BDP gibi bir siyasal parti değildir. Bir parti iktidara gelmek için vardır, DTK'nın böyle bir misyonu yoktur, yani bir siyasal parti değildir, sivil toplum kuruluşudur. Amacı toplumun demokratikleştirilmesidir. DTK'nın yasal zemine oturtulması gerekir, bu konuda örnekler var. DTK her kesimden Kürt'ün içinde kendisini ifade edebildiği bir sivil toplum kuruluşudur. İşte 650 sivil toplum kuruluşu deniliyor. İşte bu 650 sivil toplum kuruluşu DTK içerisinde kendisini ifade edebilir. Diyarbakır Barosu da, Ticaret Odası da hepsi DTK'nın içinde olarak kendisini orada ifade edebilir. DTK sivil toplum örgütlerinin bir üst çatısı olmalıdır. DTK'da talepler ortaklaştırılır ve kendi içlerinde bir komisyon kurup, Cumhurbaşkanı'na, Başbakan'a, ilgililere taleplerini iletir, ortak bir ses olurlar. DTK'nın ayrı, bağımsız bir yeri olmalı, gerekirse yeniden başvuru yapılmalı, tüzüğü olmalı, yoksa hırzırlanmalı, tamamiyle bir sivil toplum kuruluşu şeklinde çalışmalıdır.

Urfa'da Erkan Gönültaş isimli genç kendini yakmış. Bu tür yakma eylemlerini tasvip etmiyorum, ama direnişlerine saygı da duyuyorum. Fakat direnişin bir çok çeşidi var, daha değişik direnebilirler. Ailesine ve halkımıza başsağlığı diliyorum.

Sanırım gelecek hafta Aram Tigran'ın anması olacak. Defnedildiği yerde anma olacaktır, ayrıca Diyarbakır'da bu sene çok görkemli, kalabalık, geniş katılımlı bir anma olur herhalde.

Dersim'de inanç akademisinin işlevi önemlidir. Ben sadece Dersim için değil o bölge için belirtiyorum. Bildiğim yerlerdir. Bu akademi o bölgenin tüm kültürlerini, inançlarını geniş şekilde temsil eden bir merkez olabilir. BDP ve diğer çevreler de bu çalışmayı destekleyecektir.

Bana özel hukuk uygulanıyor

Yeniden yargılamayı AİHM ret etti. Bana özel hukuk uygulanıyor. Hukuksuzluğa hukuksuzlukla cevap veriyorlar. Bunlar zaten Kenya'daki komplo ve kaçırılmayı da otaya çıkarmadılar. Bir dönüm noktası olabilirdi. Ya bu komployu açığa çıkarıp beyaz bir sayfa açabilirler, ya da hukuksuzluğa devam ederler.

İdam cezasının ağırlaştırılmış müebbetle dönüştürülmesi ile ilgili dosya önemlidir. Bize, yargılandığımız zaman olmayan bir cezayı verdiler. AİHM eğer kendilerine ulaşması konusunda garanti verirse savunmamın beşinci cildini de yazarım. Çünkü bu son savunma önemlidir, sorunun çözümüne dair somut durum ile ilgilidir, somut şeyler düşünüyorum. Verirler mi bilemiyorum. Mahkeme buradaki şartlara ilişkin gelip inceleme yapabilirler. 24 saat burada kalsınlar. Ben burada nefes almak için kafamı pencereye dayıyorum. Öyle ancak zar-zor nefes alabiliyorum. Bu şartlar altında ben savunmayı yıl sonuna doğru hazırlayabilirim. Ek süre istenebilir. Kendilerine ulaşmasını sağlayacaklarsa, ben savunmayı hazırlarım. Söylediğim gibi

burada bana özel hukuk uygulanıyor, kişiye özel hukuk uygulanıyor, AİHM'in bunu görmesi gerekiyor.

Bu Batman meselesi nedir? Karanlık bir olaya benziyor. Çok yönlü araştırmak gerekir. PKK'nin üzerine yıkmaya çalışıyorlar. Komplo olabilir. Batman'da vurulan bir şeyh vardı. Bu ailele ile özel olarak ilgilenilmelidir. Bu oyuna gelmemeleri konusunda uyarılmalıdır. Bu konuda diğer aile ve aşiretler de aydınlatılsın, bilinçlendirilsin. Uyanık olsunlar. Bu olay söylediğim gibi bir komplo olabilir ve yeni bir faili meçhuller süreci de başlayabilir. Ben bunun için öz savunma diyorum. Bu vesileyle Salih Özdemir ve diğer hayatını kaybedenleri de saygıyla anıyorum.

Kendinizi koruyun diyorum, ama bundan bile acizler. Çevrelerinde binlerce kişi var, kendilerini örgütleyemiyorlar mı, koruyamıyorlar mı? Ben bunları duydukça çok öfkeleniyorum, kızıyorum. Bu olayda özellikle o arkadaşların evden çıkış gerekçesi ortaya çıkarılmalıdır. Daha önce de söylemişim; tanınan şahsiyetler geceleri zorunlu olmadıkça dışarı çıkmamalı, tek başına dolaşmamalı.

Aram Tigran için Diyarbakır'da bir müze açılabilir. Hatta sanatçılar müzesi ya da sanat evi adıyla açılabilir, burada Aram Tigran'a bir oda ayrılır. Onun dışında önemli Kürt sanatçı ve şahsiyetlerinin hatıralarına yer verilir. Ayrı ayrı yapılmadan, örneğin Celal Güzelses gibi kendilerine mal etmeye çalıştıkları sanatçılar da sahiplenilir.

Demokratik özerklik meselesi de sanırım tartışılıyor. Biz bu öneriyi Kürt meselesinin demokratik ve barışçıl yöntemlerle çözülmesi için en uygun yol olduğu için önerdik.

Taha Akyol anlamıyor. Bunların kafaları devletçi ideolojilerle dolu. Ama bu şekilde olması da normaldir. Çünkü insanlar yüzyıllardır kapitalizmin yoğun bombardımanı altında. Basmakalıp düşünce biçimleriyle yetişmişler. Sosyal bilimler ve üniversiteler de kapitalizme hizmet etmişlerdir. Bu yüzden farklı bir çözüm modeli olabileceğini anlamakta güçlük çekiyor, bunu tasavvur edemiyor, bu düşünce kalıplarının dışına çıkamıyorlar. Ben bu değerlendirmeleri yaparken hem kendi düşün-

celerimden hareket ediyorum, hem de birçok kapitalist düşüncenin dışına çıkabilmiş yazarların kitaplarından, fikirlerinden de yararlanıyorum.

Biz devlete, devletçi çözüm yollarına inanmıyoruz. Bunu yıllardır söylüyoruz. Bu arada ben tam anarşist düşünürler gibi de düşünmüyorum. Sadece devletin, ırkçı faşist yapılanmalarından, bakış açısından arındırılmasını istiyoruz. Bizim için asıl olan, toplumun demokratizasyonudur. Halkın gerçek anlamda demokrasiyi içselleştirmesidir. Bu sistemde önemli olan halkın örgütlenerek bilinçlendirilmesidir. Devletten bağımsız ve ondan beklentide olmadan bu yapılabilir. Bu nedenle yüzlerce sivil toplum örgütünün, meclislerin kurulmasını önerdim.

Devletçi bir çözümün çözüm olmayacağı, işleri daha da kötü bir noktaya getireceği açıktır. Burası için federasyon çözümünü savunan Elçi gibi isimler de var. Ama böyle bir modelin sorunu çözmeyeceği ve Filistin sorunu gibi belki de kangrenleşerek yüz yıl sürecek bir kaosa neden olacağı açıktır. İşte biz, bütün bunların önüne geçmeye çalışıyoruz. Güney'de de aslında bu tuzağa düşülmüştür. Bu, emperyalizmin bir tuzağıdır, tıpkı Filistin gibi. İşte Filistin'de emperyalizmin oynacağı bir devlet kurdurup, oraya istedikleri gibi müdahale ettiler. Ne İsrail'e ne Filistin'e bu nedenle barış geliyor. Aslında Güney'deki Kürdistan oluşumuyla da yapılmak istenen budur. En azından bu görülüp, bu tuzağa düşülmemelidir.

Süreç hem barışa hem savaşa gebe dir

Ben demokratik özerklik meselesini savunmalarımda, özellikle 'Özgürlük Sosyolojisi'nde ayrıntılı bir şekilde anlattım. Demokratik özerkliğin anlaşılması için bu kitapların yoğun şekilde okunup, tartışılması gerekiyor.

Ben PKK'nin aldığı bu kararı onaylıyorum. Zaten daha önce benim de bu yönlü çağrılarım olmuştu. Basına ve kamuoyuna PKK'nin bu kararını desteklediğim açıklanabilir. Arkadaşlara, özellikle dağdakilere bu konuda çok teşekkür ediyorum. Herhalde bu referandumun sonuna kadar olacak. Bana kalsa 35 gün de yeter, referandum kadar sürmesi kafiydi, yani 13-14 Eylül'e kadar yeterdi. Ama çok da önemli değil. Önemli olan bu sürecin iyi değerlendirilmesidir. Gerilla bu süreçte karakol saldırılarından uzak duracaktır. Ayrıca kendilerini korumak durumunda kalmadıkları müddetçe kesinlikle mayınlı saldırı da yapma-

yacaklar. Ama söylediğim gibi eğer imha amaçlı geliyorsa ve başka çare kalmamışsa, kesinlikle kendilerini korumak için herşeyi yapabilirler.

Bu süreçte tüm kesimler her zamankinden çok çalışmalıdır. Öyle rehavete kapılıp bu sorun zaten zamanla kendiliğinden çözülür diye düşünülürse, bu çok büyük bir hata olur. Çünkü bu süreç hem büyük bir barışın vesilesi olabilir, demokratik çözüm doğurabilir; hem de tam tersi, istemediğimiz, çok büyük ölçüde bir savaş da gelişebilir. Ben gerçekten tedirgin oluyorum. Ergenekonvari savaş lobileri tekrar devreye girebilir.

Barışın ve savaşın koşulları at başı gidiyor. Bunu gerillalar da iyi anlamalıdır. Süreç hem barışa hem savaşa gebe bir süreçtir. Bütün gerilla alanlarında benim adıma bu belirttiğim hususlar çerçevesinde konuşmalar yapılmalı ve hepsine tek tek teşekkür ettiğim belirtilmelidir.

Söylediğim gibi referanduma kadar bekleyeceğiz ve hükümetin tavrına bakacağız. Bu eylemsizlik süreci AKP'nin ne kadar samimi olup olmadığını açığa çıkaracak. Eylemsizliğe karşı ordunun tavrı da belli olacak. Bu sürenin sonuna doğru gelişmeleri izleyip yeni bir değerlendirme yapacağım. Bundan sonra oyalama kabul etmeyeceğiz. Ben daha önce çekiliyorum derken de bu oyalamalar yüzünden devletin, hükümetin ciddi bir yaklaşımı olmadığı sonucuna vararak öyle bir karar almıştım. Bundan sonra da oyalamaya çalışırlarsa, ben artık bir şey yapamam.

Bu süreçte bütün sivil toplum örgütleri, aydınlar, yazarlar, sosyalistler, demokratlar, bu sorunun demokratik ve barışçıl yoldan çözümünü isteyen herkes sürecin kalıcı bir çözüme dönüşmesi için ellerinden gelen katkıları yapmalıdırlar. Ateşkes çağrısında bulunanlar bu süreci iyi değerlendirmelidirler.

Bu ateşkes dönemi siyasetin rolünü oynaması gereken bir dönemdir, siyaset ön plana çıkarılmalıdır. BDP adeta bu dönemi politik hamle dönemi olarak değerlendirebilir.

Diğer bir konu da referandum meselesidir. Bilindiği gibi bu anayasa paketinde Kürtleri doğrudan ilgilendiren bir husus yoktur; Kürt meselesi adeta yok sayılmıştır. Halkımız da konuyu her türlü tartışmada serbesttir. Bu düzenlemeler AKP'nin kendi hegemonyasını kurabilme ihtimalinin önünü açıyor. Bunu görüp bu tuzağa da düşmemek gerekiyor. Halkımız da son güne kadar tartışsın, gözlem yapsın. Buna göre kendi kararlarını versin,

eğilimlerini olgunlaştırsın. Biz biliyoruz ki, “evet” diyen taraf islamcı milliyetçi kesimdir. Ama karşılarındakiler de ulusalcı milliyetçilerdir. Ama biz bu demokratik gelişmelere göre demokratik bir tavır almalıyız.

Bir kere şunun netleştirilmesi lazım. Biz Kürtler neden bu cumhuriyette yokuz. Madem asli kurucu unsuruz, bu cumhuriyetin kuruluş aşamasında Kürtler de yer aldı, neden yok sayılacak bir hale geldik. Bu sorunun yoğun bir şekilde tartışılması gerekir. İşin püf noktası burasıdır; biz nasıl bu kadar iradesizleştik? Osmanlı’da Kürtlerin özerk bir pozisyonu vardı. M. Kemal bile cumhuriyetin kuruluş yıllarında Kürtlerle birlikte hareket etmiştir ve özerklikten de söz etmiştir. Ama düşünebiliyor musunuz, bu konudaki sözleri ‘Nutuk’ta bile sansürlenmiş, hem de M. Kemal hayatta iken. Ahmet Özer’in “Türkler ve Kürtler” kitabında da bu konular yer alıyor. Türkiye’li demokratların da konuya bu açıdan yaklaşmaları gerekiyor.

Kadınlar her alanda örgütlenmelidir

Herkes benden bir şeyler bekliyor. Her şey omuzlarıma yıkılmış. Devlet zorlanıyor, KCK zorlanıyor. Her şey yine bana yüklendi. Beklentiler var.

Kadın çalışmalarında sadece tecavüz kültürüne karşı çalışma yürütmek yetmez. Tecavüz kültürüne karşı mücadele edilirken her anlamıyla yetkinleşmek ve mücadele etmek gerekir. Bu çalışmaların yaygınlaştırılması ve kurumsallaşması lazım. Aksi halde yapılan yürüyüşler, mitingler kuru bir gürültüden öteye geçmez. Kadın örgütlenmeli. Bu tarihten gelen bir sorundur. Ne kadın erkeğin ne de erkek kadının kölesi olmalı. Tecavüz derken sadece cinsellik anlamıyla bir tecavüzden bahsetmiyorum. Burada çok derinlikli çok boyutlu bir kuşatma var. Medyaya da yansıyan Mardin’den bir haber vardı. Bu kız çocuğu yüz kişinin tecavüzüne uğramış orada. Aynı şey Mardin’in bir köyünde de olmuştu. Aslında bu sadece oralarda değil her tarafta yüzlerce örneği mevcut. Bu kültürel anlayış her yerde ortaya çıkmaktadır. İran’da da recm cezasına çarptırılan kadınlar var. Tabii ben sadece tecavüz kültüründen de bahsetmiyorum, medyada çıkan şu klasik tacavüzleri kast etmiyorum. Hem kültürel hem ekonomik hem sosyal hayatın her alanındaki tecavüzden bahsediyorum. Bu nedenle kadınlar hayatın her alanında özgün örgütlenmelerini yaratmalıdırlar. Siyaset akademilerinden bahsetmiştim, burada kurumsallaşabilirler. Diyarbakır’da ve her yerde kadınlar bunları iyice tartışmalıdır.

Erkek kadın ilişkisinde kadın belirleyici olmalıdır. Kadın üzerindeki hem toplumsal kuşatma hem de erkeğin kuşatması tarihten gelen bir sorundur. Kadın burada özgürlüğünü kaybetmiştir. Evlilik de şu anda kadın üzerinde hükmetmenin bir aracı olarak uygulanıyor. Siz de anlamalısınız ki kadın erkek ilişkisi dipsiz bir kuyu gibidir. Çok derindir. Buradan her şey çıkabilir. Ya birbirlerini bitirirler ya da filozof olurlar. Biliyorsunuz bunun güzel örneklerinde bir tanesi filozof Sokrates’tir. Zaten kendisi de diyor: ‘Evlilik beni filozof yaptı’. Zizek’in de bu konuda ki tespiti çok önemlidir. Ben evliliği mahkum etmiyorum, ama bu ilişkilerin çok zorlu olduğunu, özgürlük temelinde olması gerektiğini belirtiyorum. Evlilikte kadının tercihi esas alınmalıdır. Kadın belirleyici olmalıdır.

Kadınlar yaşamdaki ihtiyaç ve taleplerini doğru belirleyip ve bu konuda karar alma gücünü göstermelidirler. Hayatın her alanına dair kendi özgün tartışmalarını yapıp bu kararları alıp bu kararlarını uygulamalıdır.

Batman olayı üzerinde durulmalı ve mutlaka aydınlatılmalıdır. BDP’nin bunu ortaya çıkarmış olması gerekliyordu. Kim tarafından yapılırsa yapılsın BDP buna karşı çıkmalı tavır almalıydı. Batman’daki Salih Özdemir olayında bunların niçin gece yarısı dışarı çıktığı da mutlaka aydınlatılmalıdır. Tanınan şahıslar gece randevularına gitmesinler. Gideceklerse de programlı planlı gitsinler. Mesela BDP de bir yerde açıklama ya da miting yapacağı zaman kendi tedbirini önceden kendisi alır. Hiçbir boşluğa yer bırakmayacak şekilde planlamasını yapmalı. Öyle sadece devletin güvenliklerini sağlamasını bekleyerek olmaz. Bunları yapmayacaksın sonra da sızlanıp bize yöneliyorlar demenin bir anlamı yok. Provokasyonlar tanıdık simalara yönelebilir. Geçmişte Mersin’deki bayrak provakasyonunda da provakasyon sonrası kime yöneleceklerini planlamışlardı. Amacına ulaşamadı, ama bu provakasyonlar planlıdır. Tüm planlamasını önceden yapıyorlar, provakasyon esnasında kime yöneleceklerini iyi biliyorlar. Özellikle tanıdık simalara yönelebilirler. Bu nedenle herkes kendi tedbirlerini alabilmeli, can güvenliklerini koruyabilmelidirler. Bu anayasada da yer alan bir haktır.

Demokratik Özerklik Kürtlerin çözüm projesidir

Dörtöyl’da bir provakasyon tasarlanmıştı. Mesele sadece Dörtöyl’da değil 30-40 ayrı yerde bu provakasyon olaylarının planlandığını düşünüyorum. Bu olaylar Maraş, Sivas olaylarına benziyor. Bu Dörtöyl olayında üç yüz kişiyi öldürebilirlerdi. Bu Sivas katliamının Maraş katliamının eksik kalanının tamamlanmasıdır. Musa Anter’in öldürülmesi gibi aydın kompoları gerçekleştirilebilir. Bunlar bir örtülü katliam denemesidir. Burada başarılı olunamadı. Sebebi AKP, MHP ve devlet içindeki ilişkiler ile ilgiliydi. Ve biraz da tesadüftü. Göze alamadılar. Devlet içinde bu olaylara karşı olan dürüst kimseler de var. Bu olayları burada ben de engellemek için elimden geleni yaptım, yapıyorum. Bu provakasyonlar akim kaldı. Bu olayların önceki olaylardan farkı şudur: Önceki olayların başarıya ulaşma şansları yoktu, ama şu anki olayların başarıya ulaşma şansı var. Bu nedenle çok tedbirli ve dikkatli olmak gerekiyor. Özellikle bazı bölgelerde daha risklidir. Şimdi durum buna daha müsait. Devlet içinde bazı yapılar her türlü provakeyi yapabilirler. Savaş bu şekilde devam ederse her iki taraftan da yozlaşmış bir savaş tarzı devreye girer ki bu çok daha tehlikeli olur. Bir sonrakinde katliam girişimi gerçekleştirilebilir. Çok fazla insan ölür. İşin içinde çıkılamaz. Bu provakasyonlarla yapmak istenen örtülü bir soykırımdır. Dörtöyl’deki olayların içinde AKP mi var, MHP mi var, devlet mi var bilemiyorum. Ama bu olaylardan AKP’nin haberi olduğunu düşünüyorum. Kürtlerin ise bunlara karşı şu an yaptıkları savaş değil sadece kendilerine karşı yapılan bu örtülü soykırımı durdurmaktır, başka bir şey değildir.

DTK son kongresine Türkiye’deki diğer gruplar katılmamış. Onlara yönelik yapılan katılım çağrısı onların tavırlarını açığa çıkardı. Referanduma

yönelik Diyarbakır’da birkaç gün önce bazı sivil toplum kurumlarının açıklamalarını dinledim. Tabii bunlar devletle anlaşmışlar. “Eğer PKK tasfiye olursa insiyatifi size veriz” diye onları ikna etmişler. Bu konuda birileri kendileriyle anlaşmış. Tabii biz buna engel oluyoruz. Onların bu planları tutmuyor.

Demokratik Özerklik Kürtlerin çözüm projesidir. Demokratik Özerkliği şöyle izah edebiliriz; Demokratik ulus, bir ruh ise demokratik özerklik ise bedendir. Demokratik özerklik demokratik ulus inşasının ete kemiğe bürünmüş halidir, onun somutlaşmış, bedenleşmiş halidir. Demokratik özerkliğin birkaç unsuru veya boyutu vardır.

Siyasi boyutu: Bu boyutta bir meclis olur. Ya da halkın bir kongresi olur. Bu kongre demokratik toplum kongresidir. Bu kongrenin bir de yürütmesi olur.

Hukuki boyutu: Demokratik Özerklik projesinin hukuki statüsünü ifade eder. Katalanlar bunu ‘status’ olarak ifade ediyorlar. Biz de buna statü diyelim. Bu çok önemli. Yani hukuki olarak Kürtlerin statüsü ne olacak? Bu belirlenerek Anayasa ve yasalara yansıtılır. Yasalarla demokratik özerkliğin çerçevesi içeriği belirlenir.

Ekonomik boyutu: İnşa edilen demokratik ulusun bir de ekonomik politikası olur. Nasıl bir ekonomi olmalıdır, bu belirlenir. Barajlar, yeraltı yerüstü kaynaklarına ilişkin bir politikası olur. Ekonomik sistem olarak kapitalizmi kabul edemeyiz. Belki kapitalizmi tam olarak ortadan kaldıramayız, ama önemli oranda kapitalist ekonomik sistemi değiştirebilir, onu aşındırabilir, kendi ekonomik sistemimizi kurabiliriz. Bu sistemde halkın ekonomisi olur, bir kısmını da özel ekonomi oluşturur. Bütün bunlar tartışılmalıdır.

Kültürel boyutu: Kültürel boyut daha çok dil, anadilde eğitimi, tarih ve sanatı kapsar. Kürtçe’nin Türkçe ile ilişkisi nasıl olmalıdır, anadilde eğitim nasıl yapılabilir, demokratik ulusun dil politikası nasıl olmalıdır, bunlar tartışılmalıdır. Bir eğitim politikası oluşturulmalıdır. Kürtler kültürel soykırımı tam olarak nasıl aşabilir, bunu da bolca tartışıp, bilince çıkarmalı ve kültürel soykırımı aşmalıdır.

Öz savunma boyutu: Biz buna güvenlik boyutu da diyebiliriz. Yani burada soykırımı ele alıyoruz. Kürtler soykırımdan nasıl kurtulabilir bunu somutlaştırmalıdır. Buradaki soykırım kavramı tüm soykırım çeşitlerini kapsıyor. Sadece fiziki değil kültürel ve her çeşit soykırımdan bahsediyorum. Yani Kürtlerin bir öz savunma durumuna kavuşması sağlanır. Toplum burada kendi öz savunmasını kurar. Bu

nunla sadece elde silah bir durumu kast etmiyorum. Öz savunma KCK, PKK tarzı silahlı yapılanmayı değil halkın kendi güvenliğini sağlamasını ifade eder. Demokratik toplumun her alanda örgütlenmesini, kurumsallaşmasını, kendi güvenlik sistemine kavuşmasını ifade ediyorum. Bu konuda halk tartışarak farklı sonuçlara ulaşabilir. Mesela askeriyede yer alacaklar mı, bunlar tartışılır. Korucular nasıl lağvedilecek, koruculuk meselesi nasıl halledilecek, bunlar tartışılmalıdır. Bu güvenlik boyutu halkın öz savunması ekmek su hava kadar önemlidir. Bu olmadan yaşanmaz.

Diplomasi boyutu: Bu da Kürtlerin diğer halklarla, toplumlarla olan ilişkilerini ele alır. Komşu çevre ülkeler ve diğer parçadaki Kürtlerle ilişkiler olur. Diğer toplumlar ile nasıl bir ilişki istiyoruz, onlarla nasıl yaşamalıyız? Diplomasi boyutu bunu karşılar.

Kürtlerin temel gündemi Demokratik Özerkliktir

Kürtler, BDP, DTK demokratik özerklik projesi ile uğraşmalıdır. Demokratik özerklik projesini somutlaştırmalıdır. Kürtlerin gerçek gündemi budur, bu olmalıdır. Bu referandum Kürtlerin gerçek gündemini değiştirmek için bu kadar ön plana çıkarılıyor, suni bir gündemdir. Bu tartışmalarla Kürtlerin demokratik özerklik taleplerini gölgede bırakmaya çalışıyorlar. Kürtler bunun üzerine seçime kadar çalışmalıdır. Ki yarın öbür gün geç kalmayalım, Kürtlerin projesi budur diye sunmak önlerine koymak gerekebilir. Kürtlerin projesi nedir dendiğinde projemiz hazır olmalıdır. Demokratik Özerklik konusunu Katalanlar da tartışıyor, Katalanlar zekidirler. Bu özerklik konusunda bir proje hazırlayıp sundular. İspanya Anayasa Mahkemesi de bu projeyi birkaç noktası hariç onayladı. Kalan noktaları da önümüzdeki dönemde muhtemelen kabul ederler. Halen tartışıyorlar. DTK, BDP demokratik özerklik projemiz ile ilgili seçime kadar çok hızlı bir şekilde çok büyük tartışmalar gerçekleştirmelidir. Demokratik özerklik projesini somutlaştırmalı, somut bir şekilde getirmelidir. Çok büyük tartışınlar, gece gündüz ibadet eder gibi ekmek su kadar lazım olan bu demokratik özerklik projesi üzerinde çalışmalıdırlar. Belki bazen aç kalınabilir, az yenilip az içilebilir, ama demokratik özerklik Kürtlere ekmek ve sudan daha önemlidir. Demokratik özerkliği bol bol tartışınlar. Ben buna topyekün seferberlik diyorum. Demokratik özerklik üzerinde çalışmaları DTK yapar. Bu

DTK’nın alanıdır. Demokratik bir anayasayı hazırlamak da BDP’nin alanıdır. Yarın seçimlerden sonra devlet çözüm önerilerini tartıştığında bir çözüme dair önerileri olmalıdır. Çözüme dair bir projeleri olmalıdır. Bunu yoğun bir şekilde tartışınlar. Milyonlarca halkımızın demokratik özerkliği yoğun tartışması ve kavraması gerekiyor. Bunu bir çözüm projesi olarak geliştirebilmeliyiz. Bilinmelidir ki demokratik özerklik ve demokratik anayasa ayrı şeylerdir. BDP, Demokratik anayasa çalışmalarını tüm Türkiye genelinde yapmalı ve Türkiye genelindeki sivil toplum örgütleriyle görüşmeler yapmalıdır. BDP’nin demokratik anayasaya ilişkin yoğun bir çalışması olmalıdır. Demokratik anayasaya ilişkin geniş bir projeleri olmalıdır. Kürtler, DTK, BDP nasıl bir yaşam isteyeceklerini tartışacaklar, buna karar verecekler. KCK, PKK demokratik özerklik sistemi içinde kendi yerini belirleyecektir. Bu onların bileceği bir iştir. Bunu gece gündüz tartışacaklar. Tarihi bir süreçteyiz. Demokratik özerklik konusunu daha önce tartışmıştım. Özgürlük sosyolojisi kitabımda değinmiştim. Bu defa anlamlı bir çözümün geliştirilmesi önemlidir.

Demokratik ulus inşası ulus devlet inşası anlamına gelmez. İşte Filistin’i görüyorsunuz; Filistin, Güney Kürdistan tarzı, ulus devlet bile değildir. Bunlara küçük bir devlet kurdurarak birbirleriyle çatıştırmayı düşünüyorlar. Bu anlayışta olan Kürtler ‘küçük bir devletimiz olsun bize yeter’ diyorlar. Bu anlayış yüz binlerce insanın ölümü anlamına gelir. Ulusların kendi kaderini tayin hakkını sadece devletle, devlet sahibi olmakla sağlanabileceği düşüncesi reel sosyalizmin yıkılışının temel nedenlerindendir. Bu ulus devlet anlayışı reel sosyalizmi bitirdi. Kendi kaderini tayin etme hakkı, ister ulus devlet ister sosyalizmin ister liberalizmin görüşü olarak ortaya çıksın, nihayetinde bu kapitalizme hizmet etmektedir. Marks, Engels, Lenin hepsi bunu yanlış yorumladılar. Demokratik ulus inşası ile ilgili görüşlerimi Özgürlük Sosyolojisi savunmamda geniş tartıştım.

Doğubeyazıtı çok severim. Doğubeyazıtı halkına, Patnos halkına, Serhad halkına, Botan’a, Tatvan, Bitlis, Van Hakkari, Yüksekova ve İzmir’deki halkımıza özel selamlarımı iletiyorum, Bitlis’e özel bir savaş sistemi uyguladılar. Ancak bunun artık kırıldığını düşünüyorum, gelecekte çok önemli gelişmeler olacaktır. Tüm tutsaklara özellikle kadın tutsaklara özel selamlarımı iletiyorum. Evrim Alataş’ı da tekrar anıyorum. Tüm halkımıza ve aydınlara selamlarımı iletiyorum.

Merkezi uygarlık sistemi

Genel olarak ‘uygarlık’ kavramı, gelişmenin, ilerlemenin, refah ve demokrasinin sembolü gibi ele alınmaktadır. Yani bir anlamda insanlığın ağırlıklı bir kesimi uygar olmaya, uygarlık ölçülerine ulaşmaya çalışıyor. Diğer yandan iyilik, güzellik adına ne varsa uygarlık kavramının içeriğine mal ediliyor. Sadece günümüz değil, geçmiş de uygarlığın bu özelliği çerçevesinde ele alınıyor ve insanlığın yürüyüşü tamamen bir uygarlaşma çabası olarak görülüyor. Geçmiş ve günümüz bu fenomen etrafında değerlendirildiği gibi gelecek de bu kavramın kodladığı anlamlara göre düzenlenmeye, geliştirilmeye, kurgulanmaya çalışılıyor. Kısacası mevcut sistemin bu kadar olumladığı uygarlığı sürdürme çabası en temel görevini oluşturuyor.

Ama gerçekten de bu kavram kendisine yüklenen anlamları içeriyor mu, doğuşu, gelişimi, geçirdiği aşamalar ve günümüzde aldığı form itibarıyla böyle midir? Yoksa bir kavram etrafında geliştirilen bir mit ile mi karşı karşıyayız? Yazıyla, devletle kimilerine göre kentle ya da sınıflaşma ile başlatılan uygarlık öncesi süreç ‘barbarlık’, ‘ilkellik’, ‘gerilik’, ‘vahşet’ olarak değerlendirilirken acaba bir gerçek çarpıtılmak mı isteniyor? Bilinçli bir yaklaşımın ürünü olarak uygarlık öncesi sürecin ısrarla gerilik, ilkellik, barbarlık olarak değerlendirilmesi bir gerçeği gizlemek ihtiyacından mı kaynaklanıyor? Bunlar, üzerinde durulması gereken önemli sorular oluyor.

Aslında uygarlık kavramı bu denli kutsanmış olma durumunu kapitalist modernitenin son iki yüzyıl içinde sağladığı ideolojik-kültürel hegemonyaya borçludur. Aydınlanma döneminin kimi filozofları bugünkü veriler ortada yokken bile yaşanan sorunların uygarlığın yapısal gerçeğinden kaynaklandığının farkındaydılar. J.J. Rousseau’ya göre uygarlığın tarihi, ‘özgürlüklerin gelişmesinin tarihi değil, tam tersine insanın bozulmasının’ tarihidir. Rousseau, uygarlığın insanı bozduğunu göstermek için, doğal ve uygar insanın özelliklerini karşılaştırır. Doğal insanı bağımsız, otonom ve özgürlüğüne düşkün olması, özgür olduğu için kendini sevmesi ve başkalarıyla ilişkisini merhamet ve dayanışma temelinde geliştirmesi nedeniyle, bağımlı, mülkiyete düşkün, bencil ve başkalarını sevmeyen, başkalarıyla ilişkisini merhamet üzerine değil, çıkar ve kıskançlık üzerine kuran uygar insandan daha üstün sayar. Ancak daha sonra kendisini yaşamın her alanını denetlemek ve yönetmek üzere kurumlaştıran ve derinleştiren kapitalist modernite uygarlıkla ilgili büyük bir saptırmayı hakim kılmıştır. Tarihsel gelişmeyi sınıf çatışmaları üzerine oturtan reel sosyalizmin de katkılarıyla ortaya çıkan uygarlık tanımlaması genel kabul görme noktasına getirilmiştir.

Günümüzde artık bilimsel araştırmalar, arkeolojik bulgular ve Sümer öncesi sürece ilişkin elde edilen veriler; yeni bir tarih kurgusuna yol açarken, uygarlık fenomeni de temellerinden sarsılmaktadır. Uygarlığın gelişiminin insansal yürüyüşte bir geriye gidişi ifade ettiği ve uygarlığın, bugün altından kalkılıp kalkılamayacağı belli olmayan sorunların temel kaynağı olarak, yaklaşık 5000 yıllık tarihiyle günümüzde yaşanan sorunların yaratıcısı, geliştiricisi olduğu; toplumsallığımızı ve doğamızı tahrip eden olgular bütünlüğünü ifade ettiği daha fazla kabul gören bir

gerçeklik haline geliyor. Bu gerçekliği ile kendisini kapitalist modernite biçiminde günümüze taşıran uygarlığın tarih içinde doğa ve toplumun en büyük baş belası olduğu daha fazla ortaya çıkıyor. Dolayısıyla insanlığın tarihi yeniden yazılıyor.

Kapitalist modernite, uygarlıkta son evre olarak kendini diğer aşamalardan özenle ayırarak daha özgürlükçü, daha eşitlikçi olduğunu, insana dair gelişmelerin en üst boyutunu temsil ettiğini iddia ediyor. Ama ortaya çıkan veriler ve tarihin aydınlanan yüzü durumun hiç de öyle olmadığını gösteriyor. Kapitalizm, bir zincir gibi birbirine bağlı uygarlık aşamalarının son halkasını ifade etmektedir. Kendisinden önceki uygarlık aşamalarının temel özelliklerini taşımaktadır. Uygarlığın diğer aşamalarından özsəl olarak farklılığı yoktur, daha çok önceki uygarlık aşamalarını da kendine miras yaparak onları daha da derinleştirmiştir. Fark, kapsam ve tekniğin kullanımı ve yöntemlerin derinleşmesi

“Tarihi devletle ya da sınıflarla başlatmak ister bilinçli ister bilinçsizce yapılmış olsun günceli doğru kavramada ve doğru çözümler üretmede önümüzdeki en büyük engel olduğu kadar; toplum olgusunu kavramada da yapılan en büyük saptırmadır. Sınıflar ve devlet oluşmadan yani uygarlık denen olgu ortaya çıkmadan çok önceleri toplum oluşmuştur. Bu anlamda doğru bir toplum tarihine ulaşmadan doğru bir uygarlık tanımına ulaşmak mümkün değildir”

temelinde ortaya çıkmaktadır. Bunun da insan duruşunda, toplumsal gerçeklikte ve doğanın dengesinde neye mal olduğunu yaşıyoruz.

Uygarlık demek sınıflı ve devletli toplum demektir

Günümüz tarih anlatılarının uygarlığa mal ettiği ‘ahlak, politika, kültür, otorite, yazı, kent, ticaret, üretim teknikleri ve araçları, tarım, hayvanların evcilleştirilmesi...’ gibi birçok yaratım sınıflı ve devletli uygarlık öncesi yaşanan neolitik toplumun yaratımlarıdır. Sınıflı devletli ilk uygarlık olan Sümer uygarlığı, tüm bu yaratımların sahibi olan anacıl doğal toplumun antitezi olarak ortaya çıkmıştır. Uygarlık göstergeleri olarak sunulan tüm bu gelişmeler aslında daha uygarlaşma süreci başlamadan yani sınıflaşma ve ona dayalı devlet tekeli ortaya çıkmadan yaratılmıştır. Uygarlığın ortaya çıkardığı tek şey bütün bu yaratımlara toplumun çok küçük bir azınlığı adına el koyma ve kendine mal etme başarısını göstermiş olmasıdır. Bu durumun da doğal toplum değerlerinin inkarı, istismarı, el konulması temelinde geliştiği artık sır değildir. Büyük bir zihniyet çalışması temelinde geliştirilen sınıflaşma ve ona dayalı gasp örgütü olarak devlet, uygarlığın kendine mal edebileceği tek yaratımdır. Uygarlık demek, sınıflı devletli toplum demektir. Bu ise uygar olmayan yani sınıflaşma ve devlet olgusunu kabul etmeyen toplumların varolduğu, sınıfa ve devlete yer vermeyen bir uygarlığın yaşandığı anlamına gelir.

Dolayısıyla hanedanlık öyküleri, dinsel tarih anlatımları, sınıfsal ve ekonomik tarih yorumları her ne kadar birbiriyle çelişkili gibi görünseler de uygarlığın tanımını vermekten uzak, dahası uygarlığı yücelten, uygarlık dışında bir tarihin yaşanmadığını varsayan uygarlık temelli anlatılar olmanın ötesine geçememektedir. Bu nedenle doğru bir uygarlık yorumu ve tanımlaması için yeni bir tarih tezine ihtiyaç vardır.

“Tarih ve geleneği ne kadar doğru biliyorsan, günümüz ve geleceği, bu tarihi içselleştirdiğin de üstüne ekleyeceğin kadar değiştirebilir, dönüştürebilirsin.”

Uygarlık olgusunu günümüzdeki durumunun ötesinde tarihin derinliklerinde aramak durumundayız. Uygarlığın tarihini, tarihsel yürüyüşünde insanlığa hangi bedellere mal olduğunu, günümüzde ne tür sorunlara yol açtığını doğru anlayabilmek için toplumsallığın başlangıcını yeterli düzeyde kavramamız hayati önemdedir. Tarihi devletle ya da sınıflarla başlatmak ister bilinçli ister bilinçsizce yapılmış olsun günceli doğru kavramada ve doğru çözümler üretmede önümüzdeki en büyük engel olduğu kadar; toplum olgusunu kavramada da yapılan en büyük saptırmadır. Sınıflar ve devlet oluşmadan yani uygarlık denen olgu ortaya çıkmadan çok önceleri toplum oluşmuştur. Bu anlamda doğru bir toplum tarihine ulaşmadan doğru bir uygarlık tanımına ulaşmak mümkün değildir.

Bu nedenle toplum olgusunu doğru anlamalı, toplumsallığın başlangıç aşaması olan doğal toplumu kavrayarak insansal gelişmede oynadığı rolü iyi görmeliyiz. Toplumsal tarihimizin tezi doğal toplumdur ve aslında doğal toplum, toplumun kendisidir. Toplumun bu oluşum aşamasında son derece eşitlikçi ve özgürlükçü değerlere dayandığı her geçen gün artan bulgular yanında bütün ciddi tarihçilerin ortak yorumudur. Toplumun doğal karakteri eşitlikçi ve özgürlükçüdür. Dayanışma, yardımlaşma, ortakçılık, paylaşım, işbirliği gibi temel değerlerin toplumun özünü oluşturacak biçimde doğal toplum sürecinde şekillendiği, insanın bu süreçte doğal çevreyle müthiş bir uyum içerisinde olduğu, kadının bu dönemin belirleyeni olduğu tespit edilen gerçeklerdir. Bu anlamda toplumun oluşum tarzı komünal demokratik niteliktedir. Doğal toplum olarak adlandırdığımız klan toplumu, doğayla kendisini organik bir bütünlük içerisinde görmekte ve doğayı kutsamaktadır. Kadının toplumsallaşmanın yaratıcı gücü olması da toplumsallaşmanın bu karakteriyle yakından bağlantılıdır. Doğaya yakınlığı, doğayı tanınması, doğal toplumun yaşamını doğadan öğrenerek ve doğanın nimetleriyle geliştirmesi kadının toplumsal rolünü belirleyen temel olgulardandır. Toplumun hem doğaya karşı ve hem de kendi içerisindeki ilişkilerinde tahakküm ve baskı söz konusu değildir. Kısacası toplumun oluşum tarzı veya doğası demokratik-komünal, cinsiyet özgürlükçü ve ekolojiktir. İşte uygarlığın gelişimi toplumun bu özüne karşıtlık temelinde ortaya çıkmıştır. Uygarlığın yapısal gerçeğine damgasını vuran da budur.

Sınıf, kent, devlet temelinde şekillenen uygarlık, temsil ettiği iktidar gerçeğiyle, toplumu alt ve üst toplum olarak ayırıp, doğal toplumun eşitlikçi, özgürlükçü, doğal zihni yapılanmasını dumura uğratmak ister. Uygarlık, baskı ve sömürüyü geliştirerek, toplumun politik-ahlaki yapısını işlemez hale getirmek isteyen özülle toplumu toplum yapan

temel değerlere karşıtlık içinde gelişmiştir. Bunun için uygarlığın tarih içindeki yürüyüşü, toplumun zayıflatılması ile karakterize olmuştur. Uygarlığı ifade eden iktidar, devlet, baskı ve sömürünün kapitalist uygarlık sürecinde insan ve toplum yaşamını hücrelerine kadar kontrol edecek denli gelişmesi, toplumsallığımızı ve doğamızı ciddi biçimde tehdit etmektedir. Toplumu toplum yapan temel demokratik komünal değerlerin inkarı ve zayıflatılması üzerine gelişim kaydeden uygarlık, açığa çıkardığı devletçi toplum gerçeğiyle toplumun antitezi olarak gelişim göstermekle kalmamış, insanı insanın kurdur, doğanın düşmanı haline getirmiştir. Onun için, uygarlığın yaratımı olan devletçi toplum, kendi doğasına yabancılaşmış toplum demektir. Uygarlık daha başlangıcında toplumu ayakta tutan politika ve ahlak olgularını zayıflatmıştır, düşünüş tarzını saptırmış, toplumun bütünlüklü yapısını parçalamış, toplumu sınıflara ayırmış, bir ‘üst toplum’ yaratmıştır. Bu yüzden günümüz kapi-

talist uygarlığının zirve yaptırdığı toplumsal sorunları beş yüz yıllık kapitalist süreçle başlatmak, dar sınıf çelişkileriyle izah etmek, kaba bir ezen ezilen çelişkisi biçiminde ele almak yetersiz kalmaktadır. Esas çelişki toplum ile uygarlığı karakterize eden devlet, sınıf, kent, iktidar, baskı, yalan, sömürü olguları arasındadır. Daha genişçe ifade edersek, çelişki eşitlikçi ve özgürlükçü değerler temelinde gelişen demokratik komünal, kadın ek-senli, ekolojik yönelimli politik ahlaki toplum ile buna karşıtlık içerisinde gelişen hiyerarşili, iktidarlı, devletli, sınıflı sömürül, erkek egemenlikli, doğaya hükmeden uygarlık arasındadır.

Uygarlığı bu temelde çözümlemeyen, toplumu karşı karşıya bıraktığı sorunlar ne doğru tanımlanabilir, ne de çözümünü geliştirilebilir. Günümüzün altından kalkamaz toplumsal sorunlarının temelinde uygarlığın bu yapısal gerçekliği yatmaktadır. Bu her geçen gün açıklık kazanan bir olgu olarak tüm toplumsal sorun tanımlamalarının yeniden ve uygarlığın yapısını sorgulayan temelde yapılmasını getirmektedir. Gerek geçmişte, gerek günümüzde toplumsal çelişkilerin nedenleri ve çözümleri insanlığın en temel meselelerini oluşturmuştur. Bu eksende büyük mücadeleler, büyük düşünce arayışları ve çıkışları yaşanmıştır ve bunların ortaya çıkardığı önemli dersler mevcuttur.

Yanlış tarih yanlış pratik demektir

Tarihsel ilerlemenin sınıf mücadelelerinden ibaret olmadığı, tarihin taşıyıcı gücünün uygarlık ve uygarlık karşıtı toplumsal güçler arasındaki mücadeleyle belirlendiği artık tartışma götürmez bir gerçek olarak kabul görmektedir. Yine tarihin düz çizgisel ilerlemeci bir seyir içinde gelişmediği, tarihin çeşitli isimlerle anılan ve birbirini takip etmesi zorunlu varsayılan uygarlık aşamalarından ibaret olmadığı, bunun dışında insanlığın başka bir tarihinin var olduğu görülmekte, daha derinlikli uygarlık sorgulamalarına gidilmekte ve uygarlık anlatılarına te-

mellik eden resmi tarih yerini daha gerçeğe yakın tarih anlatılarına bırakmaktadır. Bu eksende bir tarih özetlemesi yaptığımızda uygarlığın hangi zemin üzerinde, nasıl ortaya çıktığı ve günümüze kadar kendisini nasıl ulaştırdığı daha net ortaya çıkacaktır.

Zagros-Toros eteklerindeki tarımsal-köy devriminin reddi üzerinden gelişen Sümer uygarlığının karşıt bir sistem olarak gelişirken doğal toplumun tüm yaratımlarını kendine mal ettiği, mekan olarak Aşağı Mezopotamya’da gelişim gösteren kent tipi yerleşimleri esas aldığı arkeolojik bulgulardan iyice anlaşılmaktadır. Köy tipi sınırlı nüfusa sahip yerleşkelerde toplumu alt ve üst toplum olarak bölmek, eşitlikçi, özgürlükçü doğal ilişki diyalektiğini iktidar, hegemonya ve sömürü temelinde değiştirmek kolay değildir. Bu anlamıyla uygarlığın doğuş mekanı çeşitli nedenlerle klan ve kabile ortamından ayrılanların oluşturduğu kent olmuştur.

Bulgular MÖ 6.000-5.000 dolaylarında Yukarı Mezopotamya’dan Aşağı Mezopotamya’nın Fırat-Dicle havzasına yoğun kitlesel göçlerin yaşandığını, gerçekleşen bu göçler sonucu MÖ 4.000’lerden itibaren beş bin kişiyi aşan yerleşkelerin ortaya çıktığını göstermektedir. Zağros-Toros eteklerindeki tarıma elverişli, hayvan ve bitki türlerinin zengin olduğu bölgelerde gelişen neolitik tarım devriminin tüm yaratımlarının, ortaya çıkardığı tüm kültürün bu göçler sonucu Aşağı Mezopotamya’ya taşındığı da her geçen gün kesinlik kazanmaktadır. Bu göçlerin doğal sonucu olarak taşınan doğal toplum yaratımlarının burada yeni bir senteze kavuştuğu, özellikle hiyerarşiyi temsil eden rahipler eliyle yeni bir toplumsal düzenin adım geliştirildiği tarih içinde gözlenen diğer bir gelişme olmaktadır. Kent tapınaklarında rahipler tarafından geliştirilen bu yeni toplumsal düzen aslında günümüz uygarlığının da başlangıcıdır. Fırat-Dicle havzasında gelişkin sulama tekniğini kurması ve bunu kurgulayıp kabul ettirdiği üst toplumun eseri olarak sunması tapınak rahiplerinin tarihi başarıları olarak değerlendirilebilir. Büyük mitolojik yaratımlar bu sürecin ürünüdür. Kurgulanan yeni sistem ana kadın kültürünün yaratımları üzerinden sağladığı verimlilik temelinde öncelikle toplumun zihniyetinde meşruiyete kavuşturulmuş, giderek toplumun politika ve ahlak gerçeği yeni sistemin sahiplerine mal edilerek iktidarın ve onun en gelişkin aracı olan devletin temelleri atılmıştır. Doğal dine inanış, yerini soyut tanrılara bırakırken, eşitlikçi-özgürlükçü doğal toplum ilişkilerinin yerini alt-üst toplum ilişkileri almıştır. Artık her şeyin yaratıcısı tanrı krallar ve onun temsilcileri toplumsal artıya el koymak için gereken zemini yaratmışlardır. Tapınaklar devletin çekirdeği olarak boy vermeye hazırdır.

Bundan sonrası tapınakta şekillenen yeni iktidar gücünün topluma yaydırılmasıdır. Toplumsal bilgi birikiminin gaspı, kutsalın gaspıyla sonuçlanacak ve kut-sala sarınan rahip yükselen yeni sistemin temel iktidar gücü olacaktır. Rahip krallar çağı başlamıştır. Mitolojik öykülerle meşruiyeti sağlanan yeni sistem başlangıçta zor ağırlıklı bir iktidarsal duruş içinde değildir. Toplumsal üretimin artırıcı gücü ve genel güvenliğin sağlayıcısı olarak toplumun beklentilerine önemli oranda yanıt olmaktadır. Ancak giderek kendi elitini, bürokrasisini yaratmaktan

da geri durmayacaktır. Zihinlerde kur-gulanan sistem, pratikte yaşam bulmakta ve giderek gelişmektedir. Alt sınıfın tanrı adına rızası ve 'gönüllü' köleliği rahibin yönetiminde büyük bir toplumsal üretime yol açmakta, artan nüfus ve güvenlik ihtiyacı temelinde kurumlaşan zor aygıtı üzerinde devlet şekillenmektedir. Her şeyin sahibi gökyüzündeki tanrının yer-yüzündeki temsilcisi, kurumsal niteliğini dev adımlarla geliştirirken inanılmaz bir yoğunlaşma içindedir. Ancak artan üretkenliğe paralel çoğalan nüfusla birlikte yönetim sorunları öne çıkacak ve zihniyet işleriyle uğraşan rahibin geliştirdiği zemin üzerinde siyasetçinin yükselişi gerçekleşecektir. Rahip-siyasetçi ikilisini el koymaya dayalı yeni toplumsal düzenin güvenlik sorunları üçüncü bir kimlikle tanıştıracaktır. Bu askeri şef olmaktadır. Din, siyaset, şiddet böylece yeni uygarlığın temel ayakları olarak oluştuktan sonra geriye bunların dallanıp, budaklanması kalacaktır. Dikkat edilirse tüm devletler bu üçlü ile var olabilmişlerdir. Uygarlığın tüm biçimlerinde bu üçlü mutlaka iktidarın bileşeni olarak vücut bulmaktadır. Biri toplumun zihniyeti ile oynar ve göksel tanrı düzenleri kurup geliştirirken, diğeri toplumun kendi sorunlarını tartışma ve karara bağlama gücü olan politikayı çalacak bir üçüncüsü ise bunlara karşı gelenleri hizaya getirmek için örgütlü zor ve şiddeti geliştirecektir. Bu üçlü çark yeni sistemin vazgeçilmezleri olarak tüm tarih boyu uygarlık adına sınıflaşmayı yeniden yenden düzenleyecek, topluma karşı savaşı akla gelebilecek her yöntemle derinleştirerek kurdukları iktidar ve sermaye tekeli olarak devleti ayakta tutmanın çabasını yürüteceklerdir. Bunlar adına uydurulan olumlu tüm sıfatlar, kendilerini topluma kutsallık adına, gereklilik adına, vazgeçilmezlik adına sunarak tüm uygarlık süreçlerinin en temel yalanını oluşturacaktır.

Sümer tapınaklarında inşa edilen devletin oluşum ve kurumlaşması, yeni toplumsal düzenin ya da uygarlığın temel fenomeni olarak kısaca böyle özetlenebilir. Uygarlık sınıflaşmaya paralel kentte doğmuş ve devlet biçiminde somutlaşmıştır. M.Ö. 3000'lere gelindiğinde Uruk sitesinde hükümünü icra etmeye hazırdır.

Tarih değil uygarlık Sümer'de başlar

"Uygarlık sınıf kültürü ve devletiyle ilgilidir. Kentlilik, ticaret, ilahiyat ve bilimin kurumlaşması, politik ve askeri yapının gelişmesi, ahlak yerine hukukun öne çıkması, erkeğin toplumsal cinsiyetçiliği yeni uygar toplumun hakim göstergeleridir. Bir anlamda bu özelliklerin toplamına uygar toplum kültürü de denilebilir". (Abdullah Öcalan-Uygarlık)

Tecrübe, kutsallık ve güvenlik olgularının toplumun çok küçük bir azınlığı tarafından toplumsal artı ürüne el koyma amacıyla gasp edilmesi ve kurumlaştırılmasıyla başlatılabileceğimiz uygarlık ya da sınıflı ve devletli sistem Sümer'de ana hatlarıyla ortaya çıkmıştır. Rahiplerin zigguratlardaki büyük zihniyet çalışmalarıyla temel yaratıcı güç olarak tanrı ve onun yeryüzündeki sistemi öncelikle zihinlerde inşa edilmiştir. Politika tüm toplumun temel bir faaliyeti olmaktan çıkarılarak küçük bir azınlığa mal edilmiş, toplumun genel güvenlik ihtiyacının ürünü olarak ortaya çıkan askeri güç bu yeni sistemin ortağı kılınarak sistemin koruyucu gücü haline getirilmiş, sosyal yaşam toplumsal ahlakın belirlediği alan olmaktan çıkartılıp yeni sistem ilişkilerinin ve ölçülerinin işlediği alana dönüştürülmüştür. Kadın artık toplumun öncü gücü olmaktan çıkarılarak önce 'Muskatın' denilen genelevlere ardından

erkeğin sonsuz egemenlik ve sömürsüne tabi kılınmıştır. Önderliğimizin "*birinci cinsel kırılma*" olarak tanımladığı ataerkil, erkek egemenlikli süreç sonuna kadar açılmıştır. Kadın aleyhine düzenlemeler maddi ve manevi alanda çığ gibi büyüyerek bugüne gelmiştir. Doğa artık yaşamın kaynağı, kutsanması ve korunması gereken ana değildir. Kadınla birlikte esaret altına alınması ve savaş açılması gereken, tanrılarca insanın hizmetine sunulmuş ruhsuz bir olgudur.

Tüm bunların toplamını merkezi uygarlık olarak tanımlıyoruz. Maddi ve manevi alanda iktidarın rahip-siyasetçi-asker üçlüsü tarafından ele geçirilmesi ve bunun tanrısal devlet adıyla kurumsallaştırılması Sümer'den günümüz kapitalist modernitesine kadar süren merkezi uygarlığın başlangıcını oluşturur. Özgürlükçü doğal toplumun inkarı ve istismarı temelinde ortaya çıkması, doğal toplum değerlerine ve bu değerleri sembolize eden kadına karşıtlık temelinde vücut bulması uygarlığın temel özelliğidir. Toplumsal artı ürüne –buna sermaye de diyebiliriz- ve iktidara el koyma amacıyla maddi ve manevi alanda köleleştirmeyi zor ya da ikna yoluyla geliştirme uygarlığı belki de en iyi anlatan özelliğidir. Bu özellik, ilk anından günümüze kadar uygarlık tarihinin tüm aşamalarında toplumsal birikime ve iktidara el koyma uygarlık güçlerinin temel hedefidir. Zaman zaman dini, zaman zaman siyasi, askeri, ticari elitlerin öne çıkması, kimilerinin Allah adına, kimilerinin toplum adına devlet aygıtının başına geçmesi bu gerçeği değiştirmemiştir. Devlet özü itibarıyla toplumsal birikime el koyma aracı olarak doğ-

serleşme neolitik tarım devriminin boy verdiği dünyanın önemli coğrafyalarında neredeyse başat güç haline gelmiştir. Kendilerine özgü yanlar taşısa da bu uygarlıkların tümü Sümer uygarlığının derin izlerini taşımaktadırlar. Hepsinin derinleşen bir köleciliği geliştirdiklerini, bunu öncelikle zihinsel kölelik temelinde başlattıklarını, bunun için muazzam mitolojik öyküler inşa ettiklerini, ardından toplumun politik gücünün çalınarak küçük bir azınlığa mal edildiğini ve bu azınlığın giderek askeri erkanla tamamlanıldığını gözlemliyoruz. Geriye kalan bunun derinleştirilmesi ve yaydırılmasıdır. İçerde sınıflaşmanın geliştirilmesi, dışarıda büyük katliamlar ve şiddet yöntemleriyle özgür kabile ve klanların köleci sisteme dahil edilmesi hepsinin ortak özelliğidir. Toplumun iktidar ve sermaye gücü için çalıştırılması, toplumsal aklın bunun için felç edilmesi, toplumsal ahlakın yerini köleliği kutsayan gerici ahlakın ve hukukun alması, tanrılar adına büyük talan ve fetih savaşlarının sergilenmesi neredeyse uygarlığın geliştiği tüm alanlarda yaşanan temel olgulardır.

Tüm yaratımlar soyut tanrılara mal edilerek toplumsal yaratıcılık köreltilmiştir

Analitik aklın toplumun aleyhine kullanımının ürünü olarak ortaya çıkan uygarlık ilerleyen tüm süreçlerinde analitik akı ve simgesel dili yetkin bir biçimde kullanmıştır. Analitik akıl toplumsal ürüne el koymanın her yöntemini ustalıkla bulup geliştirirken simgesel dil bunu

nında insanı ve onun toplumsallığını vuran bir silah haline getirilmiştir.

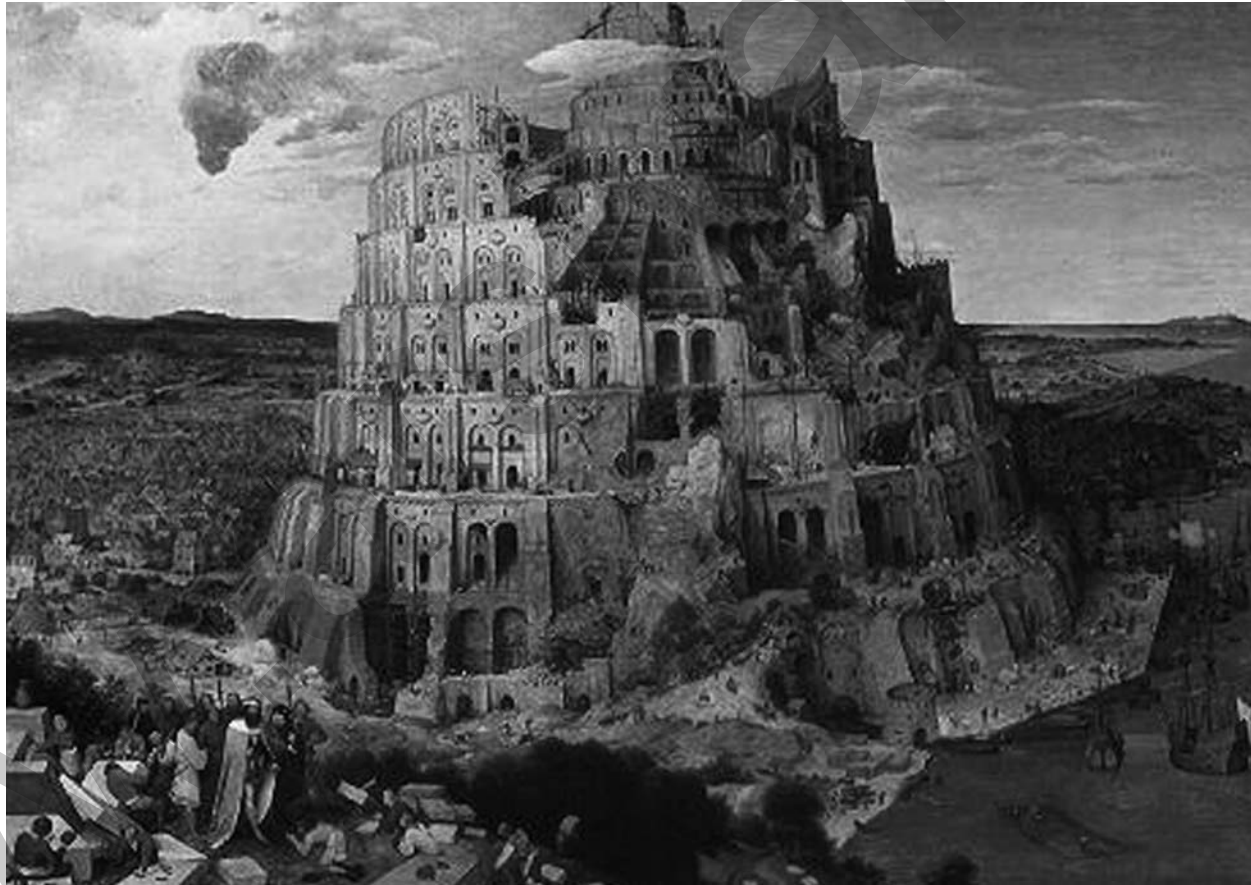
Sermaye ve iktidar tekelinin maddi alandaki kurumlaşması ise daha az yıkıcı değildir. Şehirlerin etrafını bir uçtan bir uca saran surlar, sermaye ve iktidar tekeli olarak devletin tanrısallığını ve ölümsüzlüğünü gösterircesine yükselen mabetler, kaleler, burçlar yine onun gazabının göstergesi olan ordular, istihbarat aygıtları, şiddet yöntemleri makamlar ve unvanlarla birlikte çığ gibi çoğalmıştır. Milyonlarca insanın tanrı adına işe ve savaşa koşturulması, ölümsüz tanrı kralın ölümsüz iktidarı için çalıştırılması, bunun için kurgulanan ve uygulanan tanrısal cezalar sermaye ve iktidar tekellerinin başarı göstergeleri olurken; uygarlığın ne pahasına geliştiğinin de göstergeleri olmuşlardır. Sümer, Asur, Mısır, Hint ve Çin uygarlıklarının görünen yüzü görkemli yapılar, eserler ve düşünceler biçiminde sunulurken bile gizlenemeyen öteki yüzü insanlığın büyük düşüşü ve kaybedişidir. Sınıfsal farkların derinleşmesi, toplumsal çelişki ve sorunların ortaya çıkmakla kalmayıp, katlanılmaz hale gelmesi sermaye ve iktidar tekeli olarak devletin yani uygarlığın büyümesine paralel yaşanmıştır.

İktidar ve özel birikim hiçbir zaman toplumun ihtiyaç duyduğu olgular değildir. Doğal toplum başta olmak üzere, toplumsallığın hiçbir döneminde özel birikim hoş karşılanan ve kabul gören bir durum değildir. Toplumu oluşturan ana gövdenin tarihin hiçbir döneminde iktidarlaşma ve bunun için özel mülkiyet geliştirme yaklaşımı yoktur. Toplumsal akıl gerek manevi gerek maddi alanda toplumsal birikimin özele mal edilmesinin

rekabet, eşitliğin yerini eşitsizlik almıştır. Çoğulluk yerini tek tipleşmeye bırakırken, farklılıklar yok edilmesi gereken olgulara dönüşmüştür. Herkesin yaratıcı tanrı, kutsal devlet, büyük iktidar adına aynılaşması, aynı yalana dayalı düşünmesi ve hizmet etmesi hakim kılınmıştır. Bunun için en büyük vahşetler ve zulümler sergilenmiş, büyük yıkımlar ve imhalar gerçekleştirilmiştir. Uygarlık işte bütün bunların toplamı olarak gelişebilmiştir.

En büyük yalanlar uygarlık için oluşturulmuştur

Uygarlığın gelişim süreçlerinin büyük bir refah, düzen, güvenlik ve mutluluk sağladığı ise büyük bir yalandır. Uygarlık attığı her adımda doğal toplumun büyük direnişleriyle karşılaşmıştır. Toplum yeni doğan bu sistemin daha en başından büyük uğursuzluklara yol açacağına farkındadır. Toplumsallığı koruma insanlığın en büyük mücadelesi olarak daha başından itibaren uygarlığın fikir babası rahiplerle ana tanrıça arasında savaşlara ve çatışmalara konu olmuştur. Tüm mitolojiler bunu anlatan öykülerle doludur. İçten kadının ve köle sınıfının, dıştan etnisitenin, klan ve kabile topluluklarının direnişi yine uygarlığın ilerleyen süreçlerinde dinlerin ve mezheplerin direnişleri toplumun, toplumsal varlığı kemirerek gelişen uygarlık güçlerine karşı gerçekleşen direnişlerdir. Resmi tarih anlatılarının söylediği gibi toplumlar uygarlaşmak için değil, uygarlaşmamak için direnmişlerdir. Zira uygarlaşma kölelik, eşitsizlik, sınıflaşma, iktidar, devlet, zor, yalan, vergi, haraç, zulüm, çıkarıcılık, doğa düşmanlığı savaş ve talan de-

miştir. Ona bahşedilen ve hep büyü-tülen iktidar toplumsal birikimin gaspına dönüktür. Sümer kent devletinden günümüze tüm uygarlık aşamaları sermaye ve iktidarın, bu birbirinden ayrılmaz ikilinin toplumun aleyhine gelişmesi tarihidir. Tarihi bu gözle okuduğumuzda uygarlığın ulaşılması gereken bir hedef olmak şurada kalsın yaşanan ve yaşanacak olan tüm sorunların ve acıların kaynağı olduğu daha iyi görülecektir.

Bu özellikleriyle MÖ 3000'lerde Sümer'de doğuş yapan uygarlık MÖ 1500'lere gelindiğinde ideolojik ve düşünsel, askeri ve siyasi kurumsallaşma düzeyiyle, zora ve iknaya dayalı verimliliğiyle hızlı bir yayılma gücü göstermiş ve merkezi bir konuma ulaşmış durumdadır. İndus, Nil ve Sarı Irmak boylarında Sümer orijinli Hint, Mısır ve Çin uygarlıkları ortaya çıkmış, Sümer uygarlığıyla başlayan toplumsal kan-

meşrulaştırmanın en yetkin aracı kılınmıştır. Manevi alan olarak tanımlayabileceğimiz din, ideoloji, ahlak, sanat, edebiyat alanlarında inanılmaz çabalar sergilenmiş, hala günümüzü belirleme gücü gösteren manevi-düşünsel yaratımlar ortaya çıkarılmıştır. Böylelikle toplumsal akıl rayından saptırılmakla kalmamış, köreltilmiş, toplumlar kendileri adına düşünemez kılınmışlardır. Tüm yaratımlar gökyüzündeki soyut tanrılara mal edilirken toplumsal yaratıcılığın esamesi okunmaz hale gelmiştir. Toplumun kendi gücüne inancı, toplumsallığından aldığı güç kaybettirilmiştir. Yerini dıştan rahiplerin dayattığı soyut tanrılar, cennet-cehennem, melekler-şeytanlar almıştır. Her ne olur ise artık bunların eseri olarak görülmekte insanın en büyük hakikatini oluşturan toplumsallığı yıkılmaktadır. İnsanın onsuz edemeyeceği metafizik tersine çevrilerek her gün hayatın her ala-

kötülükle, toplumun zararıyla sonuçlanacağına farkındadır. Paylaşım hala toplumsallığın vazgeçilmezlerindense bu yüzdendir. Maddi ve manevi birikimin tek elde toplanması toplumun özülüyle çelişkilidir. Bir bünyede bir hücre türünün aşırı büyümesi nasıl ki kanserleşme olarak tüm bünyeyi tehdit ediyorsa toplumsal bünyede de durum farklı değildir. Toplum içinde bir kesimin aşırı büyümesi ve güçlenmesi geri kalanların zayıflatılması ve güçten düşürülmesi demektir. Bu anlamıyla aşırı büyüyen bir hücre nasıl kanserleşmeye yol açıyorsa maddi ve manevi zenginlikler üzerinde tasarruf geliştiren toplumun bir kesimi de toplumsal kanserleşmeye yol açmaktadır. Bu nedenle devlet üzerinde yükselen uygarlığın beş bin yıllık tarihi toplumsal kanserleşmenin de tarihidir.

Özgürlüğün yerini kölelik, paylaşımın yerini özel mülkiyet, dayanışmanın yerini

mektir. Bu nedenle büyük direnişlere konu olmuş, toplum varlığını sürdürmenin gereği olarak uygarlığa karşı mücadele etmeyi en kutsal uğraş bellemiştir. Toplumun uygarlık denen kanserleşmeye maruz kalması tüm toplumsal sorunların sökün etmesine yol açmış, uygarlığın varlığını devam ettirme adına giriştiği her eylem büyük direnişlerle, büyük kahramanlıklarla, büyük düşünce arayışlarıyla karşılanmıştır. Dolayısıyla tarih sadece uygarlığın kanlı, sömürül, yalan ve hileli yürüyüşünden ibaret değildir. Ona karşı mücadele eden büyük çoğunluğun, kadının, klan, kabile ve etnisitenin, mezhep, tarikat ve dinlerin büyük yürüyüşleri vardır. Büyük kazanımları, yaratımları, direnişleri ve mücadeleleri söz konusudur. Tarihin bir de bu yüzü vardır ve günümüz tarihçiliğinin, bilimciliğinin, dinciliğinin temel faaliyeti bu gerçeği perdelemek

“Tarih sadece uygarlığın kanlı, sömürülü, yalan ve hileli yürüyüşünden ibaret değildir. Ona karşı mücadele eden büyük çoğunluğun, kadının, klan, kabile ve etnisitenin, mezhep, tarikat ve dinlerin büyük yürüyüşleri vardır. Büyük kazanımları, yaratımları, direnişleri ve mücadeleleri söz konusudur. Tarihin bir de bu yüzü vardır ve günümüz tarihçiliğinin, bilimciliğinin, dinciliğinin temel faaliyeti bu gerçeği perdelemek ve yok saymaktır”

ve yok saymaktır. Uygarlık dışında toplumsal bir yürüyüşün olduğu, toplumun varlığını bu yürüyüş temelinde günümüze taşıdığı neredeyse unutturulmuş durumdadır.

Halbuki devletçi uygarlığın tüm baskı ve sömürsü doğal-komünal toplum değerlerine dayalı gerçek toplumu, devletçi olmayan uygarlığı -ki Önderliğimiz bunu “Demokratik Uygarlık” olarak tanımlıyor- ortadan kaldıramamıştır. Kaldırması da mümkün değildir. Çünkü devletçi uygarlığın demokratik uygarlık güçleri olmadan, onların yaratımları olmadan yaşaması mümkün değildir. Aynen bün-yenin sağlıklı kesimleri olmadan kanserli hücrelerin ve organların hayat bulamayacağı gibi. Toplum uygarlık denen kanserleşmeye rağmen varlığını sürdürmeyi başarmıştır. Bu temelde uygarlık olmadan insansal gelişmenin sürdürülemediği iddiasının büyük bir yalandan ibaret olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz. Büyük bedellere ve yıkımlara mal olsa da insansal yürüyüşü temsil eden, sürdüren demokratik uygarlık güçleri olmuştur. Kadının, klan, kabile, aşiret gerçeğinde dile gelen etnisitenin, ezilen sınıfların büyük direnişleri olmuştur.

Resmi tarih ve uygarlık anlatılarının ikinci büyük yalanı ve hakim kıldığı dogması, toplumun köle-efendi, serf-senyör, burjuva-proleter biçiminde sınıflardan var olduğu ve toplumsal gelişmeyi bunlar arasındaki mücadelenin belirlediğidir. Oysaki tarihin en büyük direnişleri halkların sınıflaşmaya karşı mücadeleleri temelinde yaşanmıştır. Büyük devletçi uygarlık güçlerinin yıkım nedenlerine bakıldığında Sümer’den, Asur’a, Mısır’dan Roma’ya hepsinde sınıflaşmaya ve uygarlık içine alınmaya karşı direnen etnisiteyi, dağların başlarında ve çöllerin derinliklerinde özgür yaşam formlarını korumayı esas alan klan, kabile ve aşiret topluluklarını görürüz. Onların bitmek tükenmek bilmeyen direnişlerini, karşı saldırılarını görürüz. Uygarlık içine alınmış ve sınıflaştırılmış kesimlerin dışındaki toplumun büyük direnişini ve mücadelesini görürüz.

Gerçek direniş sınıflaşmaya karşı verilmiştir

Sınıflaşmaya karşı direnişin insanlığın en büyük direnişlerine konu olduğunu vurgulamıştık. Uygarlığın, sınıflaşmanın olmadığı yerde, toplumun efendiler-köleler, ezenler-ezilenler, zenginler-fakirler, mülk sahipleri ve mülkiyetsizler biçiminde bölünmeden gelişemeyeceği, devlet denen toplumsal zenginliğe el koyma aracının ancak toplumun bu biçimde parçalanması üzerinde gelişebildiği artık nettir. Dolayısıyla tarihsel gelişmenin sınıflı toplumlar üzerinden tanımlanması diğer büyük bir yanılgıdır. İnsanlığın tarihsel yürüyüşünde sınıflaşmanın yaşanması ne bir zorunluluktur ne de bunun ilerici bir yanı vardır. Sınıflı toplum devletçi toplumdur. Sınıflaşmanın geliştiği yerde ilerleme değil büyük insanlık düşüşü söz konusudur. Feodalizm olarak adlandırılan dönem, devletçi uygarlık adına ileri bir adım olarak değerlendirilebilir, kapitalizm de öyle. Ancak toplumsal varlık olarak insanın derinleşen köleliğinden öteye bir anlam ifade etmezler. Bu anlamıyla sınıflı toplum aşamaları ne zorunludurlar ne de ilerici bir rol oynamışlardır. Uygarlık gerçek toplumsallıktan bir sapmayı ifade eder. Kanser hücresinin oluşması ve yayılması nasıl ki bir bünye için zorunluluk ve olumluya doğru bir gelişme olarak değerlendirilemezse uygarlık da toplumsallığımızda zorunlu ve ilerici olarak değerlendirilemez. Bu aşamalarda gerçekleşen, uygarlık denen kanserin toplumsal bünyede derinleşmesi ve yayıl-

masıdır. Toplumsal varlığın güçten düşürülmesi, daha fazla denetim, sömürü ve baskı altına alınmasıdır. Gerçek toplum, bünyesinde sınıflaşmaya, devletleşmeye, iktidar, sömürü ve şiddete yer vermeyen toplumdur. Bu nedenle gerçek toplum doğal toplumdur diyoruz. Bu nedenle toplumsal tarihimizin temeline doğal toplumu koyuyoruz. Bu Önder Apo’nun insanlığın toplumsal varlığını koruma mücadelesine sunduğu en büyük armağanlardan biridir. İnsanlığın bu bakış temelinde tarihi ve uygarlık denen mefhumu ele alması onun tarih içindeki direnişlerini başarıya götürmesinin temel koşuludur. Uygarlık bu biçimde ele alınmadan birakalım onun yol açtığı sorunlardan kurtulmayı reel sosyalizm örneğinde görüleceği gibi yedeğine düşmekten bile kurtulamaz. Bu gerçeklik dünya halklarının özgürlük, eşitlik ve barış mücadelesinde her geçen gün daha fazla kabul görmekte ve dünyayı uygarlığın gözleriyle gören yaklaşımların yol açtığı yenilgiler ve hüsranslar aşılma sürecine girmektedir.

Uygar toplumu devletli toplum olarak tanımlıyoruz. Uygarlığın tüm gelişim aşamalarında devlet denen soygun aygıtının sahipleri, yandaşları ve yordakçıları hiçbir zaman toplumun yüzde onundan fazlasını oluşturmamıştır. Hal böyleyken tarih

uygarlığa karşı her fırsatta sınıfsal temelli direnişlere ve isyanlara kaynaklık etmiştir. Uygarlığın doğuş ve gelişmesi kent merkezli olmakla birlikte kentlerin bir de böylesi bir gerçeği vardır. Kaldı ki MÖ. 10 000 yıllarına tarihlenen ve günümüzde yok olmayla karşı karşıya bırakılan tarım-köy toplumu olmaksızın merkezi uygarlığın gelişmesi düşünülemez. Neolitik temelli tarım-köy toplumu ve kültürü kapitalist moderniteye kadar başat roldedir. İnsanlığın büyük kısmı şehirlerde değil, kırdan yaşamaktadır. Kent merkezli uygarlık tarım-köy toplumunun üretimleri ve yaratımlarının gaspı temelinde gelişmiştir. Tarım ve köy toplumu çok uzun süre devletli uygarlık karşısında insanlığın temel oluşum diyalektiğine bağlı olarak yaşamıştır. Günümüzdeki gibi kentlerin sömürgeci durumunda değildir. Aralarındaki ilişki kentin köyü yutacağı niteliğe ulaşmamıştır. Birbirini tamamlayan bir ilişki söz konusudur.

Uygarlık demek kriz demektir

Uygarlık daha doğuşundan kısa bir süre sonra yol açtığı yıkımlar nedeniyle toplumun büyük direnciyle karşılaşmış, katlanılmaz boyutlara ulaşan kölecî uygarlık gerçeği MÖ. 1200’lerden itibaren gerileme sürecine girmiştir. Dışarıdan

en geniş sınırlarına ulaşmış, ticaret gerek deniz gerek kara taşımacılığıyla kıtalar arası kılınmış, küresel hegemonya sadece maddi alanda değil manevi alanda da çok güçlü bir biçimde tesis edilmiştir. Felsefe, din, sanat, mimari, edebiyat Roma’nın hegemonya sürecinde en etkili kullanımına ulaşmıştır. Buna rağmen içte Hristiyanlığın dışta kabileler ve kavimlerin direnişleriyle yıkılmış, Roma’yla birlikte kölecî uygarlık döneminin ilk aşaması kapanmıştır.

Kölecî uygarlığın olgunluk aşaması

Uygarlıkta ikinci dönem ya da aşama olarak ifade edebileceğimiz süreç MÖ. 500-MS.1500 yılları arasında tarihlenen süreçtir. Önder Apo’nun “*kölecî uygarlığın olgunluk aşaması*” olarak isimlendirdiği bu süreç için söylenebilecek en bariz şey uygarlık karşısında toplumun direnişi olarak doğan dinlerin uygarlık güçlerinin hizmetine sınırsız koşturulmasıdır. Mitolojilerin yerini dinlerin alması bu dönemin gerçeğidir. İç ve dış kaynaklı direnişler temelinde yıkılan, uygarlığın kölecî devlet formu olmuş, ancak devletin kendisi aşılamamıştır. Bu süreç devletin kendini daha fazla geliştirdiği, özellikle dinlerin uygarlığın hizmetine koşturulmasıyla kutsal devlet fikrinin daha geniş

“Tek tanrılı dinlerin meşruiyetine sarınan yeni devlet formu altında askeri yapı daha kalıcı biçimde örgütlenmiş, büyük ordular tarih sahnesine çıkmıştır. Siyaset, tüccar ve zanaatkâr kesiminin önde gelenlerini de kapsayacak şekilde genişlemiş, bürokrasinin bu dönem içinde kurumlaşması önceki döneme göre kıyaslanmaz bir gelişme göstermiştir. Asker-siyasetçi-din adamı üçlüsüne bu dönemde bürokrasi de temel bir ittifak gücü olarak katılmıştır. Artık her şey Tanrı-Allah adına yürütülmektedir”

özgür kavim, kabile ve aşiret direnciyle içeriden sınıfsal direnişler nedeniyle gerileme ve daralma sürecine giren uygarlık özellikle İbrahimi çıkışla zihinsel iflasın eşiğine gelmiştir. Krizlerini merkez-çevre ilişkisini kurarak ve hegemonya alanlarını genişleterek aşmayı bir yöntem olarak geliştiren devletçi uygarlık güçleri bunun dışında ikinci bir yöntem olarak tekniği ve üretim yöntemlerini geliştirmeyi esas almışlardır. Bu iki yöntem kölecî, feodal, kapitalist adına ne denirse densin tüm uygarlık güçlerinin krizlerini aşmak için başvurdukları temel yöntemler olmuştur. Yine de tüm uygarlık süreçleri krizli ve kaotik olmaktan kurtulamamıştır. Zira uygarlığın kendisi özellikleri itibarıyla kriz nedenidir. Topluma karşıtlık, toplum emeğinin ve yaratımlarının gaspı temelinde örgütlenmiş olması onu geçici dönemler dışında hep krizli ve çatışmalı kılmıştır. Aşağı Mezopotamya’da doğan kölecî uygarlık MÖ 500’lere gelindiğinde artık çatırdamakta ve gerek ticari yollarla, gerek göçlerle Ege ve Akdeniz kıyılarına taşınan uygarlığın maddi-manevi kurum ve yapıları Grek-İon sentezi temelinde yeni bir yükselişe geçmektedir. Bu aynı zamanda Mezopotamya merkezli uygarlığın ilk eksen kayması yaşamasıdır. O zamana kadar merkez rolünü oynayan Mezopotamya artık eski ağırlığını kaybetmiş gibidir. Grek-İon sentezi ortaya çıkardıklarıyla kölecî uygarlık için adeta taze kan rolü oynamıştır. Roma, kölecî devlet uygarlığının zirvesi olmasını bu senteze borçludur. Buradan aldığı güçle, askeri, felsefi, siyasi, hukuki, ticari alanlarda Mezopotamya merkezli uygarlık güçlerinin önüne geçerek merkez olma rolünü yüklenmiştir. “*Tüm yollar Roma’ya çıkar*” deyimi onun uygarlıksal gelişmede ulaştığı düzeyi ifade eder. Devlet örgütlenmesinde günümüzde bile örnek oluşturan bir işleyiş açığa çıkarılmış, toplumsal ahlakın yerine ikame edilen hukuk büyük bir gelişkinliğe ulaştırılmış, askeri ve istihbarî örgütlenme profesyonel bir düzeye çıkarılmış, bürokrasi

insan kitlelerine içerildiği bir süreç olmuştur. Uygarlığın klasik kölecî devlet formuna karşı gelişen büyük direnişler gerek kavim-kabile önde gelenlerinin kendi gerçekliklerine ihanetleri temelinde, gerekse de kurtuluş ve kurtarıcı fikri etrafında şekillenen peygamberlik geleneğinin egemenlerin hizmetine koşturulmasıyla yeni bir devlet formunun ve daha tahammül edilebilir koşulların yaratılmasında öteye geçememiştir. Uygarlık güçleri Yahudilik, Hristiyanlık, İslamiyet, Zerdüştrizm, Manicilik, Budizm gibi dinleri hizmetlerine ve denetimlerine almakta gecikmemişlerdir. Hristiyanlık doğuşundan üç yüz yıl, İslamiyet otuz yıl sonra yeni devlet formunun büyük meşruiyet gücü haline getirilmiştir.

“Barbar akınları” olarak değerlendirilen etnisite direnişleri gibi tüm dini çıkışlarda da kölecî devlet formundan kurtulma istemi çok nettir. Bu konuda büyük ve görkemli direnişler sergilenmiş, peygamberlik geleneğiyle insanlığın neolitikten sonra ikinci büyük düşünsel atılımı olarak tanımlanan büyük düşünce atılımı yaşanmıştır. Ancak kölecî devletin yerine neyin konulacağı bilinmemektedir. Uygarlığın temel taşıyıcı gücü olarak devlet mekanizmasının toplumsal güvenlik, kamu yönetimi ve toplumsal üretimin düzenlenmesi için zorunlu olduğu fikri aşılamamıştır. Sonuç insanlığın köleciliğe karşı direnişlerinin ifadesi olan zihni, manevi çıkışların yeni bir senteze kavuşturularak devlet formunun daha yetkin kılınması olmuştur. Tanrı krallar çağı aşılmış, daha kudretli tek tanrı sürecine geçilmiştir. Zihniyet dünyası mitolojik yapısını dinler ve felsefedeki büyük gelişmeler temelinde yenilemiş, daha güçlü tanrı fikrine dayanan daha derinlikli bir meşruiyet düzeyine ulaşmıştır.

Oysaki kölecî devlete karşı içten gelişen peygamberlik geleneği özü itibarıyla demokrasiye daha yakındır. Dayandığı zanaatkar, tüccar, özgür köylü toplulukları ve kabilelerin talepleriyle belirlenen talepleri devleti aşmaya değil yumuşat-

maya dönüktür. Doğal toplumun özgürlükçü fikirleri kadar egemen zihniyet kılıplarının ağır etkisi altındadırlar. Önder Apo bu özellikleriyle günümüz sosyal demokrasi hareketlerine benzetmektedir. Nasıl ki sosyal demokratlar sistemi biraz yumuşatmakla birlikte yedeği olmaktan kurtulamamışlarsa, peygamberlik geleneği de benzer bir durumu yaşamıştır. Kölecî devlet formuna karşı direnişleri, feodal devlet formuyla sonuçlanmaktan kurtulamamıştır. Tüm iyi niyetlerine, insanlık adına tüm adalet ve barış istemlerine karşın yol açabildikleri, ortaçağın feodal devleti olmuştur.

Bu dönemde savaş temel üretim biçimi haline getirilmiştir

Tek tanrılı dinlerin meşruiyetine sarınan yeni devlet formu altında askeri yapı daha kalıcı biçimde örgütlenmiş, büyük ordular tarih sahnesine çıkmıştır. Siyaset, tüccar ve zanaatkar kesiminin önde gelenlerini de kapsayacak şekilde genişlemiş, bürokrasinin bu dönem içinde kurumlaşması önceki döneme göre kıyaslanmaz bir gelişme göstermiştir. Asker-siyasetçi-din adamı üçlüsüne bu dönemde bürokrasi de temel bir ittifak gücü olarak katılmıştır. Artık her şey Tanrı-Allah adına yürütülmekte savaşlar onun adına yapılmakta, vergiler onun için toplanmakta, yasalar onun adına konulmaktadır. Bu dönemin temel kaynakları Tanrı-Allah adına yürütülen fetih savaşlarıdır. Ne kadar fetih o kadar toprak demektir. Tanrı adına yürütülen savaşların hedefi doğası gereği tüm dünyadır. Tek bir kafir kalmayana dek Tanrı-Allah adına verilen savaşın yürütülmesi bir müminlik gereğidir. Hiçbir dönemde savaş bu dönemdeki kadar kutsanmamıştır. Büyük barış arayışı olarak ortaya çıkan dinler savaşların en büyük meşrulaştırıcı gücü kılınarak, savaş temel üretim biçimi haline getirilmiştir.

Sosyal yaşam en ince ayrıntılarına kadar uygarlık güçlerinin ölçülerine ve ihtiyaçlarına göre belirlenmiş, soyutlanan ve doğadan alabildiğine koparılan yaşam ritüeller ve simgeler temelinde çekilmez kılınmıştır. Kadın ve doğanın bu dönem açısından durumu tek kelimeyle vahimdir. Toplumun bağrında boy verdiği doğa tüm nimetleriyle kötülüklerin ve korkuların kaynağı, bir an önce ulaşılması gereken öte dünya için bir sınav yeridir. Topluma kiliselerde, camilerde, havralarda bin bir yoldan öğütlenen her gerçek bu dünyadaki sınavın başarıyla verilmesi ve bir an önce terk edilmesidir. Kadın baştan çıkarıcılığın simgesi bu anlamıyla tüm günahların kaynağıdır. Kadın aleyhine ikinci cinsel kırılma da bu dönemin ürünüdür. Kadın toplumsal yaşamdan tamamen silinmiş, dilsiz kılınmış ve erkeğin kaburga kemiğinden yaratıldığı, insanın cennetten kovulmasının müsebbibi olduğu, aklının kıt, ruhunun ve bedeninin günahlı ve lanetli olduğu artık kendisine bile kabul ettirilmiştir.

Sisteme ilişkin tüm temel kavram ve kurumlar bu temelde oluşturularak feodal devlet mekanizması en yetkin biçimine kavuşturulmuş ve MS. 1500’lü yıllara kadar devam etme gücünü göstermiştir. Uygarlık karşıtı kavim ve kabileler oldukça daraltılmış dağların başı, çöllerin kuytuluklarına sıkıştırılmıştır. Büyük bir kesimi ise devlet sınırları içine alınmıştır. Bu aynı zamanda bu kesimlerde temsili bulan ilişkileri de içine alma demektir. Bu nedenle önceki uygarlık aşamasında yaşandığı gibi bu aşamanın yıkılması dışarıdan kabile ve aşiretlerin akınlarıyla değil içe aldığı ve büyüttüğü ilişkiler temelinde sınıf eksenli direnişlerle gerçekleşecektir.

Roma imparatorluğunun yükselişi ile coğrafi olarak bir dönem eksen kayması

yaşayan merkezi uygarlık bu dönemde yine Ortadoğu merkezli bir rotaya girmiştir. MS. 1200'lere kadar yükselişi yaşayan ve kendi diyalektiği içinde belli bir gelişim de gösteren merkezi uygarlık, özellikle İslam adına hakim kılınan katı dogmatizm nedeniyle önce zihinsel alanda, giderek siyasal, askeri, ticari, ekonomik alanda yaratıcılığını kaybedecektir. Aynı dönemde devlet geleneğinin zayıf, doğal toplum anılarının canlı olduğu Avrupa kıtası Ortadoğu'dan taşınan maddi-manevi değerlerin sentezi temelinde yükselişe geçmektedir. MS. 1500'lere gelindiğinde Ortadoğu, merkezi uygarlığın öncülüğünü Avrupa'ya kaptırmış durumdadır. Kara ve deniz yoluyla muazzam bir ticaret ağı oluşmakta, Ortadoğu'nun maddi olduğu kadar manevi birikimi Avrupa'ya taşınmakta, dünyanın dört bir yanına keşifler yapılmakta, Venedik, Cenova, Floransa, Paris, Amsterdam, Viyana gibi büyük kentler boy vermekte, kendi içinde özerk bu kentlerde tüm ilkçağ ve ortaçağ zihniyet birikiminin yeni bir senteze kavuşturulması yaşanmaktadır. Rönesans, Reform ve Aydınlanma hareketleri çerçevesinde Hristiyan dogmatizmi aşılmakla karşı karşıyadır. Ortaçağın sıfırladığı insan ruhunu yüceltme, akıllı öne çıkarma bir an önce terk edilmesi gereken dünyaya, doğaya dönüş biçiminde özetleyebileceğimiz içeriğiyle Rönesans, kilise karşısında toplumun büyük hamlesi olarak gelişmektedir. Bilim ve felsefede yaşanan büyük gelişmeler hızla toplumsallaşmakta bunun üzerinden Hristiyan dogmatizmi ve ona dayanan feodal devlet ciddi biçimde sarsılmaktadır.

“Kapitalistler Sümer’den beri var olagelmışlerdir. Tarihin bu kesitinde kendilerini bir sistem olarak kurgulamaları iktidar güçlerine yakın olmaları, para ve bilgi biriktirmeleriyle ilgilidir. Bin yıllar boyu bu kesimler iktidar sanatını icra edenlerin yanında, yakınında yer alarak egemenlerin iktidar tesis etme, ittifak geliştirme, zor aygıtlarını kullanma, meşruiyet oluşturma yöntemlerini izlemişler, karşıt güçleri tasfiye etme, denetimine alma, birbirine karşı kullanmada önemli dersler edinmişlerdir”

15. yüzyıldan itibaren zihniyette yaşanan bu değişimler temelinde sınıf temelli hareketlerde büyük bir yükseliş ortaya çıkmıştır. Reform hareketiyle kilisenin tekeli kırılırken neredeyse eş zamanlı gelişen köylü isyanlarıyla sistemin krizi derinleşmekte kilisede temsili bulan feodal ideolojik ve siyasi tekel çözülmektedir. Devlet içine alınan etnisiteler ulusal taleplerle hareketlenirken, tüccar, zanaatkar kesimin ileri gelenleri (orta sınıf) iktidardan pay kapabilmek için devletin yapısında değişikliği dayatmaktadır. Geniş halk kitleleri ise mezhepsel, ulusal, sınıfsal çeşitli görüntüler altında özgürlük, eşitlik ve adalet için isyan halindedir. Ancak iki yüzyıl kadar sürecek bu kaosu süreçte feodal devletin yerine neyin geçirileceği henüz belirginlik kazanmamıştır. Venedik, Cenova, Amsterdam, Londra gibi özerk kentler, feodal devlet tekeline imparatorluk düzeyine ulaştırmaya çalışan kilise başta olmak

üzere feodal uygarlık güçlerine karşı direnmektedir. Artık kilise yerine kiliseler (Katolik, Protestan, Anglikan) imparatorluk yerine de ulusal krallıklar (İngiltere, Fransa, İspanya, Hollanda) vardır. 17. yüzyıl Rönesans ve Aydınlanma fikirlerinin toplumsallaştığı yüzyıl olarak yaşanırken 18. yüzyıl artık bu fikirlerin feodal devletin aşılması talebiyle kitlelerin harekete geçtiği, Avrupa'nın isyanlar ve ayaklanmalarla çalkalandığı yüzyıl olacaktır. 1640'taki İngiliz devrimini, 1776'da Amerikan, 1789'da Fransız devrimi izler. Kiliseye başkaldırı temelinde monarşilerin aşılması adım adım gündeme girer. Feodal devlet formu toplumu boğucu özellikleriyle sonuna ulaşmıştır.

Burjuva Devrimler Çağı mı

Bundan sonrasına ilişkin gelişmeler dair yorumlar ve değerlendirmeler muhtelif. En çok bilineni ve Marksizm'in de kabul ettiği “Burjuva Devrimler Çağı” değerlendirmesidir. Burjuva devrimler çağı olarak anılan bu sürece ilişkin gerçekler burjuvazinin bir sınıf olarak bu sürece ilişkin hiçbir devrim programının olmadığını göstermektedir. Elbette sermaye ve iktidarda gözleri vardır. Pay kapma peşindedirler ve bunun için yapamayacakları şey yoktur, yine bunun için devlet aygıtının öneminin, onu ele geçirmenin ya da ortağı olmanın getireceği avantajların farkındadırlar. Ancak feodal devletin sonunu getiren sürecin burjuvazi tarafından hazırlandığı, örgütlendirildiği ve sonuçlandırıldığının gerçeğiyle hiçbir ilişkisi yoktur.

Londra gibi kent devletleri, prenslikler ve krallıklar Katolik kilisesi ve Avrupa monarşisi tarafından kurulmak istenen büyük Hristiyan imparatorluğu için bir zenginlik kaynağı olarak görülmekte ve yutulmaları için büyük baskı yürütülmektedir. Buna karşı kavimlerin, mezheplerin, orta sınıfın, tarım ve köy toplumunun direnişi söz konusudur. Mevcut örgütlenme tarzıyla bu direnişi sürdürmeyeceğinin farkında olan kent devletleri, prenslikler ve monarşik krallıklar yeni bir tarzda örgütlenme arayışındadır. Ulusalcılık öne çıkmakta, Katoliklikle ayrılan mezhepsel yaklaşımın da katkılarıyla ulus-devlet için zemin oluşmaktadır.

Ticaret temel zenginlik kaynağıdır ve tacirler önemli bir etkinliğe sahiptir. Birikim yöntemleri, temsil ettikleri kültür tarihin her döneminde şüphe ve kuşkuyla karşılanan bu kesimlerin desteğinin sağlanması, Katolik kilisesi karşısında direnişe çekilmesi toplumun diğer kesimleri -özellikle kent orta sınıfları- tarafından önemli görülmektedir. Ancak temkinli olma gereği de sürekli vurgulanmaktadır. Teknik ve endüstrideki gelişmeler ticarete muazzam karlar sağlamaktadır. Kapitalistik yöntemlerle zenginleşme, 12.yüzyıldan itibaren başta İtalyan kent devletleri olmak üzere Avrupa'nın birçok kent devrinde yaşanmaktadır. Venedik bu yolla 14-15. yüzyıllarda Avrupa çapında etkinliğe ve güce ulaşmış durumdadır. Ancak hala ekonominin hedefi toplumsal ihtiyaçların karşılanmasıdır. Toplumun temel ihtiyaçlarını karşılamaya dönük ekonominin yerine büyük gelir getiren kara dönük üretim yaklaşımı özellikle bu kesimler tarafından kiliseyle yaşanan

lozofları ve sanatçıları, ne aydınlanmanın ileri gelenleri ne ütöistler arasında bu kesimlerin öncüsü ve hakimi olacakları bir toplum ya da devlet düşüncesi yoktur. Kar ve sermaye için yapamayacakları hiçbir şey olmayan bu tüccar-tefeciler için taşınan en iyimser duygu kallesiz, güvenilmez, vicdansız ve ahlaksız olduklarıdır.

Feodal uygarlık sürecinde maneviyat insan yaşamının vazgeçilmezidir ve bu alanı ilerici-gericisi ile dinsel dönüş doldurmaktadır. Egemenlerin de ezilenlerin de ütopyaları ve gelecek tasarımları ahlak eksensidir. Bu anlamıyla toplum kaygısı güçlüdür, toplumu bir arada tutan temel olgu olarak ahlaka büyük yer verme vardır. Bundan muaf olan, ahlakın ilerici-gerici demeksizin ortadan kalkmasından çıkarı olan tek kesim tüccar, tacir, simsar, tefeci kapitalistlerdir. Tarih boyu gerek egemenler, gerek ezilenler kontrol ve denetim altında tutulması gerektiğine inanılan bu kesimin ipini gevşetmeme yaklaşımını özellikle korumuşlardır. Dolayısıyla bunların öncülüğünde bir kurtuluş fikri bile söz konusu değildir.

Kapitalistler Sümer'den beri var olagelmışlerdir. Tarihin bu kesitinde kendilerini bir sistem olarak kurgulamaları iktidar güçlerine yakın olmaları, para ve bilgi biriktirmeleriyle ilgilidir. Bin yıllar boyu bu kesimler iktidar sanatını icra edenlerin yanında, yakınında yer alarak egemenlerin iktidar tesis etme, ittifak geliştirme, zor aygıtlarını kullanma, meşruiyet oluşturma yöntemlerini izlemişler, karşıt güçleri tasfiye etme, denetimine alma, birbirine karşı kullanmada önemli

çelişki de bahane edilerek ekonomi adına dayatılmaktadır. Böylece ulus-devlet fikri yanında, tacir, tüccar, tefeci, simsarlardan oluşan kapitalistlerin “bire al yüze sat” diye bilinen kara ve sermayeye dönük kapitalist faaliyeti ekonominin yerine geçmektedir. Adalet, özgürlük, eşitlik, bağımsızlık idealiyle ayaklanan kitlelerin dinamizmi bu temelde tefeci, bezirgan kapitalistler tarafından kendi çıkarları için harcanmaya açıktır. Genelde yaklaşımları bu kaotik dönemden zarara uğramadan, mümkünse aristokrasi içinde yer edinerek çıkmaktır. Toplumun geniş kesimlerinin talepleriyle ve çıkarlarıyla zerre kadar ilgileri yoktur. İktidar ortağı olma istemleri başatır. Bunun için zaman zaman kır ve kent kökenli isyanların yanında, zaman zaman feodal aristokrasiyle omuz omuza en gerici pozisyonadırlar. Tutarlı, ideolojik ve siyasi temeli olan bir yaklaşımları söz konusu değildir. Tarihsel bir dayanakları yoktur. Ne Rönesans fi-

dersler edinmişlerdir. Zaten ticari faaliyetin gereği olarak bu yöntemlere yabancı değillerdir. Örgütlenme ve siyaset yürütmede muazzam bir esneklikleri söz konusudur. Toplumdaki çelişkileri kullanma, ihtiyaçları tespit etme, boşlukları görme, fırsatları en verimli biçimde kullanma yetenekleri gelişkindir. Tarihin her kesitinde ortaya çıkan gelişmeleri kendi lehlerine kullanarak kendilerini güvence altına alma, bağımsızlaşma, kendi iktidar odaklarını yaratma girişimleri hep olagelmıştır. Ancak ne üst toplum ne alt toplum buna fırsat tanımamış zaman zaman çok sert yöntemlerle tasfiye edilmişler, toplumlarda belirleyici olma pozisyonuna girmelerine izin verilmemiştir. Anadolu ve Mezopotamya toprakları bu temelde yerle bir edilmiş çok sayıda kent harabelerine tanıktır. Avrupa'nın birçok ülkesinde Yahudilere dönük saldırılar ve pogromlar da onların bu kapitalistik özellikleriyle ilgilidir.

Merkezi uygarlık ve Yahudilik

Köleci devlet uygarlığına direniş temelinde ortaya çıkan Yahudilik, bir kavim adına iktidar ve devlet ideolojisi olarak şekillenmiş ancak tarihsel süreç içinde buna çok fazla fırsat bulamamıştır. Bilgi ve para biriktirmek temel varlık güvenceleri olmuştur. Bu özellikleriyle uygarlık güçlerinin olduğu kadar uygarlık karşıtı güçlerin de yanında yer bulabilmiş, tarihin tüm çatışmalı dönemlerinde maddi ama daha çok da felsefi-ideolojik özellikleriyle her iki taraf için de önemli roller oynamışlardır. Hristiyanlık ve İslamiyet Museviliğin devamı, mezhepleri olarak gelişme kaydederken uygarlık içinde gelişen sınıf temelli gerici-ilerici ideolojik-felsefi birçok akım Yahudiliğin izlerini taşımıştır. İslamiyet'in sıkıştırmasıyla Yahudiliğin Ortadoğu'dan kaçırılması Ortadoğu için bir zayıflama nedeni olurken Hristiyan Avrupa'nın Ortadoğu karşısında üstünlüğü yakalamasına büyük katkı sunmuştur. Bin yılların birikimi Yahudilikle birlikte Avrupa'ya taşınmıştır. Avrupa en nihayetinde Doğu karşısında yaşadığı sıkışmayı Yahudiliğin temel özelliği olan kapitalistliği bir sistem haline getirerek aşmayı esas almıştır. Yahudilik her zaman ikili bir özellik göstermiştir. Protestanlık, Anglikanizm, Calvinizm başta olmak üzere Hristiyan mezheplerinin oluşumunda, Hristiyan dogmatizminin yıkılmasında, kilisenin etkinliğinin sınırlandırılmasında katkıları inkar edilemez. Felsefe ve bilimin geliştirilmesinde rolleri öncü düzeyindedir. Rönesans, Reform, Aydınlanma süreçlerinde katkıları belirgindir. Bu anlamıyla hem uygarlık karşıtı, hem uygarlık yanında olmak üzere ikili bir nitelik taşır. Yahudi kapitalistleri mutlak monarşinin aşılması, krallıkların, kent devletlerinin gelişmesi için sürekli bir çaba içinde olmuş yine bunların ulus devlete dönüşmelerine hem maddi hem manevi anlamda büyük güç vermiştir.

İslamiyet'in sıkıştırması karşısında Avrupa'ya göçen Yahudilik, Avrupa içinde de mutlak monarşi arayışlarının yoğunlaştığı devletlerden bağımsızlıklarını korumak isteyen kent devletlerine ve krallıklara doğru bir kayma yaşamıştır. Kapitalizmin olduğu kadar ulus devletlerin gelişmesinde, ulusçuluğun milliyetçiliğe dönüşmesinde tarih boyu İbrani kavmi adına iktidar ve devlet arayışında olan Yahudiliğin rolünü görmemiz gerekir. Ulus devlete adeta fikir babalığı yapmışlar, kilise ve imparatorluklar karşısında kent devletlerinin, krallıkların ve prensliklerin ulus-devletlere evrilmesinde orta sınıfla birlikte etkin bir rol oynamışlardır. Sermaye sahibi Yahudi bankerler, her ulus-devlet içinde önemli bir yatırım ve etkinlik imkanına kavuşmuşlardır. Daha sonraki süreçlerde görüleceği gibi ulus-devletler çağı Yahudi sermayesinin de devleştiği bir çağ olmuştur.

“Ulus-devlet, bilindiği üzere sadece devlet kadrolarının değil, tüm vatandaş ve devlet kadrolarının (aynı din gibi) ortak bir ideolojik çerçeveyi paylaşmaları, bütün toplumun devlet üyesi, vatandaş sayılması anlamına gelir. İşte bu özellik İbrani kabilesinin başından beri taşıdığı özelliğinin önce kavim, sonra ulus-devlet olarak geliştirilmesidir İbrani kabilesi, kavmi, en son olarak ulusu, hem etnik hem de dini olarak bir bütündür. Daha doğrusu, etniklik aynı zamanda dinseliktir, dinselilik ise etnikliktir. Ayrıca yönetenler ve yönetilenler ayırımına bakılmadan, ortak amaçta birleşirler. Açıkçası (Bu benim şahsi yorumumdur ve çok önemli buluyorum), ulus-devletçilik İbrani kabile ideolojisinin geliştirilmiş bir türevi olarak, kendi dışındaki tüm kavimler

ve uluslara dayatılmış, uyarlanmış, değişime uğratılmış bir biçimidir.” (Abdullah Öcalan-Özgürlük Sosyolojisi) İtalyan kent devletlerinden Venedik'te yaşanan kapitalistik gelişme kapitalist uygarlığa geçişte önem taşır. 14. ve 15. yüzyıllarda geliştirdiği büyük ticaret ağıyla üretim teknikleri, para işleri, iktidar 'sanat'ı, bilim ve teknik gibi uygarlığın tüm birikimlerini Ortadoğu'dan Avrupa'ya taşıyan Venedik mali araçlar, para, senet ve bankacılığın yeni merkezi haline gelerek aslında kapitalizmi ilk doğuran kent olmuştur. Kapitalist unsurların öncülüğünde kent büyük bir gelişmeyi ve etki gücünü yakalamış, kapitalizmin doğuşuna beşiklik etmiştir. Ancak bunu Londra gibi tüm Avrupa'ya, giderek dünyaya yayılacak bir sistem haline getirme gücünü gösterememiştir. Roma Katolik Kilisesi'nin baskılamaları ve diğer İtalyan kent devletlerini ulus devlet olarak birleştirememesi Venedik'in kapitalizmi yaratmasına rağmen kapitalizmi bir sistem olarak geliştirmesine engel olmuştur. Bu rolü Amsterdam ve Londra oynamışlardır. Katolik kilisesinin ateşli savunucusu olduğu İspanya ve Fransa hanedanlıklarının hayalini kurduğu büyük Hristiyan imparatorluğuna karşı İngiltere ve Hollanda'nın direnişleri kapitalist unsurlar için uygun zemini yaratmış, kendilerini bir seçenek olarak gündemleştirmelerine elverişli zemini sunmuştur.

Kapitalist uygarlık toplumun ve doğanın yıkımı üzerinde yükseldi

16. yüzyılda Hollanda ve İngiltere'de, kapitalist unsurların klasik imparatorluk sistemlerine karşı üstünlük sağlama ve kendilerini resmi bir uygarlık gücü haline getirme çabaları oldukça yoğundur. İngiliz ve Hollanda'nın bağımsızlık çabalarını istismar etmiş ve kendilerini buralarda başat güç haline getirebilmişlerdir. Oysaki Amsterdam kenti 16.yüzyılda Avrupa feodalitesine karşıt olan felsefecilerin, sanatçıların, düşünce ve bilim insanlarının, yeni fikir akımlarının toplanma yeridir. Hollanda prensliği büyük Hristiyan imparatorluğu peşinde koşan İspanya ve Fransa hanedanlıklarına karşı bağımsızlığını koruma çabası içinde yenilikçi tüm kesimlere kapılarını sonuna kadar açmıştır. Amsterdam ve Hollanda Prensliği bir varlık-yokluk savaşı içindeyken kapitalist unsurlar kendilerini hakim güç haline getirmenin arayışı içindedir. Aynı durum İngiltere ve Alman prenslikleri için de geçerli olacak varlık-yokluk mücadelesi yürüten kentler, prenslikler ve devletler kapitalist unsurların yeni bir uygarlık gücü olarak çıkışlarına, yeni bir iktidar ve sermaye tekelini şekillenmelerine gereken zemini sunacaktır.

Kapitalist unsurlar ulusal birliklerin oluşumunda, direniş sürecinde rol ve etkinlik sahibi değillerdir. Kent devletlerinin ulus devlete evrilmesinde de rolleri son derece sınırlıdır. Hanedan devletleri kadar kent devletleri birleştirici bir fikir etrafında ulusal devlet olmaya son derece açıktır. Gerek İngiltere'de gerek Hollanda'da ulus devletin zeminini yaratan, bunu bir direniş içinde geliştiren kapitalist tefeci, banker ve tüccar kesimi değildir. Bunun mücadelesini yürütenler etnisiteler, kavim aristokrasisi ve toplumun halk güçleri olmasına rağmen, sıkı örgütlenmiş kapitalist unsurlar iktidarı ele geçirmişler, ulus-devlet formu olarak örgütlenmeyi kendi gelecekleri ve çıkarları için geliştirmeyi zorunlu görmüşlerdir. Devlet aygıtını ulus-devlet olarak yenileyerek iktidarı tüm toplum üzerine yaymış, tüm toplumu ulus adı altında kendi denetimlerine alarak muazzam bir güçlenmeyi sağlamışlardır.

Merkezi uygarlığın kapitalizm aşamasını karakterize eden üçüncü olgu endüstriyalizmdir. Bilindiği gibi endüstri insan toplumsallığının her aşamasında vardır. İnsanın yaşamsal ihtiyaçlarını karşılamada doğayı değiştirip, dönüştürmesine yarayan araçların yapımı olarak endüstri, toplumsal emeğin bir ürünüdür. Bin yıllar boyu egemenlerin endüstrinin gelişimindeki rolleri sınırlıdır. Daha çok savaş ve zor araçlarının geliştirilmesi için endüstriyle ilişkili olmuştur. Zaman zaman toplumsal üretimin artırılması için endüstriyel çabalara destek verenler olmuşsa da endüstri asıl olarak toplumun işi olmuştur. Üretim araçları olarak da adlandırılan araçlar endüstrinin konusudur ve insanın doğayla ilişkilerini verimli kılmayı amaçlar. Doğayı toplum yararına dönüştürmek, işlemek. Bilimin ve teknolojinin gelişimi öz itibarıyla bu minval üzerindedir. Endüstrinin amacı toplumsaldır.

Bin yılların birikimine dayanan endüstriyel gelişmenin kapitalistlerce kar ve sermaye amacıyla ele geçirilişi, üzerinde tekel oluşturması, endüstriyi dışta rakiplerine, içte topluma egemen olmanın aracı haline getirmesi, ölümcül bir iktidar silahı haline dönüştürmesi endüstriyalizmin özünü oluşturur. 17. yüzyıldan itibaren bilimlerde ve teknikteki gelişmelerin endüstriyel alanda gelişmelere yol açması ve karlı bir alan haline getirmesi kısa sürede kapitalistlerin dikkatini çekmiş ve bu alana yoğunlaşmalarına yol açmıştır. Ulus devletlerle siyasi iktidarda güç ve etkinlik kuran kapitalistler bu alanı da kendi kar, sermaye ve iktidar amaçları için

ve sermaye düzeni olarak kapitalizm ne ekonomidir, ne yeni bir toplumsallığı ifade eder. Esası tüm toplumsal alanları, insanlığın ortaya çıkardığı tüm gelişmeleri kendi kontrolüne alan, kendine mal eden, kendi yaratımınıymış gibi gösteren, gerçekte ise bunlara karşıtık temelinde vücut bulan bir tekelleşme formu olmasıdır. İngiltere öncülüğünde bir dünya sistemine dönüşen kapitalizm diğer uygarlık süreçlerinden farklı olarak iki yüz yıl gibi kısa bir sürede yol açtığı toplumsal sorunlarla, yıkım ve kıyımlarla insanlığı uçurumun eşiğine getirmiş, krizli ve kaosu yapıyla insan toplumsallığının ve doğasının felaketine dönüştürmüştür. Uygarlığın başlangıcıyla ortaya çıkan toplum, kadın ve doğa üzerindeki iktidar, egemenlik, sömürü, savaş ve yıkım gerçeği kapitalist uygarlık sürecinde önceki uygarlık süreçlerini kat be kat aşan bir yaygınlığa ve derinliğe ulaşmıştır.

Uygarlıkta farklı ve değişik bir aşama olması özyle değil, biçimiyle ilgilidir. Uygarlığın başından beri var olan temel iktidar ve sermaye amaçlı tüm yapı ve kurumlar devralınmakla kalmamış daha da geliştirilmiştir. Bu anlamıyla kapitalizmin sorunları çözüm iddiasıyla ortaya çıktığı, ilerici olduğu tam bir safsatadır. Kapitalist uygarlıkla toplumsal sorunlar aşılacak şurada kalsın içinden çıkılmaz bir hale gelmiştir. Ekonomik tekelcilik olarak kapitalizm 15. yüzyıl ile birlikte iktidar tekelini de ele geçirmiş, liberalizmle bilim, felsefe, din gibi tüm disiplinleri denetimine ve hizmetine kullanarak maddi-manevi tüm alanlarda bunu kurumsallaştırıp hakimiyet kurmadığı tek

rafından üretilmesi toplumsallığın yaşamı üretme ve sürdürme yeteneğinin yıkımı demektir. Toplum kendisini üretmeyecek kadar zayıflatılmıştır ve iktidar tarafından yeniden üretilmektedir. Bu tarihte yeni bir gelişmedir. Tarih iktidar tekellerinin çeşitli eylemlerine ve uygulamalarına tanıklık etmiştir, fakat iktidar tekellerinin topluma yap-boz tahtası gibi yaklaşması ve toplumu yeniden üretmeye kalkışması kapitalist uygarlığa özgü bir durumdur. Avrupa merkezli kapitalist uygarlığın bulabildiği müthiş çözüm budur. Toplumla bu biçimde oynamak sonuçları atomdan daha tehlikeli gelişmelere kapı aralamaktır ki, devletçi-iktidarcı toplumun en gelişkin olduğu Batı toplumunda ortaya çıkan sorunlar, bunu doğrulamaktadır. Bu konuda yaşanan çıkmaz kapitalist uygarlığın en temel krizi olmayı sürdürmektedir.

İktidar ve devlet sorununa bağlı olarak diğer toplumsal sorunlar derinleşerek sürmektedir. Toplumu bir arada tutan ahlak örgüsü yırtılmış, yerine konulan hukuk ise toplumsal çatışmayı derinleştiren bir hale gelmiştir. Artan suç oranları, çatışma ve çelişkiler her toplumda bir iç savaş görüntüsü oluşturmaktadır. Kışkırtılan bireycilik kendi toplumsallığını kemiren insan gerçeğine yol açarak insanı kendi öz varlık koşulluna, öz hakikatine karşıt hale getirmiştir. Toplumun en büyük savunma gücü ve varlık koşulu olan ahlakın bu biçimde yırtılması üzerinden gelişen iktidar ve sermaye tekelleri günümüzde toplumu iktidar ve sermaye karşısında en güçsüz duruma düşürmüşlerdir. İktidar ve sermaye söz konusu olduğunda çiğnen-

Diğer bir sorun alanı ekonomidir. Kendini ekonomiymiş gibi sunan, Marksizmin katkılarıyla bu konuda önemli bir yanılsamayı hakim kılan kapitalizmin bir ekonomi biçimi olmadığı, tersine ekonomi üzerinde hakimiyet biçimi olduğu, toplumsal ihtiyaçların temini olarak ekonomiyi yıkıma uğrattığı, işsizlik, açlık, yoksulluk oranlarını tarihin hiçbir döneminde olmadığı kadar geliştirdiği, kaynakları kar ve sermaye adına tükettiği, doğayı ve insan emeğini bu temelde heba ettiği her geçen gün daha fazla ortaya çıkmaktadır. Endüstriyel alan kesinlikle tam denetime alınmıştır. Endüstriyel araçların kar ve sermayenin hizmetine koşturulması ekolojik sorunları felaket boyutlarına taşımıştır. Tüm canlı yaşamı tehdit altındadır. Endüstriyel gelişme insanlığa refah, bolluk ve daha iyi yaşam koşulları oluşturabilecekken toplumsal ihtiyaçları ve doğal dengeyi gözetmeyen kar ve sermaye peşinde koşan yapısıyla geleceğimiz önünde en büyük tehditlerden birisi olarak durmaktadır.

Kapitalist uygarlıkta kadın her şeyiyle artık pazar konusudur

Uygarlık tarihi, kadının kaybedişi ve kayboluşu tarihidir, ama kapitalist uygarlık tarih boyu kadın üzerinde geliştirilen sömürü ve egemenlik operasyonlarında en son ve en bitirici aşamayı ifade eder. Köleci uygarlıkta ev kölesi haline getirilen ve mülk konusu yapılan kadın, hanedanlara çocuk doğurmakla yükümlü kılınmış, feodal uygarlık aşamasında eksik bir canlı olduğunu kabul edecek, erkeğe dayanmadan yaşayamayacağına inancak kadar düşürülmüştür. Kapitalist uygarlıkta ise en ince ve öldürücü meta haline getirilmiştir. Kadın her şeyiyle artık pazar konusudur. Kadının sunulmadığı hiçbir ilişki, kullanılmadığı hiçbir alan, konu olmadığı hiçbir alım-satım sahəsi kalmayacaktır. İşin tehlikeli yanı kadının bu durumu özgürlük olarak algılar hale getirilmesi ve sistemin en büyük savunucusu kılınmaya çalışılmasıdır. Kadında içselleşen kölelik üzerinden sistem günümüzde kendisini güvenceye almaya çalışmakta, kadın sistem karşıtlığının en büyük düşmanı kılınmak istenmektedir.

Bu temel sorunlar yanında devleşen ve köy-tarım toplumunu yutan kentleşme olgusu, artan nüfus sorunları, eğitim ve sağlık sorunları, toplumun militarize edilmesi, savaşın gündelik yaşamın bir gerçeği haline getirilmesi, savaş araçları ve yöntemlerindeki korkutucu gelişmeler insanlığın bu uygarlık sürecinde karşı karşıya kaldığı diğer belli başlı sorunları oluşturmaktadır. Çözümü ise ancak sistemin yapısal gerçeğinin doğru kavranmasıyla mümkündür.

Yeni paradigmamızın temelini bu nedenle toplumun ve uygarlığın doğru tanımlanması oluşturmaktadır. Önderliğimiz tarihi ve toplum gerçeğini yeniden tanımladığı savunmalarında toplumsallığı insanın en büyük hakikati, doğal toplumu ise gerçek toplum olarak ortaya koymuştur. Buradan hareketle doğal toplumdan bir sapma olarak ortaya çıkan uygarlık, temel özelliklerini koruyarak günümüze kadar gelmiştir. İnsanlıktan en büyük uzaklaşma ve kopuşu ifade eden kapitalist uygarlık sürecinde uygarlık tarihinin bu bakışla ele alınması hayati önemdedir. Uygarlığın kendisi köleciliktir. Devlet merkezli uygarlık sistemleri köleliğin değişik biçimlerini geliştirmenin ötesinde bir anlam ifade etmezler. Devlet merkezli uygarlık sisteminin özü köleliktir. Bu anlamda özgürleşmek ise öncelikle uygarlık sistemiyle hesaplaşmak ve ondan kopmakla mümkündür.

“Kapitalist uygarlıkta kadının sunulmadığı hiçbir ilişki, kullanılmadığı hiçbir alan, konu olmadığı hiçbir alım-satım sahəsi kalmayacaktır. İşin tehlikeli yanı kadının bu durumu özgürlük olarak algılar hale getirilmesi ve sistemin en büyük savunucusu kılınmaya çalışılmasıdır. Kadında içselleşen kölelik üzerinden sistem günümüzde kendisini güvenceye almaya çalışmakta, kadın sistem karşıtlığının en büyük düşmanı kılınmak istenmektedir”

ele geçirmekte gecikmemişler, iktidar ve sermayelerini büyütme için ideolojik ve maddi bir silah gibi kullanmışlardır. 18 ve 19. yüzyıllarda kapitalistlerin denetiminde gerçekleşen sanayi devrimi ise kıta Avrupa'sının kapitalist hegemonyayı pekiştirmesinde, Avrupa'nın Ortadoğu merkezi uygarlık güçleri karşısında üstünlük kazanmasında belirleyici olmuştur.

Sanayi devrimi ile ifade edilen endüstriyel gelişme dalgalar halinde günümüze kadar sürmektedir. Sermaye ve iktidar tekellerinin kontrolünde, onların amaçları doğrultusunda gelişme gösteren endüstri, tarım ve köy toplumunu tüketmiş, doğayı iflasın eşiğine getirmiş, toplumda işsizlik ve açlık sorununu devasa boyutlara varırmış, kentlerin adeta tüm bir ülkenin kaybolduğu kör kuyular haline gelmesine yol açmıştır. İnsanın doğayla en verimli ilişkiyi kurma amaçlı yaratımı olarak endüstri kapitalist uygarlık sürecinde insanlığı doğasıyla birlikte yok oluştürecek bir hal almıştır.

Kapitalizm, ulus devlet ve endüstriyalizm üzerinde yükselen merkezi uygarlığın son evresi başlı başına bir araştırma konusudur. Ancak temel çizgiler halinde tanımlarsak, kendini diğer uygarlık aşamalarından çok farklıymış, çok ayrılmış gibi sunan kapitalist uygarlık, tarihsel süreç içinde ortaya çıkan en büyük tekelleşmedir. Doğal topluma karşıtık temelinde ortaya çıkan iktidar ve sermaye tekelinin en gelişkin, en örgütlü, en kurumsal ve kendini topluma en fazla yedirmiş halidir. Ekonomik, politik, askeri ve ideolojik alanlarda kendini hakim kılan, aslında bunların hiçbirisiyle doğrudan ilgisi olmayan tekelcilik, kar

bir alan bile bırakmamıştır. Sermaye ve iktidar tekelini yanında; milliyetçilik, bilimcilik, cinsiyetçilik ve dincilik temelinde ideolojik ve zihni alanda da sıkı bir tekel geliştirmiştir.

Toplumsal sorunlarda zirve

Bu toplumsal sorunların hafiflemesi değil ağırlaşması demektir. Ana başlıklar halinde koyacak olursak iktidar ve devlet sorunu azalmamış daha da ağırlaşmıştır. 16. yüzyıla kadar toplumun dışında ve üstünde örgütlenen iktidar ve devlet olgusu kapitalist uygarlıkla birlikte tüm topluma yayılmış, iktidar toplumsal bir amaca dönüştürülmüştür. Devletçi toplum olarak tanımladığımız iktidara ve devlete bağlı toplum nicelik olarak inanılmaz boyutlara ulaşmıştır. Bürokrasi olağanüstü bir hacim kazanmış, devletin ve iktidar olgusunun sızmadığı hiçbir ilişki biçimi kalmamıştır. Doğa, kadın, ekonomi, bilim, teknik, din, ahlak başta olmak üzere her olguya hükmeden iktidar ve egemenliktir. Devletçilik ve iktidarın bu biçimde büyütülmesi tüm toplumları adeta iç savaşa sürüklemiştir. Günümüzde kaldırılmaz hale gelen bu iç çatışma durumuna bulunan çare devlet ve toplumu iktidar üzerinde uzlaştırmak olmaktadır. Büyük bir toplum mühendisliği ile yapılmaya çalışılan, tüm toplumun devletleştirilmesidir ki bu ne mümkündür ne de bir çözümü ifade etmektedir. Tarihin hiçbir döneminde iktidar bu düzeyde toplumsal yaşamı kontrol altına almamıştır. Adına bio-iktidar denen bu biçim, toplumsal yaşamı tümüyle denetlediği kadar üretme iddiasındadır. Yaşamın tümünden iktidar ta-

meyecek kutsallık, ilke, kural, gelenek, töre yasa yoktur. Ahlakın koruyucu kalınından mahrum bırakılan toplum, en büyük çözümü bu uygarlık sürecinde yaşamaktadır. Toplumun kendi yaşamsal ihtiyaçlarını ve sorunlarını tartışma, planlama ve pratikleştirme gücü olarak politika da çoktan yerle bir edilmiştir. Yerine ikame edilen idarecilik bürokrasinin zamanlaşmasını getirmiş, toplumun kendi adına düşünme, tartışma, karara gitme yeteneği dumura uğratılmıştır. Bu en büyük toplum kırımı demektir. Toplumun ahlaki ve politik organlarının bu biçimde yıkımı insanlığın en ölümcül sorunlarından biridir. Bu iki olgunun yıkımı üzerinden, toplum her türlü sömürüye ve talana açık hale getirilmekte, büyük tekel vurgunları yaşanabilmektedir. Dolayısıyla kapitalist uygarlığın bu soruna çözüm bulması yapısı gereği mümkün değildir. Tersine büyük bir zihniyet çalışmasıyla toplumun zihniyeti devletçi ve iktidarcı bir temelde yeniden biçimlendirilmekte, zihniyet sorunları derinleşerek yeni sorunları tetiklemektedir. Sanat-spor-seks üçlemesi yine eğitim ve bilim kurumları, medya organları ile toplumsal zihniyet kalıpları kapitalist uygarlığın devamı için yeniden dizayn edilmekte; ruha, duygulara, güdülere hükmeden sistem gerçeği kendini bu biçimde güvenceye almaya çalışmaktadır. Bu toplum hakikatinden en uzağa düşmüş insan gerçeğine yol açmaktadır. Katiline aşık kurban misali, devletine, egemenine bağlı, onun istediği gibi düşünen, onun istediği gibi hissedenden, onun istediği gibi algılayan insan gerçeği toplumsal zihniyetle bu biçimde oynanmasıyla ilgilidir.

Ulus-devletin sınırları halklar için kutsal değildir

“Esasta halkların özgürce kendilerini ifade ettikleri, onurlarını korudukları, bilinçlendikleri, yaşamın tüm alanlarında kendi çıkarları temelinde kendilerini örgütledikleri coğrafik alanlar halklara aittir. Bu temelde ülke anlamlıdır ve bu coğrafyaların korunması için insan bütün değerlerini feda edebilir, uğrunda savaşabilir. Fakat içinde insan onurunun ayaklar altında olduğu, asimilasyon ve şiddetin dorukta tutulduğu, toplum mühendisliği temelinde tek dil, tek fikir ve tek tip bir ulusun yaratılmak istendiği, inkârın ve imhanın dorukta olduğu bir devletin sınırlarını halklar korumak zorunda değildir, buna mahkûm edilemezler”

Kürt özgürlük mücadelesi'nin gelişimi, bölgesel siyasi karar alma merkezleri üzerinde ciddi bir etki yapmaktadır. Özellikle Türkiye ve diğer sömürgeci devletleri direkt bir şekilde etkilemektedir. Bu etki sömürgeci devletlerin dikkat çekici tutum ve davranışlara girmesine yol açmaktadır.

Kuşkusuz Türkiye baştan beri Kürt sorununa ve Kürtlerin varlığına tamamen inkâr ve imha temelinde yaklaşmaktadır. Bu devlet her zaman Kürt sorununu ve davasını kendi sömürgeci statüsüne bağlamaktan çok, dış güçlerden kaynağını alan bir sorun olarak ele alma yaklaşımı içinde olmuştur ve hep böyle yansıtmıştır. Bu nedenle bu devlet hem geçmişte hem de özellikle PKK öncülüğünde gelişen mücadele döneminde Kürt hareketinin dış destekli olduğu söylemine sarıldı. Yani sanki Kuzey Kürdistan'da bir Kürt sorunu yokmuş gibi, bu sorunu ve gelişen mücadeleyi dışardan kendisine yönelik bir saldırı gibi ele aldı. Dolayısıyla dış ülkelerle geliştirdiği ilişkilere dayanarak Kürt özgürlük hareketini tasfiye etmeyi amaçladı. Sorunu bu şekilde çözmeye çalıştı. Fakat deneyimler gösterdi ki Türk devletinin bu yaklaşımı son derece gerçek dışıdır. Gerçeklerin tersyüz edilmesinden başka bir şey değildir. Bu şekilde sonuç alamayacağı da açığa çıkmıştır. Türkiye bu nedenle her zaman dünyanın egemen gücü ABD ve yine İsrail ile ilişki ve ittifak geliştirme temelinde ve yine AB ülkeleri, Rusya, Balkan ülkeleri ve Arap ülkeleriyle bütün ittifak, askeri siyasi, ticari vs ilişkilerini her zaman PKK'ye karşı savaş ekseninde yürüttü. Gerçekten de dünyaya egemen olan güçler de son derece ilkesiz bir temelde sadece Türkiye ile çıkar ilişkilerinin doğurduğu ihtiyaçlar nedeniyle Kürt halkına ve onun özgürlük hareketine karşı sürekli düşmanca bir tutum sergilediler. Bu düşmanlık öyle sanal, sunni veya sadece propaganda ve açıklamalarla sınırlı kalmadı. Bu düşmanlığın pratik boyutları da vardı. Bu nedenle diyebiliriz ki geçen 26 yıllık mücadele içerisinde PKK hareketi her zaman uluslararası bir koalisyonla yüz yüze kalmıştır. Tabi bütün bunlara rağmen Özgürlük hareketi etkili bir güç olarak her zaman gücünü yansıtmayı başarmış ve hem siyasi, hem askeri alanda varlığını ve mücadele kabiliyetini sergilemiştir. Bu şekilde sömürgeci Türk devleti ile onun müttefiklerinin bölgede Kürt özgürlük hareketini tasfiye etmeye dönük kirli ittifaklara dayalı hesapları da sürekli boşa çıkarılmıştır.

'80'li yıllarda, özellikle şanlı 15 Ağustos Atılımı sonrasında Türk devleti Suriye'ye dönük ciddi tehditler geliştirdi. Bu tehditler '90'lı yılların sonuna kadar aralıksız devam etti. Bu tehditlerin kaynağı neydi veya hangi temeller üzerinden geliştiriliyordu? Türk devleti, Suriye'nin Kürt özgürlük hareketini desteklediğini iddia ediyordu. Özellikle Kuzey Kürdistan'da gelişen silahlı mücadelenin Suriye tarafından desteklendiğini iddia etmekteydi. Kuşkusuz Öz-

gürlük hareketi, özellikle geçen yüz yılın sonlarında Suriye ve demokratik ulusal, anti-emperyalist bölge hareketleriyle müşterek noktalara sahipti. Bu temelde objektif olarak Kürt özgürlük hareketi ile Suriye ve Lübnan'daki ulusal demokratik güçler ve yine Filistin devrimci güçleri ile diğer bazı ilerici anti-emperyalist bölge hareketleri arasında bir dostluk vardı. Kürt özgürlük hareketi de bu mücadelenin bir parçasıydı. Bu temel üzerinden Özgürlük hareketi her zaman nefes borularını açık tutmayı bildi. '80'lerin başında eğitim ve yeniden yapılanma imkânlarını, Siyonizm'e karşı sıcak mücadele alanı olan Lübnan sahasında buldu. Bunlar kuşkusuz birçok açıdan Kuzey Kürdistan'da özgürlük mücadelesinin geliştirilmesinde etkili hususlar olmuştur.

Fakat mücadelenin gelişimini yaratan temel etken Kürt halkına yönelik inkârcı ve imhacı yaklaşımdı. Ve yine buna karşı PKK hareketi bir niteliksel çıkış olarak yeni ve diğer Kürt hareketlerinden farklı bir mücadele tarzı, yöntem ve biçimiyle ayırd edici bir hareket olarak devrimsel gelişmeyi yaratmayı başaran belirleyici güç olmuştur. Yine herşeyden önce Önder Apo şahsında somutlaşan önderliksel gerçeklik; son derece bilinçli ve başarılı bir biçimde Ortadoğu'nun çetin ve zorlu koşulları içinde, gelişiklerden ustaca yararlanmayı bilerek, temel ilke ve prensiplerden taviz vermeden tamamen özgürlük devriminin yaşatılması ve güçlendirilmesi temelinde imkân yaratmayı ve bu şekilde Özgürlük hareketini geliştirmeyi başardı.

Özgürlük hareketi her zaman kendi özgücüne dayanmıştır

Özgürlük hareketinin Kuzey Kürdistan'da gelişmesinin ve büyümesinin esas nedeni, dış güçler veya desteklerden ziyade Özgürlük hareketi ve Önderliğinin kendi yarattığı mücadele dinamikleri olmuştur. Mücadele bu şekilde yükseltildi. Bunun ispatı da şudur; bir zamanlar ilişki içinde olduğumuz iddia edilen bütün güçler bu ilişkileri düşmanlığa çevirip saldırı mevzilerine girdiklerinde Hareketimiz yılmadı, yıkılmadı, yenilmedi ve yine kendi öz gücüne dayanarak mücadeleyi geliştirdi. Bu durum Hareketimizin öz gücüne ve bağımsızlığına dayanan stratejisinin bizzat özgürlük mücadelesinin yaşatılması ve geliştirilmesine olanak sağladığını göstermektedir. Prensip olarak PKK'nin kuruluşundan beri Önderliğimiz ve hareketimiz bu gerçekliği esas almıştır. Bu gerçeklik de şudur; artık objektif şartlardan yararlanabileceğimiz ve Kürdistan'da bu objektif koşullara dayalı bir devrimci hareket geliştireceğimiz zamanlar geçmiştir. Bu nedenle kendi öz gücümüz, bağımsız çizgimiz ve iç örgütlenmemizle ancak özgürlük hareketi gelişebildi ve gerçekleşen de bu oldu. Şanlı 15 Ağustos '84 Atılımından sonra bölgesel devletler arasındaki ilişkilerde farklı meseleler ortaya çıktı. Özellikle

Suriye'ye karşı Türkiye'nin düşmanca tavırları gelişmekteydi. O dönemde Türk basınında yine birçok yetkilinin ağzından şöyle sözler çıkıyordu: “Suriye esasta olmayan bir devlettir. 1920'de Ankara'da Fransız-Türk ittifakı sonucunda ortaya çıkmıştır. Bu nedenle meşru değildir. Dolayısıyla sınırları da meşru değildir. Türkiye o anlaşmayı ortadan kaldırabilir.” Özgürlük hareketi Türk devletine dönük silahlı mücadeleyi geliştirdikçe Türk devleti de bu tarz dengesiz tutumları geliştiriyor ve adeta bölgenin siyasi haritasını tartışmaya açarak Suriye'ye dönük baskılarını yoğunlaştırıyordu. Bu şekilde Suriye'yi Kürt özgürlük hareketine karşı mücadelede kendi tarafına çekmeye çalışıyordu. Tabi o dönemde Suriye'nin tutumu öyle çok erken ve karşılıksız Türkiye'ye teslim olma temelinde değildi. Bunu kabul etmiyordu. Hem bölgesel ve hem de uluslararası alanda Suriye'nin dayanabileceği ve ayakta kalabileceği ve kendi çıkarlarına göre politika yürütebileceği güçler vardı. Bu olanaklar mevcuttu. Bu nedenle Türkiye'nin bu tehditlerine karşı Suriye çok açık olmazsa da zımnen bir direniş çizgisini sergiliyordu. Sessiz kalarak, cevap vermeyerek ve özellikle sınır anlaşmalarının imzalanmasını red ederek bu direnişini gösteriyordu. Demek ki bir zamanlar Türkiye Suriye'nin meşru bir devlet olmadığını iddia ediyordu. İki devlet arasında, yani 1920'de Ankara'da Türkiye-Fransa arasında imzalanan bir anlaşma sonucunda kurulmuştur. Bu nedenle de Türkiye eğer isterse o anlaşmayı ortadan kaldırabilir. Daha somut bir dille Suriye'yi işgal edebilir. Buna karşı Suriye her şekilde Türkiye ile herhangi bir sınır anlaşmasını imzalamayı red etmekteydi. Suriye'nin red etmesinin sebebi buydu. Suriye var olan Türkiye sınırlarını meşru sınırlar olarak görmüyordu. Çünkü o zaman okullarda da, devletin siyasi hayatında da ve iktidardaki Baas Partisi'nin siyasi söyleminde de her zaman Türkiye tarafından işgal edilen Suriye'nin bir toprak parçasından söz ediliyordu. Klavye veya İskenderun olarak adlandırılan bu parçayı Suriye coğrafya kitaplarında kendisine ait gösteriyordu. Bu nedenle Suriye Türkiye ile herhangi bir sınır anlaşmasının imzalanmasını kendi esas prensiplerinden ve bu bölge üzerindeki hak iddiasından taviz vermek olarak görmekteydi. Bu nedenle Suriye böyle bir ittifakı red etmekteydi. Türkiye her ne kadar Suriye'yi güvenliğe, Özgürlük hareketine karşı mücadeleye dayalı bir sınır anlaşmasına çekmek istese de bunu sürekli red etmekteydi. Suriye'nin bunu red etmesinin gerekçesi de Türkiye sınırlarını meşru görmemesine dayanıyordu. İşgale dayalı, Suriye'den bir parçanın koparılmasına dayalı bir sınır olarak görüyordu, Türkiye'nin mevcut sınırlarını. Bu nedenle Türkiye ile herhangi bir sınır anlaşmasına yanaşmıyordu. Tabi 1998 yılında Önder Apo şahsında Kürt özgürlük hareketini hedef alan uluslararası komplo döneminde Suriye, Türkiye ile güvenliğe dayalı sınır anlaşmalarını imzalamak zorunda kaldı. Bu Suriye'nin

tutumunda ve Türkiye ile ilişkilerinde tarihi bir değişim anlamına gelmekteydi. Esas ittifaktan çok Türkiye'nin dayatmalarına karşı Suriye'nin gösterdiği teslimiyetçi bir tutumdu.

Suriye Türkiye'nin politikalarına teslim olduğunu ilan etmiştir

Bu şekilde görülüyor ki; ulus devlet her ne kadar slogan düzeyinde ülke topraklarından bir karışı bile çok kutsal ve değerli gördüğünü ve bunu savaş, ölüm ve kavga nedeni olarak ele aldığını lanse etse de iktidar, özellikle sermayedar sınıf iktidarı veya rejim tehlikeye girdiğinde sadece bir karış vatan toprağı hakkında değil, her konuda taviz vermeye hazırdır. Bu durum ispatlanmıştır. Gözünü işgale kapatmaya, siyasal anlamda teslimiyeti kabul etmeye, her şekilde tabi ve bağımlı bir siyaset yürütmeye, bağımsız karar alma hakkını daraltmaya hazır olduğu açıkça görülmüştür. Dünyanın her yerinde görülmüştür ki; sınıf iktidarı, özellikle burjuva sınıfı ülke değerlerini, vatan topraklarını koruma ve yüceltme iddiasını esasta tamamen kendi çıkarları temelinde yorumlar. Ve çıkarları tehlikeye girdiğinde ülkeyi yeraltı ve yer üstü zenginlikleriyle, çıkarları uyuyan güçlere ucuzca peşkeş çekmeye hazırdır. Bu dönemde de artık Türkiye ve Suriye yetkilileri daimi görüşmeler halindedirler. Dostluğu geliştiriyorlar. Ticari ilişkileri geliştiriyorlar. Özellikle Özgürlük hareketine karşı istihbari ilişkileri, ortak tutumu ve birlikte çalışmayı geliştiriyorlar. Toprak ve sınır konularında bu kadar çelişkisi olan bu iki devlet günümüzde kamuoyu önüne çıkıp adeta bir devlet, iki hükümet olduklarını söylüyorlar. Yani adeta sanki Suriye ve Türkiye'nin birliği gerçekleşmiş gibi yansıtıyorlar. Tabi esasta bu iki ülke arasında herhangi bir birlik yoktur. Temelde Suriye adındaki ülke tamamen Türkiye'nin politikalarına teslim olduğunu ilan etmiştir. Bu şekilde hem İskenderun-Hatay üzerindeki tarihsel hak iddialarından vazgeçmiştir hem de ülkesindeki bütün yaşam alanlarını Türkiye'nin etkisine açık hale getirmiştir. Toplumsal alandan kültürel alana, sanatsal alandan ekonomik ve siyasi alana kadar tamamen bir uydu gibi Türkiye'nin siyaseti etrafında dönmektedir. Bu nedenle iktidar güçlerinin ulusal-millî egemenlik iddiaları sadece halkların kandırılması, kendi çıkarları doğrultusunda örgütlenirilmesi ve eğilimlerinin değiştirilerek egemenlik altında tutulması içindir.

Bu dönemde de özellikle Özgürlük mücadelesi dördüncü döneminde, 1 Haziran 2010'dan sonra gelişen eylemler ve bu eylemler karşısında devletin yaşadığı sıkışıklık, şok ve çelişkiler döneminde bir kez daha görmekteyiz ki; bu eylemlerin durdurulması, Özgürlük hareketinin tasfiye edilmesi ve özellikle gerilla hareketliliğinin durdurulması için “aydınların”, yetkililerin, asker, iktidar ve muhalefetin değişik tedbirler üzerinde tartıştığını görmekteyiz. Kimi “özel ordu kurulsun” diyor, kimi asimilasyonu derinleştirmekten, kimi bölgesel ve uluslararası ittifakların derinleştirilmesinden bahsediyor. Yani siyasi ve barışçıl çözüm dışında her türlü şövence ve faşistçe tedbiri tartışmaktadırlar. Bu tartışmalar içinde de özellikle Güney'deki statü tartışılmaktadır.

Kuşkusuz Türk devleti geçmiş dönemde bir sömürgeci devlet olarak işgal ve fetihçi bir imparatorluk geleneğinden

gelmektedir. Her zaman şöven fikirler ve işgal etme düşünceleriyle hareket etmiştir. Kendisini hiçbir şekilde reformdan geçirmeyen bir ulus-devlet mantığıyla hareket etmektedir. Bu nedenle her zaman var olan siyasal haritayı bir haksızlık olarak görmektedir. Temelde Misak-ı Milli sınırlarına dayalı haritayı esas almaktadır. Türk milliyetçilerinin iddialarına ve yine o haritaya göre tüm Güney Kürdistan'ın Türkiye sınırları içinde olması gerekmektedir. Bunun için de Güney Kürdistan'da var olan statü ve bunun Kürtler tarafından yönetilmesi durumu hiçbir zaman Türk devleti tarafından kabul edilmemiştir. Eğer bazen kısmi bazı temaslar ve ilişkiler Güney yönetimiyle gelişmişlerse de bunun amacı bu bölgeyi etkileri altına almak ve Kürt özgürlük hareketine karşı savaştırmaktır. Fakat hiçbir zaman Kürt halkının özgür yaşama hakkını –Güney için de- kabul etmemiştir.

Kürt halkının gündeminde demokratik özerklik ve siyasal örgütlenmesinin geliştirilmesi var

Tüm demokratik ve barışçıl çözüm çabalarımızın devletin şövenist ve faşist inadı karşısında sonuç vermemesi sonucunda, Hareketimiz 1 Haziran'dan sonra dördüncü mücadele dönemimiz kapsamında yeni bir mücadele dönemine girdi. Bu dönemde; siyasi olarak Kürt halkının gündeminde demokratik özerklik ve her açıdan onun siyasal örgütlenmesinin geliştirilmesi vardır. Kürt halkının değerlerine karşı aralıksız geliştirilen saldırılara karşı askeri açıdan da meşru savunma hakkının en aktif şekilde Türkiye ile Kuzey Kürdistan'ın her alanında yaygınca kullanılması ve eylemlerin yaygınlaştırılması esas alınmaktadır. Bu gelişmeler karşısında bir kez daha Türk devleti, kendi tutumunu gözden geçirme ve bu sorunun kaynağını kendi sömürgeci sisteminde görme gereği duymadan sorunu dışarıyla, Güney'deki statüyle izah etmeye çalışıyor. Devlet şunu söylüyor; orada bir boşluk var, PKK bu boşluğu değerlendiriyor ve Türkiye'ye geçiş eylem yapıyor. Bütün mantık biçimleri, Türk devletinin bu yaklaşımını red ediyor. Çünkü Özgürlük hareketinin eylemleri Kuzey Kürdistan ve Türkiye'nin her alanında gelişiyor. İstanbul, Karadeniz, Akdeniz, Dersim, Erzincan, Serhad, Amed ve Botan gibi bütün alanlarda eylemler gelişiyor. Akli başında herkes şunu iyi bilir ki; Güney'den birisinin gidip Karadeniz'de eylem yapıp geri gelmesi mümkün değildir. Bütün bunlar bahanedir. Bu bahanelerle Türk devleti esasta birincisi; Hareketimizin Güney'deki varlığını tasfiye etmek istiyor. İkincisi; Güney'de Kürt halkının elde ettiği kazanımları da ortadan kaldırmak istiyor. Bu nedenle tekrardan sınır sorununu gündeme alıp tartışıyorlar. Bu tartışmalarda sömürgeci-inkârcı düşünceler son derece ön plandadır. Tartışmalar bu ekseninde gelişiyor. “Eylemler gelişiyor, bu eylemlerin nedeni sınırın korunamayacak kadar dağınık bir alanda olmasıdır. Yani eylemciler istedikleri zaman sınırı geçip sınırdaki askerlere dönük eylem yapabiliyorlar. Tedbir olarak da sınırı değiştirmek ve dağınık olmayan bir alana kaydırmak gerekiyor” deniliyor. Güney Kürdistan'daki dağınık alanları tamamen Türkiye sınırlarına dahil etmek istiyorlar. Bu da Güney'in büyük bölümünün Türkiye sınırlarına dahil edilmesi anlamına geliyor. Çünkü Güney Kür-

distan'da ağırlıklı olarak, Haftanın'den Xakurke'ye kadar Türkiye sınırını oluşturan bölge tamamen dağıktır. Bu nedenle de devlet bu tartışmalara yolu açarken esasta Güney Kürdistan'ı işgal etmeye dönük niyetini ilan ediyor.

Ortadoğu'daki ulus-devlet gerçeği Sykes Picot anlaşmasının

bir sonucudur

Türk devleti şimdi kendi varlığını veya onun iktidar ve hükmetme kabiliyetini tartışmaya açacak bir gücün hiçbir zaman ortaya çıkmaması için çabalyor. Yani sadece Kürt özgürlük hareketi ve onun silahlı direnişinin tasfiyesini değil, aynı zamanda gelecekte, yıllar sonra da olsa Türkiye'de Kürt sorununun demokratik temelde çözümünde herhangi bir hareketin ortaya çıkmaması için, bunun zeminini ortadan kaldırmaya çalışıyorlar. Bu amaçla sınırda tahkimat geliştiriyor. Dış güçlerle her türlü ilişki ve ittifaka giriyor. Yine barajlar inşa ediliyor. Türk devleti, bütün çabalarıyla coğrafik, demografik ve sınır hatlarını dahi değiştirmek istiyor. Kuşkusuz bu düşmanın tedbirleridir ve bunlar hiçbir zaman özgürlük mücadelesinin durmasına neden olamaz. Öyle görülüyorki Türk devleti bu konularda hem kendisini ve hem de çevresini kandırıyor. Zaman kazanmaya çalışıyor. Bu temelde esasta kendisini kandırıyor. Sanıyor ki kendi aldığı tedbirler eylemlerin durdurulmasına yol açıyor. Bu kendini büyük kandırmadır. Onların aldığı tedbirler hiçbir zaman eylemleri durduramamıştır. Esasta bizim siyasal çözüm çabalarımız bazen eylemlerin durmasına yol açmaktadır. Fakat devlet hiçbir pozitif adım atmayınca ve klasik inkâr ve imha politikasında ısrar edince buna karşı biz de mecburen kendi meşru savunma hakkımızı kullanmak zorunda kalıyoruz. O zaman devlet bu durumu Özgürlük hareketinin dinamikleriyle izah etmek istemiyor, böyle görmek istemiyor ve bunun için de aslı astarı olmayan İsrail ile ilişkilerle, Suriye veya İran ile ilişkilerle, değişik güçlerle olan ilişkilerle izah etmeye çalışıyor ki bu söylemlerin aslı astarı yoktur. Eğer mesele Güney Kürdistan'daki statü olsaydı 1984'te 15 Ağustos Atılımı başladığında Güney Kürdistan tamamen Irak hükümetinin denetimindeydi. Yine Irak-Türkiye arasında sınır güvenliği ve ortaklık anlaşmaları vardı. Bunlara rağmen, yani Güney Kürdistan'da bu statü olmadığı halde hareketimiz silahlı mücadele atılımını başlattı ve bu geçen 26 yıllık dönemde Türkiye siyasi ortamını etkileyecek düzeye gelmesini sağladı. Şimdi bu dönemde ulusal sınırlardan söz ediliyor. Ortadoğu'da özellikle Kürdistan'ı işgal etmiş devletler şahsında ulus-devlet, hiçbir reform yapma ihtiyacı duymadan kendini devam ettirmeye çalışıyor. Tabi özellikle sınır meselesinin öyle çok tarihsel, uygarlıksal, güven gibi bir yanı yoktur. Her ne kadar üzerinde devletlerini inşa ettikleri toprak parçasını; kendilerine tanrı tarafından sunulmuş bir lutf olarak, ezelden beri korumaları gereken kendi mülkleri olarak göstermeye ve lanse etmeye çalışsalar da bu doğru bir bakış açısı değildir. Ortadoğu'da bugün kutsal bir olgu olarak ele alınan ulus-devlet gerçeği Sykes Picot Anlaşması'nın bir sonucudur. Bu anlaşma Birinci Dünya Savaşı'nın galibi olan Fransa-İngiltere arasında imzalanmıştır. Ortadoğu'daki devletlerin oluşumu bu anlaşmanın sonucudur. Yani bugün Arap-Fars ve Türk yetkililerinin kutsal birer gerçeklik olarak yansıtmaya çalıştıkları gerçekler, yüz yıl önce dünya sömürgeci güçleri tarafından -özellikle İngiliz, Fransız emperyalizmi tarafından-verilmiş veya yaratılmıştır. Fakat bu yüzyıl içerisinde bu devlet kavramı yapay

değerlerle kutsal gösterilmiş veya ona kutsallık yüklenmiştir. Bayrakla, marşla, felsefeyle, teoriyle her açıdan tartışılmaz bir olgu, ezeli ve ebedi bir olgu gibi ele alınmıştır. Peki nasıl bu düzeye geldi? Bölgedeki iktidarlar ve rejimler sınırsız şiddetle muhalefeti kırımdan geçirerek, tüm renkleri ortadan kaldırarak kendi otoritesini ve iktidar varlığını dayatmakta, bundan sonra teorik, felsefik gerekçelerini öne çıkartmakta ve bunu da resmi bir görüş olarak halklara dayatmaktadırlar. Kuşkusuz ideoloji başta amaçların bir formülasyonudur. Değişik güçler kendi amaçlarının tespiti ve bu temelde düşünsel, ahlaki ve kültürel bir sistemin yaratılması temeline kendi amaçlarını gerçekleştirme çabası içerisine girmektedirler. Fakat bu ideoloji resmileştiğinde aynı zamanda bir tehlike haline geliyor. Çünkü bir ideoloji ne kadar yanlışlıklar barındırırsa barındırsın, iktidar olmadığı sürece çok fazla tehlikeli olmuyor. Belki biraz zarar verir. Fakat bu zarar iktidardaki kadar olmuyor. Çünkü bir ideoloji iktidarda ve eğer yanlışsa, topluma karşıysa o zaman toplumsal gelişimi de yanlış yollara sevk ediyor. Bu temelde mutlak hakikati ve gerçeği elinde bulundurduğu iddiasıyla kendi iktidarlarını topluma dayatıp, toplumun bütün değerlerini sözüm ona kendi 'kutsal' iktidarlarına tabi kılıyor.

Dikkat edilirse Ortadoğu toplumlarının Arap-Türk-Fars devlet veya devletçikleri şahsında bu devletlerin hükmü ve baskısıyla tarihsel gelişimin dışında kaldıklarını görmekteyiz. Tarihin ruhunun dışında kalmışlar gerçekten de. Ve bugüne kadar görüyoruz ki bu devletler değişim ihtiyacı hissetmemektedirler. Kuşkusuz üniter ulus-devletler Avrupa'da da kurulmuş ve gelişmişlerdir. Esasta bu düşüncenin kaynağı Avrupa'dır. Kapitalist iktidar, Avrupa'da ulus-devlet biçiminde kurumlaşmıştır. Merkezi bir otorite, belli bir coğrafya üzerindeki etnik toplulukların ve farklılıkların inkârına dayalı geliştirilmiş homojen bir toplum ve bireyin toplumsal değerlerden koparılması üzerinden ulus-devletin Avrupa'da geliştiğini görmekteyiz. Fakat toplumda var olan farklı renklerin direniş içine girmeleri Avrupa'daki ulus-devletleri o kültür ve kimlikleri kabul etmek zorunda bıraktı. Avrupa'daki ulus-devletler gelişen toplumsal direniş karşısında farklılıkları kabul etmek zorunda kaldı. Örneğin bugün Fransa üniter-ulus devletlerin ilk örneğidir. Fakat bu devlet zamanla birinci, ikinci ve üçüncü cumhuriyet örneklerinde gördüğümüz gibi kendisini değişim ve reformdan geçirmiş ve toplumun çeşitliliği adına birçok şeyi kabul etmiştir. Değişik etnik grupların haklarını, yerel halkların kendilerini yönetme hakkını, yine kendi çıkarları temeline kendilerini örgütleyen toplumsal grupların haklarını devlet tanımış ve bu haklar yasalarla güvence altına alınmıştır. Fakat Ortadoğu'daki ulus-devlet gerçeği böylesi bir değişimden geçme gereğini görmemiş ve günümüze kadar da devlet sınırları içindeki bütün farklılıkların ve renklerin tasfiyesi temeline inkarcı bir politika izlemişlerdir. Toplum içindeki farklılıklar, renkler kendilerini ifade etmek, kendi kültür ve kimlikleriyle yaşamak istediklerinde -Kürtlerin örneğinde görüldüğü gibi- onları büyük katliam ve kıyımlardan geçirmişlerdir.

Tabi dikkat çeken şudur; yabancı bazı güçlerin anlaşma ve ittifakları sonucunu kurulan bu devletler nasıl günümüzde bu kadar kutsallaştırılıyor? Bu tamamen egemen iktidar güçlerinin çıkarlarıyla ilintilidir. İktidar güçleri kendi çıkarları için bunu dayatıyor. Halkın kendi kutsalları değildir. Çünkü Sykhs Picot anlaşması iki devlet arasında imzalanmıştır. Onların delegasyonları toplanmış ve Ortadoğu bölgesini kendi

aralarında nüfuz bölgeleri olarak paylaşmışlardır. Masa üzerinde cetvelle sınırları belirlemişlerdir. Bu sınırların hiçbir uygarlıksal, tarihsel veya coğrafik özelliği yoktur. Tamamen sömürgecilerin, dünya emperyalist güçlerinin iradesi ve çıkarları gereğince belirlenmişlerdir. Bu nedenle halkların iradesi dışında oluşturulmuştur. Dolayısıyla halk hiçbir zaman var olan sınırları kutsal görmemektedir. Ne Arap ne Kürt ne Türk ne de Fars halkı var olan sınırları kutsal görmektedir. Çünkü bu sınırların çiziminde halk iradesi yoktur. İngiliz-Fransız çıkarları çerçevesinde belirlenmiştir bu sınırlar.

Ortadoğu İngiliz ve Fransızların çıkarlarına göre şekillenmiştir

İngilizler bazı Arap güçlerinin desteğiyle Osmanlılara karşı bir savaş içindeydi. Ve İngilizler Araplara, Osmanlıların yıkılması halinde onların kendi ulus-millî devletlerini kurabileceğini söylemişti. Bu hayallerle Araplar İngilizlerle ittifak geliştirdiler. Fakat Birinci Dünya Savaşı bittiğinde Araplar başka bir gerçekle yüz yüze geldiler. O da neydi? İngiliz ve Fransız sömürgecileri gemilerle askerlerini Arap ülkelerinin limanları ve sınırları üzerine taşıdılar ve bu şekilde Arap ülkelerini işgal edip parçaladılar. Bu temelde de devletler kurdular. O dönemde -daha sonra İkinci Dünya Savaşı'nda İngiliz başbakanı olacak olan- Churchill, sömürgelerden sorumlu bakandı. Arapça literatürde 'tahtların kurucusu' olarak tanınır. Yani saltanat ve kraliyetlerin kurucusu, inşacısı olarak bilinir. Bütün emirlikler, özellikle körfez bölgesindeki tüm devletçik ve emirlikler İngiliz sömürge bakanlığı tarafından kurulmuştur. Bu haritanın ve sınırların çizilmesinde belirleyici olan İngiliz ve Fransız sömürgeciliğinin çıkarlarıdır. Yani halk iradesinin bunda bir yeri yoktur. Tarihte Suudi Arabistan adında bir devlet yoktur. Sadece Suud adında bir aile vardır. Bu aile Necid bölgesinde dini karakterli Vahabi hareketiyle geliştirdiği ilişki ve ittifaklar üzerinden bazı yerlerde nüfuz edinmeyi başardı. Esasta Suudi Arabistan'da İngilizlerin muhatap aldığı Hüseyin Şerifi. Yani Mekke Şerifi. Fakat Suud ailesi güçlendiğinde ve birçok yere nüfuz etmeyi başardığında İngilizler de Osmanlılara karşı onların gücünden yararlanmak istedi ve bu durum Suud ailesinin kısa sürede Hüseyin Şerifin etkisini kırmasını ve onu kovmasını sağladı. Suudi Arabistan'dan onu çıkardılar. Suudi Arabistan adında bir devleti bunun sonucunda kurmayı başardılar. Esasta tarihte böyle bu isimle bir devlet yoktur. Hatta Suudi Arabistan'daki ilerici hareketler hiçbir zaman bu ülkenin adını Suudi Arabistan olarak dillendirmezler. Arap Adası biçiminde dillendirirler. Bu ülkenin komünist partisinin ismi, Arap Adası Komünist Partisidir. Yani son 200 yıl içinde kurulmuş ve özelde de son 100 yıldır kendisini bir devlet olarak kurumlaştırmış ve adlandırmıştır. Fakat sanki ezeli ve ebedi bir güç olarak tarihte sürekli varmış gibi kendisini tanıtmakta veya yansıtmaktadır.

Tabi İngilizler Hüseyin Şerif'in yardımı karşılığında ona bir şeyler vermek zorundaydılar. Bu nedenle Irak ve Ürdün'de de o aileye verdiler. Ürdün bugüne kadar da o ailenin torunları tarafından idare edilmektedir. Irak'ta ise 1958'de ordu içinde Özgürlükçü Subaylar adlı grup darbeyle o ailenin iktidarına son verdi ve cumhuriyeti ilan ettiler. Tabi bu temelde Suriye, Lübnan ve yine Körfez ülkeleri, Kuveyt ve Bahreyn gibi hem coğrafik ve hem de nüfus bakımından hiçbir biçimde devlet olacak temeli olmayan ve tarihsel temelleri de

olmayan ülkelerdeki yönetimler tamamen İngilizlerin Arap ülkelerindeki çıkarları sonucu dayatılmış ve oluşturulmuş devletçiklerdir. Burada dikkat çekici olan şudur; son yüz yılda sömürgeci devletler tarafından kurulmuş bir devlet neden bu kadar kutsal olsun? Neden bir karış toprağı bile tartışılmasın? Bunun nedeni iktidar biçimidir. Çıkarları sömürgecilerinkiyle birleşen iktidarlar, halkları tahakküm altında tutmak için devleti yüceltip kutsayarak halkın devlete karşı baş kaldırmamasını ve koyun sürüsü gibi her zaman iktidarların tahakkümü altında kalmasını sağlamaya çalışıyorlar.

Her ülkenin millî teorisi kendi çıkarları çerçevesinde formüle edilmektedir

Demekki siyasal sınırlara ilişkin alışveriş veya ilişkilenmeler tamamen siyasal iktidarların çıkarlarıyla bağlantılıdır. Bu durum ABD için de böyledir, Fransızlar, İngilizler ve AB için de böyledir, bölge devletleri için de böyledir. Ve bu mesele eskidir. Dikkat edersek her ülkenin millî teorisi onun kendi çıkarları çerçevesinde formüle edilmektedir. Mesela Fransız Milli-ulus teorisini ele alırsak; onun eksenî müşterek iradedir. Neden müşterek irade? Çünkü Fransa ülkesinde örneğin bazı Almanlar yaşıyor. Alsace Lorraine denilen bölgede yaşıyorlar. Bu nedenle Fransız Milli Ulus teorisi müşterek irade üzerinden geliştirilmektedir. Fakat Alman Milli Ulus teorisinin dile dayandığını görmekteyiz. Çünkü büyük bir nüfus çoğunluğu Alman diliyle konuşmaktadır fakat Almanya dışındadır. Almanya bu Alman gruplarını kontrol altına almak ve kendi sınırlarını genişletmek için millî ulus teorisinin eksenini dil olgusu üzerine oturtmuştur. Böyle yapmıştır ki Alsace Lorraine gibi bölgeler üzerinde hak iddia edebilsin. Yine Avusturya, İsviçre'deki Alman bölgeleri ve birçok farklı yer üzerindeki Alman grupların yaşadığı coğrafya üzerinde hak iddia etmek için bunu yapmıştır. Bu nedenle her zaman egemen sınıfın millî çıkarlarının sınırların belirlenmesinde esas alındığını görmekteyiz. Amerika Birleşik Devletleri için de bu gerçeklik böyledir. Amerika Saddam'ın Kuveyt'i işgali karşısında tüm dünyayı ayağa kaldırmış ve bunu bağımsız bir ülkenin sınırlarının tecavüze uğraması biçiminde göstererek, BM'nin bir üyesine dönük bu saldırı karşısında uluslararası güçlerin harekete geçmesini savunmuş ve böylece başta gelen bütün dünya güçlerini yanına alarak Irak'a karşı savaş başlatıp onu Kuveyt'ten çıkarmıştır. Fakat çıkarları gerektirdiğinde de kendisinin BM'nin iradesine rağmen 2003 yılında Irak'ı işgal ettiğini ve bugün de bu ülkenin sınırlarını tartıştığını görmekteyiz. Bu da emperyalizmin ve dünya hegemon sisteminin sınırlarla ilgili politikasındaki çifte standart varlığıyla ilgilidir. Bu temelde baktığımızda aslında sınırlar hegemonik güçlerin mantığına göre, içinde çıkarların bulunduğu -iktidarların kendilerini içinde güvenceye aldıkları- çerçevelerdir. Dünyanın günümüz sistemine liderliğine oynayan ABD'nin de yeri geldiğinde sınırların korunması konusunda büyük bir hassasiyet gösterdiğini ama aynı ABD'nin çıkarları gerektirdiğinde her zaman hem siyasal hem coğrafik sınırları yeniden belirleme hakkını kendisinde gördüğünü ve tereddütsüz biçimde savaş ilanına kadar gittiğini görmekteyiz. Bir zamanlar sınırları koruyordu. Bir zamanlar statükocu olan, fanatik bölge devletlerinin bölgedeki sınırlarını korumayı kendi çıkarlarına uygun buluyordu, sınırlarla oynanmasına mücadele etmiyordu. Ama günümüzde çıkarları ge-

rektiridiği için özgürlük adına, liberalizm adına sınırları alt-üst ettiğini görüyoruz.

Tabi ABD'nin istediği bu özgürlük ve liberalizm de herkes için değildir. Esasta ABD'nin sınırlara yaklaşımı kendi çıkarları temeline bağlıdır. Bütün sınırların, bütün fırsat ve imkanların kendine açık olmasını istiyor. Sermaye-meta akışının, yine pazar ürünlerinin, fikirlerinin serbestçe dolaşımı için tüm engellerin kaldırılmasını esas alıyor. Fikirlerinin, insanların, fabrikalarında ürettiği ürünlerin, sermayesinin serbestçe dolaşımını garantiye almak istiyor. Bunun da ABD'nin gücüyle dünyada yürütülmesini istiyor. Buna karşı bir kişinin kendi iradesiyle bir yere gitmek istediğinde hiçbir engelle karşılaşacağını görmekteyiz. Bu nedenle ulusal sınırların korunması yönündeki sloganvârî yaklaşım tamamen iktidar güçlerinin çıkarlarına bağlı olarak oluşturulmuştur. Buna karşı kuşkusuz sınırlar bir realitedir. Halklar, uluslar belli bir coğrafyaya dayanır. O coğrafyayı koruma hakları vardır. Fakat bu sınırlar bir cezaevi çerçevesi haline geldiğinde yani herkes kontrol altına alındığında, tek tip-homojen bir ulusun kurulması temeline bütün toplumsal-etnik renkler ve farklılıklar inkar edildiğinde ve bunlar asimilasyonla yok edilmek istendiğinde kuşkusuz bu halkların gerçekliğiyle uyumsuz. Halklara karşıdır ve halkların buna karşı tutum takınması gerekiyor. Bu nedenle Ortadoğu halkları bu gün bu sınırları kendisine ait görmüyor. Çünkü bu sınırlar kendi iradesi dışında ve kendi çıkarlarına karşı, halkların iradesizleştirilmesi ve tasfiyesi temeline çizilmiştir. Bu nedenle biz cepheden var olan sınırlara karşıtlığımızı ilan etmiyoruz ama tereddütsüz bir biçimde bu sınırlar içinde insanların, halkların ayrımsız bir şekilde kendi kültürleri ve dillerini özgürce her alanda örgütsel, siyasal, kültürel açıdan yaşamaları için mücadele içinde olacağız. Bu nedenle devlet, ülke ve insan özgürlüğünü güvenceye aldığı anda, insanların özgürce yaşamasını sağladığında onun karşısında hassas olmayı gerektiriyor. İçinde insan özgürlüğü olmayan bir ülkeyi o insanlar savunmaz, savunamaz. Bu nedenle özgürlük, bağımsızlık ve demokrasi problemini ulus-devlete bağlamamız gerekiyor. Buna bağlamak kendini kandırmaktır. Özgürlüğü ulus-devletin kurulmasına bağlayan yaklaşımın ne denli yanılgılı bir yaklaşım olduğunu Türk-Arap-Fars ulus-devletlerinin durumunda açıkça görüyoruz. Bu bölgede ulus-devlet sayısı çok fazladır. Fakat özgürlüğün en kısıtlı olduğu, anti-demokratik iktidar biçimlerinin en fazla iktidarda olduğu ve insan onurunun ve haysiyetinin en fazla ayaklar altına alındığı bölge de yine bu bölgedir. Bu nedenle demek ki devlet sayısının fazla olması halklar için özgürlüğü getirmiyor. Esasta halkların özgürce kendilerini ifade ettikleri, onurlarını korudukları, bilinçlendikleri, yaşamın tüm alanlarında kendi çıkarları temeline kendilerini örgütledikleri coğrafik alanlar halklara aittir. Bu temelde ülke anlamlıdır ve bu coğrafyaların korunması için insan bütün değerlerini feda edebilir, uğrunda savaşabilir. Fakat içinde insan onurunun ayaklar altında olduğu, asimilasyon ve şiddetin dorukta tutulduğu, toplum mühendisliği temeline tek dil, tek fikir ve tek tip bir ulusun yaratılmak istendiği, inkârın ve imhanın dorukta olduğu bir devletin sınırlarını halklar korumak zorunda değildir, buna mahkûm edilemezler. Bu günkü devlet sınırları iktidar güçlerinin nüfuz alanlarıdır, kendi çıkarlarını korumak için ve yine talan için rahatça at koşturdukları alanlar olarak görmektedirler. Ezilen halklar bu sınırları korumaya mahkûm değildirler.

ORTADOĞU'DA UYGARLIK KRİZİ VE DEMOKRATİK UYGARLIK ÇÖZÜMÜ

KCK Önderi Abdullah Öcalan

Baştarafı sayfa 32'de

Hegel felsefesi önemlidir ve halen güncelliğini korumaktadır. Kapitalist birikim ve güç biçiminin felsefesi olarak gerçekten doruk aşamasındadır. Bu sistemin son sözüdür. Daha sonra sağ ve sol felsefe adına yapılanlar ayrıntılı çalışma program ve propagandalarından öteye gitmez. Her türlü Marksizm, liberalizm ve konservatizm ideolojileri buna dahildir. Filozof F. Nietzsche ayrı bir ekoldür. Şahsi kanaatime göre, kapitalist sistem karabasanına karşı Nietzsche gerçek bir başkaldırı 'çılgılığı'dır. Bir özgürlük sistemi olarak sonuca vardırılmış olmaktan uzaktır. İkinci Dünya Savaşı sonrasında Fransız felsefe ekolü bu görevi denemiş, ama başarısı sınırlı kalmıştır.

Hegel'i anlayarak Hegelcilikle hesaplaşmak halen güncel ve temel ideolojik görevdir. Nietzsche ve Fransız ekolünden yararlanmakla birlikte, daha yaratıcı felsefe çalışmalarına ihtiyaç vardır. Hegel, Napolyon şahsında iktidarın aldığı ulus devlet biçimini siyasi tarihin sonu olarak anlamlandırmaya çalışmıştır. Tanrının ulus devlet olarak Napolyon kimliğinde yeryüzüne indiğini, böylelikle hem insanlaştığını veya insandan ibaret olduğunu, hem de öldüğünü (insanlaşarak) kapalı ifadelerle anlatmak istemiştir. Bu savlar önemli idealardır. Yeniden ve önemle açım- lanmayı ister.

Hegel'in yaptığı, eylediği başlıca çalışması, kendi dönemine kadar maddi ve manevi kültür ifadelerini, söylemlerini (din, sanat, bilim ve felsefe) toparlayıp sentezlemek olmuştur. 1800 tarihi bu çalışmanın ulus devlet felsefesinin köşe taşıını oluşturduğu külliyyatın tamamlanışını ifade eder. Bu tarih aynı zamanda kapitalist Batı hegemonyasının kesinleştiği tarihtir. Sanayi Devrimi denilen fenomen de bu tarihin damgasını taşır. Aradan yaklaşık iki yüz yıl geçmiştir. Avrupa uygarlık hegemonyası küreselleşmenin üçüncü büyük dalgası olan finans çağını da ağır bir küresel krizle geride bırakmaya hazırlanmaktadır. Ticaret kapitalizmi ile sömürgecilik (15-18. yüzyıllar), sanayi kapitalizmi ile emperyalizm (19. yüzyıl), finans kapitalizmi ile küreselcilik (20. yüzyıl) denilen ve kendi içinde aşamalandırılan kapitalist hegemonyacılık, Hegel'in maddi ve manevi kültürel ifade alanlarında (din, sanat, felsefe ve bilim) artık aşılmayı gerektirmektedir. Son (2000'li yıllar) finans kaynaklı krizler kapitalizmin yapısal olarak iflasıdır. Bunun böyle olması için eksik olan, anti-Hegelist felsefe çalışmaları ve pratik siyasi mücadeledir.

Son iki yüz yıllık tarihin beş bin yıllık merkezi uygarlığın maddi ve manevi kültürüne yönelik gelişen eleştirisi ve eylemini asla küçümsemiyorum. Her tür sosyalizm, anarşizm ve kültürel direnişler de buna dahildir. Son dönemin ekolojik ve feminist akımları ayrıca kayda değer açılımlardır. Ama

"Avrupa uygarlığının giderek gelişen son iki yüzyıllık hegemonyası altına giren Ortadoğu kültürü, iflasın da ötesinde bir intihar çizgisinde seyretmektedir. Bu bir abartma değildir. Hindistan, Çin ve Afganistan'dan Atlas Okyanusu kıyılarına kadar bu kültürün etki alanlarında günlük intihar eylemlerinin yaşandığı bir gerçektir. Eylemlerin azlığı veya çokluğundan ziyade, temellerindeki kültürün çözümlenmesi ancak olup biteni izah edebilir"

yine de tarihin hiçbir döneminde görülmeyen, tüm bitkileri, hayvanları, insanları ve hatta atmosferi bile tehlike altına alan ve kağıt parçalarından sağlanan talan rejimi, yaşam üzerinde bir karabasan gibi kendinden emin olarak halen hükmünü icra ediyorsa, bu durum karşıt cephede ciddi eksiklikler ve yanlışlıklar olduğunu da kanıtlamaktadır. Tarihin hiçbir döneminde insanlık bu denli zulme ve sömürüye yatkın hale getirilmemiştir.

Kaldı ki, kendileri bu kriz ve intiharın hem nedeni hem de sonuçları rolündedirler, parçasıdır.

İmam Gazali'den beri (Ölümü 1111) İslam adı verilen, bana göre bir propaganda deyimi olan bu dünya felsefeyi terk etmiştir. Bunun karşılığı ise günümüze kadar despotik devlette yoğunlaşarak toplumsal artık değerleri gasp etme savaşlarıyla toplumları ele geçirme, imha etme ve yönetme biçiminde sayısız fenomenler olmuştur.

biçimlenişini) artık aşılması gereken bir engel olarak görmeye başlamaları ve bu yönlü pratikleri bu yetersizliği kanıtlamaktadır.

Karl Marks'ın daha başlangıçta Hegel'in hukuk (devlet hukuku) ve devlet felsefesini açıklamadaki yetersizliklerini fark etmesi şüphesiz önemli ve olumludur. Fakat buna verdiği yanıtın yetersizliğin yetersizliği biçiminde olması asıl düşündürücü ve ders çıkartılması gereken şeydir. Yanıt He-

Friederich Hegel

Napoleon Bonaparte

Ortadoğu kültürü iflas ve intiharın eşliğindedir

Avrupa uygarlığının giderek gelişen son iki yüzyıllık hegemonyası altına giren Ortadoğu kültürü, iflasın da ötesinde bir intihar çizgisinde seyretmektedir. Bu bir abartma değildir. Hindistan, Çin ve Afganistan'dan Atlas Okyanusu kıyılarına kadar bu kültürün etki alanlarında günlük intihar eylemlerinin yaşandığı bir gerçektir. Eylemlerin azlığı veya çokluğundan ziyade, temellerindeki kültürün çözümlenmesi ancak olup biteni izah edebilir. Geleneksel kültürel izahlar (tek tanrılı İbrahimi dinler) ve Batı uygarlığının oryantalist açıklamaları bu kriz ve intihar olgusunu izah edecek güçte değildir.

Hegel devlet felsefesini geliştirirken, Grek şehir devletinden Napolyon ulus devletine kadarki süreçte olup bitmiş siyasi-iktidarsal düşünce ve yapılanmaları esas alır. Ortadoğu'da devlet felsefesini geliştirmek için Grek şehir devletinden değil, Uruk şehir devletinden başlamak yöntem itibarıyla daha doğrudur. Çok sınırlı bir alıntılama bile benim için Uruk şehir tanrıçası İnanna ve ilk tanrı kralı Gilgamesh destanlarının büyüüne kapılmaya yetmiştir. Sokrates ve Aristot'un Atina şehir devletini kurtarmaya yönelik felsefeleri iktidar ve hiyerarşi fenomenlerini izah etmede yeterli değildir. Büyüleyici külliyyatına rağmen Hegel felsefesi ancak ulus devleti doğurabilmiştir. Hem öz çocuğu hem de esas efendisi olan kapitalistlerin bile ulus devleti (en azından klasik

gell'in aşılması değil, sürdürülmesi temelindedir. Efendi-köle diyalektiğinde kölenin efendileşmesi ve efendisizleşmesi, sosyalizm ve komünizm olarak değerlendirilmektedir. Bu çözüm görünüşte sınıfsız, dolayısıyla sömürsüz toplumu hedefler gözükmektedir. Ama hangi araçlarla diye yargılandığında, cevap daha planlı, rasyonel bir devlet kapitalizmi olmaktan öteye gidememektedir. Firavun sosyalizminden daha geri ve çürütücü bir kolektif kapitalizm oluyor bu. Gerek Marksizm savunucuları gerek eleştiricileri büyük allame kesilmelerine rağmen, küstahça hezeyanlarını utanmadan halen sürdürmektedirler.

Sovyet ve Çin reel sosyalizm deneyimleri başta olmak üzere, pratikçe de doğrulanan iki önemli nedenle bu sonuçlarla karşılaşmak anlaşıldır.

Birincisi, emek değer teorisinin pozitivist inşasıdır. Bir işçinin günlük çalışma zamanı emeğinin gerçek değeri için ölçü olarak alınmaktadır. Böylesi bir işçi tarihsel ve toplumsal olarak yoktur. 'İşçi' denilen fenomen gerçekleşmiş bir insan değildir. Daha doğrusu, söylendiği gibi (Kapital'deki tanımı) gerçekleşmemiştir. Böyle bir insan-birey gerçekleşmesi yoktur. Eğer birey toplumsalsa, işçi asla Kapital'deki asla oluşmaz. Marks'ın emek değer teorisinin gerçeği ifade edebilmesi için, öncelikle bireyin toplumsal olmaktan çıkması gerekir. Şimdiye kadarki tüm sosyolojik araştırmalar bireyin asla toplumsuz gerçekleştiremeyeceğini kanıtlamıştır. Hem de fazlasıyla.

Sadece ana emeğinin bir işçinin kırk yıllık ücretinden daha değerli olduğu ispatlanabilir

Bu basit gerçeği tekrarlamaktan büyük öfke duymaktayım. Eğer birey toplumsalsa, toplumsal olduğu için de tarihselse, o zaman emek değerinin ölçüye vurulması (ücret, kar, rant, faiz vb.) imkansızdır. Çünkü toplumsallığın hangi tarihlerde ve kimlerin kümülatif emekleri ile inşa edildiği ölçülemez. Topluma içerilmiş inşa edici emeklerin nicelik ve nitelikçe bilinmesi, daha doğrusu ölçülmesi bu nedenle imkansız oluyor. Toplum şüphesiz sayısız ve niteliği asla ölçülemeyecek bireysel emeklerin sürekli toplumsallaşmasıyla oluşurken, kendisi de bir bireyine, örneğin bir işçisine, bu yoğunlaşmış ve kurumlaşmış emeğin bir kısmını vererek onu insanlaştırır. Başta aile kurumu olmak üzere, sadece ana rahminde taşınma emeği değil, çocuk olarak büyütülme emeği de değil, hatta yazılı tarih süreci de bu donmuş emeği fiyatlandırmaya yetmez. Eğer adil bir emek ölçüsü istiyorsak, insan türünün tüm toplumsal serüvenini değere katmamız gerekecektir.

Benim şaşıttığım nokta şudur: Başta Marks olmak üzere, bu kadar emekten yana geçinen filozoflar ve emek militanları nasıl oldu da bu basit gerçeği düşünce konusu yapamadılar; bazen yaptılarsa da, köklü adil bir sonucu çıkaramadılar? Sadece ana emeğinin bir işçinin kırk yıllık ücretinden daha değerli olduğu ispatlanabilir. O birey işçiyi doğuran tarihin, felsefenin, dinin, sanatın, bilimin ücret payını nasıl hesaplayıp karşılığını ödeyeceğiz? Herhalde sahipleri ölmüştür deyip işin içinden sıyrılabiliriz. Emeklerin sahiplerinin ölümsüz olduğu herhalde sosyalizmin temel ilkelerindendir. O halde işçi ve ücreti sorunu, bu kısa tanımın ışığında bile mitolojik bir anlatım olmaktan öteye gitmez.

Bu nedenle pozitivist felsefeyi en kaba olgucu materyalist haliyle en kof metafizik olarak yorumlamak hakikate daha yakın bir söylemdir. Marksist pozitivist 'toplumbilime' ilişkin köklü bir eleştiri ve özeleştirisi bu kategoride geliştirilmek durumundadır.

"Pozitivist felsefeyi en kaba olgucu materyalist haliyle en kof metafizik olarak yorumlamak hakikate daha yakın bir söylemdir. Marksist pozitivist 'toplumbilime' ilişkin köklü bir eleştiri ve özeleştirisi bu kategoride geliştirilmek durumundadır. Toplumsal ahlakın temel rolü de bu konuda karşımıza çıkmaktadır. Ahlak her zaman toplumsal olarak iyi ve kötü normları ile ölçüye gelmeyen toplumsal emeğin adalet kantarını teşkil etmektedir"

Toplumsal ahlakın temel rolü de bu konuda karşımıza çıkmaktadır. Ahlak her zaman toplumsal olarak iyi ve kötü normları ile ölçüye gelmeyen toplumsal emeğin adalet kantarını teşkil etmektedir. Doğru olan da budur. Marksizm'in ahlak teorisindeki sınırlı konumu emek değer ve ücret anlayışı ile yakından bağlantılıdır. Reel sosyalizmin kolay çözülüşünde ahlaki temelden yoksunluğunun belirleyici rol oynadığı bu nedenle hem daha anlaşılır olmakta, hem de en önemli eleştirilerimizin başında gelmektedir. Toplum kapitalizmden kurtarmanın yolunun sendikacılıktan ve devlet partiliğinden değil, ahlaki ve politik toplumdan geçtiği belirtilmesi gereken en önemli husustur.

Zor içermeyen bir toplumsal artık birikim yoktur

Gerek kitap olarak Kapital'e, gerek sistem olarak kapitalizme ilişkin tanımlamaların ikinci büyük hatası ve yanlışlığı iktidar, hiyerarşi, dolayısıyla zor ve artık değer birikimi arasındaki diyalektik ilişkinin doğru kurulmamasına ilişkindir. Tarihsel topluma ilişkin tüm gözlemler, zorunlu ihtiyaçlar dışındaki tüm toplumsal artıkların birikiminde zor'un belirleyici rol oynadığını göstermektedir. Zor içermeyen bir toplumsal artık, birikim yoktur. Hiyerarşi ve iktidarların tüm inşa gerçeklerinin altında toplumsal birikimlerin gaspı yatar. İktidarın tüm inşa biçimleri dolaylı ve direkt birikimle bağlantılıdır. Daha da soyutlarsak, iktidar ve hiyerarşilerin ezici çokluğu yoğunlaşmış toplumsal emektir. İktidarı yoğunlaşmış, kurumlaşmış toplumsal emekten soyutlamak mümkün değildir. Daha avcılık ve toplayıcılık döneminden beri, 'güçlü ve kurnaz adam'ın başta kadın olmak üzere göz diktiği klan topluluklarının çaba değerlerinden kapitalist zor örgütü olarak ulus devletin biçimlenmesine dayalı gelişmiş toplumsal artıkların ele geçirilmesine kadar, hiçbir birikim iktidardan soyut olarak gerçekleşme gücünde değildir. Beş bin yıllık merkezi uygarlık sürecinin kendisi yoğunlaşmış, kurumlaşmış toplumsal birikimdir. Ezici çoğunluğuyla vahşet derecesinde savaşlarla, güç kurumları ve devletlerle yönetilen toplumsal birikimdir.

Bazı akademik sosyalistlerin kapitalizme paye olarak biçtikleri 'devlet kurumu dışında, pazara dayalı olarak patron-işçi gönüllü birlikteliğiyle gelişen ilk üretim tarzı' ifadeleri koca bir yalan propagandadır. Böyle bir üretim tarzı yoktur. Tersine, tarihte en en gelişmiş ve kurumlaşmış zor temelinde bir artık değer, birikim tarzını oluşturan sistem en fazla da kapitalizmdir. Bütün tarih didik didik edilsin: Sümerlerin, Mısırlıların ilk tarıma dayalı toplumsal artıklarından ticaret ve sanayi kaynaklı toplumsal birikimlere kadar iktidar ve hiyerarşilerin sıkı bir denetimi ve icra yönetimleri hep geçerli olmuştur. Zor aygıtlarının devrede olmadığı ortamlarda paradan para kazanma olarak faizin de gerçekleşmeyeceği en rahat fark edilebilir bir toplumsal gerçekliktir. Tarih bu konuda kesintisiz ve birikimli, her toplumsal alana zincirlemesine bağlı bir gerçeklik olarak da tanımlanabilir. Kapitalizmin tarihi bu konuda en çok bilinen bir gerçeği ifade et-

mesine rağmen, Kapital hakkındaki söylemleri ezici çokluğuyla bilinçli çarpıtmalardan örülü mitolojik anlatımlar ve propagandalar olmaktan öteye gitmez.

Marks'ın ve Marksistlerin iyi yetlerinden kuşku duyulamaz. Ancak iktidar devlet ve emek değer inşaları devlet kapitalizmi olarak liberal kapitalizmden daha fazla sisteme hizmet etmiştir. Yalnız başına Çin ve Sovyet Rusya deneyimleri bile bu gerçeği kanıtlamaya kafidir. Sağ Hegelcilik Avrupa ve Alman ulus devletçiliğini doğururken, Sol Hegelcilik ise Sovyet Rusya ve Çin başta olmak üzere çevre ulus devletçiliklerini doğurmuştur. Sonuçta her ikisi de kapitalizmin ulus devletçiliği ile bütünleşmişlerse, herhalde bu konuda temeldeki Hegelyan felsefe ile bağları inkar edilemez. Çok sarsıntı geçirmiş olsa da, halen güncel olarak yaşanan yine Hegel'in devlet felsefesidir.

Başta anarşizm olmak üzere kapitalist modernite olarak tanımlanan bu sisteme yönelik feminist ve ekolojik eleştiriler önemlidir. Fakat bunların halen bunalımdaki kent orta sınıfını aşmış eleştiriler olmaktan öteye gidemedikleri de anlaşılacak durumundadır.

Anlamli toplumsal yaşam tarih bilinciyle olur

Ortadoğu'da devlet ve toplum krizine yönelirken, genelde beş bin yıllık, özelde son beş yüz ve iki yüz yıllık eleştiriler ve direniş yanlışlıklarına düşmemeye büyük özen gösteriyorum. Bu özeni göstermek durumundayız. Bu konuda gelecek için değil, daha çok geçmiş gelenek için yaşamaya büyük değer biçiyorum. Tarih en çok bunun için gerekli bir bilim ve felsefedir. Tarih ölümleri anlatır, ancak insanca yaşam için anlatır. Tarih bilinci olmayanların toplumsal yaşamlarının bir anlam ifade edemeyeceği çok iyi bilinmelidir. Ne kadar tarih bilinci varsa, o kadar anlamlı bir toplumsal yaşama tekabül edeceği unutulmamalıdır. Sadece bu kadar da değil; anlam kadar maddi yapılar, kültürler olarak da tarih yaşandıkça toplumsal yaşamın değerli olduğu ifade edilebilir.

“Ortadoğu’da çözüm şansı olacak her sistemin öncelikle milliyetçilik, cinsiyetçilik, dincilik ve pozitivist bilimcilikle ideolojik hesaplaşmayı başarıyla yürütmesi gerekir. Pratik siyasetde ise, demokratik toplum çalışmasına yer vermelidir. Temel şiarımız şu olmalıdır: Hiçbir toplumsal çalışma demokratik toplum çalışmaları kadar arzulu ve değerli olamaz”

Şüphesiz hem Hegel'i hem K. Marks'ı aşarak Ortadoğu kültürünü, güncel devlet ve toplum krizini çözmekle güç bir iştir. Kapitalist hegemonyanın bölge üzerindeki son iki yüz yıllık deneyimine karşı içten ve dıştan çok eleştiri ve direniş geliştirildi. Başarısız kalma bu direnişlerin ortak yanlarıdır. Radikal İslamcısından ılımlısına, komünistinden milliyetçisine, liberalinden muhafazakarına kadar çeşitli güçlerin bölgenin tarihini ve güncel durumunu çözümlemeleri, sistem inşa etmeleri başarılı olmaktan uzaktır. Dolayısıyla Avrupa uygarlığından aktarılmış oryantalist çalışmalarla tarihten her kesimin, her topluluğun çıkar ve meşrebine göre yaptığı aktarımlar ne felsefi bir sentez ne de başarılı bir özgür siyasi gelişme ve kuram sağlayabilmişlerdir.

Demokratik uygarlık sistematüğini bu eleştiri ve direnişlerin anlamı içinde geliştirmek, toplumsal hakikatin

temle bütünleşebilirler. Ancak tarihsel merkezi uygarlık rolünü oynamış bölgenin sistemle kolay bütünleşmesi beklenemez. Sistemden tam kopuş da olası değildir. Zaten uygarlıkların bu yönlü toptancı kopuş ve bütünleşme özelliği sınırlıdır. Sistemin yeniden inşa çabaları Grönland Adasındaki inşadan daha öteye rol oynayamaz.

Ortadoğu'da ulus devlet asla çözüm olamaz

Demokratik uygarlık hem tarihsel gelenek olarak, hem de güncel krizin derinleşmesi koşullarında önemini gittikçe hissettirecek bir seçenektir. Ulus devlet kapsamındaki yeniden inşalar krizi hep daha da derinleştirerek karakterdedir. Bölgenin kültür gerçeği hem maddi hem de manevi alanlarda ulus devletle diyalektik ilişki içinde olup, derinleşen bu çe-

Savunmamın bu cildinin Giriş'inin arkasından gelen İkinci Bölümünde evrensel tarih ve Ortadoğu karşılaştırmaları yapılmaktadır. Bölgenin jeolojik, biyolojik ve toplumsal gerçekleri iç içe ele alınmaktadır. Evrensel tarihin anlamı ve bölgedeki açılımı şematik olarak işlenmektedir. Neolitik çağa uygarlığa geçiş arasındaki ilişki ve merkezi uygarlığın hegemonik olarak bölgedeki rolü anlamlandırılmaya çalışılmaktadır. Uygarlığın onsuz edemediği savaşların ve iktidarın doğası tanımlanmakta, devlet biçimlenişleri bu bağlamda değerlendirilmektedir. Merkezi uygarlıkla diğer uygarlıklar arasında mukayeseli bir yaklaşım sunulmaktadır.

Üçüncü Bölüm'de Ortadoğu toplumunda problemin kaynakları ve gelişmesi işlenmektedir. Toplumsal artık üzerinde süreklilik kazanan ve yüceltilen savaşçı ideolojiler ve eylemler toplumsal problemlerin temel nedeni olarak gösterilmekte, yol açtıkları tahribatlar ve derinleşen bunalım süreçleri yansıtılmaktadır. İşlevini yitiren ve temeli aşılacak hegemonik iktidar kayışının bölgede yarattığı sonuçlar da bu bölümde değerlendirilmektedir.

Dördüncü Bölüm'de çözüm ve kurtuluş ideolojileri ile direniş güçlerinin rolü tartışılmaktadır. Kabile sistemleri ve tek tanrılı dinlerin rolü değerlendirilmekte, uygarlık sistemlerinin asimile edici yetenekleri sorgulanmaktadır. Kurtuluş ideolojileri ve direniş güçlerinin başarısızlık nedenleri tüm değerlendirme, tartışma ve sorgulamaların temel konusunu teşkil etmektedir. Dinselleşme biçimleri, aşiret oluşumları bu çerçevede sunulmaktadır. Kendi içinden çözümü geliştiremeyen sistemin dıştan gelen sert darbelerle çözülüşü ve yeni hegemonya alanlarının ortaya çıkışı diğer önemli bir konu olarak anlamlandırılmaya çalışılmaktadır.

Beşinci Bölüm'de zafer kazanan kapitalist birikimin Avrupa'nın batı kıyılarında yeni hegemonik güç olarak tarihsel rolü irdelenmektedir. Ortadoğu uygarlığının geri kalışı, toplumsal problemin sürekli kriz boyutunda yaşanması tartışılmaktadır. Avrupa'nın hegemonik yükselişi kendini İslam toplumu olarak değerlendiren kesimler üzerinde şok etkisi yaratmaktadır. Yeniden İslami hareketlerin kapitalist modernite ile ilişkisi de önemli bir tartışma konusudur. Kendisi de daha sık ve sürengenlik kazanan bir bunalım ve kar sistemi olan kapitalizmin hem devlet hem de ekonomik kuruluş olarak çözüm kaynağından ziyade sorun kaynağına dönüşmesi, bölgede devlet ve toplum krizlerinin iç içe yaşanmasına yol açmaktadır. İdeolojik ve eylemsel intiharlar bu çerçevede değerlendirilmektedir.

Altıncı Bölüm'de çözüm seçeneği olarak demokratik uygarlığın tarihte ve günümüzdeki rolü tartışılmaktadır. Tarihsel kültür mirasıyla Avrupa uygarlığının demokratik kazanımları, demokratik uygarlığın ideolojik ve pratik olarak yeniden inşasında değerlendirilmektedir. Demokratik konfederalizm, ahlaki ve politik toplum, ekolojik ve kadın merkezli bir ekonomik düzen önemli çözüm kurumları olarak sunulmaktadır.

Sonuç Bölüm'ü kısa bir özetle bir sonraki konu arasında köprü rolünde değerlendirilmektedir.

doğru yolu olarak kendini dayatmaktadır. Savunmamın ilk üç cildinin gereken doğrultuyu gösterdiği kanısındayım. Bu bölümde yapacağım şey Ortadoğu somutuna daha fazla yoğunlaşmak, özellikle tarihsel çözüm boyutuna ağırlık vermek olacaktır. Tarihin evrensel olma zorunluluğuna bu nedenle yüklenme gereği duydum. Bölgeyi anlamak için evrensel çözüm kaçınılmazdır. Kaldı ki, evrensel tarihin merkezi uygarlığın beş bin yıllık tarihi kadar, en az onun kadar önemli olan on bin yıllık bir neolitik çağa beslenmesi bölgenin önemini ve konumunu daha yakıcı ve ilginç kılmaktadır. Ortadoğu en az Avrupa kadar küresel sorunların çözümünde ve yeni uygarlık sentezlerinde bir ağırlığa sahiptir. ABD hegemonyasının 2000'li yıllarda hızlandığı Ortadoğu Projesinin tek taraflı işlevsel olamayacağı yeterince açığa çıkmış bulunmaktadır. Doğu ve Güneydoğu Asya ile Güney Amerika belki sis-

lişkinin tıpkı faaliyete geçen volkanlar gibi aktifleşmesidir. Gerek kapitalist şirketler, gerekse ulus devletçilikler tarihte binlerce yıl süren ve binlercesi gerçekleşen mahalli beylikler kadar bile çözümleyici rol oynayamazlar. Toplumsal sorunlara bir yanıtları olmak şurada kalsın, ideolojik ve pratik uygulamaları ile sorunları hem çoğaltıyor hem de yoğunlaştırıyorlar. Ortadoğu'da çözüm şansı olacak her sistemin öncelikle milliyetçilik, cinsiyetçilik, dincilik ve pozitivist bilimcilikle ideolojik hesaplaşmayı başarıyla inşa edip yürütmesi gerekir. Pratik siyaset sahnesinde ise, devlet odaklı olmayan demokratik toplum çalışmasına olanca zenginliği içinde yer vermek durumundadır. İçi boş sivil toplumdan bahsetmiyorum. Gerçek yerel demokrasi kültürünün ekme, su ve hava kadar bir ihtiyaç olarak algılanıp geliştirilmesi gerekir. Mıknatıs gibi kendine çeken iktidar ve devlet kültürüne odaklı bireyden kurtuluş, başarılması gereken ilk görevdir. Binlerce yıllık bu gelenek demokratik kültürün önündeki en önemli engeldir. Temel şiarımız şu olmalıdır: Hiçbir toplumsal çalışma demokratik toplum çalışmaları kadar arzulu ve değerli olamaz.

“Sümerlerin, Mısırlıların ilk tarıma dayalı toplumsal artıklarından ticaret ve sanayi kaynaklı toplumsal birikimlere kadar iktidar ve hiyerarşilerin sıkı bir denetimi ve icra yönetimleri hep geçerli olmuştur. Zor aygıtlarının devrede olmadığı ortamlarda paradan para kazanma olarak faizin de gerçekleşmeyeceği en rahat fark edilebilir bir toplumsal gerçekliktir”

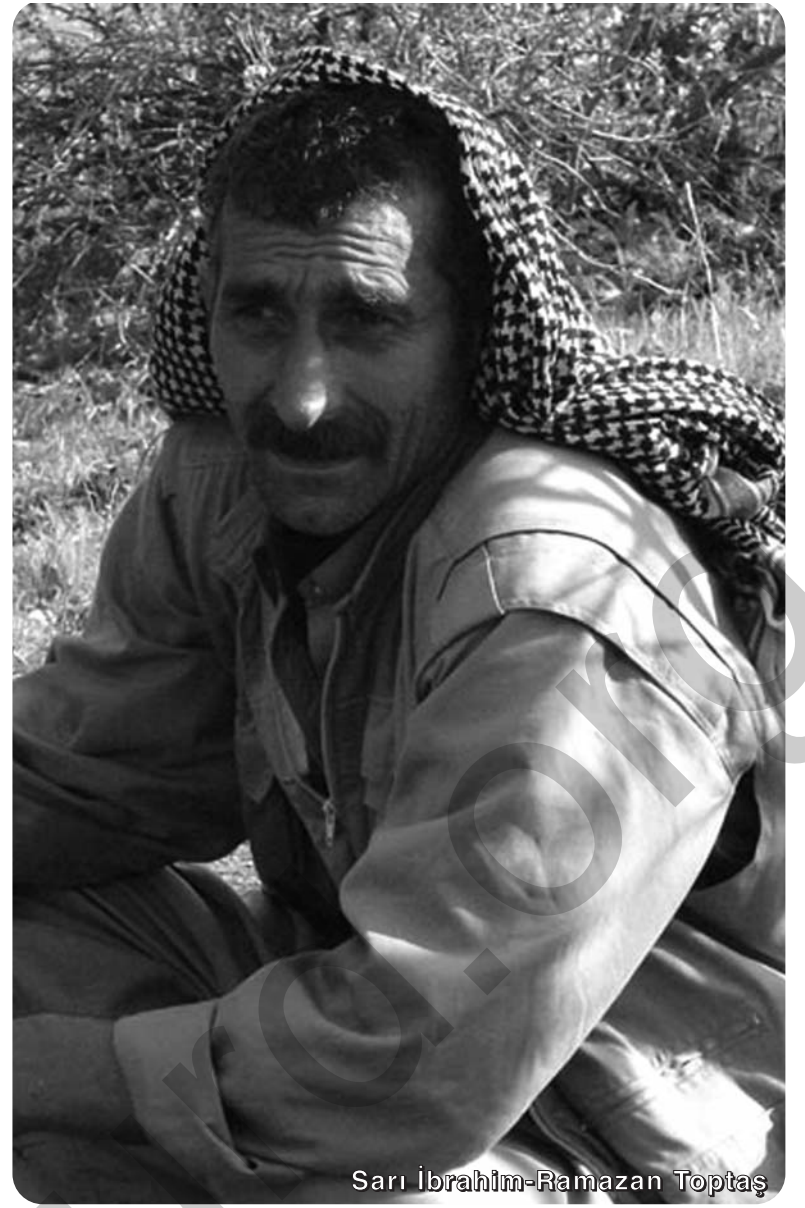
Erdal-Engin Sincer

Veda

*Ay tutulası gecelerde vurulduk
Biten bir ot gibi düştük toprağa
Yeşermekti yeniden, andımız
Tohum olabilmekti önce
Sonsuzluğunda güneşin
katıla katıla gülmekti.
Sınamaktı kendinde tüm aşkları*

*Ay tutulası gecelerde
yıkanan ruhumdur benim
dağ dağ gezinen
ruhumun uçurumlarında
karanlıklar uzak kaldı
artık güncemden.
Aydınlık kendini ebedileştirdi
sonsuzluk ülkemde.*

Şehit Mordem Goçkar

Sarı İbrahim-Ramazan Toptaş

İnsanın temel gıdası onuru ve soylu duruşudur

Şehit Ararat Adar arkadaşın Botan yolculuğunda yazdığı günceден bir kesit... Hayatı bir fedai militanın gözü ve bu dağlara âşık bir kadın yüreğiyle algılayan Ararat arkadaşın kaleminden dökülenler bize PKK'deki insanların güzelliğini ve onların sevgilerine layık olmanın gereğini bir kez daha hatırlatıyor:

Yola koyulurken ilk sözüm "Merhaba sevgili yoldaşlar" Yaşamın anlamını öğrendiğim aşk bilgeleriyle ilerliyor adımlarım. Mutluyum. Bir kez daha PKK ile tanışmanın onurunu yaşıyorum. Ülkemin kutsal topraklarına attığım her adım tatlı yorgunluklara dönüşüyor.

Arkamda güzel dünleri bırakıyor ve önümde ise onurlu yarınları yürüyorum...

Eskimeyen bazı sorular, değişmeyen kavramların yaşamsal somutlukta cevaplarıyla karşılanıyor. Çokça aradıklarımız özümüze karşı yaşadığımız tutarlılıktır. Yaşam, savaş bu aralıklarda öğrenilen çok şey olsa da bütün bunları karşılaşma biçimi iki şekilde olabilir. İyi ve kötü, doğru ve yanlış, güzel ve çirkin, samimi ve sahte. PKK'nin farkını, en sade duygu ve en sorumlu düşünce biçimimizde algıladığımız an görmüşüz demektir. Onun ötesi mücadele yolunda yürümenin yöntem bilgisidir. İnsan bütün çelişkileriyle bir gerçektir. Bunlar onu günahkâr kılmıyor. Ta ki tercihlerini insani ahlak kriterleri karşısında yapınca kadar. O zaman yaşama biçtiği anlam onun yüceliğini veya cüceliğini gösterir. Sevdikleri uğruna ölümü pahasına fedai olmayı bilmeyenler sevginin gücünü hissetmemiştir. İnsan sevgisini, bağlılığını ve yaşama coşkusunu PKK'nin kutsal tarihinde yaşıyorum...

Sorgularken her şeyi, yarımliklarla karşılaşıyorum her zaman. Mutlak-

laştırmak hâkimiyet olgusundan gelse gerek. Bir devrimcinin sınırları yaşam tercihi karşısında oluşturduğu yasalarıdır. İnsan her halükarda çelişkileri ve düşünce gücüyle tehlikelerin sınırında seyrederek. Bağımsız duygu ve düşüncelere sahip olmak yaşamdan haz alabilmek özgürlükçülüktür. Yani zamanda aidiyet duygusu ve toplumsal bağlara sahip olmak insani ölçeklerdir.

Yürüyorum kendime ait bir yaşamın yolcusuyum. Ölüme meydan okuyorum, inandığım, kendime ait gördüğüm mücadelenin uğruna. Çoğu zaman öfkeleniyorum kendime bağımlı geleneksel anlayışlarımı fark ettiğimde. Kaçmıyorum, tanımaya çalışıyorum kendimi. Gizli bir gücün varlığını hep hissediyorum çocukluğumdan beridir. Belirsizliklere doğru yürüyüşlerimde hep benimle yürüyen güçlü bir yanıma hissediyorum her zaman. Nedenini tam anlamıyla çözemediğim gizli bir güven duygusu bu...

Yaşamın sırları içinde kendi varlığımızı hissettiğimiz değerlerimizin coşkusunu yaşamak en büyük hazine. Yaşamak güzel bir olay olduğu kadar tanıştığımız her yeni güzelliğin farkındalık tutkumuzu, özgürlük aşkımızı güçlendiriyor. Evrenin en güzel iki yanıyla el ele yürümek böylesi bir çağda büyük bir şans olsa gerek. "Doğa ve insan" bu değerlerin büyük tutkusunu Önderliğimizin bundan mahrum kalması en büyük acımız. Soylu acıların yükünü omuzlarken yarattığı bütün güzelliklerin de uzağında yaşayacağını fark etmişti Başkan, bu yüzden "birey olarak ben kaybettim ama Kürt halkı kazanacak" diyor...

Ararat Adar-Evin Bingöl

Hiçbir şeye dayanmadan gerçeği çırıl çıplak yaşamak anlamların tümüyle somutlaştığı anlardır. Zorluklara göğüs gerebilmek salt bu mücadelenin fedaisi olmakla sınırlı kalmıyor. Aşılmaz gibi görünen şu kalyonları geride bırakıp zirveye ulaşmanın mutluluğu, kuruyan damağa verilen bir damla suyun tadı ve en önemlisi de güneşin ısısına duyulan ihtiyaçla doğanın kutsanmasının anlamını candan yaşamak, yaşamdan haz almaktır. Bu tür anlarda her yoldaşın kendisini yürütebilme hırsı tek dayanağımız. Doğrusu kadını fiziksel anlamda hep erkeğin gerisinde görüyordum. Fakat şunu anladım ki kadının düşünce duygu gücü ve iradesi bu konuda da onu öncü kılıyor. Yani fiziksel olarak da kadın sınırları aşmış. Benim için güvenimi tazelediğim ve güçlendiğim anlar oldu.

Son görüşme notunu kasetten çözerek okudum demokratik çözümün yolu engebeli. Fakat Önderlik, yüzyılın liderliğini bütün anlam gücü ve bilgeliği ile yapıyor. Söylediği gibi ondaki sağlam mantık yapısı O'nu her şey karşısında söz sahibi kılıyor. Tarih, siyaset, toplum, kültür... Nasıl yaşanacağı bir tercih olayı. Her an tercihimizin derin anlayışına sahip olamazsak varlığımıza gereken anlamı biçemeyiz. İnsanın temel gıdası yiyecek değildir. Onuru ve soylu duruşudur.

Neyi arıyoruz? Bizlere sistemin bütün imkânları bahşedilseydi mutlu olur muyduk? Sevmeyi başaramayan sevimekten haz alır mı? Eğer sevgi şu veya bu şekilde sistemin yedeğinde, küçük bir hâkimiyetle elde edilebilseydi herkes bir şeyler elde etmiş olurdu. Eşitsizliği yaratan zihniyet sevgisizliğe aşksızlığa mahkûmdur. Zilan'ın yüreğindeki coşku bir ömre bedel...

Adımlarımı sağlam atmaya çalışıyorum. Özgürlük mücadelesinden uzaklaşmamak adına, en son "yüreğinin götürdüğü yere git" cümlesi ile kendimi dinlemeye karar kılalı yürüyorum. Sakin ve sabırla attığım her adımın sonucuna bakıyorum ben neredeyim diye mekân koşullar ve ilişkiler etkiliyor ve etkiliyorum da. Ben olarak yani birey olarak öğreniyorum, aynı zamanda seçiyorum. Yaşama bir kadın olarak bakmanın ve o öz bilinçle varlığımızın farkını yaşamının coşkusuyla mücadele etmeyi tercih ettim. Her olguyu kendi öz benliği ile sevmeyi öğrenmek ka-

dar öz benliğim ile sevdiğimi anladığım an yaşadığımı hissediyorum...

"Özgür kadın kimdir ve nasıl yaşar?" sorusu bilimsellik adına muğlak cevaplarla karşılanıyor. Mücadele sürekliliği gerektiren uzun soluklu bir yolculuktur. Bu yolculukta yorulan, tökezleyen oluyor ve olacak. Ancak çelişki varlığını korudukça, bu mücadele mirasının bıraktığı ideolojik bilinç ve tecrübe kendi militanlarını oluşturmaya devam edecek. Önderliğin yarım kalan projesi ve onun bıraktığı güçlü miras devam edecek...

Agitlerin meskeni Gabar soylu bir tarihi taşıyor kucaklarında. Her şey dün gibi taze ve canlı. Zincirin halkaları gibi birbirini takiben yürüyen, yürüdükçe adımları güçlenen özgür insanların tarihi... Bu kutsal mekânda bir özgürlük savaşçısı olmak paha biçilmez bir şans. Üzerimde heybetli bir tarihin gölgesini görüyorum, mutlu olduğum kadar bunun ağırlığıyla sarsıldığımı hissediyorum her şey beni daha ciddi daha duyarlı olmaya davet ediyor...

Yıllar tarihin biriken örtülü yüzü. Ve geleceğe başı dik yürüyüşün onurlu mirasını taşıyorsa anlamlı ve anılsıdır. Anmak bile kolay olmuyor. Kutsallıkları yaşamayan kolay yorumlar, oysaki bu bir yaşam tarzı. Aşk sevgi ölümüne ödenen bedellerle kazanılıyor ve anlam buluyor. Yüreği derinliklerine iliklere kadar işliyor. Kutsalın merkezinde bir su damlası olup akıyorum, kaynağımdan kopup kurumamacasına direniyorum ta ki o kaynaktan yerimi bulana dek yaşıyorum.

Parçalara ayrılmış bir bütün gibiyiz, bir yanıma İmralı'da her gün özgürlük savaşçılarının yüreğinde atan bir süveyde. Bu bir yazgı değil elbette, kara tarihin lanetli bir yasası. Özgürce soluduğumuz her nefesin gücüyle intikam alıyoruz, alacağız. Boydan boya kana bulansa da, bu tarih bizsiz yazmaya-cak kaderimizi...

Ortadoğu'da uygarlık krizi ve demokratik uygarlık çözümü

Önsöz

Savunmamın bu bölümünde Ortadoğu kültürünü irdeliyorum. Evrensel insanlık tarihinde hep odak rolünü oynamış bu kültürü anlamadan bireyin kendini tanımlaması çok yüzeysel kalacağı gibi, anlamsız olmaktan kurtulamayacaktır. Farkında olmak gerekir ki, çağdaş hegemon Avrupa kültürü bile esas itibarıyla Ortadoğu kültürünün bir varyantıdır. Kendisinin gelişkin bir bilimsellik aşamasını oluşturmaya rağmen, Ortadoğu kültürü halen bu kültürün önünde kaderini belirleyici bir rol oynamaktan geri durmamaktadır. Günümüzde kültür veya uygarlıklar arası çatışma ve uzaşma denince akla hemen bu iki kültürün gelmesi boşuna değildir. Bu belirlemeler bir açıdan merkezi uygarlık kavramının doğrulanması anlamına da gelmektedir.

Savunmamın bundan önceki bölümleri evrensel tanımlamaya çalışmaktaydı. Ortadoğu bölümü ancak evrensel anlatım içinde ifadesini bulabilirdi. Kendisi zaten evrenselin ana damarıdır.

Bireysel tarih ve kültür ancak bu evrensellik içinde anlam bulabilir. Birey derken bir şahıstan bir ulusa kadar geniş bir yelpaze içindeki tikellikleri kastediyorum. Bir birey olarak kendimi tanımlama konusunda büyük çaba harcadım. Bu çabada yoğunlaştıkça, evrenselden kaçınmayacağımın daha çok farkına vardım. Liberalizmin kof bireyinin eski mitolojiler kadar bile anlam bulamayacak mitik bir değer olduğundan kuşku duymuyorum. En katı toplumsal kolektivitelerin de bireyi yutma idealleri farklı açıdan yine mitiktir. Bu noktada eski bir deyişimi tekrarlamak durumundayım. Bireyde tarihi çözümleme potansiyeli her zaman vardır. Birey tarihin ürünüdür, tarihin somut halidir, yaşıyorsa tarihin gündelidir. Tarih derken elbette tarihsel-toplum anlamında kullanıyorum.

Tanımlamaya çalıştığım bu tarihten çıkardığım ilk ve en önemli sonuç, bir klan düzeyinde bile olsa, hem dar hem

de geniş anlamda mensubu olunan toplumu çözüp anlamadan insan haline gelinemeyeceğidir. Bugün inkar ve zoraki asimilasyon toplumda sürekli iş başındadır. Bu da anlam yitiminin dayanağı, kaynağıdır. Bu süreçlerden geçen birey ve topluluklara olsa olsa negatif birey ve topluluklar denilebilir. Kanımca bunlara insan demek zordur.

Gerçeğin toplumsal olduğuna dair kanılarım giderek güçlenmektedir. Bir kişi ancak gerçeğin toplumsal kaynağına anlam vererek bilmenin en üst sınırına erişebilir. Bu nedenle toplumdan kaçmak, anlamdan ve bilgelikten kaçmaktır. Liberalizmin ısrarla toplumdan kaçışı hem gerçeğe yüzeysel yaklaşımla, hem de bunun kapitalizmin doğasındaki gerçekliğiyle, onun ideolojik ifadesi olmasıyla bağlantılıdır. Kapitalizmin ve hegemonyasındaki toplumun gittikçe daha çok reklama, yalana başvurusu yine gerçekliğin bu yönünü vurgular.

Hem teorik gelişmem, hem pratik-siyasi gelişmedeki rolüm savunma gerçekliğini her geçen süre içinde daha aydınlatıcı kılmaktadır. Mahkumiyet koşullarının kolay olmadığı ve mahkumiyetimin kolay geçmediği iyi bilinmektedir veya bilinmek durumundadır. Bu koşullara nasıl katlanabildiğime ilişkin soruya verebileceğim ilk yanıt yine bir deyiş niteliğindedir: Toplumsal gerçekliğimin mahkumiyetini yaşıyorum sadece. Önümde cennet bahçeleri de olsa, istesem de, bu gerçeklik içinde özgür yaşayamayacağımın tamamen farkındayım. Aynı gerçeklik içinde yer alıp da yaşadıklarını idea edenler, en hafif deyişle kendilerini yanıltıklarına emin olmalılar. Tabii toplumsal mahkumiyetin tarihsel ve güncel nedenleri uzun bir diyalektik anlatımı gerektirir. Önemli olan bu anlama varmadır. Ancak bu anlama vardikten sonra zaman ve mekan içinde özgürlük yürüyüşüne geçebilirsiniz. İçsel olduğu kadar dışsal, bireysel olduğu kadar toplumsal bir yürüyüştür bu.

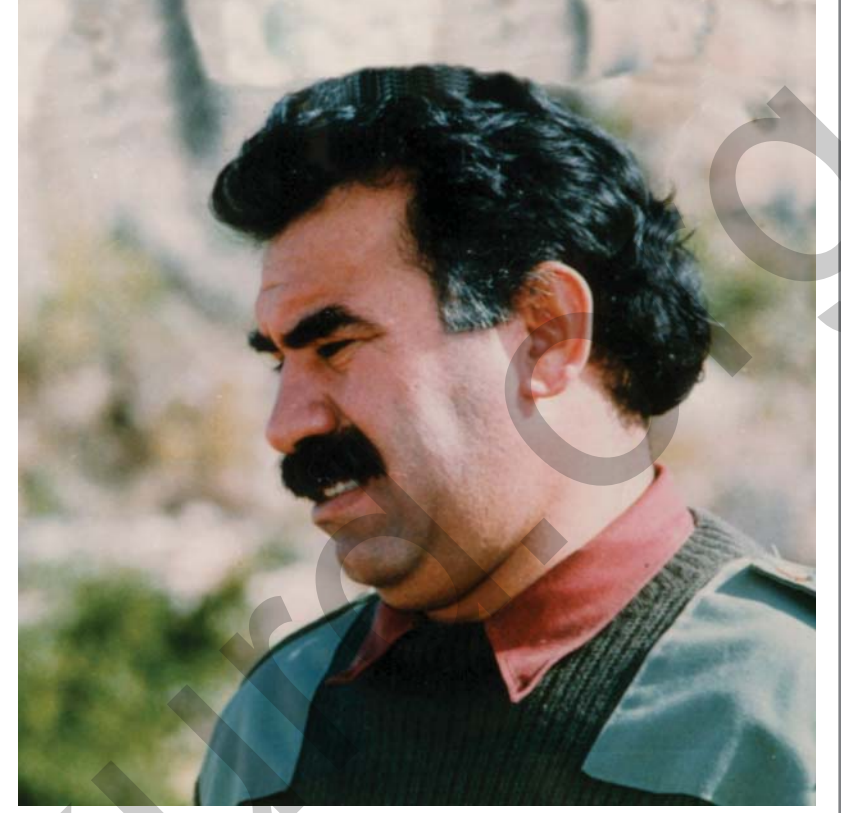
Yaşamımı sıkça sorgularken, en çok ne tür bir direniş, kaçış veya kabulleniş içinde seyrettiğime anlam vermeye ça-

lışırım. Savunmamın bu yaşamın öyküsü olmaktan başka bir anlamının olmayacağı açıktır. Bu öykünün oldukça ilginç ve öğretici olduğu kanısındayım. Daha da önemlisi, pratikte de toplumumla birlikte gelişmektedir. Başka türlü bir özgürlük savunmasının pek mümkün olmadığı, mümkün olsa da özgürlük savunmasından farklı bir savunma değerinde olacağı kanısındayım.

Birey ve toplum olarak Ortadoğu'nun beşiğinde, merkezi uygarlığın beşiği olan Mezopotamya'da varlık kazanmışız. Tıpkı Fırat nehri gibi akan bu uygarlık yürüyüşü ilgimi hep artırarak kendine yöneltmektedir. Yönelmekten bıkmıyorum, sıkılmıyorum. Jeolojisi, bitkisi ve hayvanıyla olağanüstü bütünleşmiş insanı ve toplumu, açık ki tüm gerçeklerin kaynağı durumundadır. Bu gerçeklerle sadece kendimi anlamlandırmayacağım; tüm insanı, evrensel insanı da en yetkin konumda ve zamanlarda tanımlamış ve anlamış olacağım. Savunmamın bu bölümü daha çok gerçeğin bu yönüne hizmet etmektedir. Fıravunlar ve Nemrutların yanlarından kaçan, geriye dönüp direnen Musalar, İsalar ve Muhammedilere yaklaşmak, mesajlarının özünü anlamak, almak ve vermek az önemli ve heyecanlı serüvenler olmasa gerek.

Halen aynı merkezi uygarlığın büyük takibi altındayım ve bu uygarlığın tutukluşuyum. Hem ondan kaçıyor hem de ona karşı direniyorum. Hemşerim İbrahim'in Nemrut ile olan öyküsünü güncellemek önemlidir. Nemrutlar ve fıravunlara karşı direniş, dinin de saygı duyulacak en önemli özelliğidir. Avrupa uygarlık aşamasından kaynaklı soykırım ve savaş da gerçeğin diğer bir yanısıdır. Ulus devlet, endüstriyalizm ve kapitalizm Ortadoğu'da doğa ve toplumu adeta intiharın eşiğinde tutarak sömürüyor. Savunma bu gerçekliği de karşılamak durumundadır. Gerçeğin özü bu iken olaysal, siyasal ve bireysel anlatımlar ancak işin edebi yanının süsü olabilirler.

Savunmalarımı Türklük fenomenlerine dayalı olarak geliştirmekten hep kuşku duydum. Bir bütün olarak Or-

tadoğu ulusallıklarının hakikat ölçülerinin özden son derece yoksun ve tarihsel temelden kopuk tarzda inşa edildiğini kavramak önemliydi. Ulus devletin Ortadoğu biçimlenişleri kapitalist hegemonyanın (Avrupa'nın) imalatı olmanın da ötesinde, toplumsal tarihin keskin çarpıtmalarıdır; dolayısıyla gerçeğin büyük kısmının inkarını sağlamak anlamına da gelmektedir. İmralı sürecim baştan sona Avrupa uygarlığının güncel resmi temsilcileri olan ABD ve AB'nin denetiminde geliştirilmiş ve sahnelenmiştir. Türklük fenomenlerine biçilen rol bu kapsamda değerlendirilirse anlam ifade eder. Öyle yapmaya çalışıyorum. AİHM 'yeniden yargılama' kararına varırken, tanımlamaya çalıştığım gerçekliği zımnen kabul etmiş olmaktadır. Türk yargı fenomeni yeniden yargılama cesaretini göstermeyip dosyayı AB Bakanlar Konseyi'ne iade ederken de benzer yaklaşım içinde olup gerçeği zımnen itiraf etmektedir. Bakanlar Konseyi dava dosyayı yeniden AİHM'e iade etmiş durumdadır. Dolayısıyla dava dosyam rölantiye alınmış veya boşluğa düşmüş bulunmaktadır. Bu durum AİHM'de yeni bir dava konusu edilmiş durumdadır. Yaklaşık on yıldır ne başlangıçta düşünüldüğü gibi Roma Ceza veya İstinaf Mahkemesi'nde, ne de AİHM Strasbourg Mahkemesi'nde doğru dürüst yargılanabilmekteyim. Daha da vahimi, Yunanistan Hükümeti'nin (Simitis Hükümeti) tüm ulusal hukuku ve AB hukukunu çiğneyerek beni Afrika-Kenya'ya kaçırmamasından kaynaklanan proto-Guantanamo süreci hakim olduğu halde, hala girişimleri sürdürülen Atina Mahkemesi'ndeki dava da bir türlü açılmamaktadır. Atina İstinaf Mahkemesi, benim Yunanistan sınırlarına girmemin suç teşkil etmediğini, böyle yapmakla ilticadan kaynaklanan bir hakkı kullandığımı karara bağlamıştır. Bu karara göre ben hala Yunanistan sınırları içinde ve Yunan hukuku kapsamındayım. Gerçek olan ise, NATO'nun Gladio örgütlenmesi temelinde esaretle sonuçlanan muazzam bir takip sonrasında tek kişilik çok özel proto-Guantanamo İmralı Ada Ce-

zaevi hücresinde oluşumdur. Türkiye'nin tüm hükümlü ve tutuklularına uygulanan yönetmelik, yasa ve anayasa dışında bir rejimle yönetilmektedir.

Asrın bu hukuk garabetinin arkasındaki siyasal-toplumsal, dolayısıyla tarihsel ve ekonomik gerçekleri bu nedenle açıklamak durumundayım. Bir kez daha anlaşılmış olacak ki, şahımda yargılanan bir tikel halk olmak kadar evrensel tarihtir. Evrensel tarihin yürütücü gücü olan Avrupa resmi uygarlığı kendi mahkemesinde beni gerçekleri temel alan bir biçimde yargılamaya cesaret etmelidir. AİHM bu görevine sahip çıkmalı ve hakkımdaki kararı daha fazla geciktirmemelidir.

Hegel felsefesi ve ulus devlet

Karl Marks'ın Kapital'i, Hegel felsefesini baş aşağı durmaktan kurtarıp ayakları üstüne dikmeye dair örnek bir yapıt olarak geliştirmek istediğini bilmekteyiz. Bunun için dönemin düşüncesinden iki yönlü bir yararlanma içinde olmuştur. Öncelikle Darwin'in evrim kuramından düz çizgisel ilerlemeci bir toplumsal kuram geliştirmek istemiştir. Pozitivist felsefenin materyalist kolunun dayanağının ana damarlarından ilki budur. Hegel'den ise, 'tanınma' kavramı altında, tarihteki 'güçlü ve kurnaz adam'ın homojen ve en yetkin devlet kuramına yol açan diyalektiğini almıştır. Efendi-köle ikileminde efendiye oynatılan rolü köleye (işçiye) oynattırarak felsefesini sözde ayakları üstüne diktiğini sanmış; böylelikle 'diyalektik materyalizm' adı altında bir Sol Hegelcilikle hakikat yoluna girdiğine, 'toplumsal bilimi' kurduğuna, en azından bunun için ciddi bir başlangıç yaptığını samimice inanmıştır. Fransız sosyalizminden ve İngiliz ekonomi-politiğinden yararlanma ise ikinci planda rol oynamıştır. Fransız sosyalizminin azami bir laik cumhuriyetçilik, İngiliz ekonomi-politiğinin ise kapitalist liberal bireycilik anlamına geldiği, daha sonraları diyalektik gelişmenin netleştirdiği olgulardır.

Devamı sayfa 25'te

Abdullah ÖCALAN

ORTADOĞU'DA UYGARLIK KRİZİ VE DEMOKRATİK UYGARLIK ÇÖZÜMÜ

Abdullah Öcalan

Demokratik Uygarlık Manifestosu

Dördüncü Kitap

ORTADOĞU'DA UYGARLIK KRİZİ VE DEMOKRATİK UYGARLIK ÇÖZÜMÜ

Çıktı!

"Nasıl yaşamalı, ne yapmalı ve nereden başlamalı sorularına verilecek ilk ortak cevap, sistemin içinden ve sisteme karşıtlık temelinde başlamalıdır. Fakat sistemin içinden sisteme karşıtlık, eski bilgiler düzeyinde her an ölüm pahasına hakikat savaşlığını gerektirir. Nasıl yaşamalı nereden başlamalıya iç içe olacak şekilde, modernitenin bir zırh gibi giydiği deli gömleğini çıkarır misali nefret ederek bu yaşamdan vazgeçecek. Gerçekliğinde her an kıstarak modern, beynini ve bedenini içindeki bu yaşamdan arındırarak. Seni dünya güzeli gibi kendini sunma bile, içini kıstarak yanıt vereceksin. Ne yapmalı sorusuna diğer iki soruyla iç içe olarak, sisteme karşı hep eylemlilik biçiminde bir yanıtla karşılık vereceksin. Ne yapmanın cevabı bilinçli ve örgütlü pratiktir"

Wegman Screenbau
130